

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 1 | 2018

Ympäristörikosten ilmoituskynnykset ja lievien ympäristörikkomusten sanktiointi

Leila Suvantola

Ympäristöministeriön raportteja 1/2018

Ympäristörikosten ilmoituskynnykset ja lievien ympäristörikkomusten sanktiointi

Leila Suvantola

Ympäristöministeriö

ISBN nid.: 978-952-11-4769-2

ISBN PDF: 978-952-11-4770-8

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2018

Kuvailulehti

Julkaisija	Ympäristöministeriö	Tammikuu 2018	
Tekijät	Leila Suvantola		
Julkaisun nimi	Ympäristörikosten ilmoituskynnykset ja lievien ympäristörikkomusten sanktiointi		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Ympäristöministeriön raportteja 1/2018		
Diaari/hankenumero	-	Teema	Ympäristönsuojelu
ISBN painettu	978-952-11-4769-2	ISSN painettu	1796-1696
ISBN PDF	978-952-11-4770-8	ISSN PDF	1796-170X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4770-8		
Sivumäärä	156	Kieli	suomi
Asiasanat	ympäristörikkokset, ilmoitusvelvollisuus, sanktiot, seuraamukset		
Tiivistelmä <p>Tässä selvityksessä tarkastellaan ympäristöministeriön toimeksiannosta ympäristölainsäädännön esitutkintaviranomaisille asettamaa ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten yhtenäistämistä ja lievien ympäristölainsäädännön rikkomusten hallinnollista sanktiointia.</p> <p>Selvityksessä analysoidaan kansallinen lainsäädäntö ilmoitusvelvollisuuden osalta, tarkastellaan Ruotsissa käytössä olevasta ilmoitusvelvollisuudesta saatuja kokemuksia ja tehdään suositus ilmoitusvelvollisuutta koskevan säännöksen uudistamiseksi. Muutos parantaisi ympäristön ja luonnonsuojelun tilannetta siten, että valvontaviranomaisille säädettäisiin yhtäläinen velvollisuus ilmoittaa kaikista ympäristölainsäädännön vastaisista teoista, vaikkakin mahdollisesti vähäisysharkintaa käyttäen.</p> <p>Selvityksessä tarkastellaan viittä hallinnollisen sanktioinnin järjestelmää (Saksa, Ruotsi, Englanti ja Wales, Skotlanti sekä Kanada) vertailevasti ja ammennetaan niistä suositukset Suomelle hallinnollisen sanktioinnin mahdollista käyttöönottoa silmällä pitäen. Selvitys ei tarkastele yleisiä hallinnollisen sanktioinnin oikeusturva- ja menettelykysymyksiä, joiden osalta on erillinen lainvalmistelu jo vireillä, vaan keskittyy ympäristölainsäädäntöön. Selvityksessä esitetään kriteereitä, joilla tekoja voidaan valita hallinnolliseen sanktiointiin ja esitetään suosituksia siitä, miten sanktiomaksut tulisi määrätä. Yksittäisiin tekoihin tai euromääriin ei oteta kantaa. Selvitykseen liittyy taulukot, joissa läpikäydään ympäristölainsäädännön kriminalisoinnit ja esitetään tarkastelumaiden hallinnollisia sanktioita koskevat teot ja osin myös maksut.</p>			
Kustantaja	Ympäristöministeriö		
Painopaikka ja vuosi	Lönnerberg Print & Promo, 2018		
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Miljöministeriet	Januari 2018	
Författare	Leila Suvantola		
Publikationens titel	Trösklar för anmälningar om miljöbrott och sanktionering av lindriga miljöförseelser		
Publikationsseriens namn och nummer	Miljöministeriets rapporter 1/2018		
Diarie-/ projektnummer	-	Tema	Miljövård
ISBN tryckt	978-952-11-4769-2	ISSN tryckt	1796-1696
ISBN PDF	978-952-11-4770-8	ISSN PDF	1796-170X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4770-8		
Sidantal	156	Språk	finska
Nyckelord	miljöbrott, anmälningsplikt, sanktioner, påföljder		
Referat	<p>I denna utredning granskas på miljöministeriets uppdrag förenhetligandet av bestämmelser som gäller den anmälningsplikt som miljölagstiftningen ålägger förundersökningsmyndigheter samt administrativ sanktionering av lindriga förseelser mot miljölagstiftningen.</p> <p>I utredningen analyseras den nationella lagstiftningen för anmälningsplikten, erfarenheter av anmälningsplikten i Sverige granskas och en rekommendation ges om hur bestämmelsen gällande anmälningsplikten ska revideras. Förändringen skulle förbättra situationen för miljön och naturskyddet genom att man för tillsynsmyndigheterna skulle föreskriva en lika plikt att anmäla alla gärningar mot miljölagstiftningen, om än eventuellt enligt prövning av huruvida gärningen är ringa.</p> <p>I utredningen jämförs fem system för administrativ sanktionering (Tyskland, Sverige, England och Wales, Skottland samt Kanada). Utifrån jämförelsen ges rekommendationer för Finland med tanke på eventuellt införande av administrativ sanktionering. I utredningen granskas inte de allmänna frågorna avseende rättsskydd eller förfaranden vid administrativ sanktionering, för vilka en separat lagberedning redan pågår, utan man fokuserar på miljölagstiftningen. I utredningen presenterar man kriterier på vilka gärningar som kan väljas ut för administrativ sanktionering och ger rekommendationer om hur sanktionsavgifterna ska fastställas. Man tar dock inte ställning till enskilda gärningar eller eurobelopp. I utredningen ingår tabeller över kriminaliseringar i miljölagstiftningen samt sådana gärningar och delvis även avgifter som de administrativa sanktionerna avser i de granskade länderna.</p>		
Förläggare	Miljöministeriet		
Tryckort och år	Lönberg Print & Promo, 2018		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Environment	January 2018	
Authors	Leila Suvantola		
Title of publication	Thresholds for reporting environmental crimes and sanctions for minor environmental offences		
Series and publication number	Reports of the Ministry of the Environment 1/2018		
Register number	-	Subject	Environmental protection
ISBN (printed)	978-952-11-4769-2	ISSN (printed)	1796-1696
ISBN PDF	978-952-11-4770-8	ISSN (PDF)	1796-170X
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4770-8		
Pages	156	Language	Finnish
Keywords	environmental crimes, reporting obligation, sanctions, consequences		
<p>Abstract</p> <p>The report, commissioned by the Ministry of the Environment, deals with the harmonisation of the rules concerning the reporting obligation of criminal investigation authorities under the environmental legislation and administrative sanctions for minor violations of the environmental legislation.</p> <p>An analysis was conducted on the national legislation in respect of the reporting obligation, experiences from the reporting obligation applicable in Sweden were investigated, and recommendations were given to amend the provision concerning the reporting obligation. The amendment would improve the situation in terms of the environment and nature protection by laying down an equal obligation to report all deeds that violate the environmental legislation, even if some discretion as to the minor nature of the offence may be allowed.</p> <p>For the report five administrative sanction systems (Germany, Sweden, England and Wales, Scotland and Canada) were examined and recommendations were given in view of the potential introduction of administrative sanctions in Finland. The report does not deal with the legal protection and procedural aspects of administrative sanctions as a separate legislative preparation process on this is already under way, but the focus is on environmental legislation. Criteria are presented for transferring environmental offences to be addressed by administrative sanctions and recommendations are given on imposing the sanction payments. No opinions are given on individual offences or the amounts in euros. The annexed tables present crimes and offences relating to the environmental legislation as well as the offences and administrative sanction fees used in the examined countries.</p>			
Publisher	Ministry of the Environment		
Printed by (place and time)	Lönnerberg Print & Promo, 2018		
Publication sales/ Distributed by	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

1 Johdanto	9
1.1 Tausta	9
1.2 Selvityksen sisältö.....	10
2 Ilmoitusvelvollisuus	12
2.1 Nykytila.....	12
2.1.1 Tausta	12
2.1.2 Valvontaviranomaisten velvollisuus ilmoittaa epäilty ympäristörikos esitutkinta- viranomaiselle.....	13
2.2 Valvontaviranomaiset.....	17
2.3 Ilmoitusvelvollisuus Ruotsissa	19
2.4 Uudistusvaihtoehdot ja ilmoittamisvelvollisuuden suhde hallinnollisiin sanktioihin.....	20
3 Ympäristölainsäädännön vastaisen toiminnan hallinnollinen sanktiointi	28
3.1 Rikosoikeudelliset rangaistukset ja hallinnolliset sanktiot Suomessa	28
3.2 Siirtymä hallinnollisiin sanktioihin ympäristölainsäädännössä	31
3.3 Ympäristörikosdirektiivin asettamat reunaehdot.....	32
3.4 Suomessa käytössä olevat hallinnolliset sanktiot ympäristölainsäädännön vastaisesta menettelystä	33
3.4.1 Jätelain laiminlyöntimaksu	33
3.4.2 Kokemukset laiminlyöntimaksusta	37
3.4.3 Öljypäästömaksu	42
3.4.4 Kokemukset öljypäästömaksusta.....	46
3.5 Muissa maissa käytettävät hallinnolliset sanktiot ympäristölainsäädännön vastaisesta menettelystä	50
3.5.1 Saksa	52
3.5.2 Ruotsi	55
3.5.3 Englanti ja Wales	60
3.5.4 Skotlanti	64
3.5.5 Kanada	65
3.6 Johtopäätökset hallinnollisista sanktiomaksuista vertailumaissa	68
3.7 Pienehköt ympäristörikkomukset Suomen lainsäädännössä.....	71
3.7.1 Tarkastelun kohteena olevat teot	71
3.7.2 Poliisin ratkaisut vähäisissä ympäristörikkeissä	73
3.7.3 Vallitseva oikeuskäytäntö aineellisen lainsäädännön nojalla rangaistavista teoista	75

3.8	Millainen hallintosanktiojärjestelmä olisi perusteltu ympäristölainsäädännön vastaisista vähäisistä teoista?.....	76
3.9	Ympäristölainsäädännön vastaisten tekojen ja laiminlyöntien sanktiointi.....	79
3.9.1	Tekojen ja laiminlyöntien valinta	79
3.9.2	Sanktiomaksun suuruuteen liittyvät näkökohdat.....	81
3.9.3	Kustannusvaikutukset.....	83
4	Yhteenveto johtopäätöksistä	85
Liitteet	87
	Liite 1. Voimassa olevat kriminalisoinnit aineellisessa ympäristölainsäädännössä....	87
	Liite 2. Hallinnolliset ympäristösanktiomaksut Saksassa	127
	Liite 3. Hallinnolliset ympäristösanktiomaksut Ruotsissa (miljösanktionsavgifter)....	133
	Liite 4. Hallinnollisen ympäristösanktiomaksun soveltamisala Englannissa ja Walesissa	138
	Liite 5. Kasvihuonekaasuja koskevat ympäristösanktiomaksut Englannissa ja Walesissa	146
	Liite 6. Hallinnolliset ympäristösanktiomaksut Skotlannissa.....	148
Lähteet	155

1 Johdanto

1.1 Tausta

Ympäristöministeriö ja sisäministeriö ottivat vuonna 2014 aktiivisen otteen ympäristörikosten torjunnan edistämiseksi ja asettivat ympäristörikostorjunnan yhteistyöryhmän, joka koostui kaikista keskeisistä viranomaisista ja intressitahoista. Työryhmän työn pohjana olivat ympäristörikosten seurantatyöryhmän tekemät toimenpidesuosituksukset koskien muun muassa ympäristölainsäädännön ilmoituskynnyksen tarkastelua. Työryhmä muodosti kokonaiskuvan ympäristörikoksiin liittyvästä kansallisesta yhteistyöstä ja tunnisti sen ongelmakohdat. Keskeinen havainto oli, että haasteita ja toiminnan kehittämisen tarvetta on koko viranomaisketjussa: valvontaviranomaisissa, esitutkinnassa, syyttäjälaitoksessa ja tuomioistuimissa.¹ Työryhmän ehdotus ympäristörikosten torjunnan strategiaksi ja sen toimenpano-ohjelmaksi hyväksyttiin maaliskuussa 2015. Strategian yksi linjaus oli arvioida riittävin väliajoin, että kansallinen lainsäädäntö tukee ympäristörikosten havaitsemista ja selvittämistä. Strategian toteuttamiseksi laadittiin toimenpideohjelma vuosille 2015–2016, joka on uudistettu vuosille 2017–2018².

Uudessa toimenpideohjelmassa mainitun strategisen linjauksen toteuttamistoimenpiteeksi (11) on kirjattu:

Selvitetään ympäristölainsäädännön ympäristörikosten ilmoituskynnyksen muuttamista ja muutosten vaikutuksia ilmoituskynnyksen alentamiseksi ja yhtenäistämiseksi.

Tarkennuksena toimenpideohjelmassa on todettu, että toimenpiteessä selvitetään vaihtoehdot ympäristönsuojelulainsäädännön, erityisesti ympäristönsuojelulain ja vesilain sekä maa-aineslain ja jätelain rikosasioiden ilmoituskynnyksen yhtenäistämiseksi. Selvityksessä

¹ Ympäristöministeriö 2015, s. 9.

² Ympäristörikostorjunnan toimenpideohjelma vuosille 2017–2018.

kiinnitetään erityishuomiota mahdollisen muutoksen viranomaisvaikutuksiin ja taloudellisiin vaikutuksiin.

Lisäksi toimenpideohjelmaan kirjattiin toimenpide (13):

Selvitetään, tulisiko pienet ympäristörikkomukset sanktioida hallinnollisilla seuraamuksilla. Selvitetään, onko oikeudenkäyntimenettelyn ulkopuolella määrättäviä seuraamuksia kuten rangaistusmääräysmenettelyä käytetty alueellisesti yhtenäisesti. Lisäksi selvitetään tarvetta sanktioida oikeushenkilöiden toiminnassa tapahtuneita tekoja hallinnollisilla seuraamusmaksuilla.

Toimenpideohjelmassa tarkennettiin, että yhtenä ympäristörickostorjunnan ongelmana on pidetty vaikeutta saattaa pienistä rikkomuksista vastuulliset tehokkaasti teoistaan vastuuseen siten, että vähäisistäkin teoista aiheutuisi seuraamus. Tästä syystä ”selvitetään, voisivatko hallinnolliset seuraamukset, merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisen öljypäästömaksun tai jätelain laiminlyöntimaksun tapaan, olla tehokkaampi tapa reagoida tämäntyyppeisiin rikkomuksiin. Selvityksessä arvioidaan myös, mitkä olisivat uudistuksen kustannukset ja mikä olisi oikea viranomaistaho tehtävän hoitamiseen. Selvityksessä huomioidaan käytössä olleet ja olemassa olevat seuraamukset sekä niiden vaikuttavuus. Selvitetään lisäksi, onko tarpeen ulottaa mahdolliset hallinnolliset seuraamusmaksut myös oikeushenkilöiden piirissä tehtyjen rikkomusten seuraamusvalikoimaan. Selvityksessä on otettava huomioon 1.12.2016 voimaan tullut uusi sakkomenettelylaki sekä sen mahdollinen myöhempi soveltamisalan laajennus”.

1.2 Selvityksen sisältö

Ympäristöministeriö tilasi 15.5.2017 poliisiammattikorkeakoululta selvityksen edellä mainittujen kahden ympäristörickosten torjuntastrategian toimenpiteen toteuttamisesta sillä tarkennuksella, että ensimmäisen toimenpiteen osalta on huomioitava ympäristölainsäädännöstä erityisesti ympäristönsuojelulaissa, jätelaisissa, maa-aineslaissa sekä vesilaisissa olevat säännökset sekä luonnonsuojelulaki. Jälkimmäisen toimenpiteen osalta tarkennuksena on edellytetty, että selvitystehtävässä tarkastellaan olemassa olevien hallinnollisten seuraamusten, erityisesti merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisen öljypäästömaksun ja jätelain laiminlyöntimaksun käyttöä, sen selvittämiseksi, ovatko ne osoittautuneet tehokkaaksi tavaksi reagoida pienehköihin rikkomuksiin. Lisäksi selvityksessä on arvioitava, mitkä olisivat uudistuksen kustannukset ja mikä viranomainen olisi luontevin vaihtoehtomaksun määrääväksi tahoksi.

Tässä selvityksessä käydään läpi vallitseva oikeustila, tunnistetaan sen vahvuudet ja ongelmat, tarkastellaan muissa maissa voimassa olevaa sääntelyä erityisesti hallinnollisten sanktioiden osalta vaihtoehtoisten ratkaisujen tunnistamiseksi, arvioidaan näiden vaihtoehtoisten ratkaisujen etuja ja haasteita asetettujen tavoitteiden ja arviointikriteereiden pohjalta sekä lopuksi esitetään suosituksia tuleviksi lainsäädännöllisiksi muutoksiksi. Selvityksen tarkoituksena ei ole varsinainen lainvalmistelu, mutta selvityksessä esitetään suosituksia mahdollisten säännösten muotoilemiseksi asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tarkasteltava lainsäädäntö kuuluu ympäristöministeriön toimialaan kuitenkin siten, että kemikaalilaki vain kemikaaleista ympäristölle aiheutuvien vaarojen ja haittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta. Tarkastelu ulotetaan ilmoitusvelvollisuuden osalta myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvaan metsälakiin lainsäädännön yhdenmukaisuuden tavoitteen huomioimiseksi.

Selvityksessä hyödynnetään kirjoittajan tekemää tutkimusta vuosina 2012–2016 kärjäoikeuksissa ensiasteena ratkaistuihin ympäristörikoksiin, niiden laatuun, rangaistuskäytäntöön, rikoshyöty- ja vahingonkorvauskysymyksiin sekä oikeudenkäyntien kestoon ja kustannuksiin.

Selvitystä varten on pyydetty ja saatu rajavartiolaitokselta selvitys epäillyistä öljypäästöistä ja niitä koskevista ratkaisuista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten valvontapäälliköiltä selvitys jätelain laiminlyöntimaksikäytännöstä. Poliisiammattikorkeakoulun tietohallinto teki haun poliisin tietojärjestelmään aineellisessa ympäristölainsäädännössä kriminalisoitujen rikosten rangaistuskäytännöstä poliisin toimesta rikesakolla tai rangaistusvaatimuksella. Selvityksessä hyödynnetään lisäksi syyttäjän tietohallinnosta tehtyjä hakuja vuosina 2012–2016 syyttäjän päätöksistä ympäristörikosasioissa sekä kirjoittajan aiemmin tekemää analyysiä kyseisellä ajanjaksolla kärjäoikeuksien antamista tuomioista ympäristörikosasioissa.

Hankkeen ohjausryhmän jäseninä toimivat hallitusneuvos Tia Laine-Ylijoki-Laakso ympäristöministeriöstä, erityisasiantuntija Ville Hinkkanen oikeusministeriöstä ja lakimies Satu Lyytikäinen Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Ohjausryhmä koontui kolme kertaa: hankkeen alussa 5.6.2017, puolivälissä 13.9.2017 sekä työn viimeistelyn vaiheessa 2.11.2017.

2 Ilmoitusvelvollisuus

2.1 Nykytila

2.1.1 Tausta

Ympäristörikosten seuraamusketjun (ilmoitus – esitutkinta – syyte – tuomioistuinkäsittely) kompastuskivi on jo sen alkupäässä: miten epäilty rikos tulee ilmi ja esitutinnan kohteeksi. Ympäristörikosten kiinnijäämisriskiä pidetään matalana sen vuoksi, että poiketen useimmista rikoksista, ympäristörikoksella useinkaan ei ole yksilöitävää uhria eli asianomistajaa, joka tekisi asiassa tutkintapyynnön.³ Kun ympäristörikoksilla tyypillisesti tavoitellaan taloudellista hyötyä, ympäristörikoksien kiinnijäämisriskin alhaisuus on omiaan kannustamaan riskinottoa.

Ympäristörikoksen vaikutukset voivat ulottua lukuisiin ihmisiin ja heidän ympäristönsä laatuun, terveellisuutta ja viihtyisyyttä haitallisesti muuttaen. Yksittäinen henkilö tekee tyypillisesti rikosilmoituksen omaan ympäristöönsä vaikuttavasta rikoksesta, mutta usein tieto lainvastaisesta toiminnasta tai ainakin sen yksityiskohdista voi olla vain valvovalla ympäristöviranomaisella. Poliisille tieto ympäristörikoksesta voi tulla myös julkisuuden tai muun viranomaisen kuten pelastuslaitoksen kautta, mutta ympäristörikoksen tutkinta käynnistyy useimmiten valvontaviranomaisen tutkintapyynnöstä.

Ympäristörikosten kansallinen seurantatyöryhmä on kritisoinut valvontaviranomaisen ilmoituskentekovelvollisuutta koskevaa ympäristönsuojelulain säännöstä siitä, ettei se riittävän selkeästi ilmaise valvontaviranomaisen ilmoituskentekokynnyksen matalaa tasoa sekä valvontaviranomaisen ilmoituskentekovirkavastuuta epäilystä ympäristörikosasiasta.⁴ Työryhmä on kiinnittänyt huomiota siihen, että ympäristöviranomaisten ilmoitusmäärät ympäristörikoksista ovat alhaisia, etenkin kun niitä verrataan esimerkiksi Ruotsiin. Työryhmän näkemyksen mukaan ilmoittajan tulisi keskeisesti olla ympäristövalvontaviran-

³ Sahramäki – Kankaanranta 2014b s. 16.

⁴ Ympäristörikosraportti 2013 s. 8.

omainen, jolla lähtökohtaisesti on ensikäden tieto esimerkiksi valvontakohteen luvanvastaisesta tai luvattomasta toiminnasta tai vaikkapa valvonta-alueellaan ilmitulleesta laitostomasta kaatopaikasta. Ongelmallisena pidetään, että yksittäinen viranhaltija ei rinnastu viranomaiseen kunnan ympäristösuojeluviranomaiseen ja ELY-keskukseen.⁵ Työryhmä on myös pitänyt alhaisen kiinnijäämis- ja seuraamusriskin yhtenä syynä sitä, että ympäristövalvontaviranomaiset tekevät varsin vähäisesti tutkintapyyntöjä sellaisista eri tuotanto- tai käsittelylaitoksista, joilla on ympäristölupa, mutta joiden toiminnassa rikotaan taloudellisen hyödyn saamiseksi ilmeiselläänkin tavalla ympäristöluvan määräyksiä ja ehtoja.⁶ Ympäristövalvontaviranomaisen tutkintapyynnöt ympäristöluvan alaisen laitoksen toiminnassa tehdään vasta useiden tarkastuskäyntien jälkeen ja tyypillisesti vasta, kun yritys on jo taloudellisissa vaikeuksissa, konkurssissa tai lupaehtojen rikkomiset ovat jo esimerkiksi jätemäärien osalta johtaneet siihen tilanteeseen, ettei laitoksen alueelle enää yksinkertaisesti mahdu uusia jätekuormia.⁷

Tutkimukset ympäristöviranhaltijoiden toiminnasta vahvistavat käsitystä siitä, että he eivät tee riittävästi ilmoituksia ympäristörikoksista⁸. Valvontaviranomaiset ilmoittavat vakavimmat teot esitutkintaan, mutta pidättäytyvät hallinnollisissa keinoissa vähäisempien tekojen osalta, minkä seurauksena vähäisempien rikosten piilorikollisuus on suhteellisesti suurempaa kuin vakavampien ympäristörikosten.⁹ Ilmoitusten vähäisyyden syynä pidetään mm. sitä, että ympäristöviranomaisten ensisijaisena tavoitteena on ympäristön tilan turvaaminen estämällä heikennykset, sekä sitä, että tutkintapyynnön valmistelu lisää viranomaisen työtaakkaa hallinnollisten keinojen käytön ohella¹⁰. Jos ympäristön tila saadaan palautettua, eikä rikoksella ole yksilöitävää asianomistajaa, tutkintapyyntöä ei tehdä¹¹.

2.1.2 Valvontaviranomaisten velvollisuus ilmoittaa epäilty ympäristörikos esitutkintaviranomaiselle

Aineellisen ympäristölainsäädännön läpikäynti osoittaa, että osassa luonnon- tai rakennettuun ympäristöön liittyvää lainsäädäntöä ei ole lainkaan säädetty viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa lainvastaisuudesta esitutkintaviranomaiselle. Kemikaalilaissa (588/2013, jäljempänä KemL), luonnonsuojelulaissa (1096/1996, jäljempänä LSL), merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009, jäljempänä MYSL), muinaismuistolaissa (295/1963, jäljempänä MuinaisML) ja laissa rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010, jäljempänä RakPL)

5 Ympäristörikoskatsaus vuodelta 2013 s. 8.

6 Ympäristörikoskatsaus vuodelta 2014 s. 6.

7 Ympäristörikoskatsaus vuodelta 2014 s. 6.

8 Sahramäki – Kankaanranta 2014a s. 50. Ks. vanhemmasta tutkimuksesta Ahonen ym. 2003 s. 366.

9 Sahramäki – Kankaanranta 2014a s. 50.

10 Sahramäki – Kankaanranta 2014a s. 51.

11 Sahramäki – Kankaanranta 2014a s. 52. Sahramäki–Kankaanranta 2014b s. 35.

ei ole säädetty lainkaan velvollisuudesta tehdä poliisille ilmoitusta esitutkintaa varten. Vaikka lakiin ei sisältyisi ilmoitusvelvollisuussäännöstä, lainvastaiseen menettelyyn puuttumisen on katsottava kuuluvan valvontaviranomaisen virkavelvollisuuksiin.

Osaan ympäristölainsäädäntöä sisältyy ilmoittamisvelvollisuutta koskeva säännös. Velvollisuuden sisältö on kuitenkin epäyhtenäinen ja säännökset poikkeavat sekä sisällöllisesti että ilmaisullisesti laista toiseen.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 188 §:n mukaan:

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus 224 ja 225 §:ssä tarkoitetusta teosta tai laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Säännöksessä viitataan sekä rikoslaisissa (39/1889, jäljempänä RL) säädettyihin ympäristörikoksiin että ympäristönsuojelulain rikkomisen kriminalisointeihin. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todettiin ainoastaan, että pykälä on sama kuin voimassa olleen ympäristönsuojelulain (86/2000, jäljempänä YSL) 94 §.¹² Kyseistä säännöstä koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 84/1999) säännöstä ja tutkintapyynnön tekemisvelvollisuuden rajoituksia ei perusteltu tarkemmin lainkaan.

Vanhin samansisältöinen säännös sisältyy maa-aineslain (555/1981, jäljempänä MAL) 18 §:ään, jossa on lainsäätämisen jälkeen tarkennettu ainoastaan valvontaviranomaista:

Valvontaviranomaisen on 17 §:ssä tarkoitetun teon tai laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta syyttäjäviranomaiselle syytteen nostamista varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan viranomaisen toimenpiteitä.

Maa-aineslaissa tutkintapyynnön tekemisvelvollisuus ulottuu rikoslain 48 luvun 1–4 §:ien mukaisen ympäristön turmelemisen ohella myös säännöksessä viitatussa 17 §:ssä kriminalisoituun maa-ainesrikkomukseen.

Jätelain (646/2011, jäljempänä Jätel) 136 §:n säännös on ilmoituskynnyksen osalta identtinen ympäristönsuojelulain säännöksen kanssa ja se perustuikin edellisen ympäristönsuojelulain säännökseen:

¹² HE 214/2013 s. 163.

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille tai, jos kysymys on tullirikoksesta, ensisijaisesti tulliviranomaiselle esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä 147 §:n 1 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä.

Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Ilmoitusvelvollisuus on kuitenkin rajattu ainoastaan JäteL 147 § 1 momentissa viitattuihin rikoslaisissa rangaistaviksi säädettyihin tekoihin ja lisäedellytyksenä on, että asiassa on syytä epäillä rikosta. Lakiesityksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan säännös vastaa pitkälti ympäristönsuojelulain 94 §:ää, mutta ilmoitusvelvollisuus ehdotettiin rajattavan rikoslain 48 luvun 1–4 §:n mukaisten rikosten epäilyyn, jolloin vähäisimmät rikokset rajautuivat pois ilmoitusvelvollisuuden piiristä. Näiden osalta hallituksen esityksen mukaan viranomaisilla on edelleen oikeus tehdä ilmoitus esitutkintaviranomaisille, kuten edellisen jätelain aikana. Rajauksella hallituksen esituksen perusteluiden mukaan pyrittiin huomioidaan valvontaviranomaisten, esitutkintaviranomaisten, syyttäjien ja tuomioistuinten rajalliset voimavarat, koska vähäisimmistä asioista ei katsottu olevan tarkoituksenmukaista säätää ilmoitusvelvollisuutta. Samalla pyrittiin varmistamaan, ettei viranomaiselle aseteta ilmoitusvelvollisuutta sellaisesta rikoksesta, josta on tarkoituksenmukaisempaa ja tehokkaampaa asettaa laiminlyöntimaksu.¹³

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, jäljempänä MRL) 186 §:n säännös poikkeaa YSL:n ja MAL:n säännöksestä sikäli, että siinä ei viitata kriminalisointisäännöksiin. Ilmoitusvelvollisuus koskee välillisesti ilmaisten lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaista toimintaa ja velvollisuuksien rikkomista. Ilmoittamiskynnys on samansisältöinen kuin YSL:ssa:

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on rakennustyön keskeyttämistä taikka uhkasakon tai teettämishan käyttämistä edellyttävän teon tai laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten.

Ilmoitus saadaan jättää tekemättä, jos tekoa tai laiminlyöntiä olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä vähäisenä, eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Vesilain (587/2011, jäljempänä VL) 14 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukainen ilmoitusvelvollisuus poikkeaa muista sikäli, että siinä ei mainita yleisen edun tarvetta syytteen nostamiseen, eikä ilmoittamisvelvollisuutta ole kytketty kriminalisointisäännöksiin:

13 HE 199/2010 s. 138.

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä.

Vesilakia koskeneen hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälä vastasi voimassaolleen vesilain 21 luvun 2 §:n 1 momentissa säädettyjä toimenpiteitä kuitenkin sillä poikkeuksella, että poliisille ilmoittamisesta koskevasta säännöksestä oli poistettu edellytys, jonka mukaan ilmoittaminen ei ole tarpeen, jos yleinen etu ei vaadi syytteen nostamista. Valvontaviranomaisen ilmoituksen tekemistä koskevan velvollisuuden rajaamista yleistä etua loukkaaviin tekoihin ei pidetty perusteltuna yleisen ja yksityisen edun väliseen rajanvetoon liittyvät ongelmat huomioon ottaen. Ei myöskään katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että poliisille ilmoitettaisiin kaikista vähäisistä rikkomuksista tai laiminlyönneistä, joiden rikosoikeudellista arviointia seuraamusjärjestelmän ennaltaestävä vaikutus ei edellytä. Tämän vuoksi ilmoituksen tekemisen kynnykseksi esitettiin asetettavaksi teon vähäisyys, joka tulkinta oletettiin yksiselitteisemmäksi kuin yleisen ja yksityisen edun välinen rajanveto. Teon vähäisyyden arviointi jätettiin oikeuskäytännössä ratkaistavaksi.¹⁴

Vaikka metsälaki (1093/1996, jäljempänä MetsäL) ei kuulu tämän selvityksen toimeksiantoon, todettakoon, että sen 22 §:n mukaan:

Jos metsäkeskuksella on todennäköisiä perusteita epäillä 18 §:ssä tarkoitetun teon tai laiminlyönnin tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos teko tai laiminlyönti on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

Ilmoitusvelvollisuus koskee lain 18 §:ssä viitattuja rikoslaissa säädettyä metsärikosta ja metsälaissa kriminalisoitua metsärikkomusta.

Alla (Taulukko 1) esitetään yhteenveto aineelliseen ympäristölainsäädäntöön sisältyvistä ilmoitusvelvollisuussäännöksistä.

¹⁴ HE 277/2009 s. 169.

Taulukko 1. Ilmoitusvelvollisuuden sisältö ympäristölainsäädännössä.

	RL 48 rikokset	Aineellisen lain rikkomukset	Ei vähäinen – kriteeri	Yleisen edun tarve syyttää -kriteeri
Ympäristönsuojelulaki	Ilmoitusvelvollisuus	Ilmoitusvelvollisuus	Kyllä	Kyllä
Maa-aineslaki				
Maankäyttö- ja rakennuslaki				
Metsälaki				
Vesilaki				Ei
Jätelaki	Ilmoitusvelvollisuus, jos on syytä epäillä rikosta	Ei ilmoitusvelvollisuutta	Kyllä	Kyllä
Kemikaalilaki	Ei ilmoitusvelvollisuutta säädetty			
Merenkulun ympäristönsuojelulaki				
Luonnonsuojelulaki				
Muinaismuistolaki				
Laki rakennusperinnön suojelamisesta				

2.2 Valvontaviranomaiset

Ympäristölainsäädännön valvonta kuuluu pääsääntöisesti alueellisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin. Niiden toimivalta valvonta-asioissa on osittain rinnakkaista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluu ympäristönsuojelulain, luonnonsuojelulain, vesilain ja jätelain lupa- ja valvontatehtäviä.

Ympäristönsuojelulaissa sekä ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä on kunnille määrätty keskeisiä lupa- ja valvontatehtäviä. Kunnissa ympäristölainsäädännön mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä vastaa kunnanvaltuuston asettama ympäristönsuojeluviranomainen, joka usein on kunnan ympäristölautakunta. Joillain kunnilla on myös yhteisiä ympäristönsuojeluviranomaisia. Ympäristöluvanvaraisten laitosten laitosvalvonta tapahtuu sekä ennakoivalvontana eli toimintojen ympäristölupatarpeen arvioinnilla, lausuntojen laatimisella lupahakemuksista lupaviranomaiselle (aluehallintovirasto ja kunta), osallistumisella luvan käsittelyyn liittyviin tarkastuksiin ja neuvotteluihin sekä lupapäätöksestä muutoksenhauulla ja jälkivalvontana eli lupamääräysten tai muiden säännösten noudattamisen valvonnalla raporttien tarkastamisella, laitoksiin tehtävillä määräaikais- ja muilla tarkastuksilla sekä poikkeustilanteita koskevien ilmoitusten ja yleisöilmoitusten käsittelyllä.

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on johtava valvontaviranomainen aluksista veteen menevien päästöjen valvonnassa merialueilla (MYSL). Se on jätteen siirtoasetuksen (EY) N:o 1013/2006 tarkoittama lupa- ja valvontaviranomainen kansainvälisissä jätesiiroasioissa ja otsoniasetuksen (EY) N:o 1005/2009 ja F-kaasusetuksen (EY) N:o 517/2014 toimivaltainen viranomainen. Kylmälaitteiden huoltoa kuitenkin valvovat ympäristönsuojelulain mukaiset valvontaviranomaiset muun valvontatyön ohessa. Suomen ympäristökeskus valvoo POP-asetuksen (EY) N:o 850/2004 ja PIC-asetuksen (EY) N:o 649/2012 sekä kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen (SopS 107/2004), noudattamista. Suomen ympäristökeskus hoitaa myös uhanalaisten eläin- ja kasvilajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES) ja valaiden ja hylkeiden suojelua koskevan lain mukaisia lupa-asioita.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) valvoo, tarkastaa ja myöntää luvat laajamittaista vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia varten. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto suorittaa onnettomuustutkintaa ja kerää tiedot toimialalla tapahtuneista onnettomuus- ja vahinkotapauksista sekä vaaratilanteista vaurio- ja onnettomuusrekisteriin (VARO). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää yllä kylmälalla työskentelevien pätevyysrekisteriä ja valvoo pätevyysvaatimusten noudattamista.

Rajavartiolaitos on muiden lakisääteisten tehtäviensä ohella toimivaltainen valvomaan muun muassa metsästys- ja kalastuslainsäädännön, luonnonsuojelulain, ympäristönsuojelulain, muinaismuistolain ja merenkulun ympäristönsuojelulain noudattamista. Käytännössä Rajavartiolaitos valvoo lähinnä metsästys- ja kalastusrikoksia ja suorittaa öljypäästöjen valvontaa merialueilla ja osallistuu myös aluksesta ilmaan menevien päästöjen valvontaan sekä aluksen suojaamiseen käytettävien haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien valvontaan.

Edellä mainituista viranomaisista poiketen tullit on esitutkintaviranomainen. Se tutkii toimivaltansa puitteissa tullirikoksia ja muita rajavalvonnassa esiin tulevia maasta vientiin ja maahantuontiin liittyviä rikoksia kuten uhanalaisten eläin- ja kasvilajien ja niistä saatavien tuotteiden kansainvälistä kauppaa koskevan CITES -sopimuksen määräysten noudattamista, radioaktiivisten ja vaarallisten aineiden rajat ylittäviä kuljetuksia, jätteen siirtojen laillisuutta, otsonikerrosta heikentävien aineiden ja fluorattujen kasvihuonekaasujen maahantuontirajoituksia.

2.3 Ilmoitusvelvollisuus Ruotsissa

Suomen ja Ruotsin ympäristölainsäädännön yhtäläisyyksien vuoksi on perusteltua tarkastella ilmoitusvelvollisuuden sääntelyä Ruotsissa ja siitä saatuja kokemuksia.

Ruotsissa ympäristöviranomaisten harkintavaltaa ympäristörikosten ilmoittamisessa rajoitettiin ympäristökaaren (Miljöbalken, 1998:808) voimaan tulon yhteydessä 1.1.1999. Ennen lainmuutosta vain kolmasosa ympäristöviranomaisista ilmoitti kaikista ympäristörikoksista poliisille.¹⁵ Ympäristökaaren 26 luvun 2 S:n mukaan ympäristöviranomaisen on ilmoitettava ympäristökaaren säännösten tai sen nojalla annettujen määräysten rikkominen poliisille tai syyttäjälle, jos on syytä epäillä rikosta ("om det finns misstanke om brott"). Ilmoitusvelvollisuutta ei ole rajattu suhteessa hallinnollisiin rikkomusmaksuihin (*miljösanktionsavgift*, ks. laajemmin jäljempänä luvussa 3.5.2). Ympäristöviranomaisten harkintavallan rajoittamisella pyrittiin estämään harkintavallan väärinkäyttämistä. Ehdottoman ilmoitusvelvollisuuden voimaantulon myötä poliisin ja syyttäjien tietoon tulleiden rikosten määrä kasvoi Ruotsissa tuntuvasti jo 2000 -luvun alussa¹⁶. Ruotsissa tilastoidaan kymmenkertainen määrä ympäristörikoksia Suomeen verrattuna, vaikka siellä edelleen arvellaan piilorikollisuuden määrän olevan huomattava¹⁷.

Valvontaviranomaisella ei ole Ruotsissa toimivaltaa jättää ilmoittamatta rangaistavaksi säädettyjä tekoja, vaikka ne viranomaisen mielestä olisivat vähäisiä tai eivät todennäköisesti johtaisi syytteen tai tuomioistuinkäsittelyyn¹⁸. Ympäristöviranomaisen on tuotava esiin ne tosiasiat, joiden perusteella voidaan epäillä tapahtuneen ympäristörikos. Rikosepäily ei tarvitse edes olla kovin vahva, jotta viranomaisella on ilmoitusvelvollisuus. Velvollisuuden laiminlyönti on yksittäistapauksissa johtanut virkasyytteen ja virkarikoksen syyksi lukemiseen¹⁹.

Tiukasta lainsäädännöstä huolimatta ilmoitusvelvolliset viranomaiset eivät ilmoita kaikkia rikoksia poliisille tai syyttäjälle²⁰, ja piilorikollisuuden määrää pidetään edelleen suurena²¹. Tutkimusten perusteella syynä on yhtäältä yritystoiminnan merkitys kunnalle, mutta toisaalta erityisesti se, että useimmat ilmoitukset eivät johda rikosoikeudelliseen seuraamukseen²². Viranomaiset kokevat ilmoittamisvelvollisuuden työllistäväksi ja turhauttavak-

15 Sahramäki – Kankaanranta 2014b s. 36.

16 Ahonen – Kerppilä – Pirjatanniemi 2003 s. 371.

17 Ympäristörikoskatsaus 2017 s. 7.

18 Prop. 1997/98:45 del 2 s. 267, Naturvårdsverket 2013 s. 15.

19 Ahonen – Kerppilä – Pirjatanniemi 2003 s. 371.

20 BRÅ 2006 s. 36–38.

21 Sahramäki – Kankaanranta 2014a s. 37.

22 BRÅ 2006 s. 36.

si. Ilmoittamisella ei ole tosiasiallista vaikutusta, mutta ilmoittaminen vaikeuttaa heidän työtään toiminnanharjoittajien ohjaamiseksi haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemisessä²³. Tosiasiassa ilmoitus jätetään käytännössä tekemättä, jos viranomainen jo ennalta näkee, ettei tekijää ole mahdollista selvittää, erityisesti pienemmissä kunnissa²⁴. Niissä tilanteissa, joissa viranomainen tietää syyttäjän olevan erikoistunut ympäristörikoksiin, ilmoitus tehdään todennäköisemmin. Ilmoittaminen saatetaan jopa tarkoituksellisesti tehdä erikoistuneelle syyttäjälle²⁵. Ehdottoman ilmoittamisvelvollisuuden kuitenkin mielletään helpottavan valvontaviranomaisen toimintaa. Virkamies voi lainsäädäntöön viitaten todeta, ettei hänen mielipiteellään ole merkitystä asiassa, vaan ilmoitus on pakko tehdä²⁶.

Toisaalta nykysäännöksen johdosta esitutkintaviranomaisen toimintaa kuormittavat rikostutkinnat, joilla ei ole edellytyksiä johtaa syytteeseen. Tutkinnan painopiste on myös siirtynyt tavoitteiden vastaisesti vakavammista ympäristörikoksista vähäisempiin tekoihin.²⁷

2.4 Uudistusvaihtoehdot ja ilmoittamisvelvollisuuden suhde hallinnollisiin sanktioihin

Suomessa ympäristölainsäädännön ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset on syytä yhtenäistää, jotta valvontaviranomaiset saattavat ympäristöön kohdistuvat rikokset yhtäläisin perustein esitutkintaviranomaisten tietoon. Esitutkinnan käynnistymisen ei tule vaihdella sovellettavan lain perusteella.

Ilmoitusvelvollisuuden muuttamista koskevassa harkinnassa on syytä ottaa huomioon Ruotsissa saadut kokemukset. Niiden perusteella ilmoitusvelvollisuus periaatteessa varmistaa yhtäläisen käytännön koko maassa ja poistaa yksittäistapauksellisen harkinnan, jolloin virkamieheen ei tulisi voida kohdistua asiatonta vaikuttamisyritystä. Samalla on huomioitava, että sellaisten ilmoitusten tekeminen, jotka eivät johda rangaistukseen tai edes esitutkinnan suorittamiseen, aiheuttaa tuloksetonta työtä sekä ilmoittajalle että esitutkintaviranomaiselle vähintään kirjaamistoimintona, jopa tutkintatoimenpiteinä, jotka eivät johda syytteeseen. Tällainen on omiaan aiheuttamaan turhautumista järjestelmän kuormittavuuteen ja vaikutuksettomuuteen sekä johtaa ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönteihin, mutta myös siihen, että voimavaroja haaskataan väärin toimenpiteisiin.

23 BRÅ 2006 s. 36–37.

24 BRÅ 2006 s. 36–37.

25 BRÅ 2006 s. 38.

26 BRÅ 2006 s. 38.

27 Sahramäki – Kankaanranta 2014a s. 37.

Ilmoitusvelvollisuuden tarkistamisessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että poliisi selvittää noin kolmanneksen sen tietoon tulleista ympäristörikoksista.²⁸ Tilanne ei ole muuttunut 2000-luvun alusta²⁹. Selvitysprosentti on alhainen verrattuna muihin rikostyyppeihin. Huomattavassa osassa epäiltyjä ympäristörikkoksia esitutkinta keskeytetään tai rajoitetaan. Vuosina 2012–2016 syyttäjä on 39 % tekemistään päätöksistä epäillyissä ympäristölainsäädännön vastaisissa teoissa rajoittanut esitutkinnan tutkinnanjohtajan esityksestä, joko siten, että esitutkintaa ei aloiteta tai se lopetetaan (Taulukko 2).

Taulukko 2. Syyttäjän ratkaisut aineellisen ympäristölainsäädännön mukaisissa asioissa vuosina 2012–2016.

2012–2016	Syyte	SJP	Esitutkinnan rajoittaminen	Muu päättämisperuste	Sakko	Yht.
Ympäristönsuojelulain rikkominen	9	3	11			23
Merenkulun YSL:n rikkominen	2	1				3
Jätelain rikkominen	28	11	46	2	2	89
Vesilain luparikkomus	7	2	3		5	17
Maa-ainesrikkomus	3		1			4
Muinaismuistorikkomus	2	1				3
Luonnonsuojelurikkomus	9	8	14		1	32
Metsärikkomus	4	11	4			19
Yhteensä	70	49	83	2	8	212

Ilmoittamisvelvollisuuden tulee olla tuloksellista ja kustannustehokasta. Se tarkoittaa, että sellaiset rikokset on ilmoitettava esitutkintaviranomaiselle, joista todennäköisesti seuraa esitutkinta, mutta ei sellaisia, joista esitutkintaa todennäköisesti ei suoriteta tai jossa se ei kuitenkaan johda syytteen nostamiseen.

Toimeksiannon mukaan tehtävänä on tarkastella ilmoituskynnyksen yhtenäistämistä ja mahdollista alentamista. Ilmoitusvelvollisuus kuitenkin muodostuu voimassa olevan lainsäädännön eri muotoilujen perusteella kolmesta erillisestä elementistä eli *epäilyn asteesta*, *ilmoitusvelvollisuuden kohteesta* ja *ilmoituskynnyksestä*, joista viimeisen osalta osassa lainsäädäntöä on säädetty kaksi kumuloituvaa edellytystä (ks. Taulukko 3).

²⁸ Ympäristörikoskatsaus 2015 s. 24.

²⁹ Ahonen, Kerppilä ja Pirjatanniemi 2003 s. 363.

Taulukko 3. Ilmoitusvelvollisuuden elementit.

VALVONTAVIRANOMAISEN TULEE TEHDÄ ILMOITUS POLIISILLE ESITUTKINTAA VARTEN		
Epäilyn aste		
(--)	jos on aihetta epäillä	jos on todennäköisiä perusteita epäillä
Ilmoitusvelvollisuuden kohde		
rikoslain 48 luvussa tarkoitettua teosta tai laiminlyönnistä	tämän lain kriminalisointisäännöksessä tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä	että tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu
(Ilmoituskynnys): ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä,		
jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä	eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.	(--)

Epäilyn astetta koskien JäteL 147 §:ssä edellytetään, että ”on aihetta epäillä” rikosta ja vertailun vuoksi aineistoon sisällytetyn Metsäl 22 §:ssä, että ”on todennäköisiä perusteita epäillä” rikosta. Metsäl:n mukainen ilmoitusvelvollisuuden raja on korotettu yhtä korkeaksi kuin syytekynnys oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997, jäljempänä ROL) 1 luvun 6 §:n nojalla, sillä sen mukaan syyttäjän on nostettava syyte epäilystä rikoksesta, jos hän katsoo mm. että on olemassa *todennäköisiä syitä* rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi. Tämä tarkoittaisi, että ilmoitusvelvollisuuden kynnys olisi korkeampi kuin esitutkintalain (805/2011, jäljempänä ETL) 3 luvun 3 §:n mukainen tutkintakynnys (esitutkinta on toimitettava, *jos on syytä epäillä*, että rikos on tehty). Jätelain säännös puolestaan vastaa juuri esitutkintalain mukaista kynnystä sekä samalla Ruotsin ympäristökaaren ilmoitusvelvollisuutta. MAL:n säännöksessä käytetään ilmaisua ”valvontaviranomainen on todennut” teon tai laiminlyönnin. Muissa ilmoitusvelvollisuutta koskevissa säännöksissä ei ole tarkennettu epäilyn astetta millään tavalla. Asiallisesti tarkastellen ilmoitus esitutkintaviranomaiselle aina edellyttää epäilyä rikoksesta. Epäilyä koskevan kriteerin sisällyttäminen kaikkiin ilmoitusvelvollisuussäännöksiin toki selkeyttää sitä, että esimerkiksi vahinkotapahtumista ilmoitusta ei tehtäisi, mutta tällaisen selvennyksen tarvetta ei ole tullut esille. Olennaista on, että mikäli tällainen lisäys lainsäädäntöön tehtäisiin, se ei tarkoittaisi ilmoituskynnyksen muuttamista. Mahdollisissa lakimuutosta koskevissa perusteluissa selkeästi tulisi tuoda esille, että muutoksella ei korota ilmoituskynnystä vaan ainoastaan yhdenmukaistetaan ilmaisut eri säännöksissä.

Ilmoitusvelvollisuuden kohteen osalta on selvää, että kaikki rikoslaissa kriminalisoidut teot on ilmoitettava esitutkintaviranomaiselle, koska kyse on vakavista, vankeusuhkaisista teoista. Tämän sisältöinen velvollisuus on perusteltua lisätä siihen ympäristölainsäädäntöön, joista se puuttuu (KemL, LSL MYSL, MuinaisML ja RakPL). Valvontaviranomaisen ilmoittamista koskevan harkintavallan tulee rajoittua tekoihin, jotka täyttävät ainoastaan aineellisessa lainsäädännössä kriminalisoidun teon tunnusmerkistön.

Edellä esitetyn perusteella ilmoitusvelvollisuudesta voidaan säätää tältä osin esimerkiksi seuraavasti:

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten rikoslain 48 luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta tai laiminlyönnistä,

tai "aihetta epäillä" -ilmaisua käyttäen:

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä rikoslain 48 luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä.

Aineellisen lainsäädännön vastaisten tekojen osalta ilmoitusvelvollisuus tulee liittää vain kriminalisoiuihin tekoihin, koska esitutkinta toimitetaan esitutkintalain 3 luvun 3 §:n nojalla vain, jos on syytä epäillä, että rikos on tehty. Esimerkiksi vesilakiin sisältyvä ilmoitusvelvollisuuden määrittely "kaikista lain säännösten tai määräysten vastaisista teoista" tarkoittaa velvollisuutta ilmoittaa esitutkintaviranomaiselle myös teot, joita ei ole kriminalisoitu. Periaatteessa säännös olisi kirjoitettavissa esimerkiksi muotoon:

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten tässä laissa rangaistavaksi säädetystä teosta tai laiminlyönnistä,

tai edellä "aihetta epäillä" -ilmaisua käyttäen:

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä tässä laissa rangaistavaksi säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä.

Maankäyttö- ja rakennuslain ilmoitusvelvollisuus rakennustyön keskeyttämistä taikka uhkasakon tai teettämisuhan käyttämistä edellyttävästä teosta tai laiminlyönnistä on erityislaatuinen, koska se ei liity tekojen tai laiminlyöntien kriminalisointiin. Toki myös lain blancokriminalisointi on ongelmallinen, sillä se kattaa yksilöimättä kaikki lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan ja laiminlyönnit³⁰. Lain kriminalisoinnit olisi syytä tarkentaa ilmoitusvelvollisuuden uudistamisen yhteydessä.

Ilmoitusvelvollisuuden kohde on syytä kytkeä nimenomaisesti kriminalisoiuihin tekoihin myös sen vuoksi, että ympäristörikosten torjuntastrategian tavoitteena on selvittää tulisiko hallinnollisia sanktioita ottaa käyttöön. Edellä viitatus Euroopan ihmisoikeussopimuksen tarkoittama kaksoisrangaistuksen (*ne bis in idem*) kieltö edellyttää joko hallinnollisesti sanktioitavien tekojen dekriminalisointia tai kaksinkertaisen rangaistuksen kiellon toteu-

30 Melander 2015 s. 651–652.

tumista varmistavia säännöksiä. Mikäli osassa ympäristölainsäädäntöä otetaan käyttöön hallinnollisia sanktioita, dekriminalisoitavat teot poistuvat ilmoitusvelvollisuuden piiristä edellä esitetyllä kriminalisointiin liittyvällä ilmoitusvelvollisuuden määritelmällä.

Ilmoituskynnyksen tarpeellisuudesta lainvalmisteluaineistossa on toistuvasti todettu, että tarkoituksena ei ole, että poliisille tulisi ilmoittaa kaikista vähäisistä rikkomuksista tai laiminlyönneistä³¹. Vesilain yksityiskohtaisissa perusteluissa rajoitusta perusteltiin sillä, että kaikkien tekojen osalta ei ole tarvetta rikosseuraamusjärjestelmän ennaltaestävään vaikutukseen. Ilman minkäänlaista ilmoituskynnystä valvontaviranomaisten ilmoitusvelvollisuus johtaisi todennäköisesti tutkintailmoitusten lisääntymiseen ilman, että esitutkintaviranomaisella, syyttäjällä ja tuomiostuimilla olisi riittävät voimavarat tutkia kaikkia.

Mikäli lakiin halutaan sisällyttää ilmoituskynnys, vähäisyys -kriteeri jättää valvontaviranomaiselle huomattavasti harkintavaltaa ja jättää avoimeksi perusteet, joilla valvontaviranomainen arvioi velvollisuutensa ilmoittaa. Tämä todettiin myös vesilain uudistuksen yhteydessä, mutta silloin vähäisyyden arviointi jätettiin oikeuskäytännössä ratkaistavaksi³². Oikeuskäytännössä kysymys ei kuitenkaan tosiasiallisesti realisoidu ja täsmenny, sillä viranomaiset eivät pääsääntöisesti tee erillistä päätöstä siitä, että epäilystä rikoksesta ei tehdä ilmoitusta esitutkintaviranomaiselle, joten tulkintaan ei ole saatavissa tuomioistuimilta tarkennusta. Olisi aiheellista tukea viranomaisen harkintaa yksilöimällä tarkemmin, mitä *vähäisyydellä* tarkoitetaan tässä yhteydessä. Esimerkiksi syyttäjän harkintavaltaa jättää asiassa syyte nostamatta teon vähäisyyden ohella rajoittaa oikeudenkäynnistä rikosasiossa annetun lain (689/1997, ROL) 1:7 mukaan odotettavissa olevan rangaistuksen ankaruus (enintään sakko) ja epäillyn syyllisyys. On pidettävä selvänä, ettei lainsäätäjän tarkoitus ei ole ollut, että valvontaviranomainen voisi jättää esitutkintaviranomaiselle ilmoittamatta sellaisia tekoja, joista syyttäjällä ei voisi jättää syytettä nostamatta vähäisyysperusteella. Edelleen on syytä kiinnittää huomiota rikoslain rikoshyödyn menettämistä koskevaan periaatteeseen, että rikoksella ei saa hyötyä. Teon vähäisyyttä koskevaa säännöstä ilmoittamatta jättämisen kriteerinä olisi suositeltavaa täsmentää siten, että teolla ei ole tavoiteltu vähäistä suurempaa taloudellista hyötyä. Myös ympäristöllisen vaikutuksen vähäisyyden täsmentäminen selkeyttäisi säännöstä.

Yleisen edun vaatimus syytteen nostamisesta ilmoituskynnyksessä jätettiin pois vesilain uudistuksessa yleisen ja yksityisen edun väliseen rajanvetoon liittyvien ongelmien vuoksi.³³ Vaikka säädösteknisesti ilmaisulla rajoitetaan mahdollisuutta jättää vähäisenä pidettävä teko ilmoittamatta, sitä on ilmeisesti viranomaiskäytännössä tulkittu tarkoituksensa

31 Vesilain (HE 277/2009) ja jätelain (HE 199/2010) yksityiskohtaiset perustelut.

32 Vesilain (HE 277/2009) yksityiskohtaiset perustelut.

33 Vesilain (HE 277/2009) yksityiskohtaiset perustelut.

vastaisesti siten, että vain niistä teosta kuuluu ilmoittaa, joiden osalta yleinen etu *vaatii* syytteen nostamista. Tämän kysymyksen arviointi kuuluu ympäristöviranomaisen sijasta pikemmin yleisen syyttäjän harkintavaltaan. Syyttäjällä on oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 6 §:n nojalla velvollisuus syyttää, jos teko on laissa säädetty rangaistavaksi, syyteoikeus ei ole vanhentunut ja on olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi. Velvollisuudesta voi poiketa vain lain 1 luvussa säädetyn perusteiden syyttämättä jättämispäätöksellä, joka on perusteltava, ja jonka valtakunnansyyttäjä voi ottaa uudelleen ratkaistavaksi lain 1 luvun 11 §:n nojalla. Yleisen edun kriteerin poistaminen säännöksestä poistaisi vallitsevan tulkintaepäselvyyden ja jättäisi kysymyksen yleisen edun harkinnasta syyttäjälle.

Täsmentävien edellytysten on syytä olla kumuloituvia, ei vaihtoehtoisia eli vain silloin ilmoitus voitaisiin jättää tekemättä, kun kaikki vähäisyyden edellytykset täyttyvät. Näin ollen vähäisyyden täsmentäminen korottaa, ei alenna ilmoituskyynnystä.

Ilmoitus saadaan kuitenkin (aineellisen lainsäädännön vastaisten tekojen osalta) jättää tekemättä, jos teolla ei ole ollut suoranaista vaikutusta ympäristön laatuun, sillä ei ole tavoiteltu vähäistä suurempaa taloudellista hyötyä ja tekoa on muutenkin pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä.

On syytä todeta, että ilmoituskyynnystä ei tule liittää rikoslaissa kriminalisoiuihin tekoihin, koska ne eivät käytännössä voi olla vähäisiä ja kynnys niiden osalta voisi olla jopa harhaanjohtava.

Merenkulun ympäristönsuojelulain osalta on kuitenkin huomioitava, että lain 3 luvun nojalla määrättävä öljypäästömaksu (ks. tarkemmin luvussa 3.4.3) on hallinnollinen sanktio, joka rinnastuu rikosoikeudelliseen rangaistukseen Euroopan ihmisoikeussopimuksen (SopS 18–19/1990) seitsemännen lisäpöytäkirjan 4 artiklaan perustuvan kaksoisrangaistuksen (ne bis in idem) kiellon tarkoittamalla tavalla. *Ne bis in idem* –kielto estää saattamasta tekoa rikosoikeudellisesti tutkittavaksi, jos vastaaja ja hänen menettelynsä tosiseikat ovat oleellisesti samat (idem) ja teko on aiemmin rikosoikeudellisesti arvioitu ja ratkaistu (bis). Kielto koskee myös rikostutkintaa tässä tilanteessa. Mikäli rikoksesta epäilty on samalla laivaisäntä, jolle öljypäästömaksu on jo merenkulun ympäristönsuojelulain nojalla määrätty, ilmoitusta poliisille esitutkintaa varten ei tule tehdä.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos rikoksesta epäillylle on jo määrätty tämän lain 3 luvun nojalla öljypäästömaksu.

Vastaava säännös tulisi sisällyttää jätelakiin, koska myös siihen sisältyy hallinnollinen sanktio eli laiminlyöntimaksu (JäteL 131 §, ks. tarkemmin luvussa 3.4.1), ellei laiminlyöntimaksujen perusteena olevia, nykyisen lain mukaan kriminalisoituja tekoja dekriminalisoida.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos rikoksesta epäillylle on jo määrätty tämän lain 131 §:n nojalla laiminlyöntimaksu.

Kokonaisuutena säännösmuotoiluksi eri ympäristöä koskeviin aineellisiin säädöksiin voi suositella edellä esitetyin perustein seuraavaa:

Taulukko 4. Yhteenvedo ilmoitusvelvollisuuden muotoiluvaihtoehdoista.

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten	
rikoslain 48 luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta tai laiminlyönnistä.	, jos on aihetta epäillä rikoslain 48 luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä.
Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten myös	
tässä laissa rangaistavaksi säädetystä teosta tai laiminlyönnistä.	, jos on aihetta epäillä tässä laissa rangaistavaksi säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä.
Ilmoitus saadaan kuitenkin 2 momentissa tarkoitettujen tekon osalta jättää tekemättä, jos	
tekoa tai laiminlyöntiä on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä.	teolla tai laiminlyönnillä ei ole ollut suoranaista vaikutusta ympäristön laatuun, sillä ei ole tavoiteltu vähäistä suurempaa taloudellista hyötyä ja sitä on muutenkin pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä.
Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos rikoksesta epäillylle on jo määrätty tämän lain	
3 luvun nojalla öljypäästömaksu. (MYSL)	131 §:n nojalla laiminlyöntimaksu. (JäteL)

On aiheellista korostaa, että ilmoituskynnyksen sisällyttäminen säännökseen on lainsäätäjän valinta. Ilmoituskynnyksen sisällyttäminen säännökseen ei olisi aiheellista, mikäli jäljempänä tarkasteltava hallinnollinen sanktiointi vähäisempien ympäristölainsäädännön vastaisten tekojen ja laiminlyöntien osalta otettaisiin käyttöön. Tällöin kaikista aineelliseen lainsäädäntöön kriminalisoiduiksi jäävistä teoista olisi syytä tehdä tutkintailmoitus.

Esitetyllä muutoksella ei olisi suoranaisia taloudellisia vaikutuksia. Se kuitenkin selkeyttäisi viranomaisten päätöksenteon perusteita ja siten voisi välillisesti johtaa kustannussäästöihin.

Muutos parantaisi ympäristön ja luonnonsuojelun tilannetta siten, että valvontaviranomaisille säädettäisiin yhtäläinen velvollisuus ilmoittaa kaikista ympäristölainsäädännön vastaisista teoista, vaikkakin vähäisyysmerkintää käyttäen.

Kuten edellä on todettu, mahdollisten hallinnollisten sanktioiden käyttöönotolla jäljempänä tarkasteltavalla tavalla ei ole vaikutusta tässä esitettyyn ilmoitusvelvollisuuden malliin, koska dekriminisoitavat teot poistuisivat ilmoitusvelvollisuuden piiristä yllä esitettyllä ilmoitusvelvollisuuden muotoilulla. Tällöin kuitenkin jätelain osalta esitetty rajoitus jäisi kuitenkin tarpeettomaksi. Merenkulun ympäristönsuojelulain osalta ilmoitusten rajoitukselle olisi edelleen tarvetta, koska hallinnollinen sanktio ja rikosseuraamus voivat kohdentua sekä samaan että eri henkilöön.

3 Ympäristölainsäädännön vastaisen toiminnan hallinnollinen sanktiointi

3.1 Rikosoikeudelliset rangaistukset ja hallinnolliset sanktiot Suomessa

Suomessa rikosoikeudelliset seuraamukset ovat sakko tai vankeus ja ne tuomitaan yleisessä tuomioistuimessa rikosprosessissa syylliseksi todetulle henkilölle. Rikoksen syyksi lukemisen johdosta tuomioistuin voi määrätä tuomituille rangaistuksen tai rangaistukseen tuomitsematta jättämisen ohella oheisseuraamuksia (ajokielto, menettämisseuraamukset, viraltapano, liiketoimintakielto, eläinten pitokielto ja metsästyskielto).

Rikosoikeudellisen seuraamuksen vaihtoehtona lainvastaisesta menettelystä voi seurata hallinnollinen sanktio eli ennalta estämistarkoituksessa hallinnollisella päätöksellä määrätty sanktioluonteinen hallinnollinen seuraamus³⁴, jonka perustyyppit ovat rahamääräinen rangaistusseuraamus³⁵ ja kurinpitoseuraamus.

Suomessa hallinnollisia sanktiomaksuja on vakiintuneesti pidetty rikosoikeudellisina seuraamuksina tarkoituksensa perusteella³⁶, vaikka ne määrätään hallintorikosprosessissa³⁷. Hallinnollisia sanktiomaksuja ovat pysäköintivirhemaksu, joukkoliikenteen tarkastusmaksut, ylikuormamaksu, kilpailuun ja rahoitukseen liittyvät seuraamusmaksut, julkisten hankintojen hyvitysmaksut, maksun korotukset ja ympäristöllisiin rikkeisiin liittyvät maksut. Tarkoituksensa perusteella nämä seuraamukset eivät eroa rikosprosessissa tuomittavista

34 Kiiski – Koillinen 2016 s. 91.

35 Koillinen 2006 s. 84, Halila – Lankinen 2014 s 306.

36 Perustuslakivaliokunta on asiallisesti rinnastanut lainvastaisesta teosta määrättävän maksun rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 4/2001 vp, s. 7/II, PeVL 32/2005 vp, s. 2/II, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I). Ks. myös Kiiski 2011a s. 37–38.

37 Käsitteestä ks. Mäenpää 2005 s. 193. Käsitettä on käyttänyt myös Halila 2010.

seuraamuksista³⁸, vaikkakin hallinnolliset seuraamusjärjestelmät julkilausutusti perustuvat moitittavuudeltaan vähäisten tekojen seuraamusten dekriminialisointiin³⁹. Aiemmin katsottiin, että dekriminialisoinnin yhteydessä säädettävän hallinnollisen seuraamuksen tulisi olla bagatellinomainen, vähäinen ja rikosoikeudellista rangaistusta vähäisempi. Valtiosäännöllisesti ei kuitenkaan katsota olevan estettä laajentaa hallinto-oikeudellista seuraamusjärjestelmä dekriminialisoinnilla jopa rikosoikeuden perinteisille ydinalueille⁴⁰. Lainsäätäjät ei myöskään ole pitänyt hallinnollisten sanktioiden seuraamuksen osalta aina kiinni bagatellinomaisuudesta, sillä esimerkiksi seuraamusmaksut kilpailunrajoitusten ja öljypäästökieltojen rikkomistapauksissa ovat hyvinkin huomattavia.

Perustuslakivaliokunnan vakiintunut kanta on, että lainvastaisesta teosta määrättävä maksu on rangaistusluonteinen taloudellinen seuraamus ja se asiallisesti rinnastaa hallinnolliset seuraamukset rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.⁴¹

Hallinnollisten sanktiomaksujen käyttöönotto Suomessa on ollut ad hoc-tyyppistä, ilman yhtenäistä lainsäädännöllistä mallia tahi "lainsäädäntöteoreettista kaavaa tai oppirakennelmaa"⁴². Hallinnollisten sanktioiden hajanaisuudesta johtuen Suomessa ei ole selkeää hallinnollisten seuraamusten järjestelmää saati yhtenäistä hallinnollista rikosprosessia⁴³. Osin tästä johtuen oikeusministeriön vuosille 2013–2025 laatiman oikeudenhoidon uudistamisohjelman yksi tavoite on selvittää rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten sääntelytapojen ja määräämismenettelyn mahdolliset puutteet ja selkeyttää asiaa koskeva sääntely, mm. seuraamusten käyttöä koskevat sääntelyperiaatteet ja seuraamusten määräämismenettelyn oikeusturvatakeet sekä kaksoisrangaistavuuden (ne bis in idem) kiellon vaikutus. Oikeusministeriö teetti Pohjoismaiden ministerineuvoston ja oikeusministeriön rahoituksella tutkimushankkeen vuosina 2012–2015, jossa yhtenä tavoitteena oli tuottaa näistä kysymyksistä tutkimustietoa tarvittavan lainvalmistelutyön pohjaksi⁴⁴. Hankkeen tuloksia ei ole vielä raportoitu, mutta tässä selvityksessä ohitetaan päällekkäisen työn välttämiseksi kysymykset, jotka liittyvät tuohon tutkimushankkeeseen.

Rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten käyttö lainsäädännössä on yleistynyt. Tällainen kehitys johtuu osin Euroopan unionin lainsäädännöstä, mutta myös kansallisista tarpeista käyttää rikosoikeudellisia seuraamuksia kevyemmiksi miellettyjä sanktioita

38 Kiiski 2011a s. 37–38.

39 Koillinen 2006 s. 84.

40 Koillinen 2006 s. 84–85. Tosin myös rikosoikeudellisten seuraamusten ja hallintosanktioiden rinnakkaista järjestelmää pidetään mahdollisena kompromissina, Lahti 2012 s. 110.

41 Kiiski – Koillinen 2016 s. 91–92; PeVL 61/2014 vp, s. 2/I, PeVL 28/2014 vp, s. 2/II, PeVL 14/2013 vp, s. 2, PeVL 9/2012 vp, s. 2, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I, PeVL 32/2005 vp, s. 2/II, PeVL 4/2001 vp, s. 7/II.

42 Koillinen 2006 s. 86–87; Kiiski – Koillinen 2016 s. 85.

43 Kiiski – Koillinen 2016 s. 86.

44 Oikeusministeriö 2013 s. 23, Halila – Lankinen 2014 s. 307.

erinäisten laissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisesta⁴⁵. Hallintosanktioista on säädetty lähinnä prosessiekonomisista syistä: ei-toivottu käytös on yleistä ja sen moitittavuus vähäistä (esim. pysäköintivirhemaksu) tai on tarpeen tehostaa tiettyyn käyttäytymiseen puuttumista, kun rikosoikeus on siihen liian tehoton ja joustamaton⁴⁶. Hallinnollisten sanktioiden käyttöönoton perusteluna on esitetty myös rikosoikeuden viimekätisyys eli ultima ratio -periaatteen konkretisoima suhteellisuusperiaate, jonka mukaan vähäiset teot voitaisiin dekriminialisoida rikosoikeuden inflaation estämiseksi, jolloin rikosoikeus varattaisiin vakavimpien rikosten seuraamukseksi.⁴⁷

Oikeusministeriön vuosille 2013–2025 laatiman oikeudenhoidon uudistamisohjelman keskipitkän aikavälin tavoitteena on selvittää edellytykset hallinnollisten sanktioiden käyttöalan laajentamiselle⁴⁸. Ohjelman lähtökohtana on, että Suomessa sanktiojärjestelmä perustuu epätarkoituksenmukaisen laajasti rikosoikeudellisten seuraamusten käyttöön. Sama ajatus toistuu harmaan talouden torjuntaohjelmassa 2016–2020. Yhdennäköisesti ohjelmissa todetaan, että lievemmissä teoissa hallinnolliseen sanktiojärjestelmään siirtyminen voisi tuottaa kustannussäästöjä ilman, että rikosoikeusjärjestelmän uskottavuus tästä kärsisi.⁴⁹ Hallintoviranomaisen kannalta mahdollinen kustannussäästö riippuu siitä, olisiko seuraamusmaksun määrääminen vähemmän työllistävää kuin rikosprosessiin osallistuminen. Olennaisena säästövaikutuksen kannalta pidetään sitä, miten laajasti kriminaalipoliittisesti pidetään tarkoituksenmukaisena käyttää hallinnollisia sanktiomaksuja⁵⁰.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa esitetään, että hallinnollisten sanktioiden piiriin voitaisiin siirtää nykyisten kriminalisointien piiristä esimerkiksi tekoja, joilla ei ole asianomistajaa ja etenkin tekoja, joissa on kyse pelkästään julkista etua loukkaavasta teosta. Esimerkkinä ohjelmassa esitetään tieliikenneriikkomukset ja veroriikkomus. Tämä mahdollistaisi nykyistä enemmän sen, että asioita ratkaistaisiin ensivaiheessa hallinnollisenviranomaisen toimesta ilman, että syyttäjällä olisi asioissa roolia. Tuomioistuimen tehtäväksi jäisi muutoksenhakuasioiden käsittely⁵¹.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelman mukaan uusien vähäisten tekojen kriminalisointia tulisi välttää ja lähtökohtaisesti käyttää hallinnollisia sanktioita esimerkiksi EU-oikeuden täytäntöönpanossa. Sekä oikeudenhoidon uudistamisohjelman että harmaan talouden torjuntaohjelman mukaan hallinnollisten sanktioiden käyttöalan laajentaminen toisi sääs-

45 Oikeusministeriö 2013 s. 23.

46 Kiiski 2011a s. 55–56; Mäenpää 2013 s. 193. Näin myös Lappi-Seppälä (2000 s. 487) kilpailunrikkomismaksuista.

47 Kiiski – Koillinen 2016 s. 84 ja Tolvanen 2002 s.197.

48 Oikeusministeriö 2013 s. 35.

49 Oikeusministeriö 2013 s. 35 ja Sisäministeriö 2016 s. 24.

50 Sisäministeriö 2016 s. 24.

51 Oikeusministeriö 2013 s. 35.

töjä vähentämällä erityisesti syyttäjien, mutta myös tuomioistuinten työmäärää, toki samalla lisäten jossain määrin työtä hallinnossa ja hallintotuomioistuimissa.⁵²

3.2 Siirtymä hallinnollisiin sanktioihin ympäristölainsäädännössä

Rikosoikeudellisen ja hallinnollisen sanktioinnin soveltuvuus ja paremmuus ympäristörikkosten yleisestäävyyden kannalta on ollut erityisesti ympäristörikosdirektiivin säätämisestä alkaen toistuva diskurssin aihe Euroopassa.⁵³ Yksittäisissä maissa, kuten Saksassa hallinnollinen sanktiointi on ollut jo vuosikymmeniä pääsääntö vähäisten rikosten seuraamuksena, mutta pääasiassa hallinnollisiin sanktioihin on useissa maissa siirrytty vasta aivan viimeisen vuosikymmenen kuluessa.

Syynä siirtymiseen on nähty erityisesti rikosprosessin kalleus sekä yhteiskunnalle etä vastaajille.⁵⁴ Käytännössä syytteitä nostetaan hyvin vähän suhteessa havaittuihin lainvastaisuuksiin, osin prosessin kalleuden vuoksi⁵⁵ ja näin ollen vain ani harvoin ympäristöön kohdistuvista lainrikkomisista seuraa rikosoikeudellista seuraamusta. Tuomitsemiskynnys näistä rikoksista on myös hyvin korkea.⁵⁶ Saksassa vain hyvin pieni osa ympäristölainsäädännön vastaisista teoista tulee syyteharkintaan ja syyttäjä nostaa syytteen niistä vain neljäsosassa juttuja. Silti yli 50 % syytteistä Saksassa hylätään.⁵⁷ *De facto* rikosoikeudellinen järjestelmän ei katsota toimivan riittävästi ennalta estävänä tekijänä.⁵⁸

Hallinnollisen sanktioinnin etuina on oletettu olevan helppous, halpuus ja alempi näyttökynnys.⁵⁹ Jäljempänä tarkasteltavalla tavalla näistä premisseista alempi näyttökynnys ei kuitenkaan vastaa ympäristöön liittyvien hallinnollisten sanktioiden sääntelyn sisältöä, vaan näyttö lainvastaisuudesta on mm. Ruotsissa sekä Englannissa ja Walesissa yhtä korkea kuin syyksilukemisen kynnys. Hallinnollisten sanktioiden soveltamisen menettelyllinen tehokkuus ja yksinkertaisuus riippuvat puolestaan kansallisista valinnoista. Mikäli järjestelmässä kyetään välttämään kahden viranomaisen osallistuminen prosessiin, yksinkertaista-

52 Oikeusministeriö 2013 s. 36, Sisäministeriö 2016 s. 24.

53 Ks. esim. Ryland 2009, Öberg 2011, Faure – Svatikova 2012.

54 Faure – Svatikova 2012 s. 254.

55 Faure – Svatikova 2012 s. 259.

56 Eurojust 2014 s. 18.

57 Faure – Svatikova 2012 s. 277.

58 Faure – Svatikova 2012 s. 259.

59 Faure – Svatikova 2012 s. 255–256, 258.

minen voi vähentää prosessin kustannuksia ja tehostaa ympäristölainsäädännön täytännönpanoa.⁶⁰

Rikosprosessin käyttö tulisi tutkijoiden mielestä rajoittaa vain vakaviin ympäristörikoksiin, joissa haitta yhteiskunnalle tai hyöty rikosentekijälle on suuri, kiinnijäämisriski on matala ja rikosprosessin stigmalla voi olla merkittävä vaikutus ennalta estävänä tekijänä.⁶¹ Jos vähemmän vakavat teot sanktioidaan hallinnollisessa prosessissa, rikosprosessissa hylättävien syytteiden määrä vähenee. Tämän oletetaan parantavan rikosoikeudellisen järjestelmän vaikuttavuutta ennalta estävyyden kannalta, kun pääasiallinen seuraamus ympäristölainsäädännön rikkomisesta ei ole lievä sakko, vaan mahdollisesti vankeusrangaistus.⁶²

Ei-toivotun toiminnan rikosoikeudellista sanktiointia on perusteltu oikeusvarmuus- ja oikeusturvanäkökohdilla⁶³. Sikäli kun kansallisesti kyetään varmistamaan rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen vaatimuksen ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteiden toteutuminen hallinnollisia sanktioita koskevalla yleislailla, hallinnollisten sanktioiden käyttöönotto voi perustua pelkästään menettelyn tarkoituksenmukaisuuteen ja tehokkuuteen.

3.3 Ympäristörikosdirektiivin asettamat reunaehdot

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/99/EY ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin (ympäristörikosdirektiivi) 3 artiklassa määrittää teot, jotka jäsenvaltioiden on säädettävä rangaistaviksi silloin, kun ne ovat lainvastaisia ja tehdään joko tahallaan tai törkeästi tuottamuksesta. Teot koskevat aineiden päästämistä ympäristöön (a kohta), jätteiden käsittelyä (b) ja siirtoa (c), vaarallista toimintaa harjoittavan laitoksen käyttämistä (d), ydinmateriaalien tuotantoa ja käsittelyä (e), suojeltujen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien tappamista ja tuhoamista (f) sekä kauppaa (g), luonnonsuojelualueita (h) ja otsonikerrosta heikentäviä aineita (i).

Aineiden ympäristön päästämisen, jätteiden käsittelyn, vaarallista toimintaa harjoittavan laitoksen käyttämisen ja ydinmateriaalien tuotannon ja käsittelyn teonkuvaukset edellyttävät, että teolla aiheutetaan tai se on omiaan aiheuttamaan henkilölle kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläi-

60 Faure – Svatikova 2012 s. 279, 284.

61 Faure – Svatikova 2012 s. 254, 258.

62 Faure – Svatikova 2012 s. 260, 285.

63 Lahti (2012 s. 109 ja 114) listaa kriittisinä mm. laillisuus- ja suhteellisuusperiaatteen, ihmisoikeus- ja perusoikeusnäkökohdat sekä oikeusturvatakeet ja itsekriminointisuojaan periaatteen, mutta nostaa esiin myös syyttömyys-olettaman ja henkilökohtaisen moitittavuuden vaatimuksen.

mille tai kasveille. Suojelualueen osalta tunnusmerkistö edellyttää suojelualueella olevan elinympäristön heikentymisen aiheuttamista.

Suojeltuihin lajeihin kohdistuvien tekojen ja otsonikerrokseen vaikuttaviin aineisiin sekä jätteen siirtoon liittyvien tekojen ei edellytetä aiheuttavan tiettyä seurausta. Nämä teot on oletettu jo sellaisenaan haitallisiksi tai vaarallisiksi ympäristön tai luonnon kannalta.

Ympäristödirektiivin tarkoittamat teot ovat vakavuusasteeltaan sellaisia, että niiden osalta hallinnollinen sanktiointi ei tule kysymykseen, koska ne eivät ole vähäisiä tekoja. Jäljempänä todettavalla tavalla nämä teot ovat rikosoikeudellisesti rangaistavia myös Saksassa, jossa hallinnollinen sanktiointi on vallitseva pääsääntö ympäristölainsäädännön vastaisesta toiminnasta.

3.4 Suomessa käytössä olevat hallinnolliset sanktiot ympäristölainsäädännön vastaisesta menettelystä

3.4.1 Jätelain laiminlyöntimaksu

Jätelain kokonaisuudistuksessa toteutettiin eduskunnan ympäristövaliokunnan tahtoa jätelain valvonnan tehostamisesta ennakkoluulottomasti myös hallinnollisilla seuraamuksilla.⁶⁴ Jätelain 131 §:ssä säädetään vähäisemmistä laiminlyönneistä määrättävästä laiminlyöntimaksusta, joka on hallinnollinen rangaistus. Säännös soveltuu periaatteessa sellaisiin laiminlyönnteihin, joiden toteen näyttäminen on yksinkertaista, eikä vaadi tutkinnallisia toimia. Maksua perusteltiin myös pyrkimyksellä tehostaa toiminnanharjoittajien ilmoituksen tekemistä, rekistereihin hakemista ja eräiden asiakirjojen käyttöä koskevien velvoitteiden täytäntöönpanoa sekä paremmalla mahdollisuudelta puuttua vapaamatkustukseen, jossa tuottaja laiminlyö hakemistn tuottajarekisteriin ja näin välttää tuottajavastuuseen sisältyvät velvollisuudet.⁶⁵

Laiminlyöntimaksu voidaan määrätä jätelain 131 §:n mukaisesti seuraavista laiminlyönneistä:

- hakemuksen tekemättä jättäminen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi (JL 101 §);
- tuottajan kirjanpitovelvollisuuden ja kirjanpitoa koskevien tietojen toimittamisen laiminlyönti (JL 54 §);

64 HE 199/2010 s. 136 ja edeltänyt ympäristövaliokunnan lausunto YmVM 2/2008 vp..

65 HE 199/2010 s.43 ja 53.

- hakemuksen tekemättä jättäminen toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin (JL 94 §);
- keräystoimintaa koskevan ilmoituksen tekemättä jättäminen (JL 100 §);
- jätehuoltorekisteriotteen mukana pitämisen laiminlyönti (JL 98§);
- siirtoasiakirjan laatimatta jättäminen, sen mukana pitämisen laiminlyönti tai vastaanoton vahvistamatta jättäminen (JL 121 §);
- jätteen siirtoasetuksen mukaisen ilmoituksen laiminlyönti;
- jätteen siirtoasetuksessa vaadittujen asiakirjojen laatimisen ja niitä koskevien velvollisuuksien laiminlyönti; tai
- jätteen siirtoasetuksen mukaisen vakuuden asettamisen laiminlyönti.

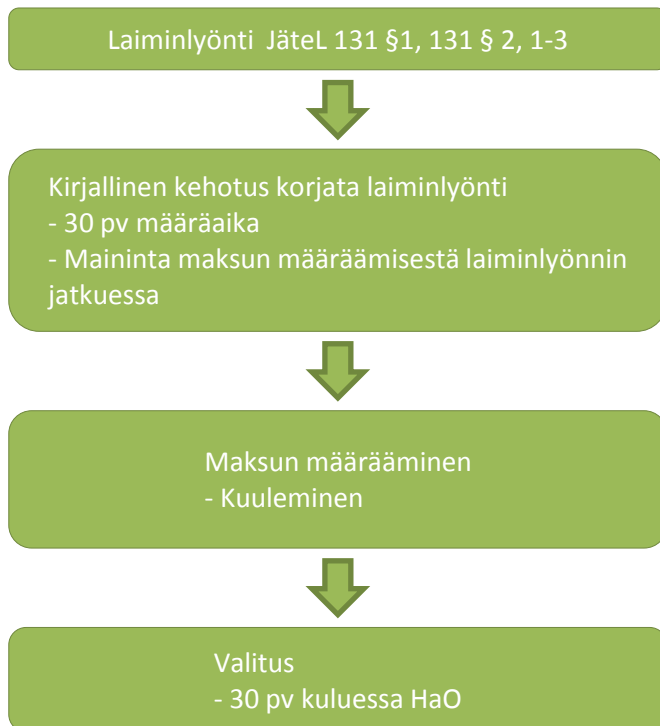
Hallituksen esityksen perusteluissa todettiin, että laiminlyöntimaksun soveltamisalaan ehdotetut rikkomukset eivät täytä ympäristön turmelemisen tunnusmerkistöä eli teot eivät sellaisenaan voisi tulla arvioitavaksi rikoslain vastaisena tekona. Maksun soveltamisen piiriin säädetty laiminlyönnit ovat ennalta arvioiden sellaisia, että niiden toteen näyttäminen on yksinkertaista eikä vaadi tutkinnallisia toimia. Hallituksen esityksessä viitattiin niin Ruotsissa käytettyyn ympäristösanktiomaksuun, että verotusmenettelylaissa (1558/1995) säädetyn tiedonantovelvollisuuden, tilaajavastuulain (1233/2006) mukaisen selvitysvelvollisuuden ja rahoitustarkastuslain (587/2003) mukaisten tiedonantovelvollisuuksien laiminlyönnistä määrättäviin maksuihin että myös öljypäästömaksuun ja päästökauppalain (683/2004) mukaisen päästöoikeuden ylityksestä määrättävään maksuun.⁶⁶ Jätelain rikkomisen alaan kuuluvat säännökset yksilöitäisiin tarkemmin kuin nykyisessä laissa. Laiminlyöntimaksun piirissä olevat teot eivät kuulu jätelain rangaistussäännöksen piiriin⁶⁷.

Maksun määräämismenettely riippuu siitä, mikä laiminlyönti on kyseessä. Jos kyse on korjattavissa olevasta laiminlyönnistä (JL 131.1 §:n tai 131.2 § 1-3 kohdat), valvontaviranomaisen on ennen maksun määräämistä valvontaviranomaisen annettava kirjallinen kehoitus korjata laiminlyönti vähintään 30 päivän määräajassa. Kehotuksessa on mainittava, että laiminlyönnin seurauksena voidaan määrätä laiminlyöntimaksu. Määräajan päättymisen jälkeen maksu voidaan määrätä 60 päivän kuluessa, jos laiminlyöntijä ei ole korjannut laiminlyöntiään. Tuottajarekisteriin hakematta jättämisestä voidaan määrätä uusi maksu aikaisintaan kalenterivuoden kuluttua edellisen maksun määräämisestä. Tällainen passiivinen rekisteriin hakematta jättäminen on jatkuva lainvastaisuus. Hallituksen esityksessä perusteltiin, että ne bis in idem -kiellon kannalta uuden maksun määrääminen aikaisintaan vuoden kuluttua on osa samaa rangaistusta, joka teon luonteesta johtuen määrätään kahdella tai useammalla päätöksellä riippuen siitä, kuinka kauan laiminlyöntiä jatketaan.⁶⁸

66 HE 199/2010 s. 136.

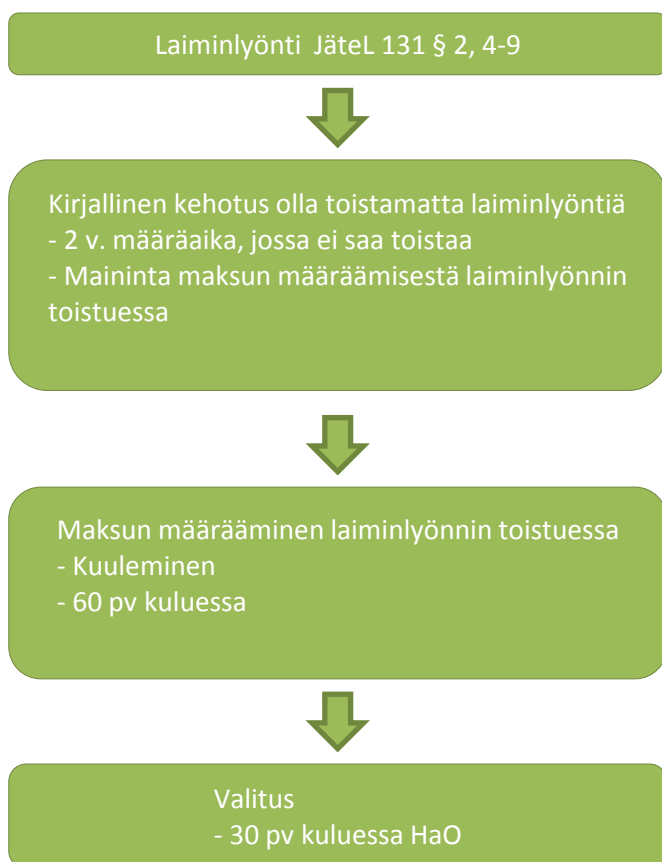
67 HE 199/2010 s. 142.

68 HE 199/2010.

Kuva 1. Jätelain laiminlyöntimaksun määräämisprosessi korjattavien laiminlyöntien osalta.

Niiden laiminlyöntien osalta, joiden korjaaminen ei ole mahdollista, mutta jotka voidaan toistaa (JL 131.2 § 4-9 kohdissa mainitut laiminlyönnit), valvontaviranomaisen on ennen maksun määräämistä ensin kirjallisesti huomautettava laiminlyöjää ja samalla kehotettava laiminlyöntimaksun uhalla olematta toistamasta laiminlyöntiään. Maksu voidaan määrätä vasta, jos toiminnanharjoittaja toistaa laiminlyönnin seuraavan kahden vuoden aikana huomautuksesta tai edellisen maksun määräämisestä. Maksu voidaan määrätä 60 päivän kuluessa laiminlyönnin toteamisesta. Maksuvelvolliselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen maksun määräämistä.

Kuva 2. Jätelain tuottajavastuuta koskeva laiminlyöntimaksun määräämisprosessi toistettavien laiminlyöntien osalta.

Tuottajarekisteriin hakematta jättämistä koskevan laiminlyöntimaksun suuruus perustuu maksuvelvollisen edellisen tilikauden liikevaihtoon. Sen määrä on vähintään 500 euroa ja enintään 500 000 euroa. Muiden jätelain 131 §:n 2 momentissa mainittujen laiminlyöntien osalta maksu voi olla 500–10 000 euroa ja se määrätään huomioiden laiminlyönnin laatu ja laajuus sekä sillä saavutettu taloudellinen etu, kuten laiminlyönnistä saatu taloudellinen hyöty, lupa- tai rekisteröintimaksu, joka on vältetty ja tulo, joka laittomalla toiminnalla on saatu. Tuottajavastuurekisteriin hakematta jättämisellä on yksittäistapauksessa mahdollista saada satojen tuhansien eurojen vuosittainen säästö. Tällaisen ilmeisen taloudellisen käänteisen kannustimen torjumiseksi seuraamuksen on oltava riittävän suuri ennaltaehkäisevän vaikutuksen saavuttamiseksi.⁶⁹ Ympäristövaliokunta kiinnitti huomiota siihen, että kun laiminlyöntimaksu kohdistuu vain ammattimaisiin toimijoihin, 500 euron minimimaksu ei ole vastoin oikeasuhtaisuusvaatimusta.⁷⁰

69 HE 199/2010 s. 136.

70 YmVM 23/2010 vp.

Laiminlyöntimaksu voidaan 132 §:n 2 momentin nojalla kohtuullistaa tai jättää määräämättä, jos maksuvelvollinen voi osoittaa, että laiminlyönti on johtunut erehdyksestä tai poikkeuksellisista oloista. Lisäedellytyksenä on, että velvollinen ei ole saanut laiminlyönnin johdosta merkittävää taloudellista etua. Hallituksen esityksessä arvioitiin, että maksun kohtuullistaminen tai määräämättä jättäminen voisi tulla kysymykseen vain harvoissa poikkeustapauksissa, mutta maksuvelvollisten oikeusturvan kannalta poikkeussäännöstä pidettiin välttämättömänä tarpeelliseksi.⁷¹

Maksua ei voi määrätä sille, joka on tuomittu rangaistukseen samaa asiaa koskevasta rikkomuksesta tai jos asia on vireillä esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa. Hallituksen esityksessä todettiin säännöksen toteuttavan ”ne bis in idem” kieltoa, jonka mukaan samasta asiasta ei voi rangaista kahdesti.⁷²

Laiminlyöntimaksun määrää ja myös mahdollisesta kohtuullistamisesta päättää se viranomainen, jonka valvontatoimivaltaan kuuluu asia, jonka laiminlyönnistä on kyse. Jätelain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä Pirkanmaan ELY-keskus (tuottajavastuu) ja Suomen ympäristökeskus. Ennen päätöksen tekemistä maksuvelvolliselle on varattava hallintolain mukaisesti tilaisuus tulla kuulluksi. Tässä yhteydessä hän voi mm. esittää perusteet maksun määräämättä jättämiselle tai kohtuullistamiselle.

Laiminlyöntimaksun määräämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen jätelain 137 §:n 2 momentin mukaisesti.

3.4.2 Kokemukset laiminlyöntimaksusta

Ympäristövaliokunta piti jätelain hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä laiminlyöntimaksua periaatteellisesti siten merkittävänä uudistuksena, että sen täytäntöönpanon seurantaan on kiinnitettävä erityistä huomiota sääntelyn kohtuullisuuden arvioimiseksi ja katsoi, että voi olla tarpeen arvioida jatkossa tämän uudentyyppisen maksun käyttökelpoisuutta ja soveltamiskäytäntöä suhteessa rikosoikeudelliseen seuraamusjärjestelmään.⁷³

Tätä selvitystä varten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten valvontapäälliköiltä tiedusteltiin kokemuksia jätelain 131 §:ssä tarkoitetun laiminlyöntimaksun käytöstä sen selvittämiseksi, onko se ollut tehokas tapa puuttua pienehköihin rikkomuksiin. ELY-keskuk-

71 HE 199/2010.

72 HE 199/2010.

73 YmVM 23/2010 vp.

silta pyydettiin seuraavat tiedot (lukumäärä säännöksen voimaantulosta alkaen, mahdollisuuksien mukaan vuosittain):

1. havaitut laiminlyönnit, jotka kuuluvat jätelain 131 §:n soveltamisalaan;
2. niiden johdosta annetut kehotukset / huomautukset;
- 3a. määrätyt maksut laiminlyönnin korjaamatta jättämisestä;
- 3b. määrätyt maksut toistetusta laiminlyönnistä;
- 3c. tapaukset, joissa maksua ei ole määrätty, koska velvollinen on tuomittu rangaistukseen / asia vireillä esitutkinnassa / syyteharkinnassa / tuomioistuimessa; ja
- 3d. tapaukset, joissa laiminlyöjä on kehotuksesta oikaissut laiminlyöntinsä.

ELY-keskuksilta saadut vastaukset on koottu alle (Taulukko 5). ELY-keskukset ovat vastanneet kysymyksiin vaihtelevalla tarkkuudella, osa vuodesta 2012 alkaen, osa vain jotain aikaa tai vain vuodelta 2017. Saatujen vastausten perusteella ELY-keskukset eivät ole määränneet yhtään laiminlyöntimaksua⁷⁴ ja vastausten perusteella laiminlyöntimaksumenettely on pantu vireille vain yksittäisissä tapauksissa. Havaitut laiminlyönnit on korjattu huomautuksen seurauksena, olipa siinä viitattu mahdollisuuteen määrätä laiminlyöntimaksu tai ei.

Vastauksissa ELY-keskukset toivat esille, mm. että vaikka menettelyä ei ole juurikaan käytetty, sillä on ollut vaikuttavuutta. Pelkkä maksumenettelyllä uhkaaminen näyttäisi toimivan ohjauksen ja neuvonnan yhteydessä. Yhdessä vastauksessa todettiin ollut "liian kohteliaita", vaikka jo poliisin ilmoituksen perusteella voitaisiin varmaan maksu määrätä, "jos hakemusta tms. korjausliikettä ei ilmaannu." Yksi ELY-keskus totesi ongelmaksi viraston lakimiesten vaihtuvuuden ja katsoi, että jatkuvuus takaisi tehokkaamman toiminnan.

⁷⁴ JäteL 100 §:n mukainen keräystoimintaa koskevan ilmoituksen valvominen kuuluu kunnalle.

Taulukko 5. ELY-keskusten vastaukset laiminlyöntimaksun käytöstä.

ELY	Havaitut laiminlyönnit 131 §	Annetut huomautukset / kehotukset	Menettely oikaistu / muu seuraamus
Etelä-Savo	n. 10 luvaton kuljettajaa	0	Kaikki oikaisseet pyytämällä
Keski-Suomi	Ainakin 2 laiminlyönyt hakemuksen jättämiseen	2	2
Häme	Yksittäisiä jätteenkuljettajia: ei uutta rekisteröinti-ilmoitusta kehotuksesta huolimatta	0	Kuljettajat on kuulemisen jälkeen poistettu rekisteristä.
Kaakkois-Suomi		valvontakampanja v. 2017: • Kehotus tehdä hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin 4 kpl • Huomautus siirtoasiakirjan puuttumisesta kuljetuksen aikana 2 kpl • Huomautus jätehuoltorekisteriotteen puuttumisesta kuljetuksen aikana 19 kpl	3
Pohjois-Savo	Puutteita rekisteröityä jätehuoltorekisteriin. Rekisterilomakkeita lähetetään alustavana kehotuksena noin 5 / vuosi	1	Varsinaisen kehotuksen saanut ei oikaissut; epävirallinen kehotuksen saaneet rekisteröityneet
Lappi	9-10 kehotuskirjettä jätteen kuljettajille ja välittäjille jätehuoltorekisterin tietojen tarkistamiseksi / vuosi	0	Kaikki tehneet tarkistamishakemukset
Varsinais-Suomi	Vuonna 2016: 26 ei rekisteröityä kuljettajaa / 25 rekisteröityä ilman rekisteriasiakirjoja / 19 puuttui siirtoasiakirja	Kaikkia kehotettu rekisteröitymään ja huomautettu puutteista. Annettu kehotuksia vuonna 2017, lukumäärä?	Lähes kaikki kehotetut rekisteröityneet ja huomautetut oikaisseet
E-Pohjanmaa	valvontakampanja 2015: useita ei jättereisteriotetta mukana / kuljetusyritys ei merkitty jätehuoltorekisteriin / kuljetusyritys rekisterissä, mutta kuljetti jätteitä, joita jättereisteriotteen mukaan ei oikeus kuljettaa	Osalle kehoitukset	
P-Karjala	Ei tapauksia		
Pirkanmaa			
Uusimaa	1.5.2012-9.6.2017: n. 50 jätteenkuljettaja ei jätehuoltorekisterissä; ei valvontaiskuja siirtoasiakirjoista tms.	1 huomautus ilman siirtoasiakirjaa kuljettamisesta; yleensä ohjaus / neuvonta jätehuoltorekisterihakemuksen tekemiseen, usein mainittu mahdollisuus laiminlyöntimaksu-menettelystä	Havaitut laiminlyönnit oikaistu ohjauksen ja neuvonnan kautta, ilman laiminlyöntimaksu-menettelyn aloittamista.

Pirkanmaan ELY-keskus antoi erillisen selvityksen tuottajavastuun osalta (ks.Taulukko 6). Myöskään tuottajavastuun laiminlyönneistä laiminlyöntimaksua ei ole määrätty millekään toimijalle.

Taulukko 6. Pirkanmaan ELY-keskuksen vastaus tuottajavastuun osalta laiminlyöntimaksun käytöstä.

	Havaitut laiminlyönnit = tuottaja ei rekisterissä (kohta 1)	Huomautukset / kehotukset (kohta 1)	Havaitut laiminlyönnit = seurantatiedot puuttuvat	Huomautukset / kehotukset (kohta 2)	Menettely oikaistu / muu seuraamus	Määrätyt maksut	Ei määrätty, koska rikosprosessi
2013	20 keräyspaperi 45 renkaat	3 renkaat	n. 30 SER, 10 paristot ja akut	0	Kaikki		
2014	45 renkaat 30 paristot ja akut	4 keräyspaperi 4 paristot ja akut	n. 30 SER, 10 paristot ja akut	0	Kaikki		
2015	1 renkaat, 30 paristot ja akut		n. 30 SER, 10 paristot ja akut	0	Kaikki		
2016	15 keräyspaperi, 20 renkaat, 36 SER 50 paristot ja akut	1 renkaat 1 paristot ja akut	n. 30 SER, 11 paristot ja akut	0	Kaikki, paitsi 1 paristot ja akut (kohta 1)		1
2017	20 renkaat 50 paristot ja akut	1 renkaat	noin 30 (SER), 6 paristot ja akut	0			
Yht.				0			1

ELY-keskuksilta pyydettiin lisäksi kommentteja laiminlyöntilyöntimaksujärjestelmän havaituista eduista tai epäkohdista, mahdollisia korjaustarpeita liittyen sen tehokkuuteen ja vaikuttavuuteen sekä muita kehittämissideoita. Kommentit jakautuivat useaan teemaan.

Keskeisimmäksi ongelmaksi kommentteissa nostettiin menettelyn *monivaiheisuus*:

”Kaksivaiheisena menettelynä järjestelmä on kyllä melko monimutkainen.”

”Jätelain 133 §:n ”pakolliset kuviot”, mikäli halutaan määrätä jätteenkuljettajille laiminlyöntimaksu siitä, että jäterekestieriote ei ole mukana kuljetuksen aikana, jos oman mielipiteeni ilmaisen, niin ”lain kuollut kirjain”. Tuskin tulee missään sellaista tilannetta, että voitaisiin määrätä.”

Monivaiheisuus aiheuttaa myös näyttöongelman laiminlyönnin jatkumisesta, vaikka ensimmäisen rikkeen osalta olisi näyttö: *”Tietoon tulleille on lähetetty kirje ja ohjeet rekisteröitymisestä, mutta kaikkien osalta siitä seuraavia tapahtumia ei ole seurattu. Myös puhelimitse on selvitetty tapausten luonnetta, onko kuljetusta vai ei. Oletuksena vastausten osalta kirjeisiimme on, että jos emme saa hakemusta niin toimintaa ei ole. Laiminlyöntimaksu edellyttäisi faktatietoa tapahtuneesta kuljetuksesta ja sitä ei ole erikseen lähdetty hankkimaan.”*

Monivaiheisuuden katsottiin tarkoittavan, että vaikuttavuuden aikaan saamiseksi täytyisi turvautua rikosprosessiin: *”Mitä tulee kuljettajaan, joka ei ole kehotuksesta tehnyt ilmoitusta jätehuoltorekisteriin, niin toisen laiminlyöntimaksun määrääminen edellyttää vähintään kalenterivuoden väliä. Eiköhän silloin olisi jo tarve jättää asiasta tutkintapyyntö ja onhan toiminnanharjoittaja saanut taloudellista hyötyä siitä, että toimintaa ei ole merkitty jätehuoltorekisteriin.”*

Monivaiheisuudesta luopumista esitettiin parannuksena: *”Normin purkuun liittyen voisi harkita valvontaviranomaiselle (myös poliisi?) mahdollisuutta periä laiminlyöntimaksu silloin, kun laiminlyönti havaitaan, jos asia on kiistaton.”*

Nykyisen muotoisen laiminlyöntimaksun soveltamisessa ongelmaksi nostettiin valvonnan resurssien riittämättömyys: *”Valvonnassa pitäisi olla paljon enemmän resursseja, että laiminlyönnit havaitaan.”*

Valvonnan avuksi toivottiin voitavan hyödyntää tietojärjestelmiä: *”Vuosia on yritetty saada kuljettajien tietoja julkisuuteen, vrt. VALLU rekisteri. Nyt tietoja ei voi tarkistaa mistään netistä. En tiedä, onko otteita väärennetty, mutta helppoahan sekin on.”*

Yhteistyö poliisin kanssa valvonnassa todettiin myös ongelmalliseksi: *”Nykyisin poliisin järjestelmät ovat varsin automaattisia eivätkä käsittääksemme kentältä lähetä tietoja sähköpostiin jne. Joten vaikka puutteita havaitaan, niiden eteenpäin välittäminen ontuu. Pitäisihän tuo asia saada jouhevaksi rutiiniksi niin, että poliisilta tulisi ilmoitus, josta käynnistyisi ELY:n maksukäytäntö.”*

Osa kommentaista oli valvontatoiminnan toteuttamista koskevia parannusehdotuksia: *”Kuljetusasiakirjat pitäisi tarkastaa esim. määräaikaistarkastuksen yhteydessä (tai valvontakampanja jätettä vastaanottavissa laitoksissa). Näin olisi mahdollista saada selville kuljettajat, jotka eivät ole rekisteröityneet tai eivät pidä otetta mukana - mutta siihenkin vaaditaan työvoimaa.”*

Yhtenä ongelmana pidettiin yksilöimätöntä laiminlyöntimaksun määrää: *”Missään ei ole määritelty laiminlyöntimaksun suuruutta, muuta kuin että haarukka 500-10000 €. Jos kuljetusyrittäjältä puuttuu ote jätehuoltorekisteristä tai se kuljettaa jätettä, jota ei ole mainittu otteessa tai alueella jota ei ole merkitty, niin maksun suuruus voi olla vaikea määrittää muutoin kuin että on säästänyt sen ilmoituksesta tulevan maksun.”*

Toisaalta laiminlyöntimaksulle katsottiin olevan mahdollisia laajempia soveltamistilanteita: *”Vuosisraporttien toimittamatta jättämisen sanktiona laiminlyöntimaksu olisi myös toimiva.”* ja *”Tulisi myös voida määrätä laiminlyöntimaksua vastaava sanktio / sakko sellaiselle toimin-*

nanharjoittajalle, joka on käyttänyt kuljettajaa, jota ei ole merkitty jätehuoltorekisteriin. Tämä vaatisi muutoksen jätelakiin.”

Palautteessa todettiin myös *laiminlyöntejä selittäviä tekijöitä*, jotka eivät sinänsä liittyneet hallinnolliseen sanktiointiin sinänsä: *”Jätehuoltorekisteriin merkintähintaa (590 euroa) pidetään kalliina erityisesti sellaisille jätteenkuljettajille, jotka traktorillaan kuljettavat sakokaivolietteitä keskuspuhdistamolle.”* sekä samaan kysymykseen liittyvä huomio: *”(Jätehuoltorekisteri)maksu osaltaan voi olla epäreilu, sillä jotkut suuret toimijat tehneet ilmoituksen monen yrittäjän nimissä. Näin toimittu esim. Uudellamaalla, kun (nimi poistettu) -yhtymä tehnyt ilmoituksen yli 80 kuljettajan nimissä. Jos pieni yrittäjä, niin maksu ihan eri kuin tällaiselle suurelle yritykselle.”* Nämä huomiot liittyvät pikemminkin rekisterimaksujen oikeasuhteisuuden toiminnan mittasuhteiden osalta, mihin toki on aiheellista kiinnittää huomiota maksujen euromäärää mitoitettaessa, jotta yhtäältä maksut eivät toimi vääristävänä kannustimena (*perverse incentive*) lain velvoitteiden laiminlyöntiin, mutta toisaalta eri toimijat olisivat ”samalla viivalla” maksujen suhteen.

Yhteenvedon voi todeta, että laiminlyöntimaksujärjestelmä ei ole saavuttanut niitä tavoitteita, joita sille on asetettu. Suurin syy on menettelyn monipolvisuus. Kun maksun soveltamisalaan kuuluvat menettelyt ovat yritystoimintaan liittyviä, sääntelyn edellyttävä muistuttaminen lain velvoitteista on tarpeetonta. Lähtökohtaisesti yritystoiminnan harjoittajan on oltava tietoinen toimintaan liittyvistä velvoitteista. Maksun määrääminen edellyttää, että viranomaisen valvoo rikkeen toistumista, vaikka rike esimerkiksi siirtoasiakirjojen mukana pitämisen osalta on sellainen, että se tulee tietoon vain sattumanvaraisesti tai kohdennetussa valvonnassa. Lisäongelmana on, että maksun määräämisperusteet ovat liian väljät, jotta maksun määrääminen voisi muodostua rutiininomaiseksi valvontatoiminnaksi. Mikäli hallinnollisia sanktioita otetaan käyttöön vähäisten ympäristörikkomusten seuraamuksena, erillisestä laiminlyöntimaksujärjestelmästä on aiheellista luopua ja sen soveltamisalaan kuuluvat teot sanktioita yhtenäisessä järjestelmässä.

3.4.3 Öljypäästömaksu

Merenkulun ympäristönsuojelulain 3 luvun mukainen hallinnollinen öljypäästömaksu otettiin käyttöön 1.4.2006 laissa aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä (300/1979). Tarkoitus oli panna täytäntöön EU:ssa lainvalmistelun aikaan valmis-teilla ollut ympäristörikosdirektiivi ja luonnos Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan rikosoikeudellisen kehyksen vahvistamisesta. Malli perustui lähinnä Ruotsissa käytössä olleeseen öljyn päästökiiellon rikkomisesta määrättävään hallinnolliseen maksuun (*vatten-*

föreningavgift), joka oli otettu käyttöön jo vuonna 1984 tehdyllä lakimuutoksella.⁷⁵ Poikkeuksena oli, että Suomessa myös huvialukset sisältyvät maksujärjestelmän piiriin, toisin kuin Ruotsissa.⁷⁶ Uudistuksen tavoitteena oli tehostaa öljy päästökiellon noudattamista ja kiellon yleistä vaikuttavuutta rangaistusluonteisella taloudellisella seuraamuksella, mahdollisimman yksinkertaisessa, nopeassa ja tehokkaassa menettelyssä, jossa oikeusturvaseikat otetaan asianmukaisesti huomioon.⁷⁷ Järjestelmän oli tarkoitus olla rikosoikeudellista järjestelmää yksinkertaisempi siten, että esitutkinnan toimittaminen ja haastaminen rikosoikeudenkäyntiin jäivät pois ja öljypäästön toteamisen ja näytön hankkimisen jälkeen oli riittävää varata maksuvelvolliselle tilaisuus tulla kuulluksi.⁷⁸

Maksuvelvollisuuden perusteena on rikosoikeudellisesta syyllisyyskäsitteestä poiketen objektiivinen vastuu, jota kuitenkin rajoittaa kohtuullistamisperusteiden sisällyttäminen lakiin. Maksun määrä asetettiin ennaltaehkäisemistarkoituksessa rikosoikeudellista sakkorangaistusta taloudellisesti tuntuvammaksi. Laittomia öljypäästöjä ei kuitenkaan dekrimineralisoi, koska sitä pidettiin vääränä viestinä öljypäästöihin liittyvien ympäristörikosten haitallisuudesta ja paheksuttavuudesta. Lisäksi se olisi supistanut mielivaltaisena pidetyllä tavalla ympäristön turmelemissäännöksen soveltamisalaa. Öljypäästöjen osalta hallinnollinen ja rikosoikeudellinen järjestelmä jätettiin tarkoituksellisesti rinnakkaisiksi korostaen vielä rikosoikeudellisen järjestelmän ensisijaisuutta.⁷⁹

Alusjätelainsäädännön kokonaisuudistuksessa öljypäästömaksua koskevat säännökset säilyivät lähtökohtaisesti ennallaan. Öljypäästömaksujärjestelmä on otettu Ahvenanmaan maakuntalain muutoksella käyttöön myös Ahvenanmaan alueella vuoden 2010 alusta lukien.

Mineraaliöljyn tai öljypitoisen seoksen päästäminen aluevesillä tai Suomen talousvyöhykkeellä on kielletty merenkulun ympäristönsuojelulain 2 luvun 1 §:ssä. Rajavartiolaitoksen on määrättävä päästöstä öljypäästömaksu, ellei kyse ole sekä määrältään että muilta ympäristöön kohdistuvilta vaikutuksiltaan vähäisestä päästöstä.

Talousvyöhykkeellä kauttakulussa olevan ulkomaisen aluksen öljypäästöstä voidaan maksu määrätä vain, jos siitä aiheutuu Suomen rantaviivalle, siihen liittyville eduille tai Suomen aluemerren tai talousvyöhykkeen luonnonvaroille huomattavaa vahinkoa tai sen vaaraa.

75 Lag om åtgärder mot förening från fartyg (1980:424; muutos 983:463).

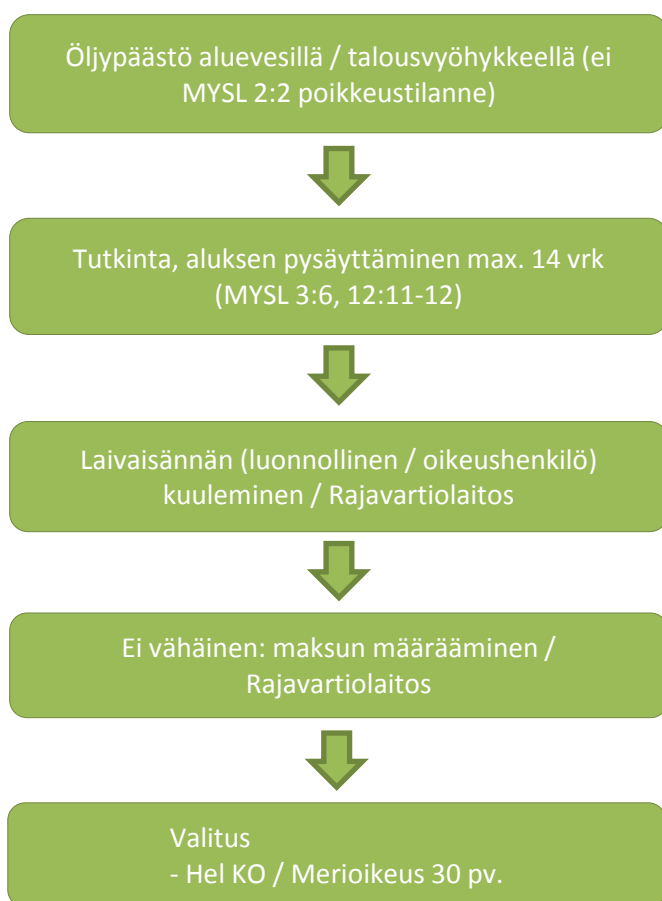
76 HE 77/2006 s. 6.

77 HE 77/2006 s. 7.

78 HE 77/2006 s. 8.

79 HE 77/2006 s. 8.

Maksuvelvollisuus ei koske lain 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja tilanteita, joissa öljyn päästäminen mereen on tapahtunut esimerkiksi hätävarjelu- tai pakkotilanteessa ihmishengen pelastamiseksi, aluksen turvallisuuden varmistamiseksi, aluksen tai sen varusteiden vahingoittumisesta, jos kaikkiin kohtuullisiin toiminpiteisiin on ryhdytty vahingoittumisen jälkeen. Maksusta voidaan vapauttaa tai sitä alentaa myös 3 luvun 3 §:n mukaan, jos maksuvelvollinen osoittaa, että maksun määrääminen olisi ilmeisen kohtuutonta vastaavan hätä- tai onnettomuustilanteen tai rinnastettavan syyn vuoksi. Lainvalmistelussa nimenomaisesti todettiin, että poikkeuksen perusteeksi ei käy se, että satamassa ole järjestetty öljypitoisten jätteiden vastaanottoa, eikä aluksen päällikön tai laivaväen henkilökohtaisiin olosuhteisiin liittyviä seikkoja tai laivanisännän taloudellisia olosuhteita.⁸⁰

Kuva 3. Öljypäästömaksun määräämismenettely.

⁸⁰ HE 77/2006 s. 13.

Öljypäästömaksu määrätään laivaisännälle tai aluksen omistajalle, joka voi olla sekä luonnollinen että oikeushenkilö. Maksun suuruus määräytyy lain 3 luvun 2 §:n nojalla kategorisesti päästön määrän ja aluksen bruttovetoisuuden perusteella lain liitteenä olevan makсутaulukon mukaisesti (Taulukko 7). Maksut määritettiin vuonna 2006 vastaamaan Ruotsissa käytettyjä maksuja tasavertaisen ennaltaehkäisevän vaikutuksen varmistamiseksi.⁸¹

Taulukko 7. Öljypäästömaksun määräytyminen päästön laajuuden ja aluksen bruttovetoisuuden perusteella.

Öljypäästö litroissa	Aluksen bruttovetoisuus (GT)			
		3 001–15 000 GT	15 001–50 000 GT	>50 000 GT
< 50	4 278	6 417	8 556	10 695
50–1 000	8 556	12 834	17 112	21 389
1 000	8 556	12 834	17 112	21 389
+ alkava 1000 l	684	1 027	1 369	1 711
26 000	25 667	38 501	51 335	64 168
+ alkava 1000 l	684	1 027	1 369	2 053
101 000	77 002	115 503	154 004	218 172
+ alkava 1000 l	171	257	342	513
>501 000	145 448	218 172	290 896	423 510
+ alkava 1000 l	86	128	171	257

Rajavartiolaitos suorittaa asiassa tarvittavan tutkinnan itse ja teettää öljynäytteiden analysoinnin keskusrikospoliisin rikosteknisessä laboratoriossa. Rajavartiolaitoksessa hallinnollisen öljypäästömaksun määrääminen on keskitetty Länsi-Suomen merivartiostoon.

Maksun määrääminen ei edellytä sen selvittämistä, kuka päästön aluksella aiheutti, ja toimiko hän tahallaan tai huolimattomasti. Se kuitenkin edellyttää objektiivista näyttöä siitä, että päästö on peräisin tietyltä alukselta eikä kyse ole edellä kerrotuista poikkeuksellisista tilanteista. Perustuslakivaltiokunnan tulkinnan mukaan öljypäästömaksussa ei ole käännettyä todistustaakkaa, koska rajavartiolaitoksen on ennen maksun määräämistä hallintolain mukaisesti selvitettävä asia⁸².

Öljypäästömaksu on tuntuvampi kuin rikosoikeudellinen rangaistus, mutta se määrätään hallinnollisesti kevyemmässä ja tehokkaammassa järjestelmässä. Hallinnolliselle sanktiolle tarve erityisesti kansainvälisessä alusliikenteessä perustuu rikosoikeuden tehottomuuteen sen hitauden ja epäiltyjen ulkomaalaisuuden vuoksi. Rikosten todistelu ja rangaistus-

81 HE 77/2005 s. 13.

82 Kiiski 2011b s. 24 ja PeVL 32/2005 s. 3.

ten täytäntöönpano on näissä tapauksissa vaikeaa ja rikosoikeudellisilla seuraamuksilla ei koettu olevan riittävää ennalta ehkäisevää vaikutusta toimijoihin⁸³.

Muista hallinnollisista sanktioista poiketen valitustie öljypäästömaksuista on Helsingin käräjäoikeudessa toimivaan merioikeuteen. Valitustie perustuu sekä tuomioistuimen asiantuntemukseen merioikeusasioista että siihen, että asiassa mahdollisen henkilön rikosvastuun käsittely tapahtuu samassa tuomioistuimessa.⁸⁴ MYSL:n säätämisen yhteydessä Rajavartiolaitos sai jatkovalitusoikeuden merioikeuden ja hovioikeuden antamista ratkaisuksista öljypäästömaksua koskevissa asioissa.

MYSL 4.2 §:n mukaan öljypäästöstä määrättävä öljypäästömaksu voidaan hakemuksesta peruuttaa, mikäli öljypäästömaksun määräämisen jälkeen sama henkilö tuomitaan samasta teosta rikosoikeudelliseen seuraamukseen. Hallituksen esityksessä katsottiin, että myös oikeushenkilölle määrätty öljypäästömaksu poistettava, jos oikeushenkilö haastettaisiin vastaamaan rikoksesta tuomiostuimeen.⁸⁵ Säännös maksun poistamisesta maksun määräämisen jälkeen tuomitun rangaistuksen perusteella on epäjohdonmukainen *ne bis in idem* -kiellon kannalta, sillä lainvoimainen hallinnollinen sanktio on ehdoton rikosprosessin este.

3.4.4 Kokemukset öljypäästömaksusta

Rajavartiolaitoksen antaman selvityksen mukaan kokemukset hallinnollisesta öljypäästömaksujärjestelmästä ovat olleet erittäin positiivisia. Öljypäästömaksun taloudellisen tuntuvuuden arvioidaan olevan ennalta ehkäisevän vaikutuksen keskeisin tekijä. Öljypäästövalvonnan painopistealueet ovat talousvyöhyke ja alueneri. Näillä tapahtuneet kaupparenkulun päästöt ovat kuitenkin viime vuosina pysyneet vähäisinä. Valtaosa nykyisellään havaituista päästöistä tapahtuu sataman tai rannikon tuntumassa ja ne ovat määrältään pieniä (ks. Taulukko 10). Alusöljypäästöjen määrän vähentyminen (ks. Taulukko 8) on Rajavartiolaitoksen käsityksen mukaan osaltaan seurausta alusöljypäästöjen valvonnan tehostumisesta ja toimivan hallinnollisen öljypäästömaksujärjestelmän käyttöön otosta.

83 Kiiski 2011b s. 23–24.

84 HE 77/2005 s. 15.

85 HE 77/2005 s. 9.

Taulukko 8. Öljypäästöt ja määrätty öljypäästömaksut.

Vuosi	Havainnot Suomen merialueella	Määrätyt öljypäästömaksut	Valitettu tuomioistuimeen (ei peruutetut)	Valitus hyväksytty
2006		7	4	
2007		9*	2	1
2008		5	1	
2009	68	3		
2010	65	4	1	
2011	52	5	2	Yksi vireillä
2012	47	2		
2013	48	2	1	
2014	39	0		
2015	66	0		
2016	41	2		

*Yksi kumottu valituksen johdosta

Hallinnollinen öljypäästömaksu on rikosoikeudellista sakkorangaistusta huomattavasti tuntuvampi taloudellinen seuraamus. Menettelyssä aluksia ei erotella niiden käyttötarkoituksen mukaan, vaan maksupäätöksen kohteena voi olla myös huvialus. Rajavartiolaituksen selvityksen mukaan käytännössä pienten huvialusten aiheuttamat päästöt käsitellään edellytysten täytyessä rikosprosessissa ympäristörikkomuksina, koska rikosprosessia pidetään ensisijaisena öljypäästömaksuun nähden. Mikäli rikosoikeudellisen vastuun edellytykset eivät täytyisi, tulee harkittavaksi öljypäästömaksun edellytykset kyseisestä päästöstä. Öljypäästömaksua ei määrätä, mikäli öljypäästö on merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisesti määrältään ja vaikutuksiltaan vähäinen. Muissa tilanteissa öljypäästömaksujärjestelmän ankaran vastuun vastapainona on MYSL 3 luvun 3 §:n mahdollistama kohtuusnäkökohtien huomioiminen niin, että maksua voidaan alentaa tai se voidaan jättää kokonaan määräämättä (ks. Taulukko 9). Rajavartiolaitos korostaa, että säännöstä ei tule käyttää öljypäästömaksujärjestelmän vesittämiseen, vaan ankarasta vastuusta poikkeamisen tulee perustua tapauskohtaiseen harkintaan ja myöntämisperusteet ovat tiukat. Rajavartiolaituksen toimittamista tilastotiedoista ei ilmene, mikä selittää vuosittain havaittujen päästöjen ja tehtyjen maksupäätösten sekä määräämättä jättämispäätösten erotuksen. Esimerkiksi vuonna 2013 havaittiin 48 päästöä, määrättiin kaksi maksua ja tehtiin yksi päätös olla määräämättä maksu.

Taulukko 9. Perusteet, joilla öljypäästömaksu on jätetty määräämättä 2006–2015.

	Merionnettomuus (karille ajo)	Ei näyttöä päästöstä	Ei näyttöä, että ko. alus	Määrä näyttämättä	Määrä vähäinen	Olisi tullut määrätä	Yhteensä
2006	2	1	2		6		11
2007			4		4		8
2008		1			2		3
2009					3		3
2010					1		1
2011		1		2			3
2013	1						1
2015						1	1
Yht.	3	3	6	2	16	1	31

Yksittäiset rajavartiolaitoksen määräämät öljypäästömaksut ovat vaihdelleet 2 139 euron ja 22 588 euron välillä. Merenkulun ympäristönsuojelulain mukaiset öljypäästömaksut ovat edelleen samansuuruiset kuin vuonna 2006 järjestelmä käyttöönotettaessa. Rajavartiolaitoksen näkemyksen mukaan euromääräisiä öljypäästömaksuja tulisi tarkastella erityisesti järjestelmän ennalta ehkäisevän vaikutuksen näkökulmasta huomioiden muiden maiden käyttämät maksut, mikä edellyttää oikeusvertailua.

Taulukko 10. Määrätyt öljypäästömaksut, valitukset ja ratkaisut niihin.

Vuosi	Alus	Päästön laajuus m ³	Maksu	Valitus / tuomioistuimen ratkaisu
2006	Satava	0,15	4 278,00 €	Valitus hylätty
2006	Prostvik	0,01	4 278,00 €	Valitus hylätty
2006	Prostvik	0,05	2 000,00 €	Valitus hylätty
2006	FIN 31178-T	0,046	2 000,00 €	Valitus hylätty
2006	Nordic Ice	0,3	12 834,00 €	
2006	Reval	0,6	12 834,00 €	
2006	Irina	0,13	12 834,00 €	
2007	Sinegorsk	0,252	12 834,00 €	Valitus peruutettu
2007	Najaden	0,1	12 834,00 €	
2007	Silkeborg	0,05	8 556,00 €	
2007	Kakadua	0,264	8 556,00 €	Valitus hylätty
2007	Letto	0,00033	4 278,00 €	
2007	Vegaland	0,1	17 112,00 €	
2007	Kahla	0,23	8 556,00 €	
2007	Christina	0,02	6 417,00 €	
2007	Neptun	0,1	8 556,00 €	Valitus hyväksytty - maksu kumottu
2008	Lieselotte	0,053	17 112,00 €	Valitus hylätty
2008	Linta	0,03	4 278,00 €	
2008	Tuura	0,2	8 556,00 €	

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

Vuosi	Alus	Päästön laajuus m ³	Maksu	Valitus / tuomioistuimen ratkaisu
2008	Vikingland	0,05	17 112,00 €	
2008	Yuriy Savinov	1,182	13 861,00 €	
2009	Finneagle	4,5	22 588,00 €	Valitus peruutettu
2009	Windö, FIN - 134 K	2,0	9 240,00 €	
2009	Rebecca Hamman	0,165	8 556,00 €	
2010	Steel	1,0	12 834,00 €	
2010	Timberland	2,5	19 850,00 €	
2010	T-25154	0,45	4 278,00 €	Valitus hylätty
2010	Cemsol	0,185	12 834,00 €	
2011	Sinbad	0,02	6 417,00 €	
2011	Mergus	0,035	4 278,00 €	
2011	T-50768 SY Talassa	0,05	2 139,00 €	
2011	Bosphorus Queen	0,898	17 112,00 €	Vireillä
2011	Longstone	0,2	17 112,00 €	Valitus hylätty
2012	Clipper Sund	1,253	9 240,00 €	
2012	Darina	0,08	8 556,00 €	
2013	Jette	2,832	4 962,00 €	Valitus hylätty
2013	Terramare	0,01	4 278,00 €	
2016	Rosella	3,0	19 850,00 €	
2016	Fjärdvägen	0,15	8 556,00 €	

Rajavartiolaitoksen mukaan merenkulun ympäristönsuojelulaissa säädetyt pakkokeinot tutkinnan ja maksusaatavien varmistamiseksi ovat osoittautuneet toimiviksi ja vaikutuksiltaan tehokkaiksi. Haasteelliseksi on kuitenkin osoittautunut vilkasliikenteisen alumeren ja talousvyöhykkeen öljypäästöjen aiheuttajien osoittaminen ja riittävän näytön saaminen hallinnollisen öljypäästömaksun määräämiseksi. Parhaimmassa tapauksessa öljypäästön aiheuttaja jää kuitenkin verekseltään kiinni, jolloin öljypäästöt saadaan tehokkaasti todennettua sekä saatettua päästön aiheuttaja hallinnollisen öljypäästömaksusääntelyn piiriin.

Rajavartiolaitoksen määräämä hallinnollinen öljypäästömaksu on saatettu riitauttaa ja saatata asia oikeuskäsittelyyn merioikeuden käsiteltäväksi Helsingin käräjäoikeudessa. Korkeimmassa oikeudessa on vireillä Rajavartiolaitoksen vuonna 2011 määräämää öljypäästömaksua koskeva valitus. Korkein oikeus on tehnyt Euroopan Unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee YK:n merioikeusyleissopimuksessa ja alusjäterikosdirektiivissä 2005/35/EY asetettuja edellytyksiä rantavaltion toimivallalle kohdistaa oikeudellisia toimenpiteitä ulkomaiseen alukseen talousvyöhykkeellään tapahtuneen laittoman öljypäästön johdosta. Vastaaja on riitauttanut öljypäästömaksun määräämistä koskevan päätöksen väittäen, ettei Suomi rantavaltiona olisi ollut toimivaltainen ryhtymään toimenpiteisiin aluksen omistajaa vastaan, sillä rantavaltiolle talousvyöhykkeellä kuuluvalla toimivallalle YK:n merioikeusyleissopimuksessa asetetut edellytykset eivät olisi täyttyneet. Kyseistä öljypäästömaksua koskeva valitusprosessi on käynnistynyt vuonna 2011 ja asiaa on käsitelty eri oikeuskysymysten osalta kaikissa oikeusasteissa. Asia on jo toista kertaa korkeimman oikeuden käsittelyssä ja saatuaan ennakkoratkaisun, korkein oikeus antaa asiassa

tuomion. Rajavartiolaitos ennakoi, että ennakkoratkaisulla ja merioikeusyleissopimuksen tulkinnalla tulee olemaan merkittävä vaikutus Suomen öljypäästömaksujärjestelmän toimivuudelle.

Johtopäätöksenä rajavartiolaitoksen kokemuksista on aiheellista todeta, että öljypäästömaksu ja sen määräämisjärjestelmä on toimiva ja sen muuttamiseen ei ole tarvetta. Öljypäästöjen valvonta on ilmeisen luonteva osa rajavartiolaitoksen muutenkin merialueilla suorittamaa valvontaa. Päätöksenteon siirtäminen muulle viranomaiselle ei ole perusteltua. Tämän selvityksen toimeksiantoon ei kuulunut arvioida muutoksenhakuinstanssia. On kuitenkin todettava, että öljypäästömaksupäätöksestä valittaminen poikkeaa merkittävästi muista hallinnollisista asioista ja olisi perusteltua selvittää, olisiko hallintotuomioistuimien sopivampi valitustie myös näissä asioissa. Tässä selvityksessä ei myöskään tarkasteltu öljypäästömaksujen suuruutta suhteessa naapurimaihin. Tätä ei ole tarpeen kytkeä mahdolliseen hallintosanktiomaksujen käyttöönottoon muissa ympäristöasioissa, vaan se on tehtävissä tuosta valmistelusta riippumattomasti.

3.5 Muissa maissa käytettävät hallinnolliset sanktiot ympäristölainsäädännön vastaisesta menettelystä

Edellä todetusti useissa muissa maissa on siirrytty lievempien ympäristölainsäädännön rikkomisten osalta hallinnollisiin sanktioihin joko jo aiemmin tai viime vuosina. Tehtyjä ratkaisuja ja saatuja kokemuksia on aiheellista tarkastella vertailevasti yhtäältä vaihtoehtoisien mallien tunnistamiseksi ja toisaalta ympäristölainsäädännön yhtenäisyyden kannalta, jotta oikeusjärjestelmästä ei muodostu lievempien seuraamusten vuoksi houkuttelevaa ympäristöä esimerkiksi rajat ylittävälle rikollisuudelle, kuten laittomien jätekuljetusten kauttakululle.

Tässä selvityksessä tarkastellaan Euroopan yhteisön maista:

- a. Saksaa, jossa hallinnolliset sanktiot ovat olleet seuraamuksena käytössä jo vuodesta 1949;
- b. Ruotsia, jossa siirtymä ympäristörikkomuksissa hallinnollisiin sanktioihin tapahtui vuonna 1999;
- c. Iso-Britannian Englantia ja Walesia, joissa hallinnolliset sanktiot ympäristörikkomuksissa otettiin käyttöön vuosikymmenen alussa;
- d. Skotlantia, jossa hallinnolliset sanktiot ympäristörikkomuksissa on otettu käyttöön vuonna 2016;

ja Euroopan yhteisön ulkopuolelta:

- e. Kanadaa, jossa on vuonna 2009 säädetty ympäristöllisistä hallinnollisista rahamääräisistä seuraamuksista. Täytäntöönpanosäännökset ovat tulleet voimaan vasta tänä vuonna (2017).

Tarkastelun ulkopuolelle rajataan Euroopan maista mm. Alankomaat ja Irlanti. Alankomaisissa lainsäädännön mukaan määrätään ympäristörikoksista hallinnollisia seuraamuksia, mutta hallinnolliset maksut eivät kuulu seuraamusvalikoimaan.⁸⁶ Käytössä olevat hallinnolliset seuraamukset ovat rangaistuksella tehostettu määräys tai ennallistamisvelvoite – eli Suomessa hallinnollisina pakkokeinoina pidettävät määräykset – ja toiminnan kieltäminen.⁸⁷ Irlannissa on säädetty hallinnollisista sanktioista ympäristölainsäädännön rikkomisasioissa, mutta toistaiseksi soveltamisalaan kuuluu kuitenkin vain yksittäisiä tekoja, joten sen anti tälle selvitykselle jäisi vähäiseksi.⁸⁸

Euroopan ulkopuolella sekä Yhdysvalloissa että Australiassa hallinnolliset sanktiot ovat olleet käytössä jo pitkään sekä työ- että ympäristölainsäädännön vastaisista teoista. Nämä malleja ja niistä saatuja kokemuksia on hyödynnetty mm. Iso-Britannian siirtyessä hallinnollisiin sanktioihin.⁸⁹ Itä-Euroopassa, Kaukasuksella ja Keski-Aasiassa sijaitsevilla mailla rahamääräiset hallinnolliset sanktiot ovat laajalti käytössä sekä yksityishenkilöiden, yritysten johdon että oikeushenkilöiden lainvastaisten tekojen seuraamuksina.⁹⁰ Euroopan Unionin jäsenmaiden tarkastelu on kuitenkin tässä selvityksessä etusijalla siitä syystä, että ympäristölainsäädäntömme perustuu erittäin laajasti yhteisölainsäädäntöön. Muissa maissa tehdyt ratkaisut siitä, mitkä teot ovat sopivia hallinnollisin sanktioin tehostettavaksi, ovat tärkeä pohja kun mahdollisesti valitaan tekoja tai laiminlyöntejä, joiden osalta hallinnollisia sanktioita on aiheellista ottaa käyttöön.

Tarkasteltavia maita käsitellään edellä esitettyssä järjestyksessä, jossa hallinnolliset sanktiot on otettu käyttöön. Tämä on antoisaa myös siksi, että erityisesti common law -maiden osalta voidaan havaita, että ne ovat kehittäneet lainsäädäntöään toinen toistensa lainsäädännöstä ja kokemuksista oppia ammentaen.

86 Faure – Svatikova 2012 s. 271.

87 Faure – Svatikova 2012 s. 271.

88 Lorna Dempsey, Environmental Protection Agency, Ireland, haastattelu 17.10.2017.

89 Macrory 2006 s. 8, 41, 44, 63 ja 66.

90 OECD 2009 s. 5.

3.5.1 Saksa

Saksan rikoslaissa (*Strafgesetzbuch, SGB*) kriminalisoidaan ainoastaan vakavimmat ympäristöön kohdistuvat teot. Rikoslain nojalla rangaistavia ovat

- veden saastuttaminen tai sen ominaisuuden haitallinen muuttaminen (SGB 324 §; 3 vuotta vankeutta tai sakkoa);
- maaperän pilaaminen tai haitallinen muuttaminen päästöllä joko merkittävässä laajuudessa tai siten, että se voi vahingoittaa terveyttä, eläimiä, kasveja, muuta arvokasta omaisuutta tai vesistöä (SGB 324a §, 5 vuotta vankeutta tai sakkoa; jos huolimattomuudesta johtuvat, 3 vuotta tai sakkoa);
- ilman pilaaminen laitosta säännösten vastaisesti käytettäessä laitoksen ulkopuolella siten, että se voi vahingoittaa terveyttä, eläimiä, kasveja, muuta arvokasta omaisuutta tai päästää merkittävän määrän terveyttä, eläimiä, kasveja, muuta arvokasta omaisuutta vaarantavaa tai pysyvästi haitallisesti vettä, ilmaa tai maaperää pilaavaa haitallista ainetta törkeällä huolimattomuudella (SGB 325 §, 5 vuotta vankeutta tai sakkoa, jos huolimaton, 3 vuotta vankeutta tai sakkoa) lukuunottamatta tekoja, jotka jätteen vähäisen määrän vuoksi eivät voi aiheuttaa haittaa ympäristölle
- melun, tärinän tai ei-ionisoivan säteilyn aiheuttaminen laitosta säännösten vastaisesti käytettäessä siten, että vaarantaa terveyttä tai toisen eläimiä tai muuta toisen omistamaa arvokasta omaisuutta (SGB 325a §; 5 vuotta vankeutta tai sakkoa; jos vain voi vaarantaa 3 vuotta vankeutta tai sakkoa, jos huolimaton, 2-3 vuotta vankeutta tai sakkoa)
- laitton vaarallisen jätteen käsittely tai jäteasetuksen rikkominen jätteen siirrolla (326 §, 5 vuotta vankeutta tai sakkoa, jos huolimaton 1-3 vuotta vankeutta tai sakkoa)
- luvaton tai kiellon vastainen ydinlaitoksen, vaaran vuoksi kielletyn, vesistölle haitallisen putken tai jätevesilaitoksen käyttäminen (SGB 327 §, ydinlaitoksen osalta 5 vuotta vankeutta tai sakkoa, muuten 3 vuotta vankeutta tai sakkoa, huolimattomuudesta 2-3 vuotta vankeutta tai sakkoa).
- laitton radioaktiivisen tai terveyttä, eläimiä, kasveja, vesistöä, ilmaa tai maaperää vaarantava vaarallisen aineen käsittely (SGB 328 §, 5 vuotta vankeutta tai sakkoa, huolimattomuus 3 vuotta vankeutta tai sakkoa);
- suojellun alueen vaarantaminen pilaamalla ilmaa tai melulla, kaivostoiminnalla, vesistön muuttamisella, kuivattamisella, hakkuulla, tappamalla eläinlajistoa, rakentamalla tai Natura 2000 –alueen suojeluarvoja merkittävästä heikentämällä (SGB 329 §, 3-5 vuotta vankeutta tai sakkoa, huolimattomuudesta 2-3 vuotta vankeutta)

Lisäksi luonnonsuojelulain (*Bundesnaturschutzgesetz*, BNSG) 71–71a §:n mukaan osa laissa hallinnollisiksi rikkomuksiksi määritellyistä teoista on rikoksina rangaistavia, jos ne on tehty tahallisesti kaupallisessa tarkoituksessa tai toistuvasti tai mikäli kohteena on yhteisön tiukasti suojelema laji. Nämä teot ovat

- luonnonvaraisen eläimen häiritseminen 39 § 1 kohta 1, pyydystäminen, vahingoittaminen, tappaminen eri kehitysvaiheissaan 44 § 1 kohta 1, merkittävä häiritseminen (BNSG 44 § 1 kohta 2), ottaminen vapaudesta, lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen (BNSG 44 § 1 kohta 3) sekä kasvin tai sen kehitysasteiden ottaminen, hävittäminen tai vahingoittaminen (BNSG 44 § 1 kohta 4),
- ostaminen, myynti, tarjoaminen, varastointi tai kuljettaminen myyntiin, vaihto tai muu kaupallinen hyödyntäminen (BNSG 44 § 2 ja 44 § 3)
- EU CITES-asetuksen (338/97) tuonti-, vienti-, jälleenvientitodistusten tai ilmoitusten esittämättä jättäminen säännösten edellyttämällä tavalla, sekä lajien osto, myynti, vaihto tai muu kaupallinen vaihto tai hyödyntäminen
- Jalka-ansojen kieltävän EU-asetuksen (3254/91) kieltämän jalka-ansan käyttö tai asetuksessa kiellettyjen eläinten turkisten tuominen yhteisöön.

Mikäli rangaistava teko on ympäristöllisiltä seuraamuksiltaan erityisen vakava, rangaistus mitataan ankarammin (BNSG 330 §, 6 kk – 10 vuotta vankeutta). Vakavana seurauksena pidetään esimerkiksi pysyvää tai erittäin kallista tai pitkäaikaista ennallistamista vaativaa veden, maaperän tai suojelualueen pilaamista, yleisen vedenhankinnan vaarantamista, pysyvää tiukasti suojellun eläin- tai kasvipopulaation vahingoittamista tai rikoshyödyn tavoittelua, tahallista tekoa, jolla aiheutetaan kuolema, vaarannetaan henkeä tai terveyttä vakavasti tahi suurta määrää ihmisiä. Lisäksi myrkyllisen aineen päästäminen on erikseen säädetty rangaistavaksi (BNSG 330a §; 1-10 vuotta vankeutta, huolimattomuudesta 3 vuotta tai sakko).

Käytännössä Saksassa ympäristörikoksista tuomitaan sakkorangaistuksia⁹¹, vaikka asteikko ulottuu tuntuviin vankeusrangaistuksiin ja vain vakavimmista rikoksista syytetään. Vankeusrangaistukseen tuomittiin vuonna 2012 vastaajista 4 % (kokonaisuus 17,9 %)⁹². Saksan rikoslainsäädäntö ei tunne yhteisösakkoa ja rikosvastuu kohdistuu henkilöihin⁹³.

Rikoslain ulkopuolella rangaistavaksi säädetty teot ovat hallinnollisia rikkomuksia (*Ordnungswidrigkeit*) ja sanktio määrätään hallinnollisia rangaistuksia koskevan lain (*Ordnun-*

91 Sina 2015 s. 18.

92 Sina 2015 s. 42.

93 Sina 2015 s. 19.

gswidrigkeitengesetz, OWG) nojalla. Hallinnollisen sanktiomaksun määrääminen ei edellytä syyllisyyden osoittamista, mutta laiminlyöntiin syyllistyminen luonnollisesti edellyttää, että ko. henkilöllä on velvollisuus estää seuraamuksen syntyminen ja laiminlyönti on nimenomaisesti säädetty rangaistavaksi (OWG 8 §). Huolimattomuudesta tehdyt teot ovat rangaistavia vain, jos niin on nimenomaisesti säädetty (OWG 10 §).

Saksassa keskeinen ympäristölainsäädäntö on liittovaltiotasosta, mutta se täytäntöönpannaan osavaltioiden viranomaisten toimesta liittovaltiolainsäädännössä annetuin valtuuksin sekä perustuen hallintomenettelylainsäädäntöön (*Verwaltungsverfahrensgesetz*). Liittovaltion ympäristövirastolla (*Umweltbundesamt*) ei ole täytäntöönpanoviranomaisen asemaa.⁹⁴

Pääosa lainvastaisista teoista johtaa hallinnolliseen seuraamukseen. Menettelyllisesti ympäristöviranomaiset siirtävät syyttäjälle sellaiset epäillyt ympärilainsäädännön vastaiset teot, jotka saattavat täyttää rikoksen tunnusmerkistön, koska rikosoikeudellisella seuraamuksella on ensisijaisuus (OWG 21 §). Syyttäjä johtaa esitutkintaa ja päättää sen päätyttyä syytteen nostamisesta. Jos syyttäjä katsoo, että teossa ei ole kyse rikosoikeudellisesti rangaistavasta teosta, hän siirtää asian takaisin hallintoviranomaiselle. Vuonna 2004 vain 4,8 % syyttäjän päättämistä tapauksista johti syytteeseen.⁹⁵ Mikäli ympäristöviranomainen katsoo, että teko täyttää vain hallinnollisesti rangaistavan teon tunnusmerkistön, syyttäjä ei osallistu prosessiin lainkaan.⁹⁶ Käytännössä poliisi tutkii myös vähäisemmät, hallinnollisella sanktiolla rangaistavat teot. Niiden osalta syyttäjä osallistuu prosessiin ainoastaan, mikäli epäilty tekijä vastustaa hallinnollista seuraamusta. Tällöin syyttäjä vie asian alioikeuteen ja esittää hallinnollisen rangaistusvaatimuksen, josta rikosprosessin menettelyä noudattaen päättää alioikeus⁹⁷.

Hallinnollisten sanktiomaksujen (*Bussgeld*) rahamäärä on 5–1000 euroa, ellei laissa ole säädetty toisin (OWG 17 §). Luonnonsuojelulain rikkomisen maksimiseuraamus on 10000 euroa, ilmansuojelulain, vesilain ja jätelain rikkomisen maksimiseuraamus on 50000 euroa.⁹⁸ Sanktiomaksujen määrät vaihtelevat osavaltioittain, mistä johtuen niistä on vaikea muodostaa selkeää kokonaiskuvaa, mutta eräitä johtopäätöksiä voidaan kuitenkin tehdä. Liitteessä 2 on esitetty otantoja ympäristöllisistä sanktiomaksuista. Teot on yksilöity arkisin kuvauksin ja yksilöiden teoista eri vakavuusastetta tai haitallisuutta kuvaavat tekemuodot. Maksun määrä ei ole kiinteä, vaan se on määritelty rangaistusasteikkona, joka mahdollistaa teon vakavuuden tarkemman huomioimisen.

94 EPA Ireland 2009 s. 42.

95 Sina 2015 s. 41.

96 Faure – Svatikova 2012, s. 276.

97 Sina 2015 s. 62.

98 EPA Ireland 2009 s. 19.

Sanktiomaksun enimmäismäärä voidaan ylittää, jotta saavutettu rikoshyöty eliminoituu (OWG 17 §).⁹⁹ Korotukselle ei ole asetettu ylärajaa. Mikäli hallinnollista sanktiomaksua ei määrätä, valvontaviranomainen voi määrätä pelkän rikoshyödyn menetettäväksi (OWG 29a §).

Vaikka Saksassa ei ole käytössä rikosoikeudessa yhteisösakkoa, hallinnollinen sanktiomaksu voidaan määrätä myös oikeushenkilölle (OWG 30 §)¹⁰⁰. Maksun määrääminen edellyttää, että yhtiön edustaja tai sen hallinnollisen elimen jäsen on tehnyt rikoksen tai hallinnollisen rikkomuksen ja tämä lainvastainen teko rikkoo oikeushenkilön oikeudellisia velvoitteita ja teolla saavutettiin tai ainakin tavoiteltiin taloudellista hyötyä oikeushenkilölle. Sanktiomaksu on enimmillään 10 miljoonaa euroa, jos rikokseksi määritelty teko on tahallinen ja viisi miljoonaa euroa, jos se on piittaamattomuudesta tehty (OWG 30 §). Jos kyse on hallinnollisesta rikkomuksesta, sanktiomaksu on vähintään teosta määritelty sanktiomaksu. Säännökset mahdollistavat kymmenenkertaisen sanktiomaksun yhteisölle, vaikka tämä johtaisi edellä mainitun rikoksesta säädetyn sanktiomaksun ylittämiseen niissä tilanteissa, joissa menettely täyttää sekä rikoksen että hallinnollisen rikkomuksen tunnusmerkistön.

Saksan hallinnollista sanktiosääntelyä pidetään tehokkaana ja vaikuttavana, koska rikoshyöty voidaan periä hallinnollisessa menettelyssä ja sanktioiden vaihteluskaala on riittävän suuri ja joustava. Mikäli hallinnollisen sanktiomaksun määrä ei ole riittävä seuraamus, sitä voidaan tarvittaessa täydentää muin hallinnollisin toimenpitein kuten peruuttamalla ympäristölupa tai siirtämällä asia syyteharkintaan. Ympäristölainsäädännön rikkomistapaukset ovat Saksassa vähentyneet vuosi vuodelta.¹⁰¹

3.5.2 Ruotsi

Ruotsissa ympäristökaaren (*Miljöbalk* 1998:808) rikkomisen kriminalisoidaan lain 29 luvussa sakolla, enintään vuoden vankeusrangaistuksella tai enintään 2 vuoden vankeusrangaistuksella teosta riippuen. Törkeän ympäristörikoksen rangaistusasteikko on 6 kuukautta – 6 vuotta vankeutta, törkeän lajisuojelurikoksen ja kemikaalirikoksen 6 kuukautta – 4 vuotta vankeutta. Ympäristökaaren 30 luvussa säädetään ympäristösanktiomaksusta (*miljösanktionsavgift*). Suuruudeltaan vähintään tuhannen kruunun ja enintään yhden miljoonan kruunun suuruinen sanktiomaksu voidaan määrätä luvanvaraisen tai ilmoituksenvaraisen toiminnan aloittamisesta hankkimatta lupaa tai tekemättä ilmoitusta, lain tai sen nojalla annetun sääntelyn perusteella luvassa asetettujen ehtojen noudattamisen laimin-

99 Ks. Büttner 2005.

100 Sina 2015 s. 45.

101 EPA Ireland 2009 s. 43.

lyönnistä ja lain tai sen nojalla annetun sääntelyn tai EU-asetusten säännösten rikkomisesta. Maksun soveltamisala ei ilmene ympäristökaaresta vaan sen nojalla annetusta ympäristösanktiomaksuasetuksesta (*Förordning om miljöstraffavgifter*, 2012:259).

Vuonna 1999 voimaan tulleen ympäristösanktiosääntelyn taustalla oli ajatus, että ympäristöoikeus soveltuu hyvin hallinnollisiin sanktioihin tehostettavaksi, koska kyse on rajallisesta toiminnan alasta, jossa yhteiskunnalla on voimakas turvan tarve puuttua lainvastaiseen toimintaan.¹⁰² Lain valmisteluaineiston mukaan tarkoitus ei ole eliminoida tavoiteltua taloudellista hyötyä vaan ainoastaan ohjata ympäristöön vaikuttavaa elinkeinotoimintaa noudattamaan korkeaa ympäristönsuojelun tasoa¹⁰³. Järjestelmän uudistuksessa pyrittiin siihen, että kaksoisrangaistustilanteet vältetään siten, että vakavimmista lainvastaisuuksista seuraa rangaistusvastuu ja lievempiin lainvastaisuuksiin puututaan ympäristösanktiomaksulla¹⁰⁴. Tästä huolimatta useat ympäristösanktiomaksun perusteena olevat teot täyttävät myös rikoksena rangaistavien tekojen tunnusmerkistön.¹⁰⁵ Ympäristösanktiomaksu täydentää miljöbalkenin rangaistussäännöksiä ja kattaa ne lainvastaiset menettelyt, joita ei ole kriminalisoitu.

Merkittävin ero rikoksena rangaistavien tekojen ja hallinnollisen sanktiomaksun käyttöalassa on vaaditussa henkilön toiminnan tahallisuudessa ja tuottamuksen tasossa. Ympäristösanktiomaksu määrätään 2 §:n nojalla, vaikka lainvastainen menettely ei olisi ollut tahallista tai huolimattonta, mitä rikosvastuu vähintään edellyttää.¹⁰⁶ Vastuu on ankaraa. Yksittäistapauksellisesti toki on arvioitava, onko maksu oikeassa suhteessa säännöksiä rikoneen menettelyyn. Ympäristökaaren 30 luvun 2 §:n nojalla maksu voidaan jättää määräämättä, jos se olisi kohtuutonta.¹⁰⁷ Se edellyttää, että a) maksuvelvollinen on sairauden vuoksi ollut kykenemätön itse tai toisen avulla vastaamaan velvoitteistaan; b) lainvastaisuus on johtunut olosuhteista, joihin velvollinen ei ole voinut tai täytynyt varautua tai vaikuttaa; tai c) velvollinen on ryhtynyt toimenpiteisiin lain vastaisuuden välttämiseksi. Sairauteen voidaan vedota Naturvårdsverketin ohjeiden mukaan vain, jos epäilty on luonnollinen henkilö tai kyse on pienestä yrityksestä, jossa on vain vähän tai ei lainkaan muita työntekijöitä.¹⁰⁸ Maksua ei voida jättää määräämättä sillä perusteella, että velvollinen ei olisi tuntenut soveltuvia säännöksiä, velvolliselta toimeksiannon saanut on tehnyt virheen tai ei ole tehnyt, mitä oli määrä tehdä, yritys on vasta aloittanut toimintansa, velvoite on unohdettu tai sen tekemiseen ei ole ollut riittävästi aikaa, velvollisella on taloudellisia vai-

102 Naturvårdsverket 2013 s.17.

103 Naturvårdsverket 2013 s. 11.

104 Naturvårdsverket 2013 s. 11 ja 37.

105 Träskman 2010 s. 64.

106 Träskman 2010 s. 66.

107 Naturvårdsverket 2013 s.17.

108 Träskman 2010 s. 66.

keuksia, maksu on huomattava suhteessa velvollisen taloudellisiin olosuhteisiin nähden tai vastuullisella on ollut huonot käytännöt.¹⁰⁹

Maksua ei myöskään määrätä, jos velvolliselle on jo määrätty rikosoikeudellinen rangaistus menettelyn johdosta (2 § 2 mom). Säännös on tarpeen ne bis in idem -kiellon noudattamiseksi.

Toinen oleellinen ero on, että hallintosanktiomaksu voidaan määrätä myös oikeushenkilölle, kun rikosoikeudellinen rangaistus voi kohdistua vain henkilöön.

Syyttömyysolettamaa noudatetaan ja näyttötaakka ympäristösanktiomaksun määräämisen edellytyksistä on valvontaviranomaisella. Näyttökynnys on korkea,¹¹⁰ mutta näyttö vaaditaan kuitenkin vain objektiivisista seikosta, koska tahallisuutta tai tuottamusta ei tarvitse osoittaa.¹¹¹ Ympäristösanktiomaksuasetuksessa yksilöidyt, maksun perusteena olevat lainrikkomiset ovat periaatteessa helposti todennettavissa. Maksun määrääminen ei edellytä, että toimijalle olisi huomautettu ennalta mahdollisesta sanktiomaksuvelvollisuudesta, jos lakia rikotaan¹¹². Maksun määrääminen ei myöskään edellytä, että rikkominen olisi toistuvaa. Asetuksen nojalla kuitenkin maksu korotetaan kaksinkertaiseksi, mikäli rikkominen jatkuu kohtuullisen ajanjakson jälkeen tai toistuu kahden vuoden kuluessa edellisestä maksun määräämisestä (3-4 §). Korotettunakaan maksu ei saa ylittää maksimimäärää yhtä miljoonaa kruunua.

Tavoitteena on, että ympäristösanktiomaksu on yksinkertainen ja nopea tapa puuttua lainvastaiseen toimintaan. Menettelyt on valittu siten, että valvontaviranomainen voi todeta lainvastaisuuden ilman laajempia selvityksiä ja tarvitsematta arvioida yksittäistapauksessa lainvastaisuuden moitittavuutta, aiheuttamaa haittaa tai taloudellisen hyödyn tavoittelua. Asiassa ei myöskään tarvitse selvittää kuka organisaatiossa on syllistynyt menettelyyn tai laiminlyöntiin. Kyse on useimmiten muodollisista laiminlyönneistä, kuten raportointi- tai lupavelvollisuuden laiminlyönneistä¹¹³. Valvontaviranomainen päättää selvitysmenettelystä ja yleensä tarvitsee poliisia ainoastaan päästäkseen tarkastamaan tiloja¹¹⁴.

Ruotsissa valvontaviranomainen voi ympäristökaaren 26 luvun 21 §:n nojalla vaatia toiminnanharjoittajaa luovuttamaan valvonnan toteuttamisen edellyttämät tiedot toiminnasta ja sen laajuudesta, käytetyistä kemikaaleista, raaka-aineista, polttoaineista jne. tarvit-

109 Träskman 2010 s. 68.

110 Naturvårdsverket 2013 s.17.

111 Träskman 2010 s. 68.

112 Naturvårdsverket 2013 s. 15.

113 Naturvårdsverket 2013 s. 11 ja 35.

114 Naturvårdsverket 2013 s. 37.

taessa käyttäen uhkasakkoa. Ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan mukaisesti epäiltyä ei kuitenkaan katsota voitavan velvoittaa myötävaikuttamaan itseensä kohdistuvan rikosepäilyn selvittämiseen¹¹⁵.

Tuomioistuinkäytännössä on katsottu, että ympäristösanktiomaksun läheinen suhde rikosoikeudelliseen järjestelmään edellyttää näyttötaakan asettamista valvontaviranomaiselle siitä, että lainvastaisuus on tapahtunut ja vastaajana on oikea taho. Tämä on todettu myös ympäristökaaren perusteluissa, joiden mukaan säännös ”inte avses utgöra någon ändring av vedertagna bevisregler såvitt avser skadeståndsrättsliga eller straffrättsliga frågor enligt miljöbalken”¹¹⁶.

Sanktiomaksujärjestelmän kaavamaisuuden sekä rangaistuksellisuuden vuoksi Ruotsissa korostetaan maa- ja ympäristöylioikeuden painottamaa tiukkaa legaliteettiperiaatetta. Epäselvyydet tulkitaan epäilyn eduksi. Valvontaviranomainen ei saa tulkinnassaan täydentää lainsäätäjältä jääneitä lain aukkoja tai laajentaa säännösten soveltamisalaa sellaisiin sinänsä moitittaviin menettelyihin, joihin sanktiomaksua koskevat säännökset eivät yksiselitteisesti sovellu. Käsitteitä on soveltamiskäytännössä tulkittu ahtaasti.¹¹⁷

Ympäristösanktiomaksu on maksettava 30 päivässä valituksesta riippumatta. Jos päätös kumotaan, maksu palautetaan korkoineen sille, jonka maksettavaksi se oli määrätty. Maksu on ulosottokelpoinen. Maa- ja ympäristötuomioistuin voi määrätä, että päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen valituksen käsittelemistä. Maksut menevät valtiolle korvamerkitsemättömästi.

Maksua koskevan sääntelyn voimaantulon jälkeen 1.1.1999 maksut ovat muodostaneet huomattavan suuren asiaryhmän valvontaviranomaisissa ja myös tuomioistuimissa. Suuri osa valvontaviranomaisia on ainakin joskus määrännyt maksun. Sääntelyä on vuosien varrella tarkennettu lukuisia kertoja havaittujen epäkohtien korjaamiseksi mm. alentamalla maksujen minimirahasummaa ja täydentämällä sääntelyä kaksoisrangaistuksen estämiseksi¹¹⁸.

Ruotsissa käytettävät ympäristösanktiomaksut on esitetty tiivistetysti liitteessä 3. Tyypillisimmin kyse on rekisteröitymisen laiminlyönnistä tai ilmoituksen myöhästymisestä, jonka osalta maksu on yleisimmin 5000 kruunua eli noin 500 euroa. Pääosa kasvihuonekaasuja ja otsonia hajottavia aineita koskevien veloitteiden rikkomisista johtaa samansuuruiseen maksuun. Jätteensiirtoasetuksen edellyttämien asiakirjojen puuttumisesta kuljetuksen aikana määrätään 1000 euron suuruinen maksu. Samansuuruinen maksu määrätään myös va-

115 Naturvårdsverket 2013 s. 43.

116 Naturvårdsverket 2013 s. 39.

117 Naturvårdsverket 2013 s. 46.

118 Naturvårdsverket 2013 s. 38.

kavammista torjunta-aineisiin liittyvistä rikkeistä. Omavalvonnan toteuttamisen laiminlyöntien sanktiomaksut vaihtelevat toimintaa koskevan lupavelvollisuuden mukaan 2500–5000 euron välillä, mittauksiin liittyvien kirjaamisvelvollisuuksien laiminlyönnissä 1000–2000 euron välillä ja raportin viivästymisen osalta 100–200 euron välillä. Viimeksi mainitun osalta on todettava, että kun sanktiomaksu koskee selvää lupaehdon rikkomista, sanktioinnilla ei voitane katsoa rikottavan itsekriminointisuoja, vaikka raportista ilmenisi tietoja, jotka saataisivat johtaa ympäristörikoksen tutkintaan. Tietoja ei vaadita uhkaamalla seuraamuksella, vaan maksu määrätään kaikille yhtäläisesti, jotka eivät toimita raporttia määräajassa.

Maksujen määrissä on myös huomioitu, onko toiminnanharjoittaja luonnollinen henkilö tai aatteellinen yhdistys vai muu oikeushenkilö. Oikeushenkilölle määrättävät maksut ovat 3- tai 5-kertaisia suuruudeltaan.

Toimivalta ja velvollisuus maksun määräämiseen on operatiivisella toiminnan valvontaviranomaisella, joka paikallistasolla on kunnan ympäristölautakunta ja ylemmällä tasolla säädetty valtion ympäristöviranomaisen¹¹⁹. Valvontaviranomaisen virkavelvollisuus on määrätä maksu havaitessaan lainvastaisen toiminnan, eikä sitä voi jättää määräämättä esimerkiksi elinkeinoelämän tärkeyden tai paikallisten työvoimavaikutusten vuoksi. Viranomaisella ei ole asiassa tarkoituksenmukaisuusharkintavaltaa vaan päätös on laillisuusharkintaa. Määräämättä jättäminen ilman laissa säädettyjä perusteita on virkavirheenä rangaistava menettely. Ympäristöhallinnon ohjeistus korostaa, että kyse ei ole vain ympäristölainsäädännön täytäntöönpanosta vaan oikeudenmukaisuus- ja kilpailullisista perusteista huolehtia, että samanlaisissa tapauksessa päätökset ovat yhdenmukaiset¹²⁰.

Maksu on määrättävä 10 vuoden kuluessa (8 S), mutta epäiltyä on kuultava viiden vuoden kuluessa tapahtuneesta. Maksun saanut saa valittaa maksusta maa- ja ympäristötuomioistuimeen (*mark- och miljödomstol*, 7 S) ja mikäli tuomioistuin myöntää jatkokäsittelyluvan, edelleen maa- ja ympäristöylituomioistuimeen (*mark- och miljööverdomstol*).

Huomionarvoista on, että rikoslain 35 luvun mukaiset vanhentumisajat ovat

- 2 vuotta, jos maksimirangaistus on enintään 1 vuosi vankeutta,
- 5 vuotta, jos maksimirangaistus on enintään 2 vuotta vankeutta; ja
- 10 vuotta, jos maksimirangaistus on enintään 8 vuotta.

Ympäristösanktiomaksu vanhenee siten enintään 8 vuoden vankeusrangaistusmaksimia vastaavassa ajassa, vaikka kyse on vähäiseksi arvioituista teoista.

119 Naturvårsverket 2013 s. 21.

120 Naturvårsverket 2013 s. 15.

3.5.3 Englanti ja Wales

Yhdistyneiden kuningaskuntien Englannissa ja Walesissa tapahtui useampi, toisiaan tukeva muutos ympäristörikosten sanktioinnissa. 2000-luvun alussa valmisteltiin kattava hallinnollisten sanktioiden kokonaisuudistus, johon ympäristölainsäädännön rikkomista koskevat hallinnolliset sanktiot sisältyivät. Toisaalta jäljempänä selostettavalla tavalla ympäristörikoksista tuomittavia rangaistuksia yleisissä tuomioistuimissa yhtenäistettiin ja tosiasiaassa tuntuvasti korotettiin 2010 -luvun alussa.

Hallinnollisia sanktioita koskeva kokonaisuudistus perustui ns. Hamptonin raporttiin vuonna 2005 ja sen pohjalta laadittuun Macroryn raporttiin, joka julkaistiin 2006. Macroryn raportti koski kaikkia hallinnollisia sanktioita, ja yleislaki säädettiin jo vuonna 2008 (*Regulatory Enforcement and Sanctions Act 2008*, RESA). Tämän jälkeen säädettiin kuhunkin ympäristöä koskevaan lakiin toimivaltuussäännökset.¹²¹ On syytä kiinnittää tässä yhteydessä huomiota Iso-Britannian erityislaatuiseen järjestelyyn ympäristörikosten syyttäjäjärjestelmässä eli ympäristörikoksia hoitavat syyttäjät on sijoitettu ympäristövirastoon (*Environment Agency*)¹²², joten harkinta syytteen nostamisen ja vaihtoehtoisten seuraamusten välillä sekä hallintopakkoineiden käytön harkinnan suorittaa sama taho.

Englannin ja Walesin hallinnossa otettiin lainsäädännön uudistuksella käyttöön niin sanotut siviilirangaistukset (*civil sanctions*)¹²³, jolla viitataan ei-rikosoikeudellisiin sanktioihin (RESA osio 3). Ne sisältävät sekä hallintopakkoineet että hallinnollisina sanktioina pidettävät sanktiomaksut (*fixed monetary payment* eli kiinteämääräinen sanktiomaksu ja *variable monetary payments* eli tapauskohtainen sanktiomaksu). Siviilirangaistusten käsitteeseen luetaan myös rikkeen tehneen tarjoama ja viranomaisen hyväksymä vapaaehtoinen, mutta pakkotoimeenpantava sitoumus rikkomuksen hyvittämiseen (*enforceable undertakings*), jota ei kuitenkaan käsitellä laajemmin tässä selvityksessä. Kyse ei siis ole yksityisoikeudellisista sanktioista siinä merkityksessä kuin suomalaisessa oikeusjärjestelmässä siviili -käsite ymmärretään eli sopimusoikeudellisista tai vahingonkorvauksellisista rikkomusseuraamuksista. Englannissa ja Walesissa ei dekrimineralisoitu niitä tekoja, joista voidaan määrätä hallinnollinen rangaistus, mutta lain mukaan rikosoikeudellisessa prosessissa ei voida syyttää teosta, joka on johtanut hallinnolliseen sanktioon (RESA 41 § ja 44 §).

Näyttökynnys hallinnollisissa sanktioissa on sama kuin rikoksen syyksi lukemisessa (RESA 39 § 2 ja 42 § 2: *beyond all reasonable doubt*).¹²⁴ Ottaen huomioon, että valinta lopullisesta seuraamusväylästä saattaa muuttua tutkinnan edetessä, tätä pidetään oikeusturvan toteu-

121 Macrory 2014 s. 109. Täytäntöönpanosäännökset SI 2010/1157, SI 2010/1159, SI 2010/1820, SI 2010/3038, SI 2010/1821, SI 2010/2617, SI 2010/2880, SI 2011/1524, SI 2011/924, SI 2012/2079, SI 2012/1976.

122 Faure – Svatikova 2012 s. 267; Macrory 2014 s. 545.

123 Iso-Britannian oikeusjärjestelmässä käsitettä "administrative sanctions" ei käytetä.

124 Macrory 2014 s. 120.

tumisen kannalta hyvänä ratkaisuna, vaikkakin kynnys on korkeampi kuin syytteen nostamisen edellyttämä näytön taso (*realistic prospect of conviction*).¹²⁵

Ympäristöviranomainen voi vaatia, että rikkomukseen syyllistynyt korvaa tutkinta- ja valvontamenettelynkustannukset sekä ennallistamiskustannukset aiheuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti (RESA 53 §).

Kiinteämääräinen sanktiomaksu (*fixed monetary payments*) on määrättävissä rajallisista lainvastaisista teoista, jotka ovat vähäisiä, ja joilla ei ole suoraa vaikutusta ympäristön laatuun. Teoissa on tyypillisesti kyse asiakirjoihin liittyvistä rikkeistä, joissa alhainen rahamääräinen rangaistus todennäköisimmin muuttaa rikkojan toimintaa ja kannustaa jatkossa täyttämään velvoitteensa, mutta jotka eivät ole niin vakavia, että edellyttäisivät syytetoimia.

Valvontaviranomaisen on ensin annettava tiedoksi lainvastaisuudesta epäillylle henkilölle ilmoitus maksumenettelystä (*notice of intent*), jossa perustellaan maksun määräämisen syy, ilmoitetaan oikeudesta kirjallisesti lausua kantansa asiaan ja sen enintään 28 päivän määräaika, oikeus maksaa enintään sanktiomaksua vastaava summa enintään 28 päivän määräajassa, mikä päättää asian käsittelyn, sekä perusteet, joiden täytyessä maksua ei määrätä (RESA 40 §). Määräajan päätyttyä viranomainen päättää mahdollisesti saamansa lausuman perusteella, määrääkö se sanktiomaksun.

Maksun määrää pääasiassa paikallishallinto (*council / parish council*) ja osasta tekoja paikallispoliisi ja sen avustajat (*police community support officer*). Suojelualueista vastaavalla *National Park Authority*llä on toimivalta määrätä sanktiomaksu roskaamisesta ja ajoneuvon hylkäämisestä hallinnoimillaan alueilla ja Environment Agencyllä on ainoana toimivalta määrätä sanktiomaksu siirtoasiakirjan puuttumisesta ja jätteen kuljetusluvan puuttumisesta (muu kuin ongelmajäte).

Maksun määrä on yrityksille enintään 300 puntaa ja yksittäisille henkilöille 100 puntaa. Alla (Taulukko 11) on esitetty eräiden vähäisten tekojen seuraamuksen suuruus. Mikäli sanktiomaksumääräyksen saaja maksaa maksun, asian käsittely päättyy. Asia pääsääntöisesti siirretään syyteasiana rikostuomioistuimessa käsiteltäväksi viimeistään 6 kuukauden kuluessa rikkeestä, jos määräyksen saanut ei maksa sanktiomaksua vaaditussa ajassa (yleensä 14 päivää). Kiinteän sanktiomaksun tuottamat tulot ovat "korvamerkittyjä" eli niiden käyttötarkoitus on ennalta määrätty. Suojelualueista vastaavat viranomaiset voivat käyttää maksutulon roskaamisen valvontaan. Paikallishallinnon (*councils*) täytyy pääsääntöisesti käyttää varat samantyyppiseen tarkoitukseen, minkä säännösten rikkomisesta ne määrätään (ks. em. taulukko) lukuunottamatta jätteen hylkäämistä. Environment Agencylle maksetta-

125 Macrory 2014 s. 121.

vat sanktiomaksut ohjataan suoraan valtionvarainministeriölle (*Secretary of State*). Tarkoituksena on välttää sanktiosta päättävällä viranomaisella aiheutuva houkutus valita hallinnollinen sanktio muista kuin itse tekoon liittyvistä vaikuttimista johtuen.¹²⁶

Taulukko 11. Eräistä vähäisistä teoista määrättävän sanktiomaksun suuruus ja ”korvamerkitty” käyttökohde.

Rike	Normi	(alennettu) Min-Max	Käyttötarkoitus
Roskaaminen	£75	£50-80	Roskaaminen, koirien kontrolli, graffiti, luvaton ilmoittelu
Koirien valvonta	£75	£50-80	
Graffiti	£75	£50-80	
Ilmoitusten liimaaminen	£75	£50-80	
Luvaton ilmaisen kirjallisuuden levittäminen yksilöidyillä alueilla	£75	£50-80	
Haittaava pysäköinti	£100	(£60) £100	Liikenne, roskaaminen ja jäte
Ajoneuvon hylkääminen	£200	(£120) £200	Ei määrätty
Jätteen hylkääminen	£200	(£120) £150-400	
Siirtoasiakirjan esittämättä jättäminen	£300	(£180) £300	EA:n määräämät maksut valtionvarainministeriölle
Jäteastiarikkeet / kotitalous	£60	(£40) £60-80	Maalle sijoitettu jäte
Jäteastiarikkeet / teollisuus, kauppa	£100	(£6) £75-110	Meluasiat (öinen melu, varashälyttimet)
Hälytymelu / nimeämättä avaimenhaltija paikallishallinnolle	£75	£50-80	
Melu / yksityisasunto	£100	(£60) £75-110	
Melu / liikehuoneisto	£500	£500	

Tapauskohtaisen sanktiomaksun (*variable monetary payments*) määrää ympäristövirasto vakavammista teoista rikosprosessin sijasta. Tavoitteena on sekä erityis- että yleisestäävyys ja nopea seuraamusprosessi. Tapauskohtaiseen sanktiomaksuun ei ajatella liittyvän rikosoikeudellisen rangaistuksen stigmaa ja se voi säästää rikkeeseen syyllistyneen oikeuskustannuksia. Siihen voi liittyä myös rikkeeseen syyllistyneen sitoumus korvata aiheuttamansa haitta kolmansille osapuolille kuten paikallisyhteisöille. Maksun enimmäismääräksi on säädetty 250000 puntaa ja soveltuu tilanteisiin, joissa on aiheutunut ympäristöllistä haittaa tai vastaaja on saavuttanut rikoshyötyä tulona tai säästönä. Ympäristövirasto voi käyttää tapauskohtaista sanktiomaksua tilanteissa, joissa se arvioi vastaajan toiminnan huolimattomaksi tai osoittavan huonoa yritysjohtamista. Environment Agencyn ohjeistuksen mukaan tapauskohtainen sanktiomaksu soveltuu esimerkiksi tilanteisiin, joissa on aiheu-

126 Macrory 2014 s. 17.

tunut huomattava ympäristövahinko, josta ennallistamisvelvoite ei ole riittävä seuraamus, mutta toiminta ei ole niin vakavaa, että syytteen nostaminen on tarpeen.¹²⁷

Tapauskohtainen hallintosanktiomaksu on tosiasiaa jäänyt käyttämättömäksi mahdollisuudeksi, sillä se on määrätty syyskuuhun 2017 mennessä vain kerran. Sinänsä lainsäädännökset ovat tarkoitukseen soveltuvat, mutta ympäristöviraston soveltamisohjeiden monipolvisuus on johtanut haluttomuuteen käyttää maksua.¹²⁸

Ympäristörikoksista tuomittavien rangaistusten lievyys¹²⁹ johti 2010 -luvun alussa siihen, että vuonna 2010 perustettu *Sentencing Council*, jonka tehtävänä on yhtenäistää rangaistuskäytäntöä Englannissa ja Walesissa tekemällä suositukset tuomioistuinten rangaistuskäytännölle, otti tarkasteltavakseen ympäristörikoksista tuomittavat rangaistukset. Lautakunta tutki vallitsevan oikeuskäytännön ja totesi sen riittämättömäksi. Se laati arviointiperusteet oikeuskäytännölle ja suositukset erityyppisissä rikoksissa, erikokoisille yrityksille sekä yksittäisille henkilövastaajille, erityyppistä tuottamusta osoittavasta menettelystä ja erilaisesta ympäristöllisestä haitasta rikoksen seurauksena. Ohjeistus tuli voimaan 1.7.2014.¹³⁰ Ympäristörikoksista tuomittavia rangaistuksia selkeyttävät suositukset täsmensivät ympäristöön kohdistuneiden rikosten arviointia myös hallinnollisessa menettelyssä.

Tapauskohtaisia sanktiomaksuja koskeva ohjeistus on tarkoitus yksinkertaistaa syksyn 2017 aikana noudattamaan *Sentencing Councilin* antamia tuomiosuosituksia. Muutoksella odotetaan olevan merkittävä vaikutus sanktiomaksun käyttöön tulevaisuudessa.¹³¹

Kasvihuonekaasuja koskevien säännösten rikkomisesta säädetyt hallinnolliset sanktiomaksut on määritelty omalla tavallaan (ks. liite 5). Maksujen määräytymisperusteet ovat hyvin yksiselitteiset. Säännösten rikkomisella saavutettu taloudellinen hyöty neutraloituu ja sen päälle rikkojalle aiheutuu lisäseuraamus.

127 Environment Agency 2015 s. 22.

128 Haastattelu 13.9.2017 Environment Agency / Dan Wiley, senior law team leader.

129 Macrory 2014 s. 9–10.

130 Sentencing Council 2014.

131 Haastattelu 13.9.2017 Environment Agency / Dan Wiley, senior law team leader.

3.5.4 Skotlanti

Iso-Britanniassa Skotlannilla on oma lainsäädäntönsä hallinnollisista sanktioista (*Regulatory Reform (Scotland) Act 2014, RRAct*) ja sitä täydentävä alemmantasoinen sääntely *Environmental Regulation (Enforcement Measures) (Scotland) Order 2015, Order*). Sanktiokeinot ovat samansuuntaiset kuin Englannissa ja Walesissa, mutta sääntely on yksiselitteisempi. Viranomaisen harkinnassa on laaja toimenpideskaala, jonka lievimmässä päässä on ohjeistaminen ja varoitus, keskivaiheilla hallinnolliset sanktiot ja vakavampien seuraamusten osalta asian siirto syyttäjälle. Harkinnassa huomioon otetaan tahallisuus, ennalta arvatavuus, ympäristöllinen vaikutus, taloudelliset seikat, ennalta ehkäisyn tavoitteen saavuttaminen ja toimijan aiempi toiminta¹³².

Kiinteämääräinen sanktiomaksu (*fixed monetary penalty*) voidaan määrätä alemmantasoisissa määräyksissä (*Order*) yksilöidyistä teoista henkilölle, jonka ympäristönsuojeluviranomainen (*Scotland Environment Protection Agency, SEPA*) katsoo todennäköisesti (*on the balance of probabilities*) tehneen lainvastaisen teon (*RRAct 20 §*). Sanktiomaksun määrä on 300, 600 tai 1000 puntaa sen mukaisesti kuin määräysten taulukoissa on yksilöity maksun ankaruudesta.¹³³ Liitteessä 6 on esitetty hallinnollisten sanktioiden piiriin kuuluvat teot ja niiden luokittelu eri maksuluokkiin.

Menettelyllisesti ympäristöviraston (*SEPA*) on 21 §:n mukaan ensin annettava tiedoksi lainvastaisuudesta epäilylle henkilölle ilmoitus maksumenettelystä (*notice of intent*), jossa perustellaan maksun määräämisen syy, ilmoitetaan oikeudesta kirjallisesti lausua kantansa asiaan ja sen määräaika. Ympäristövirasto voi 21 § 3 mom. mukaan myös ilmoittaa, että henkilö voi maksaa enintään sanktiomaksua vastaavan summan määräaikaan mennessä, mikä päättää asian käsittelyn siihen. Jos maksua ei suoriteta, määräajan päätyttyä ympäristövirasto päättää mahdollisesti saamansa lausuman perusteella, määrääkö se sanktiomaksun. Mikäli maksu määrätään, siihen saa hakea muutosta Skotlannin maa-oikeudesta 28 päivän aikana (*Scottish Land Court*).

Tapauskohtainen sanktiomaksu (*variable monetary penalty*) voidaan määrätä alemmantasoisissa määräyksissä (*Order*, ks. liite 6) yksilöidyistä teoista henkilölle, jonka ympäristönsuojeluviranomainen (*SEPA*) katsoo todennäköisesti tehneen lainvastaisen teon (*RRAct 23 §*). Maksu on tarkoitettu tilanteisiin, joissa on tapahtunut ympäristöllistä haittaa tai toiminta heikentää sääntelyjärjestelmää (esim. tuottajavastuurekisteriin liittyvät laiminlyönnit), toiminta aiheuttaa haittavaikutuksia paikallisyhteisölle tai siitä on aiheutunut taloudellista hyötyä, mutta rike on ensikertainen, toimijaa on ohjeistettu, sanktiomaksulla todennäköisesti saavutetaan muutos toiminnassa, se johtaa nopeasti toivottuun lopputulokseen

132 SEPA 2016 s. 19–24.

133 Määräysten liitteessä (*schedule*) 4 yksilöidään alhainen (*low*), keskitasoinen (*medium*) ja korkea (*high*) maksu kustakin teosta ja määräysten 3 §:ssä todetaan, että maksun määrä on £300 (*low*), £600 (*medium*) ja £1000 (*high*).

ja ehkäisee muiden vastaavia rikkeitä.¹³⁴ Ennen maksun määräämistä viraston on konsultoitava syyttäjää, onko teosta asianmukaisempaa nostaa syyte¹³⁵. Tapauskohtainen sanktiomaksu on enintään sen suuruinen kuin teosta voidaan summaarisessa menettelyssä määrätä sakkoa tai enintään 40000 punttaa (Order 1 §). Maksun määräämismenettely on samanlainen kuin kiinteämääräisessä sanktiomaksussa sillä poikkeuksella, että henkilöllä, jolle maksu ollaan määräämässä, on oikeus halutessaan tarjoutua sitoutumaan toimenpiteisiin (*undertaking*), joilla oikeustila palautuu ennalleen, ympäristöhaitta poistetaan ja varmistetaan, että saatu rikoshyöty ei jää rikkomuksen tekijälle (RRAct 24 § 5 ja 26 §).

Suuri osa teoista on sellaisia, että niistä voidaan vaihtoehtoisesti määrätä kiinteämääräinen sanktiomaksu tai tapauskohtainen sanktiomaksu. Valitessaan seuraamusta (kiinteämääräinen tai tapauskohtainen sanktiomaksu tai syyte) ympäristönsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota menettelyn huolimattomuuden asteeseen, oma-aloitteisuuteen ilmoittamisessa ja korjaamisessa, olosuhteisiin, ennalta arvattavuuteen ja vaikutuksiin. Hallinnollisen sanktioinnin piiriin kuuluvia tekoja ei ole dekriminalisoitu. Teosta ei kuitenkaan voida enää syyttää, jos siitä on määrätty kiinteä sanktiomaksu (RRAct 22 § 3) tai tapauskohtainen sanktiomaksu (RRAct 24 § 5) tai jos sen osalta on hyväksytty sitoutuminen korvaaviin toimenpiteisiin (*undertaking*).

Lain 30 §:n mukaan ympäristönsuojeluviranomainen saa vaatia, että tapauskohtaisen sanktiomaksun saaja maksaa sanktiomaksun määräämisestä aiheutuvat kustannukset, joita ovat tutkimuskulut, hallinnolliset kulut ja asiantuntijakulut (ml. oikeudellinen asiantuntemus).

3.5.5 Kanada

Kanadan liittovaltiossa lainsäädäntö hallinnollisista ympäristösanktiomaksuista (*Environmental Violations Administrative Monetary Penalties Act 2009*) säädettiin jo vuonna 2009, mutta täytäntöönpaneva sääntely (*Environmental Violations Administrative Monetary Penalties Regulation 2017*) tuli voimaan vasta 2.6.2017.¹³⁶

Ympäristösanktiomaksut soveltuvat lain mukaan kuuden liittovaltiolain vastaiseen toimintaan, joita ovat Antarktiksien ympäristönsuojelulaki (*Antarctic Environmental Protection Act*), ympäristönsuojelulaki (*Canadian Environmental Protection Act*), luonnonsuojelulaki (*Canada Wildlife Act*), kansainvälisiä jokia koskeva laki (*International River Improvements Act*), muuttolintuja koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpaneva laki (*Migratory Birds Convention Act*) ja CITES-sopimuksen täytäntöönpaneva laki (*Wild Animals and Plant Protection and Regulation of International and Interprovincial Trade Act*).

134 SEPA 2016 s. 46.

135 SEPA 2016 s. 46.

136 Environment and Climate Change Canada 2017 s. 4.

Yksittäistapauksessa määräytyvä ympäristösanktiomaksu perustuu neljään kumuloituvaan tekijään (Taulukko 12):

- a. rikkomuksen tyyppi +
- b. aiempi lainvastainen toiminta +
- c. ympäristöllinen haitta +
- d. taloudellinen hyöty.

Aineellisessa lainsäädännössä yksilöidyt velvoitteet tai kiellot on jaettu asetustasoisesti kolmeen eri *rikkomustyyppiin* niiden luonteen perusteella. Kunkin tekotyypin osalta on määritelty minimisanktiomaksu (*baseline penalty*) yksityishenkilöille ja oikeushenkilöille (ml. laivat ja alukset).¹³⁷ Yksityishenkilöille maksut ovat 200 (A rikkomus), 400 (B rikkomus) ja 1000 (C rikkomus) Kanadan dollaria, oikeushenkilöille 1000 (A rikkomus), 2000 (B rikkomus) ja 5000 (C rikkomus) dollaria.

Kunkin tekoryhmän osalta edeltänyt *aiempi lainvastainen toiminta* korottaa maksua kolminkertaisella osuudella. Kahteen rikkomustyyppiin liittyy *ympäristöllisen haitan* tekijä, jos sellaista todetaan aiheutuneeksi. Haitan määrä on yksilöity säännöksissä kaavamaisesti rahamääräisesti määräytyväksi. *Taloudellisen hyödyn* määrä on sama kuin rikkomustyyppille määritelty minimisanktiomaksu, mikäli teolla todetaan saavutetun taloudellista hyötyä. Jos rikoksella ei todeta saadun muuta rikoshyötyä, kuin ympäristöllisten lupien hakemisen laiminlyönnillä saatu säästö, hyöty on neljäsosa taloudellisesta hyödystä. Enimmäisrangaistus kaikkien lisätekiöiden täytyessä on yksityishenkilölle 5000 dollaria (C rikkomus) ja oikeushenkilöille 25000 dollaria (C rikkomus).

Taulukko 12. Kanadan ympäristösanktiomaksun määräytymisperusteet.

Rikkoja	Rikkomuksen tyyppi	Minimi (\$)	Aiempi lainvastainen toiminta	Ympäristöllinen haitta	Taloudellinen hyöty	Taloudellinen hyöty / ympäristölupa	Maksimi
Yksityishenkilö	A	200	600	300	200	25	1300
	B	400	1200	500	400	100	2500
	C	1000	3000	0	1000	250	5000
Oikeushenkilö / alus / laiva	A	1000	3000	1500	1000	250	6500
	B	2000	6000	3000	2000	500	13000
	C	5000	15000	0	5000	1250	25000

137 Environment and Climate Change Canada 2017 s.10.

Viranomaisen voi ensin kehottaa lainvastaisuuteen syyllistynyttä noudattamaan lakia, mutta se ei ole maksun määräämisen muodollinen edellytys.¹³⁸ Maksu voidaan määrätä heti, kun rikkomus havaitaan ja viimeistään kahden vuoden kuluessa rikkomuksesta (14 §). Jokainen päivä, jonka rikkomus jatkuu, katsotaan uudeksi rikkomukseksi (12 §). Mikäli maksun suuruus on korkea (yksityiselle yli 2500 dollaria tai oikeushenkilölle yli 10000 dollaria), yksittäisen virkamiehen päätös edellyttää viranomaisen johdon hyväksyntää¹³⁹. Sama koskee tilanteita, joissa maksu määrätään useista teoista, useille henkilöille tai usean päivän tai jatkuvasti kestäneestä teosta, yli 6 kuukauden kuluttua rikkeen tapahtumisesta tai jos asia koskee liittovaltion, osavaltion tai kunnan hallintoa tai alkuperäiskansojen hallintoa¹⁴⁰.

Maksun määräämiselle asetettu näyttökynnys on todennäköiset syyt (*reasonable grounds*) (10 § 1 ja 20 § 2). Päätöksessä (*notice of violation*) on yksilöitävä rikkeen tehnyt (henkilö, yritys, alus tai laiva), tapauksen tosiseikat ja määrättävä sanktio. Lisäksi päätöksestä on käytävä ilmi oikeus vastustaa maksun määräämistä ja sen määräaika, ohjeet maksun suorittamiselle sekä tieto, että mikäli päätöksen saaja ei maksa ympäristösanktiomaksua tai vastusta maksua annettujen ohjeiden mukaisesti, hänen katsotaan syyllistyneen päätöksessä yksilöityyn tekoon ja olevan velvollinen suorittamaan sanktiomaksun (10 § 2).

Päätöstä saa vastustaa 30 päivän kuluessa hallinnon valvovalle viranomaiselle (*chief review officer*) (15 §). Prosessissa kuullaan päätöksen saanutta henkilöä tai yhtiön, laivan tai aluksen edustajaa suullisesti (18 §) ja tarvittaessa kuullaan myös henkilötodistajia (19 §). Ratkaisu asiassa on annettava 30 päivässä asian käsittelemisestä (21 §). Valvova viranomaisen voi joko pitää maksun voimassa, tai korjata sitä (20 § 3 ja 22 §). Tästä päätöksestä voi valittaa liittovaltion tuomioistuimeen lainvastaisuuden perusteella (*judicial review, Federal Courts Act 18.1(4)*). Prosessin ripeyteen liittyy myös vanhentumissäännös, jonka mukaan päätöstä ei voida antaa yli kahden vuoden kuluttua lainvastaisuudesta (14 §).

Teon arviointi ympäristösanktiomaksulain mukaisesti estää sen arvioinnin rikoksena ja vastavuoroisesti menettelyn arviointi rikoksena aineellisen ympäristölainsäädännön kriminalisointien nojalla estää sen arvioinnin ympäristösanktiomaksulain mukaisesti (13 §). Erikseen laissa korostetaan, että ympäristösanktiomaksulain tarkoittamat teot eivät ole rikoslain 126 §:ssä tarkoitettuja rikoksia (13 § 2).

Ministeriö on julkaissut soveltamisohjeet hallinnollisen sanktiojärjestelmän soveltamisesta. Tilastot määrätyistä sanktiomaksuista julkaistaan vuosittain,¹⁴¹ joten malli täyttää keskeiset läpinäkyvyydelle asetettavat vaatimukset.

138 Environment and Climate Change Canada 2017 s. 8.

139 Environment and Climate Change Canada 2017 s. 15.

140 Environment and Climate Change Canada 2017 s. 15.

141 Environment and Climate Change Canada 2017 s. 15.

Kanadan malli rakentuu muissa maissa saatujen kokemusten varaan ja poikkeaa niissä valituista ratkaisuista. Kanadassa hallinnollisten sanktioiden järjestelmässä on muista maista poiketen kyetty ottamaan huomioon lainvastaisuuksiin liittyvät haitta- ja hyötynäkökulmat, vaikka prosessi ja maksun määräytymisperusteet ovat kaavamaiset ja helposti sovellettavat.

3.6 Johtopäätökset hallinnollisista sanktiomaksuista vertailumaissa

Esitellyistä hallinnollisista sanktiomaksuista voidaan tunnistaa sekä samoja piirteitä että erilaisia sääntelymalleja.

Missään tarkastellussa maassa ei ole varsinaisesti dekriminalisoitu tekoja, joita koskien on säädetty hallinnollisia sanktioita. Saksassa toki sääntelymalli on sikäli käänteinen, että luonnonsuojelulain vastaiset teot on sanktioitu vain hallinnollisesti, ellei teossa ole kyse määritellyistä, ankaroittavista piirteistä.

Kaikissa tarkastelluissa maissa hallinnollinen sanktio voidaan määrätä sekä luonnolliselle henkilölle että oikeushenkilölle ja sanktiomaksun määrä on useimmissa maissa myös määritely erisuuruiseksi niille. Vertailu eri maiden sanktiomaksujen suuruudesta ja vaihteluvälistä on esitetty alla (Taulukko 13).

Taulukko 13. Hallintosanktiomaksujen suuruus ja vaihteluväli vertailumaissa.

	Yksityishenkilö	Yritys
Saksa	50.000 € (ilman / veden suojelu ja jätteet)	Vähintään sanktiomaksu, enintään x 10 sanktiomaksu
	10.000 € (luonnonsuojelu)	
	5-1000 € (muut teot)	
Ruotsi	100 € -100.000 €; useista teoista määritelty oikeushenkilölle korkeampi (1000 Skr-1.000.000 Skr)	
Englanti / Wales	100 € (£) / max 250.000 € (£)	300 € (£) / max 250.000 € (£)
Skotlanti	300-1000 € (£) / 40.000 € (£)	
Kanada	140-3300 € (200-5000 Can\$)	300-16.500 € (1000-25.000 Can\$)

Maksun määräytymisperusteet poikkeavat kaikissa maissa. Ruotsissa on määritelty jokaisesta rikkeestä niin sanotusti listahinta, jonka saa kaksinkertaistaa lainvastaisuuden toistamisen perusteella. Skotlannissa ja Englannissa ja Walesissa on sama ratkaisu lievempien tekojen osalta, mutta vakavammista tekemuodoista on määrätty vain sanktiomaksun enim-

määsmäärä, jonka sisällä viranomais harkitsee oikeansuuruisen seuraamuksen. Saksassa puolestaan kunkin teon osalta on määritelty vaihteluväli, jonka sisällä seuraamusmaksun voi määrätä ja jota saa korottaa ilman kattoa rikoshyödyn menettämisseuraamuksen toteuttamiseksi. Kanadassa valittu ratkaisu yhdistää tekokohtaisen määrittelyn, uusimisen sekä rikoshyödyn, koska maksu rakentuu eri elementeistä.

Taulukko 14. Maksun määräytymiselementit eri maissa.

		Uusiminen	Aiheutunut ympäristöhaitta	Saatu hyöty
Saksa	Kiinteä tekokohtaisesti yksilöity maksu / oikeushenkilölle max 10 kertainen (miljoona kr.)	-	-	+ saavutettu taloudellinen hyöty ilman kattoa
Ruotsi	Kiinteä, tekokohtaisesti yksilöity maksu / osasta yksilöity erikseen oikeushenkilöille	-	-	-
Englanti / Wales	Kiinteä yksityinen / oikeushenkilö	-	-	-
	Tapauskohtainen, max. 250000 puntaa	(huomioidaan tapauskohtaisesti)	(huomioidaan tapauskohtaisesti)	(huomioidaan tapauskohtaisesti)
Skotlanti	Kiinteä, 3 maksukategoriaa	-	-	-
	Summaarisessa rikosprosessissa määrättävä enimmäismäärä / 40000 puntaa	(huomioidaan tapauskohtaisesti)	(huomioidaan tapauskohtaisesti)	(huomioidaan tapauskohtaisesti)
Kanada	Kiinteä, 3 maksukategoriaa henkilölle / 3 oikeushenkilölle	+ kiinteämääräinen korotus jokaisessa kategoriassa	+ kiinteämääräinen jokaisessa kategoriassa	+ kiinteämääräinen jokaisessa kategoriassa

Kaikissa vertailumaissa myös yhteisöille voidaan määrätä hallinnollinen sanktiomaksu ja niiden määrä on 3-10 kertainen yksityishenkilölle määrättäviin maksuihin verrattuna. Suuri osa hallinnollisesti sanktioituista teoista liittyykin yritystoimintaan, joten ratkaisu on erittäin perusteltu ja myös suositeltavissa Suomessa käyttöön otettavaksi.

Hallinnollisen sanktiomaksun menettelyn kohteena oleva voidaan määrätä myös korvaamaan menettelyn kustannukset Englannin ja Walesin sekä Skotlannin lainsäädännön mukaisesti, mutta ei muissa tarkastelluissa maissa.

Menettelyllisesti maksun määräämisessä on pyritty prosessin yksinkertaisuuteen. Suora viivaisin menettely on Kanadassa, jossa maksu määrätään Suomessa pysäköintivirhemaksun tyyppisesti siten, että maksu määrätään ilman maksun saajan kuulemista ja hänellä on oikeus vastustaa sitä valvovalle viranomaiselle. Muissa maissa maksun määräämisprosessi alkaa ilmoituksella, että henkilön katsotaan syyllistyneen lainvastaisuuteen ja hän voi kirjallisesti antaa asiassa vastineensa. Maksu määrätään Kanadassa vastineelle annetun määräjän kuluttua umpeen. Ruotsissa maksu on maksettava valituksesta huolimatta. Englan-

nissa ja Walesissa maksun määräämispäätöksestä huolimatta asia on vietävä syyteasiana rikostuomioistuimeen, jos vastaaja ei maksa maksua vaaditussa ajassa. Saksassa menetel-
lään samoin, mikäli rikkeen tehnyt vastustaa maksun määräämistä ja syyttäjä esittää tuo-
miostuimessa hallinnollisen sanktiovaatimuksen.

Kaikissa maissa maksun määräämisestä voi valittaa vähintään laillisuusperusteella.

Erikoisuus common law -maissa on, että rikkeestä epäillyllä on oikeus välttää sanktio-
maksupäätöksen antaminen maksamalla vastaavan suuruinen summa ennen päätöksen
antamista. Tämä ratkaisu sujuvoittaa päätöksentekoa, koska varsinaista päätöstä ei tämän
jälkeen ole tarpeen tehdä, vaan asian käsittely päättyy siihen, eikä asiassa näin ollen myös-
kään ole enää valitusoikeutta.

Saksa poikkeaa muista maista sanktioitujen tekojen valinnan osalta, koska siellä pääsään-
teisesti kaikki ympäristölainsäädännön vastaiset teot ovat hallinnollisesti sanktioitavia,
elleivät ne ole vakavia. Muissa tarkastelluissa maissa hallinnollisen sanktioinnin piiriin on
valikoitu tekoja, joiden näyttäminen on vaivatonta ja jotka eivät siten edellytä esitutkintaa.
Tyypillisesti kyse on esimerkiksi ilmoitusten tai rekisteröitymisten tekemättä jättämisestä,
asiakirjojen puuttumisesta, määräysten noudattamatta jättämisestä, mutta myös muista
teoista, joissa tekijästä ei ole epäselvyyttä kuten kiinteistön hallintaan ja maatalouteen tai
yritystoimintaan liittyvistä teoista tai laiminlyönneistä. Muiden kuin Saksan osalta teko-
jen tutkimiseen ei tarvita esitutkintaviranomaista, joten hallinnollisella sanktioinnilla on
mahdollisuus keventää merkittävästi lievien ympäristörikkomusten tutkintamenettelyä ja
samalla säästää kustannuksia.

Prosessin joutuisuutta on selkeimmin korostettu Kanadassa, jossa menettelylle on asetettu
tiukat aikarajat: päätös voidaan antaa kuulematta, vastustamisaika on 30 päivää ja vastus-
taminen on ratkaistava 30 päivässä. Päätös on annettava viimeistään 2 vuoden kuluessa
lainvastaisesta menettelystä. Toisena ääripäänä voi pitää Ruotsia, jossa maksu on määrät-
tävissä vielä 10 vuoden kuluttua menettelystä, kuitenkin niin, että rikkeestä epäiltyä on
kuultava viimeistään viiden vuoden kuluessa. Tätä on pidettävä kohtuuttoman pitkänä
aikana, etenkin kun lievemmistä teosta ei edes voitaisi rikosoikeudellisesti syyttää noin pit-
kän ajan kuluttua.

Saksassa hallinnollista sanktiointia pidetään tehokkaana ja vaikuttavana. Skotlannista ja
Kanadasta ei ole vielä saatavissa kokemuksia siitä, miten onnistunut sääntely on. Englan-
nin ja Walesin esimerkki osoittaa, että maksun määräytymisperusteet on syytä määritellä
mahdollisimman yksinkertaisesti ja selkeästi, jotta menettely ei jää käyttämättömäksi.

3.7 Pienehköt ympäristörikkomukset Suomen lainsäädännössä

3.7.1 Tarkastelun kohteena olevat teot

Tämän selvityksen toimeksiannon mukaan tarkoitus on selvittää mahdollisuutta sanktioida hallinnollisesti pienehköjä ympäristörikkomuksia. Näin ollen rikoslain 48 luvussa tarkoitut ympäristönturmelemista koskevat rikokset, rakennussuojelurikokset ja luonnonsuojelurikokset eri tekemuotoineen rajautuvat tarkastelun ulkopuolelle ja tarkastelu kohdistuu aineellisen lainsäädännön nojalla rangaistavaksi säädettyihin tekoihin.

Ympäristölainsäädännön kriminalisointisäännökset ovat:

1. ympäristönsuojelulaki (YSL) 225 §
2. merenkulun ympäristönsuojelulaki (MYSL) 13 luku 3 § 2 mom.
3. jätelaki (JäteL) 147 §
4. kemikaalilaki (KemL) 59 §, josta tässä selvityksessä tarkastellaan ainoastaan ympäristönsuojeluun liittyviä kriminalisointeja eli 59 § 1 momentin 4 ja 5 kohtaa sekä 5 momentin 3 ja 4 kohtaa
5. luonnonsuojelulaki (LSL) 58 § 2 mom.
6. vesilaki (VL) 16 luku 2 ja 3 §
7. maa-aineslaki (MAL) 17 § 2 mom.
8. maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) 185 §
9. laki rakennusperinnön suojelemisesta (RakPL) 23 § ja
10. muinaismuistolaki (MuinaisML) 25 § 2 mom..

Säännösten muotoilu poikkeaa toinen toisistaan ja samaan säännökseen sisältyy eri tavoin muotoiltuja kriminalisointeja, johtuen sekä säätämisaikakohdasta että lainlaatijan preferensseistä. Niissä ympäristöä koskevissa laeissa, joiden soveltamisalaan liittyen EU on antanut lainsäädäntöä, kriminalisoinneissa viitataan kyseiseen yhteisölainsäädäntöön (YSL, MYSL, JL, KemL ja LSL), mikä tekee kriminalisoinneista hyvin monipolvisia ja aiheuttaa sen, että kyseisestä laista ei suoraan ilmene rangaistavien tekojen määrittely.

Ne ympäristöä koskevat lait, joiden osalta sääntely on kansallista, kriminalisoinnit ovat myös hyvin monipolvisia, eikä kriminalisointisäännöksistä täysin suoraan ilmene rangaistava teko.

Kriminalisoinnit voidaan ryhmitellä muotoilun perusteella:

- a. yksilöity kriminalisointi, jonka sanamuodosta ilmenee suoraan, mikä teko on rangaistava;
- b. puolittain yksilöity kriminalisointi, joista ilmenee rangaistava menettely, mutta varsinainen sisältö edellyttää kansallisen aineellisen säännöksen tarkennusta;
- c. säännösviittauskriminalisointi, joissa viitataan kansallisen lain säännökseen, josta kieltö tai velvoite ilmenee yksilöidysti;
- d. yleistasoinen lain velvoitteiden kriminalisointi;
- e. yleistasoinen alemman tasoisten velvoitteiden kriminalisointi;
- f. EU-asetusten yksilöityjen säännösten rikkomisen kriminalisointi;
- g. EU-asetusten rikkomisen yleistasoinen kriminalisointi;
- h. puutteellinen kriminalisointi, joka viittaa yksilöityyn kansainväliseen sopimukseen tai yksilöityyn EU-säännökseen ilman sisällöllistä kieltöä tai velvoitetta ko. säädöksessä tai vaihtoehtoisesti yksilöimättömään EU-säännökseen ilman sisällöllistä kieltöä tai velvoitetta ko. säädöksessä;
- i. lupaehtojen rikkomisen kriminalisointi; ja
- j. kunnan määräysten rikkomisen kriminalisointi.

Kriminalisointisäännökset on esitetty liitteessä 1 taulukkomuodossa esittäen varsinaiset kriminalisointisäännökset ja niitä tarkentavat säännökset rinnastettuna, jotta varsinainen kriminalisoitu menettely käy ilmi.

Kunnan antamien määräysten rikkomisen kriminalisointi ei perustuslakivaliokunnan vaikiintuneen kannan¹⁴² mukaan täytä valtiosäännöllistä laintasoisuuden, täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusta. Tästä johtuen jo vuonna 2004 hylättiin ehdotus sisällyttää silloiseen ympäristönsuojelulakiin kunnan ympäristönsuojelumääräysten kriminalisointi.¹⁴³

142 Ks. PeVL 11/1999.

143 Kuusiniemi ym. 2008 s. 84.

3.7.2 Poliisin ratkaisut vähäisissä ympäristörikkeissä

Poliisin tietojärjestelmästä haettujen tietojen perusteella poliisi on vuosina 2012–2016 kirjannut rikosasioiksi (R-asia) eli syyttäjän syyteharkinnassa ratkaistaviksi asioiksi kolme neljäsosaa (75 %) kaikista ympäristölainsäädännössä kriminalisoiduista teoista (Taulukko 15).

Poliisi käsitteli ympäristölainsäädännön vastaisen teon sakkoasiana 26 % tapauksia,¹⁴⁴ ja niistä noin puolet oli sellaisia jätelain rikkomisia¹⁴⁵, joista määrättiin rikesakko. Kaikista sakkoasiana ratkaistavista tapauksista neljä viidesosa (78 %) oli jäteasioita, mikä on suhteessa hyvin lähellä jäteasioiden osuutta kaikista poliisille ilmoitetuista aineellisessa ympäristölainsäädännössä kriminalisoiduista teoista (73 %). Jätelain rikkomistapauksista rikesakko määrättiin vain 16 % tapauksista eli tätä mahdollisuutta käytettiin huomattavan harvoin.

Tässä työssä ei ole selvitetty määrättyjen sakkojen päiväsakkomääriä.

Edellä esitetyn perusteella on ilmeistä, että sakkokäytäntö ei ole toiminut kustannustehokkaana seuraamusjärjestelmänä. Kun laki sakon ja rikesakon määräämisestä (754/2010, ns. sakkomenettelylaki) on ollut voimassa vasta vajaan vuoden, tässä selvityksessä ei ole mahdollisuutta ottaa mielekkäästi kantaa sen toimivuuteen. Sikäli kun kyse on ensivaiheessa poliisin tietoon tulevasta rikkeestä, sakkojärjestelmän käyttäminen edelleen ensisijaisena seuraamuksena on joka tapauksessa perusteltua, jotta vältetään asian siirto toiselle viranomaiselle. Kyse on tyypillisesti muussa kuin lupalaitoksiin kohdistuvassa viranomaisvalvonnassa esiin tulevista rikkeistä, kuten roskaamisesta.

On syytä palata edellä luvussa 2.4 esitettyyn havaintoon, että poliisi selvittää noin kolmanneksen sen tietoon tulleista ympäristörikoksista. Huomattava osa epäiltyjen ympäristörikosten esitutkinnasta keskeytetään. Lisäksi yli kolmasosa syyttäjälle siirretyistä asioista on poliisin esityksiä esitutkinnan lopettamiseksi (Taulukko 2). Poliisin sakkomenettelyssä ratkaistavaksi on perusteltua jättää sellaisia vähäisiä rikkomuksia, jotka ovat selkeitä ja helposti todennettavia. Tyypiesimerkki voisi olla laiminlyöntimaksulla nykyisin sanktioituista teoista liikennevalvonnassa ilmi tulevat teot, kuten siirtoasiakirjojen puuttuminen kuljetuksen aikana ja jätehuoltorekisteriotteen mukana pitämisen laiminlyönti tai rekisteröimättömyys.

144 1.12.2016 voimaan tulleen laki sakon ja rikesakon määräämisestä (754/2010) mukaan rangaistusvaatimus muuttui poliisin antamana sakkomääräykseksi ja rikesakko rikesakkomääräykseksi, kun taas syyttäjän päätettäväksi siirrettävät sakkoseuraamukset ovat uuden lain mukaan rangaistusvaatimus ja sakkovaatimus.

145 Aiemman jätelain (1072/1993) 60 §:n mukainen nimike oli jäterikkomus.

Taulukko 15. Poliisille vuosina 2012–2016 ilmoitetut ympäristölainsäädännön kriminalisointeja koskevat epäillyt rikokset.

Ilmoitettu Kpl		2013	2014	2015	2016	Yht.	
YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN RIKKOMINEN	R Rikos	13	15	8	16	52	
	RV Rangaistusvaatimus	1	0	0	2	3	5 %
	Yhteensä	14	15	8	18	55	
MAA-AINESRIKKOMUS	R Rikos	1	3	3	4	11	
	RV Rangaistusvaatimus	1	2	0	0	3	21 %
	Yhteensä	2	5	3	4	14	
RAKENTAMISRIKKOMUS	R Rikos	26	31	23	35	115	
	RV Rangaistusvaatimus	8	8	4	3	23	17 %
	Yhteensä	34	39	27	38	138	
VESILAIN RIKKOMINEN	R Rikos	3	13	7	3	26	
	RV Rangaistusvaatimus	0	1	1	1	3	
	Yhteensä	3	14	8	4	29	
JÄTELAIN RIKKOMINEN / JÄTERIKKOMUS (2014 YKSI RIKOSASIA)	R Rikos	150	148	137	157	591	
	RS Rikesakko	82	39	30	28	138	16 %
	RV Rangaistusvaatimus	29	15	26	27	97	11 %
	SAV Sakkovaatimus	0	0	0	2	2	
	Yhteensä	261	202	193	214	870	
KEMIKAALIRIKKOMUS	R Rikos	1	0	3	0	4	
	RV Rangaistusvaatimus	0	0	1	0	1	
	Yhteensä	1	0	4	0	5	
LUONNONSUOJELURIKKOMUS	R Rikos	13	25	13	18	69	
	RV Rangaistusvaatimus	3	11	14	5	33	32 %
	Yhteensä	16	36	27	23	102	
MUINAISMUISTORIKKOMUS	R Rikos	2	5	4	2	13	
	RV Rangaistusvaatimus	0	0	0	0	0	
	Yhteensä	2	5	4	2	13	
RAKENNUSSUOJELURIKKOMUS	R Rikos	0	0	0	0	0	
	RV Rangaistusvaatimus	0	0	0	0	0	
	Yhteensä	0	0	0	0	0	
Yhteensä	R Rikos	209	240	198	235	882	74 %
	RS Rikesakko	82	39	30	28	138	12 %
	RV Rangaistusvaatimus	42	37	46	38	163	14 %
	SAV Sakkovaatimus	0	0	0	2	2	
	SAM Sakkomääräys	0	0	0	0	0	
	RIM Rikesakkomääräys	0	0	0	0	0	
	Yhteensä	333	316	274	303	1 185	

3.7.3 Vallitseva oikeuskäytäntö aineellisen lainsäädännön nojalla rangaistavista teoista

Seuraamusjärjestelmän uudistamista harkittaessa on aiheellista tarkastella, minkä taseisia seuraamuksia aineellisen lainsäädännön kriminalisoimista teoista oikeuskäytännössä tuomitaan.

Käräjäoikeuksissa käsiteltiin vuosina 2013–2016 yhteensä 75 aineellisessa ympäristölainsäädännössä kriminalisoitua rikosasiaa eli vuosittain keskimäärin alle 20 rikosasiaa (Taulukko 16). Oikeuskäytäntö vaihtelee nimikkeittäin. Vakavimpana käräjäoikeudet ovat pitäneet muinaismuistorikkomuksia, mutta koska käsiteltyjen tapausten määrä on ollut tarkasteluajaksolla vain kaksi tapausta, tästä ei voida tehdä varsinaisia johtopäätöksiä. Kaikista aineellisen ympäristölainsäädännön rikkomuksista tuomittujen sakkorangaistusten määrä on yksittäistapauksellisesti vaihdellut 5–60 päiväsakon välillä. Korkeimmat rangaistukset ovat kuitenkin poikkeuksellisia ja kyse on ollut erityisen vakavasta teosta omassa kategoriasaan. Keskimääräinen sakkorangaistus on ollut noin 20 päiväsakkoa. Parhaiten rangaistuskäytäntöä kuvaava mediaani eri teoista on vaihdellut 10–30 päiväsakon välillä.

Taulukko 16. Ympäristölainsäädännön kriminalisoimista teoista tuomitut seuraamukset vuosina 2012–2016.

	Sakko	psa	Ka	Mediaani	Rankaisematta	Hylätty	Peruutettu
Ympäristönsuojelulain rikkominen	7	7-60	18,0	10	2	6	
Merenkulun ympäristönsuojelulain rikkominen	1	20	20,0	20		0	1
Jätelain rikkominen	25	6-40	20,1	15		3	2
Vesilain luparikkomus	5	5-25	17,0	20	2	1	
Maa-ainesrikkomus	5	15-40	26,0	30		0	
Rakennussuojelurikkomus					1		
Muinaismuistorikkomus	2	30-50	40,0	40			
Luonnonsuojelurikkomus	17	8-40	21,4	20		1	3
Yhteensä	61				5	11	6

Taulukossa ei ole rakentamisrikkomuksia, koska niitä ei ole kerätty kattavasti tarkasteluajanjaksolta. Tarkasteltujen 15 tapauksen perusteella rangaistuskäytäntö niiden osalta on ollut hyvin lievä eli tyypillinen rangaistus on ollut 10–15 päiväsakkoa ja keskiarvo on ollut sama.

3.8 Millainen hallintosanktiojärjestelmä olisi perusteltu ympäristölainsäädännön vastaisista vähäisistä teoista?

Taloustietellisestä näkökulmasta rangaistusten vaikuttavuuden arvioinnissa on keskiössä perinteisesti ollut oletama rikosentekijöiden rationaalisuudesta heidän päättäessään, noudattaako lainsäädäntöä vai ei. Ratkaisun on oletettu perustuvan siihen, ovatko lainsäädännön noudattamisen kustannukset (luvan edellyttämät investoinnit, työvoima, toimenpiteet, ostopalvelut) suuremmat kuin noudattamatta jättämisen kustannukset (rangaistus, vahingonkorvaukset). Tässä yhtälössä kiinnijäämisriskin ja rangaistusten korottaminen rikoshyötyä suuremmaksi parantaa ennaltaehkäisyn vaikuttavuutta.¹⁴⁶

OECD:n hallinnollisia sanktioita koskevassa raportissa hallinnollisen sanktiomaksun tehokkuuden elementteinä pidetään seuraavia keskeisiä periaatteita¹⁴⁷:

- a. Sanktiomaksulla estetään tulevat lainsäädännön vastaiset toimet;
- b. sanktiomaksulla eliminoidaan lainsäädännön vastaisella toiminnalla saatu taloudellinen tulo tai hyöty;
- c. sanktiomaksu on oikeasuhtainen menettelyn luonteeseen ja aiheutettuun haittaan; ja
- d. sanktiomaksu joustava ja ottaa huomioon rikosentekijän ja sääntelyn kohteen.

Menettelyn moitittavuutta mittaavat tekijät liittyvät sekä aiheutettavan ympäristöllisen haitan vakavuuteen (esimerkiksi valvottujen aineiden myrkyllisyyteen) ja suojattavan arvon tärkeyteen että menettelyn tahallisuuteen ja lainvastaisuuden kesto¹⁴⁸. Lähtökohteisesti tahallinen toiminta kuuluu rikosoikeudellisen järjestelmän piirissä arvioitavaksi, mutta eritasoiset piittaamattomuuden tai huolimattomuuden asteiset menettelyt sopivat hallinnollisin sanktioin rangaistavaksi.¹⁴⁹

Moitittavuutta ilmentävät seikat liittyvät sekä lainvastaisuutta edeltävään että seuraavaan vaiheeseen. Ennen lainvastaista toimintaa tai laiminlyöntiä sitä osoittavat toimijan mahdollisuudet estää lainvastaisuus, sen ennustettavuus, toimet joihin oli ryhdytty lainvastaisuuden estämiseksi, tietoisuus menettelyyn liittyvistä vaaroista ympäristölle ja lainvelvoitteista. Lainvastaisuuden jälkeen moitittavuuden arviointiin liittyvät oma-aloittei-

146 OECD 2009 s. 9. Taloustieteellinen teoria rangaistuksen optimaalisuudesta puolestaan punnitsee rikoksen aiheuttamaa haittaa rikoksen estämiskustannuksiin, mutta käytännössä haitan mittaaminen on siihen liian vaikeaa (sama s. 9–10).

147 OECD 2009 s. 9.

148 OECD 2009 s. 19.

149 OECD 2009 s. 20.

suus lainvastaisuuden ilmitulossa ja ripeys ryhtyä toimenpiteisiin haittojen estämiseksi tai vähentämiseksi.¹⁵⁰ OECD on esittänyt raportissaan laskennallisia painotuksia eräille näistä tekijöistä. Sen mukaan aiempi lainvastaisuus voisi olla perusteena korottaa seuraamusta 25 % ja toistuva lainvastaisuus 50 %.¹⁵¹ Vastaavasti oma-aloitteinen rikkeen raportointi ja rikkeen korjaaminen voisi olla perusteena vähentää rikkeen moitittavuustekijää enintään 50 %.¹⁵²

Rikoshyötyä vähäisempi sanktiomaksu saattaa OECD:n selvityksen mukaan poikkeuksellisesti olla yhteiskunnan kannalta kuitenkin hyväksyttävä vaihtoehto, jos yritys ajautuisi muuten vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin. Tällaisessa tilanteessa on kuitenkin suositeltavampaa käyttää pidemmälle ajalle jaksottuvaa maksua tai muuta vaihtoehtoa, jotta toimijoille ei anneta väärää signaalia siitä, että yritystoiminnan tuottavuutta voi parantaa tinkimällä ympäristöllisistä velvoitteista.¹⁵³ Eriyisen epätoivottavaa on rangaistuksen lieventäminen, jos lainvastaisuuteen syyllistynyt ei suostu korjaamaan toimintaansa, on aiemminkin syyllistynyt säännösten vastaiseen menettelyyn, aiheutettu haitta on merkittävää, eikä toimijalla ole taloudellisia edellytyksiä noudattaa säännöksiä ja määräyksiä.¹⁵⁴ On myös mahdollista korvata rikkomusmaksu osittain erilaisin vapaaehtoisin toimin, joilla vähennetään rikoksen aiheuttamia haittoja esimerkiksi päästöjen kohteena olevan yhteisön terveydentilan selvittämisellä tai elinympäristön viihtyisyyden parantamisella (puistojen rakentaminen tms. yleishyödyllinen), tai lupavelvoitteet ylittävillä toimilla ja työntekijöiden koulutuksella tulevien haittojen vähentämiseksi tuotantoprosessissa.¹⁵⁵ Tällaisista ovat esimerkkejä edellä viitatuksi enforceable undertakings Iso-Britanniassa sekä vastaavat järjestelyt mm. Yhdysvalloissa (Supplemental Environmental Projects) ja Australiassa.

Keskeistä hallinnollisten sanktioiden käytössä on järjestelmän läpinäkyvyyden varmistaminen. Tämä yhtäältä ylläpitää kansalaisten luottamusta järjestelmään, mutta myös ilmentää sääntelyn kohteena olevalle toimijayhteisölle lainvalvonnan sitoumusta panna sanktiojärjestelmä täytäntöön. Läpinäkyvyyden keskeisiä elementtejä ovat sanktiojärjestelmää koskevan täytäntöönpanosuunnitelman laatiminen ja julkaiseminen, soveltamiskäytännön julkaiseminen määräajoin sekä järjestelmän toimivuuden seuranta ja mittaaminen.¹⁵⁶

150 OECD 2009 s. 20.

151 OECD 2009 s. 22.

152 OECD 2009 s. 20–21.

153 OECD 2009 s. 17.

154 OECD 2009 s. 22.

155 OECD 2009 s. 24.

156 OECD 2009 s. 25–26.

Sekä Suomessa sovelletuista kahdesta erilaisesta ympäristöön liittyvästä hallintosanktiojärjestelmästä saatujen kokemusten, kirjallisuuden että muiden maiden mallien perusteella ympäristöllisen hallintosanktiojärjestelmän tulisi täyttää seuraavat ehdot:

1. sanktioitavien tekojen yksiselitteisyys;
2. maksujen oikeasuhtaisuus niiden haitallisuuteen nähden ja muissa maissa käytössä oleviin maksuihin;
3. kaavamainen maksuperuste, joka huomioi tekojen erilaiset vakuusasteet, piittaamattomuutta osoittavan uusimisen sekä rikoshyödyn; sekä
4. yksinkertainen ja ripeä menettely.

Lainsäädäntötyössä on huomioitava, että hallinnollisen seuraamuksen määrittämiseen sisältyy – perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan jopa merkittävää – julkisen vallan käyttöä, joten sen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentissa edellytetyllä tavalla lailla¹⁵⁷. Seuraamuksesta ja sen suuruuden perusteista sekä seuraamuksen kohteen oikeusturvasta onkin säädettävä laissa täsmällisesti ja selkeästi¹⁵⁸.

Tämän selvityksen ulkopuolelle on rajattu hallinnollisen sanktioinnin menettelyllinen aspekti. Oikeusministeriössä on vireillä lainvalmistelu hallinnollisen sanktioinnin yleislaiksi ja hallinnollisen sanktiointijärjestelmän menettelylliset ja oikeusturvaseikat selvitetään tuossa työssä. Tässä yhteydessä on tarpeen todeta ainoastaan, että menettelyn riipeys ja kustannustehokkuus edellyttää, että maksun määräävä viranomainen on sama, joka toimii valvontaviranomaisena. Ympäristöviranomaisilla ei kuitenkaan ole rutiinia tällaisten rangaistuksellisten maksupäätösten tekemiseen, joten mahdollisen lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä on huomioitava sekä kunnallisten että valtiollisten valvontaviranomaisten laaja koulutustarve.

157 Lainkirjoittajan opas 12-10; PeVL 57/2010 vp, s. 5/I, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I, PeVL 32/2005 vp, s. 2/II. Ks. myös kurinpitorangeistuksen määrittämisen osalta PeVL 18/2007 vp, s. 7/I.

158 PeVL 57/2010 vp, s. 2/II, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I, PeVL 32/2005 vp, s. 2-3.

3.9 Ympäristölainsäädännön vastaisten tekojen ja laiminlyöntien sanktiointi

3.9.1 Tekojen ja laiminlyöntien valinta

Tämän selvityksen osana on käyty läpi kansallisen aineellisen ympäristölainsäädännön kaikki kriminalisointisäännökset (liite 1). Tekoja tai laiminlyöntejä, joihin kriminalisoinnit liittyvät, on kaikkiaan lähes 250, vaikka luvussa ei ole mukana merenkulun ympäristönsuojelulaissa viitattujen kansainvälisten sopimusten velvoitteet. Kriminalisointien läpikäynti säännös säännökseltä on erittäin suuri työ ja vaatii erillisen selvityksen. Tässä selvityksessä tehdäänkin vain yleistasoiset havainnot siitä, millaisin perustein yksittäisiä tekoja olisi perusteltua harkita sanktioitavan hallinnollisesti.

Lähtökohtana on aiheellista pitää hallinnollisten sanktioiden käyttöönoton keskeistä tavoitetta eli kustannussäästöä. Hallinnollisesti sanktioitavat teot onkin syytä valita siten, että teot tai laiminlyönnit ovat niin sanotusti riidattomasti todettavissa, jotta asian selvittäminen on mahdollista ilman, että poliisi esitutkintaviranomaisena osallistuu selvittämiseen.

Suuri osa aineellisessa ympäristölainsäädännössä kriminalisoiduista teoista on laadultaan sellaisia, että niiden tutkiminen rikoksena on tarpeettoman raskas menettely. Erityisesti tämä koskee sellaisia laiminlyöntejä, jolla ei ole suoranaisia ympäristöllisiä vaikutuksia, kuten pelkästään asiakirjoihin liittyviä rikkeitä.¹⁵⁹ On ymmärrettävää, että valvontaviranomaiset eivät koe mielekkääksi tehdä esitutkintapyyntöä tällaisista laiminlyönneistä. Tällaisia ovat kaikki ympäristönsuojelu-, jäte- ja kemikaalilain sekä niihin liittyvien EU-säädösten rekisteröinti- ja tietojen ilmoittamisvelvollisuudet, jotka myös tässä selvityksessä tarkastelluissa maissa on pääsääntöisesti sanktioitu hallinnollisesti. Näihin laiminlyönneihin kuuluvat myös tällä hetkellä laiminlyöntimaksulla sanktoidut teot. Laiminlyöntimaksusta erillisenä seuraamuksena olisikin edellä todetusti perusteltua luopua ja sisällyttää nuo teot tulevaisuudessa yksinkertaisemmalla menettelyllä sanktioituihin. Liikennevalvonnassa tyyppillisesti kiinnijäävät rikkomukset (siirtoasiakirjan puuttuminen, jätehuoltorekisteriotteen mukana pitämisen laiminlyönti, rekisteröitymättömyys) olisi kuitenkin perusteltua jättää edelleen sakkomenettelyssä rangaistaviksi teoiksi. Niiden osalta asian siirtäminen liikennevalvontaa suorittavalta poliisilta ympäristöviranomaiselle sanktiointia varten on epätarkoituksenmukaista ja saattaa jopa johtaa siihen, että teot jäävät (edelleen) käytännössä ilman seuraamusta.

159 OECD 2009 s. 18–19.

Ilmoittamisvelvollisuuksia sisältyy myös merenkulun ympäristönsuojelulakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin, rakennusperintölakiin ja muinaismuistolakiin. Niissä tapauksissa, joissa ilmoitusmenettelyssä ei ole kyse lupamenettelyä korvaavasta ennakkoharkinnasta, tietojen ilmoittamisen laiminlyönti pääsääntöisesti soveltuu hallinnollisesti sanktioitavaksi.

Toinen selkeä ryhmä, joiden osalta hallinnollinen sanktiointi on itse asiassa ainoa mielekäs ja kustannustehokas seuraamus, ovat merenkulun ympäristönsuojeluun liittyvät rikkeet. Pääsääntöisesti vastuullinen taho on alusta hallinnoiva kuljetusyhtiö, ei aluksesta vastaava henkilö (kapteeni, konepäällikkö, perämies), sillä teon tai laiminlyönnin tosiasiallinen tavoite on yhtiön taloudellisen hyödyn maksimointi. Nopea reagointi on välttämätöntä näiden tekojen osalta, sillä kansainvälisen meriliikenteen luonteesta johtuen esitutkinnan suorittaminen ja vastaajan saaminen rikosoikeudelliseen prosessiin voi viedä niin kauan, että rikosasia vanhenee.

Kolmas ryhmä, jonka osalta hallinnollinen sanktiointi on perusteltua, ovat teot, joista vaikiintuneen oikeuskäytännön mukaan seuraa lievä sakkorangaistus, ja joissa vastuullinen henkilö on hyvin yksiselitteisesti todettavissa, kuten esimerkiksi kaikissa rakentamisrikkomuksissa.

Osa suojelluista arvoista on luonteeltaan niin harvinaisia tai arvokkaita, että hallinnollinen sanktiointi ei tule kyseeseen. Näitä ovat pääosa luonnonsuojelulain, muinaismuistolain ja rakennussuojelulain säännöksiin suojelluista arvoista.

Voimassa olevien kriminalisointien osalta on aiheellista esille kysymys kriminalisoinnin inflaatiosta. Edellä todetusti säännösten mukaan ympäristölainsäädäntöön sisältyy yli kaksisataa tekoa tai laiminlyöntiä, josta on säädetty rangaistusseuraamus. Osa kriminalisoiduista teoista on luonteeltaan sellaisia, että niiden osalta hallintopakkeinojen käyttäminen olisi todennäköisesti riittävää ilman, että teosta seuraisi myös rangaistus. Tällaisia ovat esimerkiksi pilaantuneen alueen ja pohjaveden puhdistamispäätöksen noudattaminen (YSL 95 §, 133 § ja 136 §), vesilain nojalla myönnettyyn lupaan perustuvan hankkeen loppuun saattamisen laiminlyönti (VL 16 luku 2 § 1 mom 4 kohta), padon, rakennelman, laitteen tai penkereen kunnossapitovelvollisuuden laiminlyönti (VL 16 luku 2 § 1 mom 5 kohta), ojan, vedenjohdon tai viemärin kunnossapitovelvollisuuden laiminlyönti (VL 16 luku 2 § 1 mom 6 kohta) tai kulkuväylän ylläpitämisvelvollisuuden laiminlyönti (VL 16 luku 2 § 1 mom 7 kohta). Hallinnollisen sanktioinnin uudistuksen yhteydessä olisikin aiheellista tarkastella kriittisesti, onko kaikkien tällä hetkellä kriminalisoitujen tekojen sanktiointi tarpeen tai vaikuttavaa ottaen huomioon lainsäädännön tavoitteet.

Yksittäisten tekojen kriminalisoinnin tarve on jo poistunut säännöksen soveltamisajan kulluttua umpeen ja muutama teko on kriminalisoitu sekä ympäristönsuojelulaissa että kemikaalilaissa.

Hallinnollisten seuraamusten sääntelyssä tulee noudattaa yleistä vaatimusta sääntelyn tarkkuudesta¹⁶⁰. Sanktioita koskevista säännöksistä on ilmentävä, minkä lainsäädännön vastaisista teoista tai laiminlyönneistä voi olla seuraamuksena sanktio ja sanktioitavat teot ja laiminlyönnit on laissa yksilöitävä¹⁶¹. Mahdollisessa lakiuudistuksessa on aiheellista yksinkertaistaa kriminalisointeja ja eliminoida lainsäädännöstä viittauspolut säännöksestä seuraavaan.

3.9.2 Sanktiomaksun suuruuteen liittyvät näkökohdat

Sanktion suuruuden on lähtökohtaisesti oltava sellainen, että se toimii negatiivisena kannustimena (*disincentive*) rikoksenteikijälle eli hän joutuu lain vastaisen toiminnan seurauksena heikompaan asemaan kuin jos hän olisi noudattanut lakia. Sanktion on siten aina pystyttävä poistamaan rikoksen tuottama hyöty (hyötytekijä, *benefit component*) ja sen lisäksi aiheutettava rikoksen vakavuuteen perustuen lisähaittaa (moitittavuustekijä, *gravity component*) lakia rikkoneelle. Rikkoja ei saa ainoastaan päätyä samaan tilanteeseen, jossa olisi ollut lakia noudattaessaan ja siten jopa hyötyisi noudattamisen lykkäämisestä.¹⁶² Ennalta ehkäisemistavoitteen toteuttamiseksi sanktion tulisi myös olla ankarampi teosta, josta kiinnijäämisriski on pienempi, kun tekoihin liittyvä rikoshyöty on yhtä suuri.¹⁶³ Näin ollen omaraportoinnissa ilmi tulevista tai muuten helposti havaittavista rikkeistä vähäisempi seuraamus voisi olla riittävä.

Oikeasuhtaisuusvaatimus koskee myös hallinnollisia sanktioita¹⁶⁴ eli huomiota on kiinnitettävä lievien laiminlyöntien sanktioinnin hyväksyttävyyteen¹⁶⁵ ja seuraamusten porrastamiseen rikkomuksen vakavuuden perusteella¹⁶⁶. Sanktion oikeasuhteisuus vaikuttaa myös prosessin kustannuksiin. Jos rangaistus koetaan oikeasuhtaiseksi ja se huomioi menettelyn moitittavuuden, rangaistuksen saaja ei todennäköisesti koe tarvetta valittaa seuraamuksesta.¹⁶⁷

Mikäli Suomessa otetaan käyttöön hallinnollisia ympäristösanktiomaksuja, ne on aiheellista määritellä yksiselitteisesti esimerkiksi Kanadan mallin mukaisesti siten, että maksut

160 Melander 2015 s. 646; Kiiski – Koillinen 2016 s. 86; Ks. PeVL 60/2010 vp, s. 5–6, PeVL 57/2010 vp, s. 2, PeVL 11/2009 vp, s. 7–8, PeVL 12/2006 vp, s. 2–3, PeVL 32/2005 vp, s. 3, PeVL 4/2004 vp, s. 7, PeVL 74/2002 vp, s. 5.

161 PeVL 74/2002 vp, s. 5.

162 OECD 2009 s. 10.

163 OECD 2009 s. 10.

164 Kiiski – Koillinen 2016 s. 94; PeVL 58/2010 vp, s. 6/I, PeVL 11/2009 vp, s. 7–8, PeVL 12/2006 vp, s. 2–3, PeVL 74/2002 vp, s. 5.

165 PeVL 58/2010 vp, s. 6, PeVL 12/2006 vp, s. 2–3.

166 PeVL 11/2009 vp, s. 8.

167 OECD 2009 s. 10.

muodostavat eritasoiset seuraamukset eri vakavuusasteisille teoille ja maksut määritetään erikseen yksityishenkilöille ja yrityksille. Tämä mahdollistaa sen, että sanktiomaksujen käyttöönotto on ripeää, valvontaviranomaisille ei jää yksittäistapauksellista harkintavaltaa ja -vastuuta maksun suuruudesta. Maksujen euromäärää harkittaessa tulee huomioida, että Suomessa maksut eivät jää vähäisemmiksi kuin esimerkiksi Ruotsissa, mutta ovat samalla oikeasuhtaiset vallitsevaan oikeuskäytäntöön nähden.

Hallinnollisen sanktion määrässä tulee lisäksi huomioida moitittavuutta osoittava uusiminen sekä rikoshyöty.

Erityisestäävyyden tavoitteen saavuttamiseksi maksuun olisikin perusteltua sisällyttää uusia koskeva komponentti. Ruotsissa uusimistapauksessa sanktiomaksu voidaan kaksinkertaistaa. Kanadassa uusimistapauksessa maksun perusmäärä korotetaan viisinkertaiseksi.

Ympäristölainsäädännön vastaisen toiminnan pääasiallinen motiivi on lähes aina jonkinlaisen taloudellisen hyödyn tavoittelu joko säästettynä kustannuksena, tulona laittomasta tai luvanvastaisesta toiminnasta mm. ylimääräisenä tuotantokapasiteettina tai investointihyötynä kustannusten realisoitumisen lykkäämisestä tahi vaikeammin arvioitavana kilpailuehtona markkinaosuuden kasvamisella.¹⁶⁸ Rikoshyödyn poistaminen on keskeinen ennalta ehkäisevyyden tekijä, sillä rikoshyötyä vähäisempi rangaistus kannustaa riskinottoon ja pitkittämään lainnoudattamiseen ryhtymistä.¹⁶⁹ Rikoshyödyn osalta on huomattava, että mikäli nykyisellään kriminalisoitu teko dekriminalisoidaan, rikoslain säännökset rikoshyödyn tuomitsemisesta menetettäväksi eivät siihen enää sovellu. Lainvastaisella toiminnalla saavutettu hyöty on voitava eliminoida myös silloin, kun sanktiointi tapahtuu hallinnollisessa päätöksenteossa.

Jatkotyössä on tarpeen tunnistaa teolla tai laiminlyönnillä tyypillisesti saavutettava hyöty ja sen määrä niiden tekojen osalta, jotka harkitaan aiheelliseksi määritellä hallinnollisesti sanktioitaviksi. Rikoshyötykomponentti on sisällytettävissä myös hallinnolliseen sanktiomaksuun esimerkiksi Kanadan mallin mukaisesti.

168 OECD 2009 s. 12–16.

169 OECD 2009 s. 16.

3.9.3 Kustannusvaikutukset

Mahdollisen uudistuksen kustannusvaikutusten arviointi on mahdollista lähinnä siltä osin, että säästöjen ja aiheutuvan kustannuslisäyksen perusteet tunnustetaan. Näihin väistämättä vaikuttavat tehtävät valinnat, jotka liittyvät edellä tarkasteltuihin tekijöihin: hallinnollisesti sanktioitavien tekojen valinta, maksun määrä sekä hallinnollinen ja muutoksenhaku-menettely.

Jos hallinnollisesti sanktioitavat teot valittaisiin siten, että päätösmenettely edellyttäisi vain valvontaviranomaisen toimenpiteitä tutkintavaiheessa, kustannussäästöjä muodostuisi ajan- ja työn säästönä sekä esitutkintaviranomaisille että syyttäjälle ja lopulta myös yleisille tuomioistuimille saapuvien asioiden vähenemisen kautta. Myös rikkeeseen syyllystyneen kustannussäästöt voivat olla merkittävät, sillä yleisessä tuomioistuimessa oikeudenkäyntiavustajasta aiheutuvat kustannukset ovat vähäisemmissäkin ympäristöjutussa olleet useamman tuhannen euron luokkaa. Mikäli asian selvittäminen edellyttäisi esitutkintaviranomaisen osallistumista tutkintaan, kustannussäästöjä ei tutkintavaiheessa saavutettaisi.

Mikäli sanktioinnin taso saataisiin määriteltyä siten, että se olisi sanktioinnin kohteena olevien toimijoiden näkemyksen mukaan hyväksyttävä, tuomioistuinkäsittelyjen määrä ei mahdollisen alkuvaiheen jälkeen pitämällä aikavälillä arvioiden hallintotuomioistuimissa merkittävästi lisääntyisi. Mikäli sanktiomaksujen rahamäärä jäisi liian avoimesti yksittäistapauksellisesti määräytyväksi, on vaarana, että järjestelmän täysimääräinen käyttöönotto viivästyy, koska viranomaisilla voisi olla epävarmuutta siitä, mikä olisi sopiva maksun määrä yksittäistapauksessa. että hallintotuomioistuihin tulisi ruuhkaa, joka aiheuttaisi lisäkustannuksia. Lisäksi kovin epämääräiset maksun määräytymisperusteet voisivat kannustaa muutoksenhakuun enemmän kuin yksiselitteisesti määräytyvät perusteet.

Kun muutoksenhaku hallinnollisista päätöksistä tapahtuu hallintotuomioistuihin (lukuun ottamatta ainakin nyky muodossaan öljypäästömaksua), oikeudenkäyntikustannukset muutoksenhaku vaiheessakin muodostuisivat sekä valtiolle että asianosaisille merkittävästi huokeammiksi kuin nykyisin.

On ennakoitavissa, että hallinnollisia sanktiomaksuja määrättäisiin myös sellaisista teoista, joista ei aiemmin ole tehty esitutkintapyyntöjä. Tämä tarkoittaa, että valvontaviranomaisen työmäärä ainakin alkuvaiheessa lisääntyisi. Kuinka paljon, on mahdotonta arvioida ilman tietoa siitä, paljonko viranomaisten tietoon tällä hetkellä tulee sellaisia lainvastaisia tekoja, jotka eivät johda toimenpiteisiin. Toisaalta tehostunut lainvalvonta on omiaan lisäämään lain velvoitteiden noudattamista ja ajan mittaan keventämään valvontaviranomaisen työtaakkaa. Uudistuksen alkuvaiheessa aiheutuisi kustannuksia myös edellä todetusta huomattavasta koulutustarpeesta sekä kunnallisissa että valtiollisissa valvontaviranomaisissa. Mitä paremmin koulutuksen järjestämisestä huolehdittaisiin, sitä sujuvammien uuden järjestelmän käyttöönotto voisi sujua ja sitä paremmin voitaisiin hallita työmäärää.

Sakot ja valtiolle määrättävät maksut ohjautuvat oikeusrekisterikeskukselle, kun taas hallinnollisista sanktioista esimerkiksi pysäköintivirhemaksut ohjautuvat kyseiselle kunnalle. Mikäli Suomessa otettaisiin käyttöön ympäristösanktiomaksujärjestelmä, maksuja ei tulisi ohjata valvontaviranomaiselle, jotta viranomaisen harkintavaltaa ei ohjaisi tai edes näyttäisi ohjaavan muut kuin puhtaasti lainvalvonnalliset tavoitteet.

Uusi avaus olisi kohdentaa määrättävät sanktiomaksut korvamerkitysti ympäristörikoksilla aiheutettujen ympäristövahinkojen ennallistamiseen käytettävään rahastoon. Nykyisin valtion talousarviossa ei ole tähän tarkoitukseen varattuja määrärahoja. Rikoksella aiheutettujen vahinkojen ennallistaminen toteutuu nykyisin usein pitkällisenkin hallintopakomenettelyn kautta, mitä ei voida pitää hyväksyttävänä asiantilana ottaen huomioon ympäristölainsäädännön ensisijainen tavoite ympäristön tilan, terveyden ja turvallisuuden varmistamisesta.

4 Yhteenveto johtopäätöksistä

Ympäristölainsäädännön vastaisista teoista esitutkintaviranomaisille asetettua ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset on syytä yhtenäistää ja varmistaa yhtäläinen ilmoituskäytäntö koko maassa. Muutos parantaisi ympäristön ja luonnonsuojelun tilannetta siten, että valvontaviranomaisille säädettäisiin yhtäläinen velvollisuus ilmoittaa kaikista ympäristölainsäädännön vastaisista teoista, vaikkakin vähäisysharkintaa käyttäen.

Kaikki rikoslaissa kriminalisoidut teot on ilmoitettava esitutkintaviranomaiselle, koska kyse on vakavista, vankeusuhkaisista teoista. Aineellisen lainsäädännön vastaisten tekojen osalta ilmoitusvelvollisuus tulee liittää vain kriminalisoituihin tekoihin. Mikäli osassa ympäristölainsäädäntöä otetaan käyttöön hallinnollisia sanktioita, dekriminalisoitavat teot poistuvat ilmoitusvelvollisuuden piiristä edellä.

On harkinnanvaraista, jätetäänkö ilmoitusvelvollisuutta koskevaan säännökseen nykyisellään osaan lainsäädäntöä sisältyvä ilmoituskynnys. Sen käyttämistä puoltaa se, että suuri osa poliisille nykyisellään ilmoitettavista teoista ei johda seuraamukseen ja esimerkiksi Ruotsissa kokemusten perusteella kaikista ilmoittamaan velvoittavaa säännöstä ei noudateta juuri sen vuoksi, että se mielletään hyödyttömäksi. Mikäli ilmoituskynnys sisällytetään säännökseen, siitä tulee poistaa viittaus yleisen edun vaatimukseen ja täsmentää, mitä vähäisyys –kriteerillä tarkoitetaan. Ilmoituskynnyksen sisällyttäminen säännökseen ei olisi aiheellista, mikäli hallinnollinen sanktiointi vähäisempien ympäristölainsäädännön vastaisien tekojen ja laiminlyöntien osalta otettaisiin käyttöön. Tällöin kaikista aineelliseen lainsäädäntöön kriminalisoiduiksi jäävistä teoista olisi syytä tehdä tutkintailmoitus.

Ympäristölainsäädännön kriminalisoinneista olisi perusteltua siirtää hallinnollisesti sanktioitavaksi seuraavan tyyppisiä, yksiselitteisiä tekoja, joiden selvittäminen ei edellytä poliisin suorittamaa esitutkintaa:

1. sellaisia laiminlyönteja, jolla ei ole suoranaisia ympäristöllisiä vaikutuksia, kuten pelkästään asiakirjoihin liittyvät rikkeet;
2. merenkulun ympäristönsuojeluun liittyvät rikkeet; ja
3. teot, joista vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan seuraa lievä sakkorangaistus, ja joissa vastuullinen henkilö on hyvin yksiselitteisesti todettavissa (rakentamisrikkomukset).

Liikennevalvonnassa tyypillisesti kiinnijäävät rikkomukset (siirtoasiakirjan puuttuminen, jätehuoltorekisteriotteen mukana pitämisen laiminlyönti, rekisteröitymättömyys) olisi perusteltua jättää edelleen sakkomenettelyssä rangaistaviksi teoiksi.

Hallinnollinen sanktiointi ei sovellu sellaisiin ilmoittamisvelvollisuuksien laiminlyönteihin, joissa on kyse lupamenettelyä korvaavasta ennakkoharkinnasta tai luonteeltaan harvinaisiin tai arvokkaisiin suojeluarvoihin kuten pääosa luonnonsuojelulailla, muinaismuistolailalla ja rakennussuojelulailla suojatuista arvoista.

Lainsäädäntötyössä on syytä tarkastella kriittisesti, onko kaikkien, lähes kahden ja puolen sadan ympäristölainsäädännössä kriminalisoidun teon sanktiointi ylipäätään perusteltua. Voisi olla aiheellista luopua sellaisten tekojen sanktioinnista, joista joko tosiasiallisesti ei kuitenkaan rangaistaisi tai joiden osalta lainsäädännön tavoite voidaan saavuttaa muilla keinoin.

Sanktiomaksun suuruus tulisi määrittää yksiselitteisesti siten, että maksut muodostavat kiinteät eritasoiset seuraamukset eri vakavuusasteisille teoille esimerkiksi kolmessa eri luokassa. Lainvastaisuudet on perusteltua säätää hallinnollisesti sanktoiduiksi sekä yksityishenkilöille ja yrityksille erisuuruisin maksuperustein. Maksujen euromäärässä tulee huomioida, että Suomessa maksut ovat oikeasuhteiset esimerkiksi Ruotsissa käytössä oleviin ja vallitsevaan kansalliseen oikeuskäytäntöön nähden. Sanktioon tulee myös voida sisällyttää korottavana tekijänä uusiminen sekä rikoshyöty, lähtökohtaisesti siten, että kyse on tältäkin osin kiinteämääräisestä maksun korotuksesta.

LIITTEET

Liite 1. Voimassa olevat kriminalisoinnit aineellisessa ympäristölainsäädännössä

Ympäristönsuojelulain rikkominen YSL 225 §	
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta	
1) laiminlyö 99, 116, 118–120, 123, 136 tai 178 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,	99 § Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.
	116 § Tämän lain liitteessä 2 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 90 päivää ennen toiminnan aloittamista.
	118 § Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää.
	119 § Edellä 31 §:ssä tarkoitettusta koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. (31 § koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi.)
	120 § Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta toiminnassa, joka ei ole luvanvarainen tai rekisteröitävä, aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.
	123 § Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, taikka valtion valvontaviranomaiselle, jos valtion ympäristölupaviranomainen myöntää toimintaan ympäristöluvan, tai 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty valtion valvontaviranomaiselle.
	136 § Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivalueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.
	178 § Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle 176 §:ssä tarkoitettua vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta. (176 §: Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 5 a §:ssä tarkoitettu luontovahinko,)

<p>2) laiminlyö ympäristöluvan lupamääräyksen mukaisen velvollisuutensa tai viranomaisen 80 §:n 3 momentin, 94 §:n 3 momentin, 95 §:n 1 momentin, 99 tai 136 §:n nojalla antamaan määräyksen perustuvan velvollisuutensa,</p>	<p>(Ympäristöluvan lupamääräys)</p> <p>80 § 3 mom Valvontaviranomainen arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella (komissio on julkaissut päätöksen direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevista päätelmistä, laitoksen ympäristölupa on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia päätelmiä ja tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka jos luvassa on määräys 78 §:n mukaisista lievemmistä päästöraja-arvoista). . . . Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, valvontaviranomaisen on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään tarkistamista koskeva hakemus lupaviranomaiselle. Hakemus on jätettävä viimeistään valvontaviranomaisen määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta.</p> <p>94 § 3 mom Jos ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamisen varalta, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset.</p> <p>95 § 1 mom Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettujen toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.</p> <p>99 § 4 mom Valtion valvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi.</p> <p>136 § 2 mom Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen (Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi) ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi.</p>
<p>3) rikkoo 16–18 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 9, 10, 17, 156, 216 tai 217 §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta,</p>	<p>16 § Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (maaperän pilaamiskielto).</p> <p>17 § Ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että: 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto). (Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista aineista, jotka ovat ympäristölle ja terveydelle vaarallisia ja joiden päästäminen suoraan tai epäsuorasti pohjaveteen on kielletty.)</p> <p>18 § Suomen maa-alueella, sisävesialueella, aluevesillä tai talousvyöhykkeellä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua merensuojelulaissa tarkoitettua meren pilaantumista Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella. Suomen aluevesille tai talousvyöhykkeelle ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua avomeriyksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta, avomeriyksikköä tai ilma-alusta ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimesta talousvyöhykkeen ulkopuolella säädetään merensuojelulain 7 §:n 3 momentissa. Sama koskee aineen kaatamista rannalta mereen upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa.</p>

	<p>9 § Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa 7 ja 8 §:ssä säädettyjen ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevien velvollisuuksien täsmentämiseksi tarkempia säännöksiä: 1) päästöistä ympäristöön ja viemäriverkostoon, päästöjen ja niiden haitallisten vaikutusten ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöjen kieltämisestä; 2) luvanvaraisten tai rekisteröitävien toimintojen päästöjen ja päästöraja-arvojen tarkkailusta; 3) luvanvaraisten tai rekisteröitävien toimintojen harjoittajien velvollisuudesta toimittaa päästöjä ja niiden vaikutuksia koskevia tietoja valtioneuvoston asetuksessa säädettyä viranomaiselle; 4) luvanvaraisten tai rekisteröitävien toimintojen harjoittajien velvollisuudesta toimittaa tietoja valtioneuvoston asetuksessa säädettyä viranomaiselle toiminnassa käytettävistä raaka-aineista, polttoaineista ja muista kemikaaleista, toiminnassa syntyvistä jätteistä sekä toiminnassa käsitellyistä jätteistä; 5) vaadittavasta asiantuntemuksesta eri luvanvaraisissa ja rekisteröitävissä toiminnoissa; 6) lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen rajoittamisesta taikka ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen kieltämisestä.</p> <p>VNa eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta YSL 9 ja 10 §:n nojalla</p> <p>10 § Sen lisäksi mitä 9 §:ssä säädetään, valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkempia säännöksiä: 1) toiminnan sijoittumisen ympäristönsuojeluvaatimuksista ja edellytyksistä eri alueilla sekä haittojen ehkäisemiseksi tarpeellisista toiminnan etäisyysvaatimuksista; 2) päästöjen ja niiden leviämisen ehkäisemiseksi, onnettomuuksien tai niiden vaaran ehkäisemiseksi ja energiatehokkuuden turvaamiseksi käytettävistä menetelmistä, laitteista, rakennuksista ja rakennelmista; 3) toiminnan laajuudesta ja toiminta-ajoista; 4) jätehuollosta; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisistä toiminnoista.</p> <p>17 § Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista aineista, jotka ovat ympäristölle ja terveydelle vaarallisia ja joiden päästäminen suoraan tai epäsuorasti pohjaveteen on kielletty.</p> <p>156 § 3 mom Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätevesijärjestelmän suunnittelusta, käytöstä ja huollosta.</p> <p>216 § (...) Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen polttoaineiden, kemikaalien ja tuotteiden (polttoaineen, orgaanisia liuottimia sisältävän tuotteen tai ilmakehään haitallisesti vaikuttavan kemikaalin tai tuotteen käytöstä syntyvät päästöt... 2 mom) valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille luovuttamisen, maastaviennin, luovuttamisen tai käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä sekä valmistettavan, maahan tuotavan, markkinoille luovutettavan, maastavietävän tai käytettävän polttoaineen, kemikaalin tai tuotteen koostumuksesta ja merkitsemisestä sekä velvollisuudesta toimittaa viranomaiselle tietoja polttoaineesta, kemikaalista tai tuotteesta.</p> <p>217 § (... Tarpeeton joutokäynti...) Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sallitusta tarpeellisesta joutokäynnistä näillä alueilla (... (Työkoneet ja laitteet ...)). Jos työkoneiden tai laitteen käytön on todettu tai voidaan perustellusti arvioida aiheuttavan vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, valtioneuvosto voi kieltää niiden valmistuksen, markkinoille saattamisen, viennin tai käytön taikka rajoittaa sitä, asettaa ehtoja tai vaatia työkoneen tai laitteen tyyppihyväksyntää. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä: 1) työkoneen tai laitteen päästöistä sekä markkinoille saattamisen tai käytön kiellosta tai rajoituksesta taikka työkoneen tai laitteen merkitsemisestä; sekä 2) velvollisuudesta hankkia tyyppihyväksyntä tai velvollisuudesta muutoin osoittaa, että työkone tai laite täyttää asetuksen vaatimukset.</p>
--	---

<p>4) laiminlyö 94 §:n 1–2 momentin, 114, 115, 133, 134, 139 tai 155 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 213 §:n nojalla annettuun ympäristöministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,</p>	<p>94 § Luvanvaraisen toiminnan ja 116 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rekisteröitävien toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten tai valtioneuvoston asetuksella säädetyn yksilöidyn veloitteen mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, samoin kuin toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta. Jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole tai häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija.</p> <p>114 § Toiminnanharjoittajan on tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma luvanvaraisesta tai 119 §:n mukaan ilmoituksenvaraisesta kaivannaistoiminnasta, jossa syntyy kaivannaisjätettä. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvita, jos kivenlouhinta tai kivenmurskaus liittyy maa- ja vesirakentamiseen. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämisestä, kaivannaisjätteen jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen loppukäsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Tällöin ympäristölupaa on muutettava siten kuin 89 §:ssä säädetään tai ilmoitusta koskevaa päätöstä on tarkistettava. Jos toiminta kuitenkin muuttuu olennaisesti, sovelletaan, mitä 29 §:ssä säädetään.</p> <p>115 § Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on oltava selvillä jätealueesta aiheutuvasta suuronnettomuuden vaarasta sekä huolehdittava jätealueen suunnittelusta, perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta siten, että suuronnettomuudet ehkäistään. Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavasta kaivannaisjätteen jätealueesta on laadittava toimintaperiaateasiakirja sekä otettava käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma. Suunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava vähintään kolmen vuoden välein sekä ilmoitettava tästä valvontaviranomaisille. . . . Toiminnanharjoittajan on nimettävä palveluksessaan oleva vastuuhenkilö huolehtimaan siitä, että kaivannaisjätteen jätealueella toimitaan toimintaperiaateasiakirjan, turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja sisäisen pelastussuunnitelman mukaisesti. Toiminnanharjoittajan on tiedotettava suuronnettomuuden vaaran torjumista koskevista turvallisuustoimista sellaisille henkilöille ja yhteisöille, joihin kaivannaisjätteen jätealueella aiheutunut suuronnettomuus voi vaikuttaa. Tiedot turvallisuustoimista on päivitettävä vähintään kolmen vuoden välein ja merkittävistä muutoksista on tiedotettava.</p> <p>133 § Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden (pilaantunut alue) siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jos maaperän pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai täyttämään puhdistamisvelvollisuuttaan ja jos pilaantuminen on tapahtunut alueen haltijan suostumuksella tai hän on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää alueen tila sitä hankkiessaan, on alueen haltijan puhdistettava alueen maaperä siltä osin kuin se ei ole ilmeisen kohtuutonta. Alueen haltija vastaa samoin edellytyksin myös pilaantuneen pohjaveden puhdistamisesta, jos pilaantuminen on johtunut kyseisen alueen maaperän pilaantumisesta. Jollei pilaantuneen alueen haltijaa voida velvoittaa puhdistamaan pilaantunutta maaperää, kunnan on selvitettävä maaperän puhdistamistarve ja puhdistettava maaperä.</p> <p>134 § Jos maaperään tai pohjaveteen on päässyt jätettä tai muuta ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on aiheuttajan välittömästi ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle.</p> <p>139 § Maa-alueen luovuttajan tai vuokraajan on esitettävä uudelle omistajalle tai haltijalle käytettävissä olevat tiedot alueella harjoitetusta toiminnasta sekä jätteistä tai aineista, jotka saattavat aiheuttaa tai ovat aiheuttaneet maaperän tai pohjaveden pilaantumista, sekä alueella mahdollisesti tehdyistä tutkimuksista tai puhdistustoimenpiteistä.</p> <p>155 § Jos kiinteistöä ei ole liitetty viemäriverkostoon eikä toimintaan tarvita ympäristölupaa, jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Talousjätevedet on käsiteltävä ennen niiden johtamista maahan, vesistöön taikka ojaan, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon. Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.</p> <p>213 § (yhteistoteutus). ...Ympäristöministeriön päätökseen voidaan sisällyttää tarpeellisia ehtoja. ...</p>
--	---

<p>6) laiminlyö otsoniasetuksen 4–8, 10–13, 15–17, 20, 22–24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3–8, 10–17 tai 19 artiklan tai 165 §:n mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/ EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen tai F-kaasuasetuksen vastaisesti, (10.4.2015/423) [HE 257/2014]</p>	<p>Art. 4. Valvottavien aineiden tuotanto kielletään.</p> <p>Art. 5. 1. Kielletään valvottavien aineiden markkinoille saattaminen ja käyttö. 2. Valvottavia aineita ei saa saattaa markkinoille muissa kuin uudelleentäytettävissä säiliöissä, paitsi 10 artiklassa ja 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin laboratorio- ja analyysitarkoituksiin.</p> <p>Art. 6. 1. Valvottavia aineita sisältävien tai niihin perustuvien tuotteiden ja laitteiden markkinoille saattaminen on kiellettyä lukuun ottamatta niitä tuotteita ja laitteita, joiden osalta vastaavan valvottavan aineen käyttö on sallittu 10 artiklan, 11 artiklan 2 kohdan tai 13 artiklan mukaisesti tai sallittua asetuksen (EY) N:o 2037/2000 3 artiklan 1 kohdan nojalla. 2. Jäljempänä 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja käyttötarkoituksia lukuun ottamatta haloneja sisältävät sammutusjärjestelmät ja sammuttimet kielletään ja poistetaan käytöstä.</p> <p>Art. 7. 2. Raaka-aineiksi tuotettuja tai raaka-aineina markkinoille saatettuja valvottavia aineita saa käyttää ainoastaan tuohon tarkoitukseen. Tällaisten aineiden säiliöihin on 1.7.2010 alkaen merkittävä selvästi, että ainetta saa käyttää ainoastaan raaka-aineena. Jos tällaiset aineet on merkittävä direktiivin 67/548/ETY, direktiivin 1999/45/EY tai asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti, merkintä on sisällytettävä näissä direktiiveissä tarkoitettuun etikettiin tai mainitun asetuksen 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun etiketin lisätietokohtaan.</p> <p>Art. 8. 2. Valvottavia aineita saa käyttää prosessireagensseina ainoastaan ennen 1.9.1997 valmistuneissa laitoksissa, joissa syntyy vain merkityksettömiä päästöjä. 3. Prosessireagensseiksi tuotettuja tai prosessireagensseina markkinoille saatettuja valvottavia aineita saa käyttää ainoastaan tuohon tarkoitukseen. Tällaisten aineiden säiliöihin on 1.7.2010 alkaen merkittävä selvästi, että ainetta saa käyttää ainoastaan prosessireagenssina. Jos tällaiset aineet on merkittävä direktiivin 67/548/ETY, direktiivin 1999/45/EY tai asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti, merkintä on sisällytettävä näissä direktiiveissä tarkoitettuun etikettiin tai mainitun asetuksen 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun etiketin lisätietokohtaan.</p> <p>Art. 10. 3. Välttämättömiin laboratorio- ja analyysitarkoituksiin tuotettuja tai markkinoille saatettuja valvottavia aineita saa käyttää ainoastaan tuohon tarkoitukseen. Tällaisia aineita sisältäviin säiliöihin on 1.7.2010 alkaen merkittävä selvästi, että aineita saa käyttää ainoastaan laboratorio- ja analyysitarkoituksiin. Jos tällaiset aineet on merkittävä direktiivin 67/548/ETY, direktiivin 1999/45/EY tai asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti, merkintä on sisällytettävä näissä direktiiveissä tarkoitettuun etikettiin tai mainitun asetuksen 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun etiketin lisätietokohtaan. Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja valvottavia aineita saa saattaa markkinoille ja jakaa edelleen ainoastaan liitteessä V vahvistetuin edellytyksin. Komissio voi muuttaa mainittua liitettä. Nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia, hyväksytään 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen. 4. Muita valvottavia aineita kuin osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä välttämättömiin laboratorio- ja analyysitarkoituksiin käyttävien yritysten on rekisteröidyttävä komissiossa, jolloin niiden on ilmoitettava käytettävät aineet, käyttötarkoitus, arvioitu vuotuinen kulutus ja näiden aineiden toimittajat. Nämä tiedot on saatettava ajan tasalle niiden muuttuessa. 5. Edellä 4 kohdassa tarkoitetuille yrityksille valvottavia aineita toimittavien tai niitä omaan lukuun käyttävien tuottajien ja tuojien on komission antamassa ilmoituksessa mainittuun päivään mennessä ilmoitettava komissiolle odotettu kysyntä ilmoituksessa mainittuna aikana sekä tarvittavien valvottavien aineiden luonne ja määrät.</p> <p>Art. 11. (koskee poikkeuksia osittain halogenoitujen kloorifluorihilivetyjen kiellosta, joka jatkuu 31.12.2019 saakka). 5. Osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä uudelleen pakkaavien ja sen jälkeen vievien yritysten on rekisteröidyttävä komissiossa, jolloin niiden on ilmoitettava asianomaiset valvottavat aineet, niiden arvioitu vuotuinen kysyntä ja kyseisten aineiden toimittajat, sekä saatettava nämä tiedot ajan tasalle niiden muuttuessa. 6. Käytettäessä regeneroituja tai kierrätettyjä osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä kunnossapidossa tai huollossa kyseisiin jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteisiin on merkittävä aineen tyyppi, sen määrä laitteessa ja asetuksen (EY) N:o 1272/2008 liitteessä I tarkoitettu otsonikerrokselle vaaralliseksi luokiteltuja aineita tai seoksia koskeva merkintä. 7. Yritysten, jotka käyttävät 4 kohdassa tarkoitettuja laitteita, jotka sisältävät nestettä vähintään 3 kilogrammaa, on pidettävä kirjaa talteenotetun ja lisätyn aineen laadusta ja tyypistä sekä kunnossapito- tai huoltotehtävän suorittaneesta yrityksestä tai työntekijästä. Yritysten, jotka käyttävät regeneroituja tai kierrätettyjä osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä kunnossapidossa tai huollossa, on pidettävä kirjaa regeneroituja osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä toimittaneista yrityksistä ja kierrätettyjen osittain halogenoitujen kloorifluorihilivetyjen lähteestä.</p> <p>(12 artikla koskee poikkeuksia metyylibromidin käyttöön karanteenikäsittelyssä, ennen kuljetusta ta- pahtuvassa käsittelyssä 18.3.2010 asti sekä hätätilanteissa.)</p>
--	---

Art. 13 (koskee poikkeusta halonien kieltoon liitteessä VI säädetyissä kriittisissä käyttötarkoituksissa). Haloneja saavat saattaa markkinoille ainoastaan kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen luvan saaneet yritykset halonien varastoimiseksi kriittisiä käyttötarkoituksia varten.
Art. 15. 1. Valvottavien aineiden taikka näitä aineita sisältävien tai niihin perustuvien tuotteiden ja laitteiden, jotka eivät ole henkilökohtaisia tavaroita, tuonti yhteisöön on kielletty. AK. 2 on säädetty poikkeukset tuontikieltoon.
Art. 16 (koskee komission määrittämiä rajoituksia ja myöntämiä kiintiöitä tuotujen valvottavien aineiden luovuttamiseen vapaaseen liikkeeseen yhteisössä.) ak.2. Edellä 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen aineiden tuojien on komission antamassa ilmoituksessa mainittuun päivään mennessä ilmoitettava komissiolle odotettu kysyntä sekä tarvittavien valvottavien aineiden luonne ja määrät. Komissio vahvistaa näiden ilmoitusten perusteella 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen aineiden tuonnissa sovellettavat määrälliset rajoitukset.
Art. 17. 1. Valvottavien aineiden taikka näitä aineita sisältävien tai niihin perustuvien tuotteiden ja laitteiden, jotka eivät ole henkilökohtaisia tavaroita, vienti on kielletty..
Art. 20. 1. Valvottavien aineiden ja valvottavia aineita sisältävien tai niihin perustuvien tuotteiden ja laitteiden tuonti muista kuin pöytäkirjan osapuolena olevista valtioista ja vienti niihin on kielletty.
Art. 22. 1. Valvottavat aineet, joita on jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumpplaitteissa, liuottimia sisältävissä laitteissa tai palontorjuntalaitteistoissa ja sammuttimissa, on kyseisten laitteiden kunnossapito- tai huoltotoimenpiteiden aikana tai ennen näiden laitteiden purkua ja käytöstä poistamista otettava talteen hävitettäväksi, kierrätettäväksi taikka regeneroitaviksi. 2. Valvottavat aineet ja niitä sisältävät tuotteet saa hävittää ainoastaan liitteessä VII lueteltuja hyväksytyjä teknisiä menetelmiä käyttäen tai, kun kyse on muista kuin mainitussa liitteessä tarkoitetuista valvottavista aineista, sellaisella teknisellä hävittämismenetelmällä, joka on ympäristön kannalta hyväksyttävien ja josta ei aiheudu kohtuuttomia kustannuksia, edellyttäen, että näiden menetelmien käyttö on sopusoinnussa yhteisön ja jäsenvaltioiden jätelainsäädännön kanssa ja että noudatetaan tällaisen lainsäädännön mukaisia lisävaatimuksia.
Art. 23. 1. Yritysten on toteutettava kaikki toteutettavissa olevat varotoimet valvottavien aineiden vuotojen ja päästöjen estämiseksi ja minimoimiseksi. 2. Yritysten, jotka käyttävät jäähdytys-, ilmastointi- tai lämpöpumpplaitteita tai sammutusjärjestelmiä, niiden virtapiirit mukaan luettuina, jotka sisältävät valvottavia aineita, on varmistettava, että kiinteät laitteet ja järjestelmät, a) jotka sisältävät nesteinä vähintään kolme kilogrammaa valvottavia aineita, tarkastetaan vuotojen varalta vähintään kerran kahdessatoista kuukaudessa; tätä ei sovelleta ilmatiiviisti suljettaviin laitteisiin, jotka merkitään sellaisina ja jotka sisältävät alle kuusi kilogrammaa valvottavia aineita; b) jotka sisältävät nesteenä vähintään 30 kilogrammaa valvottavia aineita, tarkastetaan vuotojen varalta vähintään kerran kuudessa kuukaudessa; c) jotka sisältävät nesteinä vähintään 300 kilogrammaa valvottavia aineita, tarkastetaan vuotojen varalta vähintään kerran kolmessa kuukaudessa; ja että havaitut vuodot korjataan mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 14 päivän kuluessa. Laitteet ja järjestelmät on tarkastettava vuotojen varalta yhden kuukauden kuluessa vuodon korjaamisesta sen varmistamiseksi, että korjaus on onnistunut. 3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen yritysten on pidettävä kirjaa mainitussa kohdassa tarkoitettujen laitteiden tai järjestelmän kunnossapidon, huollon ja lopullisen hävittämisen aikana lisättyjen valvottavien aineiden määrästä ja tyypistä sekä tuossa yhteydessä talteenotettujen valvottavien aineiden määrästä. Niiden on pidettävä kirjaa myös muista asiaankuuluvista tiedoista, mukaan lukien kunnossapidon tai huollon suorittaneen yrityksen tai teknikon tunnistetiedot sekä suoritettujen vuototarkastusten päivämäärät ja tulokset. Tämä kirjanpito on pyynnöstä saatettava jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ja komission saataville. 5. Yritysten on toteutettava kaikki toteutettavissa olevat varotoimet valvottavien aineiden vuotojen ja päästöjen estämiseksi ja minimoimiseksi, kun niitä käytetään raaka-aineina tai prosessireagensseina. 6. Yritysten on toteutettava kaikki toteutettavissa olevat varotoimet sellaisten valvottavien aineiden vuotojen ja päästöjen estämiseksi ja minimoimiseksi, joita syntyy tahattomasti muita kemikaaleja valmistettaessa.
Art. 24. 1. Liitteessä II olevassa A osassa lueteltujen uusien aineiden tuotanto, tuonti, markkinoille saattaminen, käyttö ja vienti on kielletty. . . .

<p>Art. 27. 1. Yritysten on raportoitava komissiolle vuosittain 31 päivään maaliskuuta mennessä 2–6 kohdassa luetellut tiedot kustakin valvottavasta aineesta ja kustakin liitteessä II luetellusta uudesta aineesta edellisen kalenterivuoden osalta, sekä toimitettava tietoista jäljennös kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. 7. Jokaisen tuottajan tai tuojan, jolla on 10 artiklan 6 kohdan mukainen lupa, on raportoitava komissiolle vuosittain ennen 31 päivää maaliskuuta kustakin aineesta, jolle lupa on myönnetty, aineen käyttötarkoitus, edellisenä vuonna käytetyt määrät, varastossa olevat määrät, kierrätetyt, talteen otetut tai hävitetyt määrät sekä kyseisiä aineita sisältävien tai niihin perustuvien ja yhteisön markkinoille saatettujen ja/tai vietyjen tuotteiden ja laitteiden määrät ja toimitettava näistä tiedoista jäljennös kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.</p>
<p>Art. 3. 1. Fluorattujen kasviuonekaasujen tahallinen päästäminen ilmakehään, jos vapauttaminen ei ole teknisesti välttämätöntä aiottua käyttötarkoitusta varten, on kielletty. 2. Fluorattuja kasviuonekaasuja sisältävien laitteiden haltijoiden on toteutettava varotoimia, joilla ehkäistään näiden kaasujen tahaton pääsy ilmakehään, jäljempänä 'vuoto'. Niiden on toteutettava kaikki teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoiset toimenpiteet fluorattujen kasviuonekaasujen vuotojen vähentämiseksi minimiin. 3. Jos fluorattuja kasviuonekaasujen vuotoja havaitaan, haltijoiden on varmistettava, että laite korjataan ilman aiheutonta viivytystä. Jos laite on tarkastettava vuotojen varalta 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja laitteessa ollut vuoto on korjattu, haltijoiden on varmistettava, että pätevyty luonnollinen henkilö tarkastaa laitteen kuukauden kuluessa korjauksesta varmistaakseen, että korjaus on onnistunut. 4. Tämän asetuksen 10 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitettuja tehtäviä suorittavien luonnollisten henkilöiden on oltava 10 artiklan 4 ja 7 kohdan mukaisesti pätevytyjä, ja heidän on toteutettava varotoimet fluorattujen kasviuonekaasujen vuotojen estämiseksi. Tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a–d alakohdassa lueteltuja laitteita asentavien, huoltavien, kunnossa pitävien, korjaavien tai käytöstä poistavien yritysten on oltava 10 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti pätevytyjä, ja heidän on toteutettava varotoimet fluorattujen kasviuonekaasujen vuotojen estämiseksi.</p>
<p>Art. 4. 1. Kun kyse on laitteesta, joka sisältää vähintään 5 hiilidioksidiekvivalentttonnia fluorattuja kasviuonekaasuja, joita ei ole sisällytetty solumuoveihin, laitteen haltijan on varmistettava, että laite tarkastetaan vuotojen varalta. (ak. 2. säädetään poikkeukset vuototarkastuksista ja kohdassa 2 yksilöidään laitteet, jotka on tarkastettava. Ensimmäisen alakohdan a–e alakohdassa tarkoitettujen laitteiden osalta on 10 artiklan sääntöjen mukaisesti pätevytyjen luonnollisten henkilöiden suoritettava tarkastukset. Kohdassa 3 yksilöidään tarkastusten väliajat eri laitteille.</p>
<p>Art. 5. 1. Kun on kyse 4 artiklan 2 kohdan a–d alakohdassa luetelluista laitteista, jotka sisältävät fluorattuja kasviuonekaasuja vähintään 500 hiilidioksidiekvivalentttonnia, laitteen haltijan on varmistettava, että laitteessa on vuotojen havaitsemisjärjestelmä, joka antaa mahdollisesta vuodosta hälytyksen haltijalle tai huoltoyhtiölle. 2. Kun on kyse 4 artiklan 2 kohdan f ja g alakohdassa luetelluista laitteista, jotka sisältävät fluorattuja kasviuonekaasuja vähintään 500 hiilidioksidiekvivalentttonnia ja jotka on asennettu 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen, laitteen haltijan on varmistettava, että laitteessa on vuotojen havaitsemisjärjestelmä, joka antaa mahdollisesta vuodosta hälytyksen haltijalle tai huoltoyhtiölle. 3. Kun on kyse 4 artiklan 2 kohdan a–d ja g alakohdassa luetelluista laitteista, joita tämän artiklan 1 tai 2 kohta koskevat, laitteen haltijan on varmistettava, että vuotojen havaitsemisjärjestelmät tarkastetaan vähintään 12 kuukauden välein niiden asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi. 4. Kun on kyse 4 artiklan 2 kohdan f alakohdassa luetelluista laitteista, joita tämän artiklan 2 kohta koskee, laitteen haltijan on varmistettava, että vuotojen havaitsemisjärjestelmät tarkastetaan vähintään 6 vuoden välein niiden asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi.</p>
<p>Art. 6. 1. Sellaisten laitteiden haltijoiden, jotka on tarkastettava vuotojen varalta 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti, on pidettävä kirjaa kustakin tällaisesta laitteesta ja eriteltävä artiklassa yksilöidyt tiedot artiklan 2 kohdassa määritelty 5 vuotta ja annettava kirjanpito komission pyynnöstä kyseessä olevan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai komission käyttöön. 3. Fluorattuja kasviuonekaasuja toimittavien yritysten on 11 artiklan 4 kohdan soveltamiseksi pidettävä kirjaa fluorattujen kasviuonekaasujen ostajia koskevista asiaankuuluvista tiedoista, jotka artiklassa on yksilöity artiklassa määritelty 5 vuotta ja annettava kirjanpito komission pyynnöstä kyseessä olevan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai komission käyttöön.</p>

	<p>Art. 7. 1. Fluorattujen yhdisteiden tuottajien on toteutettava kaikki tarvittavat varotoimet rajoittaakseen syntyviä fluorattujen kasviuonekaasujen päästöjä mahdollisimman paljon: a) tuotannon; b) kuljetuksen; ja c) varastoinnin aikana. (...) 2. Jollei 11 artiklan 1 kohdasta muuta johdu, kielletään fluorattujen kasviuonekaasujen ja liitteessä II lueteltujen kaasujen markkinoille saattaminen, paitsi jos tuottajat tai maahantuojat toimittavat tällaisen markkinoille saattamisen yhteydessä tarvittaessa todisteet siitä, että valmistusprosessin sekä niiden raaka-aineiden valmistusprosessin aikana sivutuotteena tuotettu trifluorimetaani on hävitetty tai otettu talteen myöhempää käyttöä varten parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden mukaisesti.</p>
	<p>Art. 8. 1. Kiinteiden laitteiden tai kylmäkuljetuskuorma-autojen ja kylmäkuljetusperävaunujen jäähdytysyksiköiden, jotka sisältävät fluorattuja kasviuonekaasuja, joita ei ole sisällytetty solumuoveihin, haltijoiden on varmistettava, että kyseisten kaasujen talteenoton suorittavat luonnolliset henkilöt, joilla on 10 artiklassa säädetyt pätevyystodistukset, siten, että kaasut kierrätetään, regeneroidaan tai hävitetään. (Ak. 2 yksilöidään laitteet, joihin säännöstä sovelletaan.) 2. Yrityksen, joka käyttää fluorattuja kasviuonekaasuja sisältävää säiliötä välittömästi ennen tämän käytöstä poistamista, on järjestettävä kaikkien säiliön sisältämien jäljellä olevien kaasujen talteenotto kyseisten kaasujen kierrätyksen, regeneroinnin tai hävittämisen varmistamiseksi. 3. Kun on kyse sellaisista fluorattuja kasviuonekaasuja sisältävistä tuotteista ja laitteista, joita ei ole lueteltu 1 kohdassa, mukaan lukien liikkuvat laitteet, haltijoiden on teetettävä kaasujen talteenotto, siinä määrin kuin se on teknisesti toteutettavissa eikä aiheuta kohtuuttomia kustannuksia, asianmukaisesti pätevöityneillä luonnollisilla henkilöillä siten, että kaasut kierrätetään, regeneroidaan tai hävitetään, tai järjestettävä niiden hävittäminen ilman tätä edeltävää talteenottoa. Asianmukaisen pätevyyden omaavien luonnollisten henkilöiden on suoritettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/40/EY (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/40/EY, annettu 17 päivänä toukokuuta 2006, moottoriajoneuvojen ilmastointijärjestelmien päästöistä ja neuvoston direktiivin 70/156/ETY muuttamisesta (EUVL L 161, 14.6.2006, s. 12.)) soveltamisalan ulkopuolelle jäävien maantieajoneuvojen ilmastointilaitteista peräisin olevien fluorattujen kasviuonekaasujen talteenotto. Direktiivin 2006/40/EY soveltamisalan piiriin kuuluvien moottoriajoneuvojen ilmastointilaitteista peräisin olevien fluorattujen kasviuonekaasujen talteenottoa varten asianmukaisen pätevyyden omaavina pidetään ainoastaan luonnollisia henkilöitä, joilla on ainakin 10 artiklan 2 kohdan mukaista koulutusta koskeva todistusasiakirja.</p>
	<p>Art. 10 (koskee jäsenvaltioiden velvollisuuksia koulutuksessa ja päteväisyydessä.) 11. Yrityksen, joka antaa jonkin 1 kohdassa tarkoitetun tehtävän toisen yrityksen tehtäväksi, on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuolla toisella yrityksellä on kyseisen tehtävän suorittamiseen tämän artiklan mukaisesti tarvittavat pätevyystodistukset.</p>
	<p>Art. 11. 1. Kielletään liitteessä III lueteltujen tuotteiden ja laitteiden, puolustustarvikkeita lukuun ottamatta, saattaminen markkinoille mainitussa liitteessä asetetusta päivämäärästä alkaen, jolloin päivämäärät erotellaan tapauksen mukaan tuotteiden ja laitteiden sisältämän fluoratun kasviuonekaasun tyyppiin tai lämmitysvaikutuksen mukaan. (Kohta 2 koskee poikkeuksia.) 4. Vain sellaiset yritykset, joilla on 10 artiklan mukaiset asianmukaiset pätevyystodistukset tai koulutusta koskevat asiakirjat, tai joilla on palveluksessaan henkilöitä, joilla on 10 artiklan 2 ja 5 kohdan mukainen pätevyystodistus tai koulutusta koskeva asiakirja, saavat myydä ja ostaa fluorattuja kasviuonekaasuja sellaisten laitteiden, jotka sisältävät fluorattuja kasviuonekaasuja tai joiden toiminta perustuu niihin, asentamista, huoltamista, kunnossapitoa tai korjausta varten. . . 5. Fluoratuilla kasviuonekaasuilla täytettyjä laitteita, jotka eivät ole ilmatiiviisti suljettuja, saa myydä loppukäyttäjälle ainoastaan silloin, kun voidaan osoittaa, että asennuksen suorittaa 10 artiklan mukaisesti pätevöitynyt yritys.</p>
	<p>Art. 12. 1. Tuotteita ja laitteita, jotka sisältävät fluorattuja kasviuonekaasuja tai joiden toiminta perustuu niihin, ei saa saattaa markkinoille ilman merkintöjä (artiklassa luetellaan laitteet, joita kiello koskee). 2. Tuotteisiin ja laitteisiin, joihin sovelletaan 11 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta, on lisättävä tätä koskeva merkintä, ja niihin on liitettävä ilmoitus siitä, että näitä tuotteita ja laitteita voidaan käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon mainitun artiklan mukainen poikkeus on myönnetty (Kohdassa 3 yksilöidään ilmoitettavat tiedot ja kohdassa merkintää koskevat vaatimukset). 5. Fluorattuja kasviuonekaasuja sisältäviä solumuoveja ja valmiiksi sekoitettuja polyoleja ei saa saattaa markkinoille, ellei fluorattuja kasviuonekaasuja ole yksilöity merkinnällä, jossa käytetään hyväksytyä teollisuuden nimitystä tai, jos tällaista nimitystä ei ole saatavana, kemiallista nimeä. Merkinnässä on selvästi ilmoitettava, että solumuovi tai valmiiksi sekoitettu polyoli sisältää fluorattuja kasviuonekaasuja. Solumuovilevyjen osalta nämä tiedot on annettava selkeästi ja pysyvästi levyissä. (Kohdissa 6-12 yksilöidään merkintätietoja).</p>

	<p>Art. 13. 1. Kielletään rikkiheksafluoridin käyttö magnesiumin painealussa ja magnesiumvaluseosten kierrätyksessä. 2. Kielletään rikkiheksafluoridin käyttö ajoneuvojen renkaiden täyttämiseen. 3. Kielletään 1.1.2020 lukien sellaisten fluorattujen kasvihuonekaasujen, joiden lämmitysvaikutus on vähintään 2 500, käyttö sellaisten jäädytyslaitteiden huollossa tai kunnossapidossa, joiden täytökoko on vähintään 40 hiilidioksidiekvivalenttonnia. (Poikkeuksista säädetään eri alakohdissa).</p>
	<p>Art. 14. 1. Fluorihilivedyllä täytettyjä jäädytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteita ei saa saattaa markkinoille 1.1.2017 alkaen, elleivät fluorihilivedyt, joilla laitteet on täytetty, kuulu IV luvussa tarkoitettun kiintiöjärjestelmän piiriin. 2. Saattaessaan markkinoille 1 kohdassa tarkoitettuja valmiiksi täytettyjä laitteita valmistajien ja maahantuojien on varmistettava, että 1 kohdan noudattaminen dokumentoidaan täydellisesti, ja laadittava tästä vaatimustenmukaisuusvakuutus. Jos 1.1.2018 alkaen laitteen sisältämiä fluorihilivetyjä ei ole saatettu markkinoille ennen laitteen täyttämistä, kyseisen laitteen maahantuojien on varmistettava, että (säännöksessä määritelty) riippumaton tarkastaja todentaa dokumentoinnin ja vaatimustenmukaisuusvakuutuksen paikkansapitävyyden vuosittain viimeistään maaliskuun 31 päivänä edellisen kalenterivuoden osalta. Edellä 1 kohdassa tarkoitettun laitteen valmistajien ja maahantuojien on säilytettävä dokumentointi ja vaatimustenmukaisuusvakuutus vähintään viiden vuoden ajan laitteen markkinoille saattamisen jälkeen. Maahantuojien, jotka saattavat markkinoille valmiiksi täytettyjä laitteita, joiden sisältämiä fluorihilivetyjä ei ole saatettu markkinoille ennen laitteen täyttämistä, on varmistettava, että ne on rekisteröity 17 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti.</p>
	<p>Art. 15. 1. . . Tuottajien ja maahantuojien on varmistettava, että se liitteen V mukaisesti laskettu fluorihilivetyjen määrä, jonka kukin niistä saattaa markkinoille, ei ylitä kullekin 16 artiklan 5 kohdan mukaisesti myönnettyä tai 18 artiklan mukaisesti siirrettyä kiintiötä. (2 kohdassa säädetään poikkeuksista).</p>
	<p>Art. 16 (koskee fluorihilivetyjen markkinoille saattamista koskevien kiintiöiden jakamista). 2. Tuottajat ja maahantuojat, jotka eivät ole ilmoittaneet fluorihilivetyjen markkinoille saattamisesta asetuksen (EY) N:o 842/2006 6 artiklan mukaisesti 1 kohdassa tarkoitettun vertailujakson osalta, voivat ilmoittaa aikomuksestaan saattaa fluorihilivetyjä markkinoille seuraavana vuonna. (. . .) Ennen kuin yritykset toimittavat ilmoituksen tämän artiklan 2 ja 4 kohdan mukaisesti, niiden on rekisteröidyttävä 17 artiklassa säädettyyn rekisteriin. Ilmoitus on osoitettava komissiolle, ja siinä on yksilöitävä fluorihilivetyjen tyypit ja määrät, jotka odotetaan saatettavan markkinoille.</p>
	<p>Art. 17. (koskee komission sähköistä rekisteriä fluorihilivetyjen markkinoille saattamista koskeville kiintiöille, johon) säännöksessä yksilöityjen tuottajien ja maahantuojien on rekisteröidyttävä.</p>
	<p>Art. 19. 1-4. Kunkin tuottajan, tuojan ja viejän, joka on tuottanut, tuonut tai vienyt / hävittänyt / käyttänyt / saattanut markkinoille fluorattuja kasvihuonekaasuja ja liitteessä II lueteltuja kaasuja vähintään yhden metrisen tonnin tai 100 hiilidioksidiekvivalenttonnia edellisen kalenterivuoden aikana, on viimeistään 31.3.2015 ja vuosittain sen jälkeen ilmoitettava komissiolle liitteessä VII tarkemmin määritetyt tiedot kustakin edellä mainitusta aineesta kyseisen kalenterivuoden osalta. Tätä kohtaa sovelletaan myös yrityksiin, jotka saavat kiintiötä 18 artiklan 1 kohdan nojalla. 5. Kunkin laitteiden maahantuojan, joka saattaa markkinoille valmiiksi täytettyjä laitteita, joiden sisältämiä fluorihilivetyjä ei ole saatettu unionin markkinoille ennen laitteen täyttämistä, on toimitettava komissiolle 14 artiklan 2 kohdan mukainen todentamisasiakirja. 6. Viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2015 ja vuosittain sen jälkeen kunkin yrityksen, joka 1 kohdan mukaisesti ilmoittaa saattaneensa markkinoille yli 10 000 hiilidioksidiekvivalenttonnia fluorihilivetyjä edellisen kalenterivuoden aikana, on lisäksi varmistettava, että tietojen paikkansapitävyyden varmentaa (säännöksessä yksilöity) riippumaton tarkastaja, raportti on säilytettävä 5 vuotta ja asetettava pyynnöstä jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ja komission saataville.</p>
	<p>165 § . . . Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 liitteen I sekä F-kaasuasetuksen liitteiden I ja II mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden myynnistä, käytöstä, maahantuonnista, viennistä ja hävittämisestä.</p>

	<p>Art. 5. 1. Kunkin sellaisen laitospökonaisuuden toiminnanharjoittajan, jossa harjoitetaan yhtä tai useampaa liitteessä I mainittua toimintoa siinä määritelty sovellettava kapasiteettikynnys ylittäen, on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle seuraavat määrät vuosittain sekä mainittava, perustuvatko tiedot mittaukseen, laskelmaan vai arvioon: a) sellaiset liitteessä II mainittujen epäpuhtauksien päästöt ilmaan, veteen ja maaperään, joiden osalta liitteessä II määritelty sovellettava kynnysarvo ylittyy; b) sellaiset vaarallisen jätteen siirrot laitospökonaisuuden ulkopuolelle, joiden määrä on yli 2 tonnia vuodessa, tai sellaiset muun kun vaarallisen jätteen siirrot laitospökonaisuuden ulkopuolelle, joiden määrä on yli 2 000 tonnia vuodessa, hyödyntämis- tai käsittelytoimintojen, lukuun ottamatta 6 artiklassa mainittuja maaperäkäsittelyyn ja syväinjektointiin liittyviä käsittelytoimia, osalta siten, että tiedot merkitään R- tai D-kirjaimella sen mukaan, onko jäte tarkoitettu hyödynnettäväksi vai käsiteltäväksi, ja vaarallisen jätteen rajat ylittävien siirtojen osalta ilmoitetaan jätteen hyödyntäjän tai käsittelijän nimi ja osoite sekä varsinainen hyödyntämis- tai käsittelypaikka; c) sellaiset liitteessä II mainittujen epäpuhtauksien siirrot laitospökonaisuuden ulkopuolelle jätevedenkäsittelyyn tarkoitettussa jätevedessä, joiden osalta liitteen II sarakkeessa 1b määritelty kynnysarvo ylittyy. Kunkin sellaisen laitospökonaisuuden toiminnanharjoittajan, jossa harjoitetaan yhtä tai useampaa liitteessä I mainittua toimintoa liitteessä I määritelty sovellettavat kapasiteettikynnykset ylittäen, on toimitettava jäsenvaltionsa toimivaltaiselle viranomaiselle liitteen III mukaisen laitospökonaisuuden tunnistamistiedot, jos nämä tiedot eivät jo ole toimivaltaisten viranomaisten käytössä. Jos tietojen on mainittu perustuvan mittauksiin tai laskelmiin, on ilmoitettava käytetty analyysimenetelmä ja/tai laskentamenetelmä. Liitteessä II tarkoitettuihin tämän kohdan a alakohdan mukaisesti ilmoitettuihin päästöihin on sisällytettävä kaikki kaikista laitospökonaisuuden paikalla sijaitsevista liitteeseen I sisällytetyistä lähteistä aiheutuvat päästöt. ... 3. Kunkin laitospökonaisuuden toiminnanharjoittajan on koottava asianmukaisin väliajoin tiedot, jotka tarvitaan niiden laitospökonaisuuden päästöjen ja laitospökonaisuuden ulkopuolelle tapahtuvien siirtojen määrittämiseksi, joihin sovelletaan 1 kohdassa säädettyjä ilmoitusvaatimuksia. 4. Toiminnanharjoittajan on ilmoitusta laatiessaan käytettävä parhaita saatavilla olevia tietoja, joihin voi sisältyä seurantatietoja, päästökertoimia, ainetaselaskelmia, epäsuoraa seurantaa tai muita laskelmia, teknisiä päätelmiä ja muita menetelmiä 9 artiklan 1 kohdan ja kansainvälisesti hyväksytyjen menetelmien mukaisesti, aina kun sellaisia on saatavilla. 5. Kunkin asianomaisen laitospökonaisuuden toiminnanharjoittajan on pidettävä jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten saatavilla sellaisten tietojen arkistot, joista ilmoitetut tiedot on saatu, viiden vuoden ajan kyseisen ilmoitusvuoden päättymisestä lukien. Näissä arkistoissa on myös selostettava menetelmät, joita on käytetty tietojen kokoamiseksi.</p> <p>Art. 6 Ainoastaan sen laitospökonaisuuden toiminnanharjoittajan, josta jäte on peräisin, on ilmoitettava päästöinä maaperään syntyvä jäte, johon sovelletaan direktiivin 75/442/ETY liitteessä II A määriteltyjä käsittelytoimintoja "maaperäkäsittely" ja "syväinjektointi".</p> <p>Art. 9. 1. Sellaisten laitospökonaisuuksien toiminnanharjoittajien, joita koskevat 5 artiklassa säädetty ilmoitusvaatimukset, on varmistettava ilmoittamiensa tietojen laatu.</p> <p>159 § Otsoniasetuksen ja F-kaasusetuksen liitteen I mukaisia aineita sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitävällä, huoltavalla, korjaavalla, käytöstä poistavalla tai edellä mainittujen aineiden talteenottoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemiseksi edellytety riittävä pätevyys.</p> <p>161 § Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö, jonka on oltava asianomaisen toiminnanharjoittajan päätoimisessa palveluksessa ja jolla on 159 §:n 1 momentissa tarkoitettu pätevyys. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että toiminnassa noudatetaan säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia ja että asennus- ja huoltohenkilöstö täyttää pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilöllä on oltava tosiasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään. Kylmäkuljetuskuorma-autojen ja -perävaunujen jäähdytysyksiköitä tai sähköisiä kytkinlaitteita käsittelevän toiminnanharjoittajan tai fluorattuihin kasvihuonekaasuihin pohjautuvia liuottimia sisältävistä laitteista näitä kaasuja talteenottavan toiminnanharjoittajan ei kuitenkaan tarvitse nimetä vastuuhenkilöä. Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettulla toiminnanharjoittajalla on oltava asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä otsoniasetuksen ja F-kaasusetuksen mukaisia aineita sisältävien laitteiden ja järjestelmien asennuksessa, kunnossapidossa, huollossa, korjauksessa, käytöstä poistossa tai edellä mainittujen aineiden talteenotossa tarvittavista laitteista ja välineistä.</p>
--	---

<p>VNa fluorattuja kasvihuonekaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältävien laitteiden käsittelijän pätevyysvaatimuksista (766/2016), YSL (527/2014) nojalla:</p> <p>2 § Fluorattuja kasvihuonekaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältäviä laitteita, järjestelmiä tai ajoneuvojen ilmastointilaitteita asentavan, kunnossapitävän, huoltavan, korjaavan, käytöstä poistavan tai niistä kylmäaineita talteenottavan toiminnanharjoittajan päätoimisessa palveluksessa on oltava vastuuhenkilö, jonka pätevyysvaatimukset ovat seuraavat: . . . Edellä 1 momentin taulukon 3 kohdassa tarkoitettuja ajoneuvoalan pätevyysvaatimuksia sovelletaan myös muiden kulkuvälineiden ja työkoneiden ilmastointilaitteita asentaviin, kunnossapitäviin, huoltaviin, korjaaviin tai käytöstä poistaviin sekä kylmäainetta talteen ottaviin toiminnanharjoittajiin. Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastuuhenkilönä voi toimia myös toiminnanharjoittaja.</p> <p>3 § Fluorattuja kasvihuonekaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältäviä laitteita, järjestelmiä tai ajoneuvojen ilmastointilaitteita asentavan, kunnossapitävän, huoltavan, korjaavan, käytöstä poistavan, vuototarkastavan tai niistä kylmäaineita talteenottavan henkilön pätevyysvaatimukset ovat seuraavat: . . . Henkilön, joka tekee vain 1 momentin taulukon 1 kohdassa tarkoitettujen laitteiden vuototarkastuksia, joihin ei sisälly kylmäpiirin avaaminen, on suoritettava liitteen 3 kohdassa 3 tarkoitettujen tietojen ja taitojen sisältävä koe. Edellä 1 momentin taulukon 3 kohdassa tarkoitettuja ajoneuvoalan pätevyysvaatimuksia sovelletaan myös muiden kulkuvälineiden ja työkoneiden ilmastointilaitteita asentaviin, kunnossapitäviin, huoltaviin, korjaaviin tai käytöstä poistaviin sekä kylmäainetta talteen ottaviin henkilöihin. Edellä 1 momentin taulukon 1 ja 6 kohdissa tarkoitettua päteväntä johtavassa koulutuksessa oleva henkilö saa tehdä edellä mainittuja toimia pätevän henkilön valvonnassa enintään 24 kuukauden ajan ja taulukon 2–5 kohdissa tarkoitettua päteväntä johtavassa koulutuksessa oleva henkilö saa tehdä edellä mainittuja toimia pätevän henkilön valvonnassa enintään 12 kuukauden ajan. Edellä 1 momentin taulukon 6 kohdassa tarkoitettua koulutuksesta todistuksen henkilön pätevyydestä myöntää laitoksen luvan haltija.</p> <p>4 § Toiminnanharjoittajalla on oltava käytössään liitteen 9 mukaiset asianmukaiset laitteet ja välineet. Laitteiden ja välineiden kunto on tarkastettava ja ne on kalibroitava tai muutoin luotettavalla tavalla huolehdittava niiden kunnosta säännöllisesti. Toiminnanharjoittajan palveluksessa oleva tässä asetuksessa tarkoitettuja toimia suorittava henkilöstö on perehdytettävä laitteiden ja välineiden käyttöön.</p> <p>5 § Sen lisäksi mitä ympäristönsuojelulain (527/2014) 162 §:n 1 momentissa säädetään pätevyiden todentamista koskevasta ilmoituksesta, ilmoitukseen on liitettävä 2 tai 3 §:ssä tai liitteissä 3–8 tarkoitettujen tutkinnon, sen osan tai osien taikka kokeen hyväksytystä suorittamisesta annettu todistus. Jäähdytys-, ilmastointilaitte-, lämpöpumppu- tai kotitalouskonealalla suoritettua perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnosta ja niiden osista annetun tutkintotodistuksen on oltava Opetushallituksen määräysten mukainen. Pätevöidyn on ilmoitettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, jos hän lopettaa tämän asetuksen mukaisen toimintansa.</p> <p>6 § Toiminnanharjoittajan on tehtävä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitus ennen 2 §:ssä tarkoitettujen toimien aloittamista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi: 1) toiminnanharjoittajan nimi ja yhteystiedot; 2) tiedot vastuuhenkilöstä ja hänen pätevyystään; 3) tiedot tämän asetuksen mukaisia toimia suorittavista henkilöistä ja heidän pätevyystään; 4) tieto asetuksen mukaisesta toiminnasta; 5) tiedot toiminnanharjoittajan käytössä olevista toimintaan tarvittavista laitteista ja työkaluista. Toiminnanharjoittajan on tehtävä uusi ilmoitus viimeistään kolme kuukautta sen jälkeen, kun vastuuhenkilö on vaihtunut tai toiminta on muutoin muuttunut olennaisesti. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.</p>

	<p>7 § Fluorattuja kasvihuonekaasuja kylmäaineena sisältävien laitteiden vuototarkastuksista säädetään F-kaasuasetuksen 4 artiklassa ja huoltopäiväkirjasta 6 artiklassa. Otsonikerrosta heikentävää ainetta kylmäaineena sisältävän laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on tämän asetuksen mukainen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä todistus pätevyydestä. Otsonikerrosta heikentävää ainetta kylmäaineena sisältävän kiinteästi asennetun jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteen ja -piirin sekä sammutuslaitteiston haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite tarkastetaan siten, että vähintään kolme kiloa ainetta sisältävät laitteet tarkastetaan vuosittain, vähintään 30 kiloa ainetta sisältävät laitteet kerran kuudessa kuukaudessa ja vähintään 300 kiloa ainetta sisältävät laitteet kerran kolmessa kuukaudessa. Tarkastusväli voidaan pidentää vähintään 30 kiloa ainetta sisältävillä laitteilla kerran vuodessa tehtäväksi ja vähintään 300 kiloa ainetta sisältävillä laitteilla kerran puolessa vuodessa tehtäväksi, jos käytössä on vuodonilmaisujärjestelmä. Vähintään 300 kiloa ainetta sisältävissä laitteissa on oltava vuodonilmaisujärjestelmä. Vuodonilmaisujärjestelmä on tarkastettava kerran vuodessa. Ilmatiiivisti suljettuja alle kuusi kiloa ainetta sisältäviä laitteita ei tarvitse tarkastaa, jos laitteeseen on merkitty sen olevan ilmatiiivisti suljettu. Kiinteästi asennettujen sammutuslaitteistojen tarkastuksella tarkoitetaan tässä sammutuslaitteistojen asennusliikkeiden suorittamia vuototarkastuksia, jotka voi suorittaa laitteen muun huollon yhteydessä. Laitteen haltijan tai omistajan on pidettävä huoltopäiväkirjaa, josta käy ilmi: 1) laitteen sisältämän aineen määrä ja tyyppi; 2) lisätyn aineen määrä ja tyyppi; 3) onko laitteessa käytetty aine kierrätettyä tai talteen otettua sekä kierrätys- tai regenerointilaitoksen nimi ja osoite; 4) talteen otetun aineen määrä; 5) tehtyjen tarkastusten päivämäärät, tehdyt toimenpiteet ja tulokset; 6) tarkastuksen suorittaneen toiminnanharjoittajan nimi ja pätevyydestä todistuksen numero; 7) aineen talteen ottamista ja loppukäsittelyä varten toteutetut toimenpiteet, jos laite on poistettu käytöstä. Huoltopäiväkirja on pyydettyä näytettävä valvontaviranomaiselle.</p>
<p>7) laiminlyö pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 7 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai</p>	<p>Art. 7. 1. Jätteen tuottajien ja haltijoiden on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan estämään tämän jätteen saastuminen liitteessä IV mainituilla aineilla. 2. Sen estämättä, mitä direktiivissä 96/59/EY ... säädetään, liitteessä IV mainituista aineista koostuva, niitä sisältävä tai niiden saastuttama jäte on loppukäsitteltävä tai hyödynnettävä viipymättä liitteessä V olevan 1 osan mukaisesti ja tällöin on varmistettava jätteen sisältämien pysyvien orgaanisten yhdisteiden hävittäminen tai niiden muuntaminen palautumattomasti siten, että jäljelle jäävillä jätteillä ja päästöillä ei ole pysyvien orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia. Tällaisen loppukäsittelyn tai hyödyntämisen yhteydessä jätteestä voidaan eristää liitteessä IV luetellut aineet, jos ne loppukäsittellään sen jälkeen ensimmäisen alakohdan mukaisesti. 3. Sellaiset loppukäsittely- tai hyödyntämismenettelyt, jotka voivat johtaa liitteessä IV lueteltujen aineiden hyödyntämiseen, kierrätykseen, talteenottoon tai uudelleenkäyttöön, ovat kiellettyjä. 4. Poiketen 2 kohdasta: a) jäte, joka sisältää jotakin liitteessä IV mainittua ainetta tai on sen saastuttama, voidaan muulla tavoin loppukäsittellä tai hyödyntää noudattaen yhteisön asiaankuuluvia säädöksiä, jos mainittujen aineiden pitoisuus jätteessä on alhaisempi kuin liitteessä IV annettavat pitoisuusrajat. Nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia, hyväksytään 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsitteävää sääntelymenettelyä noudattaen. Siihen saakka kunnes pitoisuusrajat on vahvistettu tällaisella menettelyllä, jäsenvaltion toimivaltainen viranomaislainen voi hyväksyä ja soveltaa pitoisuusrajoja tai erityisiä teknisiä vaatimuksia tässä alakohdassa tarkoitettuun jätteiden loppukäsittelyyn ja hyödyntämiseen; (219/2009) b) jäsenvaltio tai jäsenvaltion nimeämä toimivaltainen viranomaislainen voi poikkeustapauksissa sallia, että jäte, joka on mainittu liitteessä V olevassa 2 osassa ja joka sisältää liitteessä IV mainittuja aineita tai on niiden saastuttama liitteessä V olevassa 2 osassa määritettävien pitoisuusrajojen rajoissa, voidaan käsitellä liitteessä V olevassa 2 osassa esitetyn menetelmän mukaisesti sillä edellytyksellä, että: i) asianomainen jätteen haltija on osoittanut kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, että liitteessä IV lueteltuja aineita ei ole mahdollista poistaa jätteestä, ja että pysyvien orgaanisten yhdisteiden tuhoaminen tai palautumaton muuntaminen toteutettuna parhaita ympäristökäytäntöjä ja parasta käytettävissä olevan tekniikkaa käyttäen ei ole ympäristön kannalta paras vaihtoehto ja toimivaltainen viranomaislainen on antanut luvan vaihtoehtoisen menetelmän käyttöön; ii) menetelmä on yhteisön asiaankuuluvan lainsäädännön ja 6 kohdassa tarkoitetuissa asiaankuuluvissa lisätoimissa vahvistettujen ehtojen mukainen; ja iii) kyseinen jäsenvaltio on toimittanut muille jäsenvaltioille ja komissiolle tiedon antamastaan luvasta ja sen myöntämisen perusteista. 5. Komissio määrittelee liitteessä V olevan 2 osan pitoisuusrajat tämän artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tarkoitusta varten. ... Siihen saakka kunnes pitoisuusrajat on vahvistettu tällaisella menettelyllä, b) 4 kohdan b alakohdan mukaisesti käsitellyn jätteen haltijoiden on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle jätteen pysyvien orgaanisten yhdisteiden sisällöstä.</p>

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

8) rikkoo elohopean vientikieltoasetuksen 6 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden,	Art. 6. 1. Kloorialkaliteollisuuden yritysten on lähetettävä vuosittain komissiolle ja asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille seuraavat elohopean käytöstä poistamista koskevat tiedot: a) luotettavin arvio kloorialkalikennossa yhä käytössä olevan elohopean kokonaismäärästä; b) laitoksessa varastoituna olevan elohopean kokonaismäärä; c) elohopeajätteen määrä, joka on lähetetty yksittäisiin tilapäisiin tai pysyviin varastoihin, näiden varastojen sijainti ja yhteystiedot. 2. Niiden teollisuudenalojen yritysten, joilla elohopeaa saadaan maakaasun puhdistamisesta tai muiden metallien kuin rautametallin louhinnasta ja sulatustoimista, on toimitettava komissiolle ja kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille seuraavat tiedot vuosittain kertyneestä elohopeasta: a) kertyneen elohopean määrä; b) yksittäisiin tilapäisiin tai pysyviin varastoihin lähetetyn elohopean määrä sekä näiden varastojen sijainti ja yhteystiedot. 3. Kyseisten yritysten on lähetettävä 1 ja 2 kohdassa mainitut tiedot ensimmäisen kerran 4 päivään joulukuuta 2009 mennessä ja sen jälkeen vuosittain kunkin vuoden toukokuun 31 päivään mennessä.
(3 mom. Moottorikäyttöisen ajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon rikkomisesta voidaan määrätä pysäköintivirhemaksu siten kuin pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa säädetään.)	

Merenkulun ympäristönsuojelulain rikkominen MYSL 13 luku 3 § 2 mom. ¹

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta toimii vastoin

1) 2 luvun 1 §:n mukaista öljyn päästökieltoa ja päästörajoitusta,	2:1 § Öljyn tai öljypitoisen seoksen päästäminen aluksesta veteen on kielletty Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä ja suomalaisesta aluksesta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella siten kuin <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteessä, Helsingin sopimuksessa taikka Suomea sitovissa muissa kansainvälisissä velvoitteissa määrätään tai Euroopan yhteisön säädöksissä säädetään</i> . Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, öljypitoista seosta ei saa päästää veteen aluksen konehuoneesta pilssiveden suodatuslaitteiston kautta sisävesialueella tai Suomen aluevesillä alueella, joka ulottuu neljän meripeninkulman etäisyydelle lähimmästä maasta. Öljypäästöön ei saa lisätä vettä, kemikaaleja tai muita aineita päästörajoitusten kiertämiseksi.
2) 2 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentin ja 4 §:n mukaisia öljysäiliöaluksia koskevia vaatimuksia,	2:3 § Aluksen, jonka bruttovetoisuus on vähintään 400, öljypäästöjen ehkäisemisen varmistamiseen tarvittavien konehuoneen laitteiden, rakenteiden ja järjestelyjen tulee olla <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteen vaatimusten mukaiset</i> . Liikenteen turvallisuusvirasto voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää poikkeuksia tässä momentissa säädettyistä vaatimuksista edellyttäen, että laite, järjestely tai rakenne täyttää <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteen vaatimukset</i> . Suomalaisessa aluksessa, jonka pituus on vähintään 24 metriä ja bruttovetoisuus alle 400, tulee olla joko pilssiveden keräämiseen tarkoitettu säiliö tai Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän mallin mukaiset laitteet, jotka varmistavat, että poistoveden öljypitoisuus ilman laimennusta on enintään 15 miljoonasosaa. 2:4 § Öljysäiliöaluksen rakenteen ja laitteiden tulee täyttää ne vaatimukset, jotka asetetaan <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteessä ja ... Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 417/2002 siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen</i> .
3) 2 luvun 3 §:n 4 momentin ja 8 §:n mukaisia öljyn kuljettamista koskevia kieltoja,	2:3 § 4 Öljyn kuljettaminen suomalaisen aluksen yhteentörmäyslaipion keulanpuoleisissa säiliöissä on kielletty. 2:8 § Sisävesialueella liikennöivässä öljysäiliöaluksessa on kiellettyä kuljettaa: 1) raskasta polttoöljyä lastisäiliöissä; ja 2) mitä tahansa öljyä aluksen pohjaan tai ulkolaitaan rajoittuvissa lastisäiliöissä.

¹ Taulukossa on kursivoinnilla osoitettu viittaukset kansainvälisiin sopimuksiin sekä yleistasoiset viittaukset Euroopan unionin säännöksiin.

<p>3 a) 2 a luvun 1 §:n 1 momentin STS-siirtoille osoitettuja alueita, 2 §:n 1 momentin STS-siirtosuunnitelmaa, 3 §:n 1–3 momentin ennakoilmoitusvelvollisuutta ja 4 §:n STS-siirrosta kokonaisvalvontavastuussa olevaa henkilöä koskevia pätevyysvaatimuksia koskevia säännöksiä, (5.5.2017/275) [HE 3/2017] L:lla 275/2017 lisätty 3 a kohta tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.</p>	<p>2a:1 § Öljysäiliöalusten välisiä öljylastin siirtoja (STS-siirto) saa suorittaa vain satama-alueilla sekä erikseen nimetyillä alueilla Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä. ... Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta STS-siirtoihin, jotka ovat tarpeen aluksen turvallisuuden varmistamiseksi tai ihmishengen pelastamiseksi merellä, tai kun niitä suoritetaan tiettyjen pilaantumistapahtumien torjumiseksi tarkoituksena ympäristön pilaantumisen aiheuttaman vahingon vähentäminen.</p> <p>2a:2 § 1 mom. Öljysäiliöaluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 150 tonnia ja jota käytetään STS-siirtoon merellä, on oltava öljylastin siirtosuunnitelma (STS-siirtosuunnitelma), joka täyttää <i>MARPOL 73/78-yleissopimuksen I liitteen mukaiset vaatimukset</i>.</p> <p>2a:3 § Aluksen liikenteenharjoittajan, omistajan, asiamiehen tai päällikön on ilmoitettava: 1) Tullille suunnitelmastaan suorittaa Suomen vesialueella STS-siirto käyttämällä alusliikennepalvelulain 20 a §:ssä tarkoitettua sähköistä merenkulun tiedonhallintajärjestelmää; 2) VTS-viranomaiselle suunnitelmastaan suorittaa STS-siirto Suomen talousvyöhykkeellä edellä 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ja vähintään 48 tuntia ennen suunniteltua STS-siirtoa. Ilmoitukseen on sisällytettävä <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteen mukaiset tiedot</i>. Jos poikkeustapauksessa kaikkia <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteen mukaisia</i> tietoja ei ole saatavilla vähintään 48 tuntia ennen suunniteltua STS-siirtoa, öljylastia tyhjentävän öljysäiliöaluksen on ilmoitettava 1 momentissa mainituille viranomaisille siinä tarkoitettua menettelyä noudattaen vähintään 48 tuntia ennen suunniteltua STS-siirtoa, että siirto aiotaan suorittaa. <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteen mukaiset tiedot on toimitettava edellä mainituille viranomaisille niin pian kuin mahdollista</i>.</p> <p>2a:4 § Edellä 2 §:ssä tarkoitettulla aluksella tulee olla STS-siirrosta kokonaisvalvontavastuussa oleva henkilö, jolla on oltava pätevyys kaikkien STS-siirtoihin liittyvien tehtävien suorittamiseen siten kuin <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteessä määrätään</i>.</p>
<p>4) 4 luvun 2 §:n mukaista haitallisten nestemäisten aineiden päästökieltoa ja päästörajoitusta,</p>	<p>4:2 § Haitallisen nestemäisen aineen päästäminen aluksesta veteen on kielletty Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä ja suomalaisesta aluksesta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella siten kuin <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen II liitteessä, Helsingin sopimuksessa taikka Suomea sitovissa muissa kansainvälisissä velvoitteissa määrätään tai Euroopan yhteisön säädöksissä säädetään</i>.</p>
<p>5) 4 luvun 4 §:n mukaisia kemikaalisäiliöaluksia koskevia rakenne- ja laitevaatimuksia;</p>	<p>4:4 § Edellä 1 §:ssä tarkoitettuihin luokkiin X, Y tai Z kuuluvia haitallisia nestemäisiä aineita kuljettavan kemikaalisäiliöaluksen tulee täyttää <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen II liitteessä kemikaalisäiliöalukselle asetetut vaatimukset</i>.</p>
<p>6) 5 luvun 1 §:n mukaista käymäläjäteveden päästökieltoa ja päästörajoitusta,</p>	<p>5:1 § Käsittelemättömän ja käsitellyn käymäläjäteveden päästäminen aluksesta veteen on kielletty Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä ja suomalaisesta aluksesta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella siten kuin <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen IV liitteessä, Helsingin sopimuksessa taikka Suomea sitovissa muissa kansainvälisissä velvoitteissa määrätään tai Euroopan yhteisön säädöksissä säädetään</i>. Liikenteen turvallisuusvirasto tai hyväksytty luokituslaitos hyväksyy suomalaisen aluksen osalta Kansainvälisen merenkulkujärjestön antamien ohjeiden mukaisesti lasketun aluskoh-taisen tyhjennysnopeuden, jolla käsittelemätöntä käymäläjätevettä saa päästää veteen suomalaisesta aluksesta yli 12 meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen IV liitteen mukaisesti</i>. (5.5.2017/275)</p>
<p>7) 6 luvun 1 §:n mukaista kiinteän jätteen veteen poistamiskieltoa ja poistamisrajoitusta,</p>	<p>6:1 § Kiinteän jätteen poistaminen aluksesta veteen on kielletty Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä ja suomalaisesta aluksesta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella siten kuin <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen V liitteessä, Helsingin sopimuksessa taikka Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa määrätään tai Euroopan yhteisön säädöksissä säädetään</i>.</p>

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

<p>8) 7 luvun 5 ja 7 §:n sekä 11 §:n 3 momentin mukaisia ilmaan menevien päästöjen rajoittamiseksi vaadittuja laitevaatimuksia kuten dieselmoottoreita ja jätteenpolttouuneja koskevia vaatimuksia tai polttoaineita koskevia vaatimuksia,</p>	<p>7:5 § Aluksen dieselmoottorin sekä sen pakokaasujen puhdistuslaitteiden ja puhdistusmenetelmien on oltava Euroopan yhteisön säädösten vaatimusten mukaiset. Jos dieselmoottorin lähtöteho on yli 130 kilowattia, puhdistuslaitteiden ja puhdistusmenetelmien on oltava myös <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen vaatimusten mukaiset.</i></p> <p>7:7 § Aluksella käytettävien polttoaineiden tulee täyttää <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen ja Euroopan unionin säädösten mukaiset vaatimukset.</i></p> <p>7:11 § 3 Aluksen jätteenpolttouunin tulee täyttää <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen vaatimukset.</i></p>
<p>8 a) meriliikenteen hiilidioksidipäästöjen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta sekä direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/757 8–12 artiklassa säädettyjä tarkkailu- ja raportointivelvollisuuksia, (5.5.2017/275) [HE 3/2017] L:lla 275/2017 lisätty 8 a kohta tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajan-kohtana.</p>	<p>Art. 8. Yhtiöiden on 1 päivästä tammikuuta 2018 tarkkailtava 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti arvioidun tarkkailusuunnitelman perusteella kunkin aluksen matka- ja vuosikohtaisia hiilidioksidipäästöjä soveltamalla yhtä niistä hiilidioksidipäästöjen määrittämistä koskevista menetelmistä, jotka on esitetty liitteessä I olevassa B osassa, ja laskemalla hiilidioksidipäästöt liitteessä I olevan A osan mukaisesti.</p> <p>Art. 9. Yhtiöiden on 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti arvioidun tarkkailusuunnitelman perusteella tarkkailtava kunkin aluksen ja kunkin sellaisen matkan osalta, joka saapuu jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvaan satamaan tai lähtee tällaisesta satamasta, liitteessä I olevan A osan ja liitteessä II olevan A osan mukaisesti seuraavia tietoja: a) lähtö- ja määräsatama, mukaan lukien lähtö- ja saapumispäivä sekä lähtö- ja saapumisaika; b) kunkin kulutetun polttoainetyypin määrä ja päästökerroin yhteensä; c) päästetty hiilidioksidi; d) kuljetun matkan pituus; e) merellä vietetty aika; f) kuljetettu lasti; g) liikennesuorite. (alakohta 2 vapautussäännös).</p> <p>Art. 10. Yhtiön on 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti arvioidun tarkkailusuunnitelman perusteella tarkkailtava kunkin aluksen ja kunkin kalenterivuoden osalta liitteessä I olevan A osan ja liitteessä II olevan B osan mukaisesti seuraavia muuttujia: a) kunkin kulutetun polttoainetyypin määrä ja päästökerroin yhteensä; b) tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat yhteenlasketut hiilidioksidipäästöt yhteensä; c) yhteenlasketut hiilidioksidipäästöt kaikista matkoista jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvien satamien välillä; d) yhteenlasketut hiilidioksidipäästöt kaikista matkoista, jotka ovat lähteneet jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvista satamista; e) yhteenlasketut hiilidioksidipäästöt kaikista matkoista, jotka ovat saapuneet jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluviin satamiin; f) hiilidioksidipäästöt, jotka ovat aiheutuneet jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvissa satamissa kiinnityspaikoissa; g) kuljetun matkan kokonaispituus; h) merellä vietetty kokonaisaika; i) liikennesuorite yhteensä; j) keskimääräinen energiatehokkuus.</p> <p>Art. 11. 1. Yhtiöiden on vuodesta 2019 alkaen viimeistään kunkin vuoden 30 päivänä huhtikuuta toimitettava komissiolle ja asianomaisen lippuvaltion viranomaisille kunkin niiden vastuulla olevan aluksen osalta päästöselvitys, joka kattaa hiilidioksidipäästöt ja muut merkittävät tiedot koko raportointikaudelta ja jonka todentaja on todentanut tyydyttäväksi 13 artiklan mukaisesti. 2. Jos yhtiö vaihtuu, uuden yhtiön on varmistettava, että kunkin sen vastuulla oleva alus täyttää tämän asetuksen vaatimukset koko sen raportointikauden osalta, jonka aikana uusi yhtiö otti vastuulleen asianomaisen aluksen. 3. Yhtiöiden on sisällytettävä päästöselvitykseen (seuraavat) artiklan alakohdassa luetellut tiedot.</p> <p>Art. 12. 1. Päästöselvitys on toimitettava automatisoituja järjestelmiä ja tietojenvaihtomuotoja käyttäen, mukaan lukien sähköiset asiakirjamallit. 2. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä tietojenvaihtomuotoja koskevat tekniset säännöt, mukaan lukien sähköiset asiakirjamallit. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.</p>

9) 7 luvun 11 §:n 1 ja 2 momentin mukaista jätteen polttokieltoa ja päästörajoitusta,	<p>7:11 § 1 Aluksen tavanomaisesta toiminnasta syntyvän jätteen polttaminen aluksella on Suomen vesi-alueella kielletty.</p> <p>7:11 § 2 Alusten tavanomaisesta toiminnasta syntyvän jätteen polttaminen Suomen talousvyöhykkeellä ja suomalaisilla aluksilla myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella on sallittu vain aluksen jätteenpolttouuneissa. <i>MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä määrätään ja Euroopan yhteisön säädöksissä</i> säädetään aineista, joiden polttaminen on kielletty Suomen talousvyöhykkeellä ja suomalaisilla aluksilla myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella.</p>
10) 8 luvun 1 §:n mukaista haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien käytön kieltoa,	<p>8:1 § Aluksen suojaamiseen käytettävien haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien käytön kiellosta Euroopan yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten sekä Euroopan yhteisön jäsenvaltion alueella sijaitseviin satamiin tai offshore-terminaaleihin saapuvien muun lipun alla purjehtivien alusten suojaamiseen säädetään TBT-asetuksessa. Aluksen suojaamiseen käytettävien haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien käyttö AFS-yleissopimuksen osapuolen lipun alla purjehtivien alusten suojaamiseen on kielletty sisävesialueella, Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä ja suomalaisten alusten osalta myös niiden ulkopuolella siten kuin <i>AFS-yleissopimuksessa määrätään</i>.</p> <p>TBT-asetus (782/2003) art. 4 Alusten käsittelyssä tai uudelleen käsittelyssä ei saa 1 päivästä maaliskuuta 2003 alkaen käyttää orgaanisia tinayhdisteitä, jotka toimivat biosideina kiinnittymisenestojärjestelmissä.</p> <p>TBT-asetus (782/2003) art. 5 1. Aluksissa, joilla on 1 päivänä heinäkuuta 2003 tai sen jälkeen oikeus käyttää jäsenvaltion lippua ja joiden kiinnittymisenestojärjestelmä on otettu käyttöön, muutettu tai korvattu kyseisen päivämäärän jälkeen, ei saa olla kiinnittymisenestojärjestelmissä biosideina toimivia orgaanisia tinayhdisteitä rungossaan tai ulkoisissa osissaan ja pinnoissaan, jollei niissä ole peittävää pinnoitetta, joka estää tällaisten yhdisteiden liukenemisen alla olevasta vaatimuksista vastaamattomasta kiinnittymisenestojärjestelmästä. 2. Edellä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa aluksissa ei saa 1 päivästä tammikuuta 2008 olla kiinnittymisenestojärjestelmissä biosideina toimivia orgaanisia tinayhdisteitä rungossaan tai ulkoisissa osissaan tai pinnoissaan, tai niissä on oltava peittävä pinnoite, joka estää tällaisten yhdisteiden liukenemisen alla olevasta vaatimuksista vastaamattomasta kiinnittymisenestojärjestelmästä.</p>
10 a) 8 luvun 5 §:n mukaista käsittelemättömien painolastivesien ja sedimenttien päästökieltoa, (17.6.2016/473) [HE 122/2015] L:lla 473/2016 lisätty 10 a ko tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohdana.	8:5 § Käsittelemättömien painolastivesien ja sedimenttien veteen päästäminen on kielletty painolastivesiyleissopimuksen soveltamisalaa kuuluvalta alukselta Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä ja suomalaisesta aluksesta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella siten kuin <i>painolastivesiyleissopimuksessa määrätään ja tässä laissa säädetään</i> . (SopS 37/2017 alusten painolastivesien ja sedimenttien valvonnasta ja käsittelystä tehty kansainvälinen yleissopimus)
11) 9 luvun 1 ja 2 §:n mukaista sataman vastaanottolaitteiden järjestämisvelvollisuutta,	9:1 § Sataman pitäjän on huolehdittava siitä, että satamassa on laitteet, jotka riittävät vastaanottamaan satamaa käyttäviltä aluksilta tulevat, sataman pitäjän huolehdittaviksi jätettävät: 1) öljypitoiset jätteet; 2) haitallisia nestemäisiä aineita sisältävät jätteet; 3) käymäläjätevedet; 4) kiinteät jätteet; 5) pakokaasujen puhdistusjätteet, joiden päästäminen ympäristöön on MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukaan kiellettyä; sekä 6) lastijätteet. Öljysatamassa on lisäksi oltava laitteet, jotka ovat riittävät vastaanottamaan tällaista satamaa käyttäviltä säiliöaluksilta tulevat öljyiset painolasti- ja säiliönpesuvedet. (4 mom.) Pääosin huvivene liikennettä palvelevan sataman (huvivenesatama) pitäjän velvollisuus ottaa vastaan jätteitä aluksista koskee satamaa, jossa on vähintään 50 venepaikkaa tai jonka yhteydessä on vähintään viidenkymmenen huviveneen talvitelakointipaikka ja jossa peritään maksua tai muuta korvausta venepaikasta. Huvivenesataman pitäjä voi sopia toisen satamanpitäjän kanssa satamien yhteisen vastaanottoaikan ylläpidosta, jolloin satamia pidetään tältä osin yhtenä satamana.

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

<p>12) 10 luvun 1 §:n mukaista velvollisuutta jättää jätteet satamaan,</p>	<p>10:1 § Suomalaisen aluksen, joka saapuu Itämeren tai Euroopan yhteisön alueella olevaan satamaan, ja muun kuin suomalaisen aluksen, joka saapuu Suomen alueella olevaan satamaan, on ennen kuin alus lähtee satamasta jätettävä satamassa oleviin jätteiden vastaanottolaitteisiin kaikki alusjätteensä ja lastijätteensä. Jos huvivenesataman alueella ei ole vastaanottolaitetta, huviveneestä peräisin olevat jätteet tulee jättää muuhun maissa olevaan asianmukaiseen vastaanottolaitteeseen, jollei jätteitä voida tämän lain mukaisesti jättää alukseen. Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus jättää jätteet ei kuitenkaan koske: 1) valtioneuvoston asetuksella säädettyjä vähäisiä määriä jätettä; 2) tapauksia, joissa jätteiden jättäminen satamaan aluksesta riippumattomasta syystä aiheuttaa alukselle tarpeetonta viivytystä; lisäksi edellytetään, että aluksella on riittävät erilliset säilytystilat kaikelle alukselle kertyneelle ja aiotun matkan aikana kertyvälle alusjätteelle ja lastijätteelle; tai 3) käymäläjäteveden jättämistä aluksilta, joiden käymäläjätevesitankeissa on tilaa seuraavaan satamaan suuntautuvaan matkaa varten. Edellä 3 momentissa säädetyn estämättä Liikenteen turvallisuusvirasto voi edellyttää, että alukselta toimitetaan kaikki jätteet satamaan ennen aluksen lähtöä satamasta, jos on perusteltua aihetta olettaa, että siinä satamassa, jonne jätteet aiotaan toimittaa, ei ole asianmukaisia vastaanottolaitteita tai ei ole tiedossa, mihin satamaan jätteet aiotaan toimittaa, ja siksi on olemassa vaara, että jätteet päästetään veteen. Aluksen päällikkö vastaa siitä, että aluksella noudatetaan tässä luvussa ja sen nojalla säädettyjä velvollisuuksia.</p>
<p>13) 10 luvun 3 §:n mukaista jätteistä ilmoittamisvelvollisuutta,</p>	<p>10:3 § Suomen alueella olevaan satamaan saapuvan aluksen päällikön tai tämän tehtävään valtuutetun henkilön on annettava tulosataman pitäjälle alusjätteitä ja lastijätteitä koskeva ilmoitus käyttäen alusliikennepalvelulain 20 a §:ssä tarkoitettua merenkulun tiedonhallintajärjestelmää. Ilmoitus on annettava vähintään 24 tuntia ennen satamaan saapumista tai välittömästi edellisestä satamasta lähdettäessä, jos matka-aika on alle 24 tuntia. Jos aluksen lopullinen tulosatama selviää alle 24 tuntia ennen tähän satamaan saapumista, ilmoitus on annettava välittömästi lopullisen tulosataman selvittyä. Tiedot on pidettävä aluksella vähintään seuraavaan käyntisatamaan asti, ja ne on pyynnöstä esitettävä EU:n jäsenvaltion viranomaisille. Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kalastusaluksia eikä huviveneitä, jotka saavat kuljettaa enintään 12 matkustajaa.</p>
<p>14) 11 luvun 1 §:n mukaista öljyvahingosta tai sen vaarasta ilmoittamisvelvollisuutta taikka,</p>	<p>11:1 § Jos öljyä on päässyt aluksesta veteen tai öljyvuodon vaara aluksen karilleajan tai konevian, yhteentörmäyksen taikka muun merivahingon takia on uhkaamassa, aluksen päällikön on ilmoitettava öljyvahingosta tai sen vaarasta välittömästi asianomaiselle meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle, hätäkeskukselle tai VTS-viranomaiselle. Suomalaisen aluksen päällikön on ilmoitettava Suomen vesialueen tai talousvyöhykkeen ulkopuolella öljyvahingosta tai sen vaarasta lähimmän rantavaltion viranomaiselle. Aluksen päällikön on lisäksi ryhdyttävä sellaisiin välittömiin torjuntatoimiin, joita häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Jos suomalaisen aluksen päällikkö Suomen aluevesillä tai Suomen talousvyöhykkeellä havaitsee vedessä öljyä niin suuren määrän, että sen takia sää- ja muut olosuhteet huomioon ottaen uhkaa öljyvahingon vaara, hänen on ilmoitettava havainnosta asianomaiselle meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle, hätäkeskukselle tai VTS-viranomaiselle taikka Suomen vesialueen tai talousvyöhykkeen ulkopuolella lähimmän rantavaltion viranomaiselle. Jos aluksen miehistöön tai päällystöön kuuluva tekee vastaavan havainnon, hän on velvollinen ilmoittamaan asiasta aluksen päällikölle. Aluksen päällikön ei kuitenkaan tarvitse tehdä 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, jos on ilmeistä, että 2 momentissa tarkoitettut viranomaiset ovat jo saaneet tapauksesta tiedon.</p>
<p>15) 11 luvun 2 §:n mukaista muun haitallisen aineen kuin öljyn päästöstä tai sen vaarasta ilmoittamisvelvollisuutta,</p>	<p>11:2 § Jos aluksesta aiheutuu Suomen vesialueella tai Suomen talousvyöhykkeellä lainvastainen muun haitallisen aineen kuin öljyn päästö veteen, aluksen päällikön on ilman viivytystä ilmoitettava asianomaiselle meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle, hätäkeskukselle tai VTS-viranomaiselle asioista, jotka koskevat alusta, sen tilaa, sijaintia, lastia ja tapahtuman laatua, sekä ryhdyttävä sellaisiin välittömiin torjuntatoimiin, joita häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Vähintään 15 metrin pituisen aluksen päällikön on ilmoitettava asianomaiselle meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle, hätäkeskukselle tai VTS-viranomaiselle 1 momentissa tarkoitetuista seikoista myös tilanteissa, joissa päästöä ei ole tapahtunut, mutta päästön mahdollisuus on olemassa. Tämä koskee tapauksia, joissa alus on vaurioitunut, aluksen lasti on siirtynyt tai aluksen koneisto tai varusteet ovat vioittuneet tavalla, joka heikentää navigoinnin turvallisuutta. Suomen vesialueen ja Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella suomalaisen aluksen päällikön on tehtävä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus lähimmän rantavaltion viranomaiselle. Jos aluksen päällikkö on estynyt antamasta tässä pykälässä tarkoitettua ilmoitusta, aluksen omistajan, rahtaajan, käyttäjän tai liikenneoitsijan tai heidän asiamiehensä on otettava vastatakseen aluksen päällikölle kuuluvasta ilmoitusvelvollisuudesta.</p>

Jätelain rikkominen JäteL 147 §	
Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta	
1) rikkoo 13 §:n 1 momentin mukaista kieltoa hylätä tai käsitellä jätettä hallitsemattomasti,	13 § Jätettä ei saa hylätä eikä käsitellä hallitsemattomasti.
2) rikkoo 17 §:n 1 momentin mukaista vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoa,	17 § 1 mom. Vaarallista jätettä ei saa laimentaa eikä muulla tavoin sekoittaa lajiltaan tai laadultaan erilaiseen jätteeseen taikka muuhun aineeseen.
3) rikkoo 18 §:n mukaista kieltoa polttaa jätettä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä,	18 § Muun kuin aluksen tavanomaisesta toiminnasta peräisin olevan jätteen polttaminen Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä on kielletty.
4) laiminlyö 28 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,	28 § Jätteen haltijan on järjestettävä jätehuolto, jollei tässä luvussa taikka 5 tai 6 luvussa toisin säädetä. Kiinteistön haltijan on järjestettävä jätehuolto, jos jätteen haltija ei huolehdi velvollisuudestaan tai tätä ei tavoiteta ja jos kiinteistön haltija on sallinut jätettä tuottavan toiminnan kiinteistöllä tai jätteen tuomisen kiinteistölle.
5) luovuttaa jätteen muulle kuin 29 §:n mukaiselle vastaanottajalle,	29 § Jätteen saa luovuttaa vain sille, jolla on: 1) 11 luvun mukaisen jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä; tai 2) ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan tai saman lain mukaisen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröinnin perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä. Jätteen saa luovuttaa myös vastaanottajalle, jolta ei edellytetä 1 momentissa tarkoitettua hyväksymistä, merkitsemistä, ympäristölupaa tai rekisteröintiä, jos tällä on riittävä asiantuntemus sekä taloudelliset ja tekniset valmiudet jätehuollon järjestämiseen.
6) laiminlyö 31 §:n mukaisen velvollisuuden,	31 § Jätteen kuljettajan on toimitettava jäte jätteen haltijan tai viranomaisen osoittamaan paikkaan. Jos jätettä ei oteta vastaan, kuljettajan on palautettava jäte luovuttajalle, jonka on otettava jäte takaisin.
7) laiminlyö 35 §:n 3 momentin mukaisen velvollisuuden toimittaa jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan,	35 § 3 mom. Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on noudatettava kunnan jätehuoltomääräyksiä. Jäte on toimitettava kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.
8) laiminlyö 40 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottoa paikka,	40 § Kiinteistön haltijan on järjestettävä vastaanottoa paikka kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvan jätteen keräystä varten. Vastaanottoa paikka voidaan järjestää yhdessä yhden tai useamman kiinteistön kanssa.
9) laiminlyö 41 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden luovuttaa jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen,	41 § Kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoa paikkaan.
10) laiminlyö 46 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,	46 § Tuottajan on järjestettävä markkinoille saattamiensa 48 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden jätehuolto sekä vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista, jollei jäljempänä toisin säädetä. Tuottajan velvollisuus koskee käytöstä poistettuja tuotteita, jotka luovutetaan 49 §:ssä tai 56 §:ssä tarkoitettuun vastaanottoa paikkaan tai kuljetukseen.

<p>11) laiminlyö 49 §:n mukaisen tuottajan vastaanottovelvollisuuden,</p>	<p>49 § Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanottoaikoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Tarvittavien vastaanottoaikojen määrää alueittain määritettäessä otetaan huomioon niihin luovutettavien käytöstä poistettujen tuotteiden laji, laatu ja ennakoitu määrä sekä vastaanotosta ja kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset. ... Paperituotteiden tuottajan on 1 momentista poiketen järjestettävä käytöstä poistettujen 48 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen paperituotteiden kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottoaikaista, jos kiinteistö sijaitsee muulla kuin pientalo- tai haja-asutusalueella. Tuottajan on järjestettävä 56 §:n mukaisesti kerättyjen käytöstä poistettujen tuotteiden kuljetus maksutta tuotteen jakelijan vastaanottoaikaista.</p>
<p>12) laiminlyö 50 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottoaikka,</p>	<p>50 § Kiinteistön haltijan on järjestettävä vastaanottoaikka käytöstä poistettujen 48 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen paperituotteiden (5) sanomalehdet, aikakauslehdet, toimistopaperit ja muut niihin rinnastettavat paperituotteet, joiden tuottajana pidetään paperituotteiden valmistukseen käytettävän paperin valmistajaa tai maahantuojaa taikka painetun paperituotteen maahantuojaa;)) keräystä varten. Velvollisuus ei kuitenkaan koske pientaloja tai muita vastaavia kiinteistöjä eikä haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä.</p>
<p>13) laiminlyö 56 §:n mukaisen tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuuden,</p>	<p>56 § Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet: 1) kannettavat paristot ja akut ilman vaatimusta uuden tuotteen ostosta vastaanoton edellytyksenä; 1 a) kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkokoita mikään ei ylitä 25 senttimetriä, ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä; 2) muut kuin 1 a kohdassa tarkoitettut kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite; 3) moottorikäyttöisen ja muun ajoneuvon tai laitteen renkaat, jos ne lajiltaan ja määrältään vastaavat ostettavia uusia renkaita.</p>
<p>14) rikko 72 §:n mukaista roskaamiskieltoa;</p>	<p>72 § Ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa (roskaamiskielto).</p>
<p>15) laiminlyö 76 §:n mukaisen keräysvelvollisuuden,</p>	<p>76 § Maantien, yksityisen tien, radan tai sataman pitäjän, virkistykseen yleisesti käytettäväksi tarkoitettun alueen haltijan, ulkoilu- tai moottorikelkkareitin pitäjän taikka yleisötilaisuuden järjestäjän on järjestettävä roskaantumisen ehkäisemiseksi alueella riittävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut.</p>
<p>16) rikko 91 §:n, 96 §:n 2 momentin, 103 §:n 2 momentin, 125 §:n, 126 §:n 1 momentin, 127 tai 128 §:n perusteella annettua kieltoa tai määräystä,</p>	<p>91 § Kunta voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista oloista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä: 1) 32 §:ssä tarkoitettua toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen määrän vähentämisestä, lajittelusta, säilyttämisestä, keräyksestä, kuljetuksesta, hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista; 2) 13 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen vaatimusten noudattamiseksi muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen jätteiden keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöillä tai jätteen vastaanottoaikoilla sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista; 3) toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi; 4) velvollisuudesta antaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tietoja 1 kohdassa tarkoitetuista jätteistä tai 39 §:ssä tarkoitetuista jätteen kuljetuksista. Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla annettavat määräykset voivat koskea myös muun kuin 32 §:ssä tarkoitettua toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen kompostointia tai muuta vastaavaa jätteen pienimuotoista käsittelyä sen syntypaikalla, ei kuitenkaan ympäristöluvanvaraista jätteen käsittelyä.</p> <p>96 § Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ..(2 mom) (P)äätöksessä jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä voidaan antaa määräyksiä 95 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi, jätteitä koskevasta kirjanpidosta, velvollisuudesta toimittaa valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja viranomaiselle ja muista toiminnan valvomiseksi tarpeellisista toimista. Määräyksillä voidaan tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan lajiltaan tai laadultaan tiettyntyyppistä jätettä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.</p>

	<p>103 § Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ... (2 mom) Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaan kuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.</p> <p>125 § Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa muuta kuin ympäristöluvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Määräyksen on oltava kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja roskaantumisen tai muiden haittojen merkittävyys.</p> <p>126 § Valvontaviranomainen voi: 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteen siirtoasetusta, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa; 2) määrätä 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta aiheutunut haitta; 3) määrätä jätettä tai tuotetta koskevista väliaikaisista toimista, kuten jätteen tai tuotteen asianmukaisesta varastoinnista tai säilyttämisestä, jätekuorman purkamisen kieltämisestä, jätteen palauttamisesta alkuperäiseen paikkaan tai muista vastaavista toimista, jotka ovat tarpeen 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa.</p> <p>127 § Jos tuote tai sen merkinnät eivät täytä tässä laissa tai sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä yksilöityjä vaatimuksia, ympäristöministeriö tai, jos kysymys on 48 §:n 1 momentin 3, 4 tai 6 kohdassa tarkoitetuista tuotteista, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi: 1) velvoittaa tuotteen valmistajan, maahantuojan tai muun markkinoille saattajan tekemään tuotteeseen tai sen merkintöihin sellaiset muutokset, että ne täyttävät tässä laissa tai sen nojalla säädetty vaatimukset, ja osoittamaan muutokset tehdyiksi; 2) kieltää säännösten vastaisen tuotteen valmistajaa, maahantuojaa, muuta markkinoille saattajaa tai jakelijaa tilapäisesti tai pysyvästi valmistamasta, maahantuomasta, välittämästä, myymästä tai luovuttamasta tuotetta taikka kieltää tuotteen käytön tai velvoittaa rikkojan ryhtymään tarvittaviin toimiin, jotka koskevat jo markkinoille saatettuja tuotteita; 3) velvoittaa rikkoja toimittamaan tuote asianmukaisesti käsiteltäväksi jätteenä. Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua määräyksen antaa tullilaitos, jos kysymyksessä on 68 §:ssä tarkoitettuun juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvista juomapakkauksista. Määräys kohdistetaan tällöin juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjään.</p> <p>128 § Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään: 1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi; 2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin.</p>
--	--

<p>17) rikkoo 8 §:n 3 momentin, 10 tai 14 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n 3 momentin tai 49 §:n 1 momentin nojalla annettua asetusta,</p>	<p>8 § 3 mom. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa 2 momentissa säädetyn (etusijajärjestystä koskevan) velvollisuuden noudattamiseksi tarkempia säännöksiä siitä, mitä 1 momentissa tarkoitettua vaihtoehtoa jätteen käsittelemiseksi 2 momentissa säädettyjen arviointiperusteiden perusteella on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi, jätteen uudelleenkäytön valmistelulle, kierrätykselle ja muulle hyödyntämiselle asetettavista määrällisistä tavoitteista ja velvoitteista sekä määrärajoista tavoitteiden saavuttamiselle ja velvoitteiden täyttämiseksi. Tavoitteet ja velvoitteet voivat olla jätelajeittain erilaisia.</p>
	<p>10 § Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tuotteen valmistajaan, markkinoille saattajaan ja jakelijan kohdistuvista 9 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa ja 2 momentissa säädetystä tuotantoa ja tuotteita koskevista vaatimuksista sekä 9 §:n 4 momentissa tarkoitettua kiellosta, rajoituksesta tai ehdosta tarkempia säännöksiä: 1) tuotteen merkitsemisestä tai siihen liittyvästä tiedottamisesta tai tiedon antamisesta; 2) 9 §:n 4 momentissa tarkoitettua tuotteen valmistuksen, markkinoille saattamisen, viennin tai käytön kiellosta, rajoituksesta tai ehdosta; 3) tuotteen hyödynnettävyydestä ja uudelleenkäytettävyydestä ja niitä koskevista tarpeellisista velvoitteista; 4) valvonnan kannalta tarpeellisen tiedon antamisesta viranomaiselle toiminnasta, tuotteesta tai siitä syntyvästä jätteestä; 5) tuotteesta aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemisestä; 6) muusta näihin rinnastettavasta ja Euroopan unionin asianomaisten säädösten täytäntöönpanemiseksi tarpeellisesta toiminnasta, tuotetta tai jätettä koskevasta vaatimuksesta ja sen noudattamisen valvonnasta sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta.</p>
	<p>14 § Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä: 1) jätteiden keräystä, kuljetusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevista vaatimuksista; 2) käsittelylaitokseen tai -paikkaan vastaanotettavaa jätettä koskevista vaatimuksista tai rajoituksista taikka kiellosta toimittaa jätettä käsittelylaitokseen tai -paikkaan; 3) käsittelylaitoksen tai -paikan käytöstä ja hoitamisesta sekä sen sijoittumisen edellytyksistä ja toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 4) käsittelylaitoksen tai -paikan rakenteista; 5) käsittelyssä syntyvän jätteen laadusta, käytöstä ja jätehuoltoa koskevista vaatimuksista; 6) muista näihin rinnastettavista toimista 13 §:n 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi.</p>
	<p>15 § 2 mom. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä: 1) jätteen erillään pitämistä koskevista vaatimuksista ja lajiltaan ja laadultaan erilaisten jätteiden yhdistämisen edellytyksistä; 2) jätteen erilliskeräyksestä, jota koskevat vaatimukset voivat olla erilaisia eri alueilla ottaen huomioon alueen väestötiheys, syntyvän jätteen määrä ja hyödyntämismahdollisuudet sekä erilliskeräyksen järjestämisestä aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset.</p>
	<p>16 § 3 mom. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisen jätteen pakkaamisesta ja merkinnöistä sekä vaarallisesta jätteestä annettavista tiedoista.</p>
	<p>49 § 1 mom. Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanottoaikoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Tarvittavien vastaanottoaikojen määrää alueittain määritettäessä otetaan huomioon niihin luovutettavien käytöstä poistettujen tuotteiden laji, laatu ja ennakoitu määrä sekä vastaanotosta ja kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset. Määrä voi olla tuoteryhmittäin ja alueittain erilainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vastaanottoaikojen määrästä.</p>

	<p>HUOM. Alla olevissa asetuksissa ei ole viitattu ko. säännöksiin, eikä niissä ole viittausta rangaistus-säännökseen:</p> <p>VNa PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä (958/2016); jätelain (646/2011) nojalla</p> <p>VNa romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa 123/2015, jätelain (646/2011) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) 83 §:n 4 momentin nojalla</p> <p>VNa paristoista ja akuista 520/2014, jätelain (646/2011) sekä ympäristönsuojelulain (86/2000) 16 §:n ja 52 §:n 4 momentin nojalla</p> <p>VNA sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta 519/2014, jätelain (646/2011) sekä ympäristönsuojelulain (86/2000) 16 §:n ja 52 §:n 4 momentin nojalla</p> <p>VNa pakkauksista ja pakkausjätteistä 518/2014, jätelain (646/2011) nojalla</p> <p>VNa keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä 528/2013, jätelain (646/2011) nojalla</p> <p>VNa käytöstä poistettujen renkaiden erilliskeräyksestä ja hyödyntämisestä 527/2013, jätelain (646/2011) nojalla</p> <p>VNA juomapakkausten palautusjärjestelmästä 526/2013, jätelain (646/2011) nojalla</p> <p>VNa kaatopaikoista 331/2013, jätelain (646/2011) ja ympäristönsuojelulain (86/2000) 11, 12 ja 16 §:n nojalla</p> <p>VNa kaivannaisjätteistä 190/2013, ympäristönsuojelulain (86/2000) ja jätelain (646/2011) nojalla</p> <p>VNa jätteen polttamisesta 151/2013, ympäristönsuojelulain (86/2000) 11, 12 ja 16 §:n sekä jätelain (646/2011) nojalla</p> <p>VNa jätteistä 179/2012, jätelain (646/2011) nojalla</p>
<p>18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteesiirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä,</p>	<p>108 § Jätteen kansainvälisessä siirrossa ja sen hyväksymisessä on noudatettava, mitä jätteesiirto-asetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään. Aluskierrätyksestä.. annettun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 1257/2013 soveltamisalaan kuuluvan aluksen siirrossa purettavaksi on kuitenkin noudatettava, mitä mainitussa asetuksessa säädetään. Asetuksen 26 artiklassa tarkoitettun luvan myöntää Suomen ympäristökeskus.</p>
	<p>(109-110 § Suomeen siirrettäväksi sallitut jätteet)</p> <p>Art. 4. Kun ilmoituksen tekijä aikoo siirtää 3 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuja jätteitä, hänen on tehtävä kirjallinen ennakoilmoitus lähtömaan toimivaltaiselle viranomaiselle ja tämän viranomaisen välityksellä ja, jos hän tekee yleisen ilmoituksen, noudatettava 13 artiklaa. (alakohdassa 2 ilmoituksen sisältövaatimukset). (3) Ilmoituksen tekijän on täytettävä ilmoitusasiakirja ja tarvittaessa siirtoasiakirja. Jollei ilmoituksen tekijä ole 2 artiklan 15 alakohdan a alakohdan i alakohdan mukainen jätteen alkuperäinen tuottaja, ilmoituksen tekijän on varmistettava, että kyseinen tuottaja tai jokin 2 artiklan 15 alakohdan a alakohdan ii tai iii alakohdassa tarkoitetuista henkilöistä allekirjoittaa myös liitteen IA mukaisen ilmoitusasiakirjan silloin, kun tämä on käytännössä mahdollista. (...) Ilmoituksen tekijän on annettava ilmoitusasiakirjassa tai sen liitteenä liitteen II osassa 1 luetellut tiedot ja asiakirjat. Ilmoituksen tekijän on annettava siirtoasiakirjassa tai sen liitteenä liitteen II osassa 2 tarkoitettut tiedot ja asiakirjat siinä laajuudessa, kuin tämä on mahdollista ilmoituksen tekoalueella. (...) Ilmoituksen tekijän on annettava lisätietoja ja -asiakirjoja, jos jokin asianomaisista toimivaltaisista viranomaisista niitä pyytää. Luettelo lisätiedoista ja -asiakirjoista, joita voidaan pyytää, on liitteen II osassa 3. (...) Ilmoituksen tekijän on tehtävä vastaanottajan kanssa 5 artiklan mukainen sopimus ilmoitetun jätteen hyödyntämisestä tai siitä huolehtimisesta. Selvitys sopimuksen tekemisestä tai vakuutus sen olemassaolosta liitteen IA mukaisesti on toimitettava ilmoitusta tehtäessä asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille. Ilmoituksen tekijän tai vastaanottajan on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä toimitettava sopimuksen jäljennös tai tällainen selvitys asianomaista toimivaltaista viranomaista tyydyttävällä tavalla. Rahoitusvakuus tai vastaava vakuutus on hankittava 6 artiklan mukaisesti. Ilmoituksen tekijän on annettava tästä lausuma täyttämällä liitteen IA mukaisen ilmoitusasiakirjan asianomainen kohta. Rahoitusvakuus tai vastaava vakuutus (tai, jos toimivaltainen viranomainen tämän sallii, selvitys kyseisestä vakuudesta tai vakuutuksesta tai lausuma siitä, että se on olemassa) on toimitettava osana ilmoitusasiakirjaa ilmoituksen tekoalueella tai, jos toimivaltainen viranomainen tämän sallii kansallisen lainsäädännön nojalla, muuna ajankohtana ennen siirron alkamista.</p>

	<p>Art. 19. Siirron alusta siihen saakka, kun jäte vastaanotetaan hyödyntämis- tai huolehtimislaitokseen, ilmoitusasiakirjassa yksilöityä tai 18 artiklassa tarkoitettua jätettä ei saa sekoittaa muuhun jätteeseen.</p> <p>Art. 20. 1. Toimivaltaisten viranomaisten, ilmoituksen tekijän, vastaanottajan ja jätteen vastaanottavan laitoksen on säilytettävä kaikki ilmoitetun siirron yhteydessä toimivaltaisille viranomaisille lähetetyt tai niiden lähettämät asiakirjat yhteisön alueella vähintään kolmen vuoden ajan siirron alkamispäivästä. 2. Siirron järjestävän henkilön, vastaanottajan ja jätteen vastaanottavan laitoksen on säilytettävä 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti annetut tiedot yhteisön alueella vähintään kolmen vuoden ajan siirron alkamispäivästä.</p> <p>Art. 34. 1. Kaikkien huolehdittavaksi tarkoitettujen jätteiden vieni yhteisöstä on kielletty. (ak. 2: lukuunottamatta Basel-sopimuksen osapuoli-EFTA-maita, jotka eivät ole kieltäneet maahantuontia ja joiden osalta) lähtömaan toimivaltaisella viranomaisella ei ole syytä uskoa, että kyseisessä vastaanottomaassa jätteestä ei huolehdi 49 artiklassa tarkoitettulla ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla.)</p> <p>Art. 36. 1. Seuraavien hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vieni yhteisöstä on kielletty maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä:a) liitteessä V luetellut vaaralliset jätteet; b) liitteen V osassa 3 luetellut jätteet; c) vaaralliset jätteet, jotka eivät kuulu mihinkään yksittäiseen liitteessä V olevaan jätenimikkeeseen; d) vaarallisten jätteiden seokset ja sellaisten vaarallisten ja vaarattomien jätteiden seokset, jotka eivät kuulu mihinkään yksittäiseen liitteessä V olevaan jätenimikkeeseen; e) jätteet, jotka vastaanottomaan ilmoituksen mukaan ovat Baselin yleissopimuksen 3 artiklan nojalla vaarallisia; f) jätteet, joiden tuonnin vastaanottomaan on kieltänyt; tai g) jätteet, joiden suhteen lähtömaan toimivaltaisella viranomaisella on syytä uskoa, ettei niistä kyseisessä vastaanottomaassa huolehdi 49 artiklassa tarkoitettulla ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla.</p> <p>Art. 39. Jätteiden vieni yhteisöstä Etelämantereelle on kielletty.</p> <p>Art. 40. 1. Huolehdittaviksi tarkoitettujen jätteiden vieni yhteisöstä merentakaisiin maihin tai merentakaisille alueille on kielletty. 2. Hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden vieniin merentakaisiin maihin tai merentakaisille alueille sovelletaan 36 artiklassa säädettyä kieltoa soveltuvin osin. 3. Jos on kyse hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden viennistä merentakaisiin maihin tai merentakaisille alueille, jotka eivät kuulu 2 kohdassa säädetyn kiellon soveltamisalaan, sovelletaan II osaston säännöksiä soveltuvin osin.</p> <p>Art. 41. 1. Huolehdittaviksi tarkoitettujen jätteiden tuonti yhteisöön on kielletty, lukuun ottamatta tuontia: a) maista, jotka ovat Baselin yleissopimuksen osapuolia; tai b) muista maista, joiden kanssa yhteisö tai yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat tehneet yhteisön lainsäädännön kanssa yhteensopivia ja Baselin yleissopimuksen 11 artiklan mukaisia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä; tai c) muista maista, joiden kanssa yksittäiset jäsenvaltiot ovat tehneet 2 kohdan mukaisia kahdenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä; tai d) muilta alueilta silloin, kun poikkeuksellisin perustein kriisitilanteessa, rauhanpalauttamisen tai rauhanturvaamisoperaatioiden yhteydessä tai sotatilanteessa b tai c alakohdan mukaisia kahdenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä ei voida tehdä tai kun lähtömaan toimivaltaista viranomaista joko ei ole nimetty tai se ei kykene toimimaan.</p> <p>Art. 43. 1. Kaikki hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden tuonti yhteisöön on kielletty, lukuun ottamatta tuontia: a) maista, joihin sovelletaan OECD:n päätöstä; tai b) muista maista, jotka ovat Baselin yleissopimuksen osapuolia; tai c) muista maista, joiden kanssa yhteisö tai yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat tehneet yhteisön lainsäädännön kanssa yhteensopivia ja Baselin yleissopimuksen 11 artiklan mukaisia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä; tai d) muista maista, joiden kanssa yksittäiset jäsenvaltiot ovat tehneet 2 kohdan mukaisia kahdenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä; tai e) muilta alueilta silloin, kun poikkeuksellisin perustein kriisitilanteessa, rauhanpalauttamisen tai rauhanturvaamisoperaatioiden yhteydessä tai sotatilanteessa c tai d alakohdan mukaisia kahdenvälisiä sopimuksia tai järjestelyjä ei voida tehdä tai kun lähtömaan toimivaltaista viranomaista joko ei ole nimetty tai se ei kykene toimimaan.</p> <p>(ei laiminlyöntimaksulla rangaistavat 131 § 2 mom 8) se, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 18 artiklassa tarkoitettua asiakirjan laatimis- tai allekirjoitusvelvollisuuden taikka velvollisuuden pitää mukana asiakirja siirron aikana; 9) jätteen siirtoa koskevan ilmoituksen tekijä, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 6 artiklan mukaisen vakuuden asettamisen ennen jätteen siirtoa.)</p>
--	---

<p>19) rikkoo elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista jätteeksi katsottavan elohopean vientikieltoa tai 2 artiklan tai 3 artiklan 1 kohdan säännöksiä jätteen sijoittamisesta tai varastoinnista taikka laininlyö 5 artiklan mukaisen jätteitä koskevien tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka</p>	<p>Art. 1. 1. Kielletään metallisen elohopean (Hg, CAS-numero RN 7439–97–6), sinooperimalmin, elohopea(I)kloridin (Hg₂Cl₂, CAS-numero RN 10112–91–1), elohopea(II)oksidin (HgO, CAS-numero RN 21908–53–2) sekä metallisen elohopean ja muiden aineiden seosten, mukaan lukien elohopeaseokset, joiden elohopeapitoisuus on vähintään 95 paino%vienti yhteisöstä 15.3.2011 alkaen.</p> <p>Art. 2. 15.3.2011 alkaen seuraavat on katsottava jätteeksi ja sijoitettava jätteistä (direktiivin 2006/12/EY) mukaisesti tavalla, joka on ihmisten terveyden ja ympäristön kannalta turvallinen: a) metallinen elohopea, jota ei enää käytetä kloorialkaliteollisuudessa; b) maakaasun puhdistamisesta syntyvä metallinen elohopea; c) muiden metallien kuin rautametallin louhinnasta ja sulatustoimista syntyvä metallinen elohopea; ja d) 15.3.2011 alkaen yhteisössä sinooperimalmista erotettu metallinen elohopea.</p> <p>Art. 3 1. Poiketen siitä, mitä direktiivin 1999/31/EY 5 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään, metallinen elohopea, joka katsotaan jätteeksi, voidaan asianmukaisessa säiliössä: a) varastoida väliaikaisesti yli vuoden ajan tai varastoida pysyvästi (direktiivin 2006/12/EY liitteessä II A määritellyt loppukäsittelytoimet D 15 tai D 12) suolakaivoksiin, jotka on mukautettu metallisen elohopean sijoittamista varten, tai syvälle maanalaiseen kovaan kallioperään, joka takaa vastaavan turvallisuuden ja eristämisen tason kuin edellä mainitut suolakaivokset; tai b) varastoida väliaikaisesti (direktiivin 2006/12/EY liitteessä II A määritelty loppukäsittelytoimi D 15) yli vuoden ajan maan päällä sijaitsevaan laitokseen, joka on tarkoitettu metallisen elohopean tilapäiseen sijoittamiseen ja varustettu tätä varten. Tässä tapauksessa ei sovelleta päätöksen 2003/33/EY liitteessä olevassa 2.4 kohdassa säädettyjä perusteita.</p> <p>Art. 5. 3. Tapauksen mukaan tuojien, viejien tai 2 artiklassa tarkoitettujen toiminta-alojen toimijoiden on viimeistään 1.7.2012 toimitettava komissiolle ja toimivaltaisille viranomaisille seuraavat tiedot: a) yhteisöön saapuvan metallisen elohopean määrät, hinnat, alkuperämaa ja kohdema sekä käyttötarkoitus; b) jätteeksi katsotun metallisen elohopean, jolla käydään kauppaa rajojen yli yhteisössä, määrät, alkuperämaa ja kohdema.</p>
<p>20) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,</p>	<p>Art. 7. Ennen aluksen kierrätystä kullekin alukselle on laadittava kierrätysuunnitelma. Aluskierrätysuunnitelmassa on käsiteltävä kaikkia aluskohtaisia näkökohtia, jotka eivät sisälly aluskierrätyslaitoksen suunnitelmaan tai jotka edellyttävät erityisiä menettelyjä. Aluskierrätysuunnitelman on noudatettava seuraavia vaatimuksia...</p>
<p>Rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 S:ssä säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (986/2016).</p>	

Vesilain luparikkomus Vesil. 16 luku 2 §	
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta	
<p>1) ryhtyy ilman lupaviranomaisen myöntämää lupaa 3 luvun 2 tai 3 §:ssä taikka 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen</p>	<p>3 luku 2 § Vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista; 3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön; 4) aiheuttaa vaaraa terveydelle; 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä; 6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille; 7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle; 8) vaarantaa puron uoman luonnon tilan säilymisen; tai 9) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua. Vesitaloushankkeella on lisäksi oltava lupaviranomaisen lupa, jos 1 momentissa tarkoitettu muutos aiheuttaa edunmenetystä toisen vesialueelle, kalastukselle, veden saannille, maalle, kiinteistölle tai muulle omaisuudelle. Lupa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetys aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja edunhaltija on antanut hankkeeseen kirjallisen suostumuksensa.</p> <p>Lupaviranomaisen lupa tarvitaan myös: 1) sellaiseen noron tai ojan taikka sen vedenjuoksun muuttamiseen, josta aiheutuu vahinkoa toisen maalle, jos asianomainen ei ole antanut tähän suostumustaan eikä kyse ole 5 luvussa tarkoitettusta ojituksen; 2) sellaiseen vesialueelle tehtävän rakennelman käyttöön, josta aiheutuu häiriötä toisen kiinteistön käytölle eikä asianomainen ole antanut tähän suostumustaan.</p> <p>Lupa tarvitaan myös luvan saaneen vesitaloushankkeen muuttamiseen, jos muutos loukkaa 1–3 momentissa tarkoitettulla tavalla yleisiä tai yksityisiä etuja.</p>
	<p>3 luku 3 § Seuraavilla vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa: 1) valtaväylän tai yleisen kulku- tai uittoväylän sulkeminen tai supistaminen sekä väylän käyttämistä vaikeuttavan laitteen tai muun esteen asettaminen; 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi sekä muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³/vrk samoin kuin muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³/vrk; 3) veden imeyttäminen maahan tekopohjaveden tekemiseksi tai pohjaveden laadun parantamiseksi; 4) sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtaväylän yli sekä tunnelin, vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon tekeminen tällaisen väylän ali; 5) maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla; 6) vesivoimalaitoksen rakentaminen; 7) vesialueen ruoppaaminen, kun ruoppausmassan määrä ylittää 500 m³, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta; 8) ruoppausmassan sijoittaminen hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä, kun kyse ei ole merkittömän pienestä määrästä ruoppausmassaa; 9) maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjasta muuhun kuin tavanomaiseen kotitarvekäyttöön; 10) uiton vakinaisen toimintapaikan perustaminen.</p> <p>Lupa tarvitaan myös 1 momentissa tarkoitettujen luvan saaneen laitoksen, rakennelman tai sen käytön muuttamiseen, jos muutos loukkaa yleisiä tai yksityisiä etuja.</p>
	<p>5 luku 3 § Ojituksella sekä ojan käyttämisellä ja kunnossapidolla on oltava tämän lain mukainen lupaviranomaisen lupa, jos se voi aiheuttaa: 1) ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella; tai 2) 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jollei kysymys ole yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamasta puron virtaaman muuttumisesta.</p>

2) toteuttaa hankkeen luvan vastaisesti tai laiminlyö lupamääräyksen noudattamisen,	
3) vaarantaa 2 luvun 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun vesiluontotyypin luonnontilan ilman lupaviranomaisen myöntämää poikkeusta,	2 luku 1 § Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden 2 hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.
4) laiminlyö saattaa lupaan perustuvan hankkeen loppuun siten, että siitä saattaa aiheutua haittaa tai vaaraa toiselle tai toisen omaisuudelle,	
5) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa patoa, rakennelmaa, laitetta tai pengertä vesistöissä tai sen ulkopuolella,	
6) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa ojaa, vedenjohtoa tai viemäriä,	5: 8 § Hyödynsaajan tai hyödynsaajien on pidettävä oja kunnossa siten kuin 7 §:ssä säädetään. Kun ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten on perustettu ojitusyhteisö, yhteisön on huolehdittava ojan kunnossapidosta. . . 5:7 § Ojitus on . . . toteutettava niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä.
7) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa kulkuväylän ylläpitämiseen tai	
8) ryhtyy 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman ojitustoimituksen päätöstä tai toteuttaa hankkeen ojitustoimituksen päätöksen vastaisesti,	5 luku 4 § Ojitusta koskeva asia, joka ei 3 §:n mukaan edellytä lupaviranomaisen lupaa, on käsiteltävä ojitustoimituksessa, jos: 1) ojitus aiheuttaa tulva-alueen poistamisen tai pienentämisen taikka vesien virtaamissuunnan huomattavaa muuttumista; 3) oja on tehtävä maantien, rautatien, kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemärin alitse eikä tienpitäjä, radanpitäjä tai kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemärin omistaja ole antanut suostumustaan toimenpiteeseen; 4) yhteisestä ojituksesta ei voida sopia ja hyödynsaajia on vähintään kolme; tai 5) kyse on ojitustoimituksessa aikaisemmin päätetyn suunnitelman muuttamisesta, ojitusyhteisön perustamisesta tai purkamisesta taikka jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia yhteisössä koskevasta asiasta. Mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään uuden ojan tekemisestä, koskee myös olemassa olevan uoman suurentamista.

Vesilain rikkominen Vesil. 16 luku 3 §	
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta	
1) estää 2 luvun 10 §:n vastaisesti veden vapaata juoksua norossa tai ojassa siten, että teosta aiheutuu vähäistä suurempi yksityisen edun loukkaus,	2 luku 10 § Noron, ojan tai altaan omistaja ei saa estää tai muuttaa veden vapaata juoksua uomassa alapuolella olevan vahingoksi ilman tämän suostumusta. Suostumusta ei tarvita, jos uoman tai altaan omistajan oma käyttötarve vaatii hankkeen toteuttamista. Jos alempana oleva ottaa uomasta vettä kiinteistökohtaista talouttaan varten, ei ylempänä oleva kuitenkaan saa käyttää sitä muuhun taroitukseseen siinä määrin, että alempana olevan kiinteistökohtaista taloutta varten tarvittavan veden saanti estyy. Ojitukselta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä säädetään 5 luvussa.
2) ottaa pintavettä toisen vesialueelta 4 luvun 3 §:n vastaisesti tai pohjavettä toisen alueelta 4 luvun 4 §:n vastaisesti,	<p>4 luku 3 § Kiinteistön omistaja ja haltija saa ottaa pintavettä toisen vesialueelta tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten, jos ottamisesta ei aiheudu 3 luvun 2 §:n mukaisia seurauksia. Ottamisesta ei saa aiheutua haittaa niille, jotka lupaviranomaisen luvan tai vesialueen omistuksen tai hallinnan perusteella ottavat vettä samalta vesialueelta. Laitteiden sijoittamiseen toisen alueelle tulee saada alueen omistajan tai haltijan suostumus. Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun pintaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella.</p> <p>4 luku 4 § Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden pohjaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella, jos ottaminen ei edellytä 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaakaan lupaa. Oikeus pohjaveden ottamiseen voidaan antaa tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä, yhdyskunnan vesihuollon järjestämistä tai muuta yleistä tarvetta varten taikka sellaista teollista tai taloudellista toimintaa varten, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeää. Oikeuden antaminen edellyttää, että vettä riittää edelleen alueen omistajan tai haltijan omiin tarpeisiin sekä alueella asuvien ja siellä sijaitsevien yritysten sekä sinne odotettavissa olevan asutuksen tarpeisiin eikä toimenpiteistä aiheudu näille kohtuutonta häiriötä tai haittaa. Oikeus veden ottamiseen toisen kaivosta tai ottamosta voidaan antaa vain omistajan suostumuksella.</p>
3) estää ilman laillista oikeutta vesistöissä kulkemista, puutavaran uittoa tai muuta tähän lakiin tai sen nojalla annettuun lupaan tai oikeuteen perustuva vesi- tai maa-alueen käyttämistä,	
4) käyttää väärin 9 luvun 5 tai 6 §:ssä uittajalle säädettyjä oikeuksia tai toimii vastoin uittosäännön määräyksiä,	
5) toimii vastoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 4 luvun 2 §:n taikka 5 luvun 5 tai 9 §:n nojalla antamaa päätöstä,	<p>4:2, 2 Jos vesistöä ei riitä vettä kaikille sitä 1 momentin mukaiseen käyttöön tarvitseville, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta päätöksellään rajoittaa vesialueen veden ottamista ottaen huomioon vettä käyttävien tarpeet. Päätöksessä on määrättävä, ovatko annetut määräykset voimassa toistaiseksi vai määräajan. Määräyksiä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa uudella päätöksellä.</p> <p>5:5 Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevan erimielisyyden, joka ei edellytä 3 §:n nojalla lupaa tai jota ei käsitellä 4 §:n mukaan ojitustoimituksessa, ja joka aiheutuu: 1) ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen yksityisen tien poikki; 2) ojan suunnan muuttamisesta; 3) veden johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan tai puroon; tai 4) muusta vastaavasta syystä.</p> <p>5:9 Jos ojituksesta toisen alueella ei sovita, hyödynsaajalle voidaan antaa oikeus: 1) johtaa vettä toisen ojaan; 2) tehdä oja taikka ojitusta varten tarpeellinen suoja-penger tai pumppuasema toisen alueelle; tai 3) ryhtyä puron tai noron perkaukseen toisen alueella. Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua seurauksen estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden johtaminen pois muutoin ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia kustannuksia. Oikeuden antamisesta päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei ojitus edellytä lupaviranomaisen lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä. Asemakaava-alueella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua oikeuden antamista koskevaan asiaan sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 161 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, jollei: 1) kyse ole maankäyttö- ja rakennuslain 10 luvussa tarkoitettua ranta-asemakaava-alueesta; 2) ojitus palvele asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivautusta; 3) ojitus sijoitu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle; 4) ojituksesta aiheudu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle; tai 5) ojitus edellytä lupaviranomaisen antamaa lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.</p>

<p>6) liikkuu vesistöissä, ottaa vettä, sijoittaa rakennelman toisen vesialueelle tai ryhtyy 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen vastoin 2 luvun 3–8 §:ää tai</p>	
<p>7) laiminlyö ilmoittaa toimenpiteestä valtion valvontaviranomaiselle siten kuin 2 luvun 15 §:ssä tai 5 luvun 6 §:ssä säädetään,</p>	<p>2 luku 15 § Hankkeesta vastaavan on vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista kirjallisesti ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle: 1) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä; 2) maa-ainesten ottamisesta vesistön pohjasta, jos ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa; 3) pinta- ja pohjaveden ottamisesta, kun otettava määrä on yli 100 m³/vrk ja ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta, sen toteuttamistavasta ja ympäristövaikutuksista. Jos ilmoitus koskee 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa, ilmoituksen tulee sisältää lisäksi tiedot muista vaikutusalueelle suunnitelluista vastaavista hankkeista, jotka ovat hankkeesta vastaavan tiedossa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen toimittamistavasta ja ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista.</p> <p>5 luku 6 § (ojitus)hankkeesta vastaavan on kirjallisesti ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta valtion valvontaviranomaiselle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3–5 §:ssä tarkoitettussa päätöksessä, maantieteellisessä tiedusteluun tai ratalaisissa tarkoitettussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutusalueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.</p>

Kemikaalirikkomus KemL 59 §	
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta	
4) laiminlyö 27 §:ssä säädetyn biosidivalmisteen hyväksyttämismvelvollisuuden taikka 34 §:ssä tarkoitetun koetoimintaa koskevan luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen,	27 § Biosidivalmistetta ei saa saattaa markkinoille eikä käyttää ilman valmisteen hyväksymistä, ellei jäljempänä tai biosidiasetuksessa toisin säädetä. Hyväksymisestä päättää Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 34 § Sellaisen biosidivalmisteen tai sen tehoaineen, jota ei ole hyväksytty 30 §:n mukaisesti, toimittajan ja kokeesta vastaavan on pidettävä kirjaa tieteelliseen tutkimus- ja kehittämistyöhön liittyvästä kokeesta ja nämä tiedot on pyydettyessä toimitettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Tuotannolliseen tutkimus- ja kehittämistyöhön liittyvästä kokeesta vastaavan on ilmoitettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ennen tehoaineen tai biosidivalmisteen markkinoille saattamista. Kokeelle, jonka yhteydessä tai seurauksena voi syntyä päästöjä ympäristöön, on kokeesta vastaavan haettava lupa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta ennen kokeen aloittamista. Erillistä koekohtaista lupaa ei tarvita, jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on myöntänyt toiminnanharjoittajalle luvan ryhtyä tiettyihin kokeisiin ja määritellyt ne ehdot, joilla kokeet voidaan suorittaa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi lupapäätöksessä rajoittaa kokeessa käytettäviä valmiste- tai tehoainemääriä taikka käsiteltäviä alueita tai määrätä muita terveyden tai ympäristön suojelun kannalta välttämättömiä ehtoja.
5) rikkoo 35 §:n mukaista velvoitetta käyttää biosidivalmistetta asianmukaisesti ja käyttöohjeita noudattaen,	35 § Biosidivalmistetta on käytettävä asianmukaisesti käyttöohjeita noudattaen. Biosidivalmisteen käyttöön sovelletaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.
tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo REACH-asetuksen	
9) 56 artiklan mukaista markkinoille saattamista tai käyttöä koskevaa kieltoa ilman Euroopan komission kyseiselle aineelle myöntämää nimenomaista lupaa tai käyttää ainetta kyseisen luvan ehtojen vastaisesti,	Art. 56 Valmistaja, maahantuoja tai jatkokäyttäjä ei saa saattaa markkinoille käyttöön eikä itse käyttää ainetta, joka sisältyy liitteeseen XIV, paitsi jos.....:
11) 67 artiklan mukaista ainetta sellaisenaan, seoksessa tai esineessä koskevaa liitteessä XVII säädettyä rajoitusta.	Art. 67. 1. Sellaisen aineen valmistus, markkinoille saattaminen tai käyttö, jolle on asetettu jokin rajoitus liitteessä XVII, ei ole sallittua sellaisenaan, seoksessa tai esineessä, ellei aine ole kyseisen rajoituksen edellytysten mukainen.

tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo biosidiasetuksen	
1) 17 artiklan mukaisia lupa- tai ilmoitusvelvollisuuksia tai 27 artiklan mukaisia lupa- tai ilmoitusvelvollisuuksia tai 89, 93, 94 tai 95 artiklan säännöksiä biosidivalmisteiden markkinoilla saataville asettamisen tai käytön lopettamisesta,	<p>Art. 17. 1. Biosidivalmisteita ei saa asettaa saataville markkinoilla tai käyttää, ellei niille ole annettu tämän asetuksen mukaista lupaa. 6. Luvan haltijan on ilmoitettava kansallisen luvan biosidivalmisteperheelle myöntäneelle kullekin toimivaltaiselle viranomaiselle jokainen biosidivalmisteperheeseen kuuluva valmiste viimeistään 30 päivää ennen sen markkinoille saattamista, paitsi jos yksittäinen valmiste on nimenomaisesti mainittu luvassa tai koostumus on poikkeava ainoastaan pigmenttien, hajusteiden ja väriaineiden osalta sallittujen poikkeamien puitteissa. Ilmoituksessa on ilmoitettava tarkka koostumus, kaupan nimi ja lupanumeron tunnus. Kun kyseessä on unionin lupa, luvan haltijan on tehtävä ilmoitus kemikaalivirastolle ja komissiolle.</p> <p>Art. 27. 1. Edellä olevan 26 artiklan mukaisesti luvansaanut biosidivalmiste voidaan asettaa saataville markkinoilla kaikissa jäsenvaltioissa ilman luvan vastavaroista tunnustamista. Luvan haltijan on kuitenkin ilmoitettava kullekin jäsenvaltiolle viimeistään 30 päivää ennen biosidivalmisteen saattamista markkinoille kyseisen jäsenvaltion alueella ja käytettävä valmisteen merkinnöissä kyseisen jäsenvaltion virallista kieltä tai virallisia kieliä, ellei kyseinen jäsenvaltio toisin säädä.</p> <p>Art. 89. (1. Komissio jatkaa (...) kaikkien vanhojen tehoaineiden järjestelmällistä arviointia saattaakseen työohjelman päätökseen 31.12.2024 mennessä (...)) 3. Kun on tehty päätös tietyn tehoaineen hyväksymisestä tietyn valmisteryhmän osalta (...) (2) ..niiden, jotka haluavat hakea lupaa tai vastavaroista rinnakkaista tunnustamista tuohon valmisteryhmään kuuluville biosidivalmisteille, jotka sisältävät ainoastaan vanhoja tehoaineita, on toimitettava lupaa tai vastavaroista rinnakkaista tunnustamista koskevat hakemukset viimeistään tehoaineen (tehoaineiden) hyväksymispäivänä. Jos biosidivalmisteet sisältävät useampaa kuin yhtä tehoainetta, hakemukset on toimitettava viimeistään tuon valmisteryhmän viimeisen tehoaineen hyväksymispäivänä ...) Jos lupaa tai vastavaroista rinnakkaista tunnustamista koskevaa hakemusta ei ole toimitettu toisen alakohdan mukaisesti, a) biosidivalmistetta ei saa enää asettaa saataville markkinoilla 180 päivän kuluttua tehoaineen (tehoaineiden) hyväksymispäivästä; ja b) biosidivalmisteen olemassa olevien varastojen käyttö voi jatkua enintään 365 päivän ajan tehoaineen (tehoaineiden) hyväksymispäivästä. (334/2014)</p> <p>Art. 93 ei sisällä säännöksiä markkinoilla saataville asettamisen tai käytön lopettamisesta vaan oikeuttaa art. 17 huolimatta jäsenvaltion edelleen soveltamaan nykyistä järjestelmäänsä tai käytäntöään sellaisten biosidivalmisteiden asettamisessa saataville markkinoilla ja käytössä, jotka eivät kuulu direktiivin 98/8/EY soveltamisalaan mutta kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan ja koostuvat ainoastaan tehoaineista, jotka 1 päivänä syyskuuta 2013 olivat saatavilla markkinoilla tai käytössä biosidivalmisteissa, tai sisältävät tai tuottavat ainoastaan tällaisia tehoaineita.</p> <p>Art. 94 ei sisällä säännöksiä markkinoilla saataville asettamisen tai käytön lopettamisesta vaan poikkeuksia art. 58:n määräyksistä.</p> <p>Art. 95 ei sisällä säännöksiä markkinoilla saataville asettamisen tai käytön lopettamisesta vaan koskee oikeutta tutustua tehoaineen asiakirja-aineistoon</p>
2) 17 artiklan mukaisista velvollisuuksista käyttäen biosidivalmistetta luvassa mainittujen ehtojen ja edellytysten sekä pakkaus- ja merkintävaatimusten mukaisesti,	<p>Art. 17. 5. Biosidivalmisteita on käytettävä 22 artiklan 1 kohdassa säädettyjen lupia koskevien ehtojen ja edellytysten sekä 69 artiklassa säädettyjen pakkaus- ja merkintävaatimusten mukaisesti. Asianmukaiseen käyttöön kuuluu fyysikaalisten, biologisten, kemiallisten tai tarvittaessa muiden toimenpiteiden järkevä yhdistäminen, jolloin biosidivalmisteiden käyttö rajoitetaan tarvittavaan vähimmäismäärään ja toteutetaan tarpeelliset varotoimenpiteet.</p>

tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo	
3) POP-asetuksen 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen, taikka	<p>Art. 3. 1. Liitteessä I mainittujen aineiden tuotanto, markkinoille saattaminen ja käyttö sellaisenaan, valmisteissa tai tavaroiden aineisoina kielletään; 2. Liitteessä II mainittujen aineiden tuotantoa, markkinoille saattamista ja käyttöä sellaisenaan, valmisteissa tai tavaroiden aineisoina rajoitetaan mainitussa liitteessä asetettujen edellytysten mukaisesti;</p> <p>Art. 5. 1. Jostakin liitteessä I tai II mainitusta aineesta, jonka käyttö on kielletty, koostuvan tai sitä sisältävän varaston haltijan on hallinnoitava kyseistä varastoa jätteenä 7 artiklan mukaisesti; 2. Jostakin liitteessä I tai liitteessä II luetellusta sallitusta aineesta koostuvan tai sitä sisältävän yli 50 kilogramman varaston haltijan on ilmoitettava 15 artiklassa tarkoitettulle toimivaltaiselle viranomaiselle siinä jäsenvaltiossa, jossa varasto sijaitsee, varaston laadusta ja koosta. Nämä tiedot on toimitettava 12 kuukauden kuluessa tämän asetuksen ja liitteen I tai II muutosten voimaantulosta ja vuosittain tämän jälkeen liitteessä I tai II määritettyyn sallittua käyttötarkoitusta koskevaan määräaikaan saakka; Varastojen haltijan on hoidettava näitä varastoja turvallisella, tehokkaalla ja ympäristön huomioon ottavalla tavalla.</p>
4) elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista kemikaalien vientikieltoa tai laiminlyö 5 artiklan mukaisen kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisvelvollisuuden.	<p>Art. 1.1. Kielletään metallisen elohopean (Hg, CAS-numero RN 7439–97–6), sinooperimalmin, elohopea(I)kloridin (Hg₂Cl₂, CAS-numero RN 10112–91–1), elohopea(II)oksidin (HgO, CAS-numero RN 21908–53–2) sekä metallisen elohopean ja muiden aineiden seosten, mukaan lukien elohopeaseokset, joiden elohopeapitoisuus on vähintään 95 paino%, vienti yhteisöstä 15.3.2011 alkaen (paitsi tutkimus- ja kehittämistarkoitukseen, lääketieteelliseen käyttötarkoitukseen tai analysointitarkoitukseen); 3. Metallisen elohopean sekoittaminen muiden aineiden kanssa yksinomaan metallisen elohopean vientiä varten kielletään 15.3.2011 alkaen.</p> <p>Art.5. 3. Tapauksen mukaan tuojien, viejien tai 2 artiklassa tarkoitettujen toiminta-alojen toimijoiden on viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2012 toimitettava komissiolle ja toimivaltaisille viranomaisille seuraavat tiedot: a) yhteisöön saapuvan metallisen elohopean määrät, hinnat, alkuperämaa ja kohde- maa sekä käyttötarkoitus; b) jätteenä katsotun metallisen elohopean, jolla käydään kauppaa rajojen yli yhteisössä, määrät, alkuperämaa ja kohde- maa.</p>

Luonnonsuojelurikkomus LSL 58 § 2 mom.	
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta	
1) rikkoo tässä laissa olevaa tai sen nojalla luonnon suojelemiseksi annettua säännöstä tai määräystä taikka ostaa tai ottaa vastaan jotakin, mikä on saatu sellaista säännöstä tai määräystä rikkomalla,	9 § Valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen (toimenpiderajoitus).
	13 § Kansallispuistossa ja luonnonpuistossa on luontoa muuttava toiminta kielletty. Näillä alueilla ei saa: 1) rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä; 2) ottaa maa-aineksia tai kaivoskivennäisiä eikä vahingoittaa maatai kallioperää;
	3) ojittaa; 4) ottaa taikka vahingoittaa sieniä, puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia; 5) pyydystää, tappaa tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärangaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä; eikä 6) ryhtyä muihinkaan toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maiseen taikka eliölajien säilymiseen.
	18 § Luonnonpuistossa saa muualla kuin erikseen osoitetuilla teillä, poluilla tai alueilla liikkua vain sen viranomaisen tai laitoksen luvalla, jonka hallinnassa alue on.
	23 § 2 Rauhoitetun luonnonmuistomerkin vahingoittaminen tai turmeleminen on kielletty.
	29 § .. luontotyyppisiin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyyppien ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. . .
	36 § Maa- tai vesialueelle ei saa pystyttää sellaista kulkemisen, mairinnousun tai muun jokamiehen oikeuden käyttämisen kieltävää taulua, jonka asettamiseen ei ole lakiin nojautuvaa perustetta.
	39 § Kiellettyä on rauhoitettuun eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden: 1) tahallinen tappaminen tai pyydystäminen;
	2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; ja 3) tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinän kannalta tärkeillä paikoilla. Sellainen rauhoitetun linnun pesäpuu, joka on asianmukaisesti merkitty, tai suuren petolinnun pesäpuu, jossa oleva pesä on säännöllisessä käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu. Selkärangattoman eläimen sellainen pyyntikeino, joka luonnonsuojelun kannalta on haitallinen, on kielletty.
	42 § . . . Rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvien osin rauhoitetun kasvin siemeniä.
47 § 2 Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.	
64 a § Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.	
2) ottaa haltuun, luovuttaa, esittelee julkisessa kaupallisessa tarkoituksessa, myy, pitää myyntiä varten, tarjoaa tai kuljettaa myytäväksi, tuo maahan tai vie maasta eläimen tai kasvin taikka sen osan tai johdannaisen 40 tai 45 §:n taikka 49 §:n 2 ja 4 momentin säännösten vastaisesti taikka	40 § Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun.
	45 § Muiden kuin 44 §:ssä tarkoitettuihin (CITES) lajeihin kuuluvan rauhoitetun eläin- tai kasvilajin yksilön, sen osan tai johdannaisen maahantuonti, maastavienti, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi ilman ELY-keskuksen lupaa on kielletty.
	49 § 2 mom Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin (paitsi riista- ja rauhoittamattomat) ja liitteessä IV (b) tarkoitettuihin kasvilajeihin kuuluvan yksilön, sen osan tai johdannaisen hallussapito, kuljetus, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi ja vaihdettavaksi on kielletty. Sama koskee lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettuja lintuja sanottuun direktiivin artiklasta 6 (2) ja (3) johtuvien poikkeuksin.

<p>3) tuo maahan, vie maasta tai kuljettaa Suomen alueen kautta 44 §:n 1 momentissa tarkoitettua Euroopan yhteisön asetuksessa tarkoitettua eläimen tai kasvin taikka sen osan tai johdannaisen ilman mainitussa asetuksessa edellytettyä lupaa tai todistusta, tai jättää noudattamatta mainitussa luvassa tai todistuksessa asetettuja ehtoja, taikka</p>	<p>CITES-asetus 4 art. liitteessä A lueteltujen lajien yksilöiden tuominen yhteisöön edellyttää tarpeellisten tarkastusten tekemistä ja määräjäsenvaltion hallintoviranomaisen myöntämän tuontiluvan esittämistä rajatullitoimipaikassa; liitteessä B lueteltujen lajien yksilöiden tuonti yhteisöön tämän asetuksen mukaisesti edellyttää tarpeellisten tarkastusten tekemistä ja tätä ennen määräjäsenvaltion hallintoviranomaisen myöntämän tuontiluvan esittämistä ensin tuontirajan tullitoimipaikassa; liitteessä C lueteltujen lajien yksilöiden tuontia varten yhteisöön on tehtävä tarpeelliset tarkastukset ja tätä ennen esitettävä tuonti-ilmoitus sillä rajatullitoimipaikassa, jonka kautta tuonti tapahtuu ja a) jos on kyse liitteessä C olevan lajin yhteydessä mainitusta maasta lähtevästä viennistä, on hakijan esitettävä asianomaisen maan toimivaltaisen viranomaisen yleissopimuksen nojalla myöntämä vientilupa osoituksena siitä, että yksilöt on hankittu tämän lajin säilymistä koskevaa kansallista lainsäädäntöä muodostaen, tai b) jos on kyse muusta kuin liitteessä C olevan lajin yhteydessä mainitusta maasta lähtevästä viennistä tai jälleenviennistä mistä tahansa maasta, on hakijan esitettävä vienti- tai jälleenvientimaan toimivaltaisen viranomaisen yleissopimuksen nojalla myöntämä vientilupa, jälleenvientitodistus tai alkuperätodistus ; liitteessä D lueteltujen yksilöiden tuontia varten yhteisöön on tehtävä tarpeelliset tarkastukset ja tätä ennen esitettävä tuonti-ilmoitus sillä rajatullipaikassa, jonka kautta tuonti tapahtuu.</p> <p>CITES-asetus 5 art. liitteessä A lueteltujen lajin yksilöiden vienti tai jälleenvienti yhteisöstä edellyttää tarpeellisten tarkastusten tekemistä ja sen jäsenvaltion, jossa yksilöt ovat, hallintoviranomaisen myöntämän vientiluvan tai jälleenvientitodistuksen esittämistä tätä ennen siinä rajatullitoimipaikassa, jossa vientimuodollisuudet suoritetaan; Tämän asetuksen liitteissä B ja C lueteltujen lajien yksilöiden vienti tai jälleenvienti yhteisön ulkopuolelle edellyttää tarpeellisten tarkastusten tekemistä ja sen jäsenvaltion, jossa yksilöt ovat, hallintoviranomaisen myöntämän vientiluvan tai jälleenvientitodistuksen esittämistä tätä ennen siinä tullitoimipaikassa, jossa suoritetaan vientimuodollisuudet.</p>
<p>4) tuo maahan kolmannelta maasta tai vie maasta kolmanteen maahan 44 §:n 1 momentissa tarkoitettua Euroopan yhteisön asetuksessa tarkoitettua eläimen tai kasvin taikka sen osan tai johdannaisen muun kuin tämän lain nojalla hyväksytyyn rajanylityspaikan kautta taikka jättää tekemättä mainitussa asetuksessa edellytetyn tuonti-ilmoituksen, taikka</p>	<p>44 a § Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista (kolmannet maat) Suomeen tuotavat sekä Suomesta kolmansiin maihin vietävät 44 §:n 1 momentissa tarkoitettua Euroopan yhteisön asetuksessa tarkoitettua eläimet ja kasvit, niiden osat ja johdannaiset on tuotava maahan ja vietävä maasta hyväksytyjen rajanylityspaikkojen kautta, jollei asetuksella toisin säädetä. Tulliviranomaisten on ohjattava mainitussa Euroopan yhteisön asetuksessa tarkoitettujen lajien yksilöt, niiden osat ja johdannaiset tullivalvonnassa hyväksytyille rajanylityspaikalle.</p>
<p>5) ostaa, tarjoutuu ostamaan, hankkii kaupallisiin tarkoituksiin, esittelee julkisesti kaupallisessa tarkoituksessa, käyttää taloudellisessa hyötymistarkoituksessa, myy, pitää hallussa myyntiä varten, tarjoaa tai kuljettaa myytäväksi 44 §:n 1 momentissa tarkoitettua Euroopan yhteisön asetuksen liitteessä A tai B tarkoitettua eläimen tai kasvin taikka sen osan tai johdannaisen mainitun asetuksen artiklan 8 vastaisesti,</p>	<p>CITES-asetus 8 art. Liitteessä A lueteltujen lajien yksilöiden ostaminen, ostajaksi tarjoutuminen, hankkiminen kaupallisiin tarkoituksiin, kaupallisessa tarkoituksessa näytteille asettaminen, käyttö taloudellisessa hyötymistarkoituksessa ja myynti, hallussapito myyntiä varten, myytäväksi tarjoaminen tai myymistä varten kuljettaminen on kielletty.</p>

<p>Luonnonsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta hävittää oikeudettomasti luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkaa taikka sitä heikentää.</p>	<p>49 § 1 mom Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.</p>
<p>(ei kriminalisoitu)</p>	<p>(CITES-asetus 9 art. Kaikkiin yhteisössä tapahtuviin, liitteessä A lueteltujen elävien yksilöiden siirtoihin muualle kuin tuontiluvussa tai muussa tämän asetuksen nojalla annettussa todistuksessa ilmoitettuun paikkaan tarvitaan ennen siirtoa annettu lupa sen jäsenvaltion hallintoviranomaiselta, jossa yksilö sijaitsee. Muissa siirtotapauksissa on yksilön siirrosta vastuussa olevan henkilön tarvittaessa kyettävä esittämään todistus yksilön laillisesta alkuperästä.)</p>

<p style="text-align: center;">Maa-ainesrikkomus MAL 17 § 2 mom</p>	
<p style="text-align: center;">Joka tahallaan tai huolimattomuudesta</p>	
<p>ryhtyy ilman tämän lain mukaan vaadittavaa lupaa tai luvan vastaisesti ottamaan aineksia</p>	<p>4 § Tässä laissa tarkoitettuun ainesten ottamiseen on saatava lupa. (Lupa ei ole tarpeen, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen.)</p>
<p>laiminlyö luvassa määrätty velvollisuutensa</p>	<p>11 § Ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta. 12 § Lupaviranomainen voi määrätä, että ennen ainesten ottamista hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta.</p>
<p>tai muutoin ottaa aineksia vastoin tämän lain säännöksiä</p>	<p>4 § 2-3 Lupa ei ole tarpeen, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen. Käytön tulee liittyä rakentamiseen tai kulkuyhteyksien kunnossapitoon. Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä tällöinkin siten kuin 3 §:n 4 momentissa säädetään. Ottamisessa on lisäksi noudatettava 3 §:n 1 ja 2 momentin vaatimuksia, jos kysymyksessä on ottaminen kiinteistönmuodostamislain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettulla yhteisalueella. 3 § 4 Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aineseiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. 3 § 1-2 Tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva.</p>

Rakentamisrikkomus MRL 185 §	
Joka	
<p>ilman tässä laissa edellytettyä lupaa tai ilmoitusta aloittaa rakentamisen</p>	<p>125 § Rakennuksen rakentamiseen on oltava rakennuslupa. Rakennuslupa tarvitaan myös sellaiseen korjaus- ja muutostyöhön, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen, sekä rakennuksen laajentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen.</p> <p>Muuta kuin edellä säädettyä rakennuksen korjaus- ja muutostyötä varten tarvitaan rakennuslupa, jos työllä ilmeisesti voi olla vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin. Rakennuslupa tarvitaan myös sellaiseen rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin kohdistuvaan korjaus- ja muutostyöhön, jolla voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen. ...</p> <p>Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaista muuttamista varten tarvitaan rakennuslupa.</p> <p>126 § Rakennusluvasta voidaan hakea toimenpidelupa sellaisten rakennelmien ja laitosten, kuten maston, säiliön ja piipun pystyttämiseen, joiden osalta lupa-asian ratkaiseminen ei kaikilta osin edellytä rakentamisessa muutoin tarvittavaa ohjausta. Toimenpidelupa tarvitaan lisäksi sellaisen rakennelman tai laitoksen pystyttämiseen ja sijoittamiseen, jota ei pidetä rakennuksena, jos toimenpiteellä on vaikutusta luonnonoloihin, ympäröivän alueen maankäyttöön taikka kaupunki- tai maisemakuvaan. Toimenpidelupa tarvitaan myös muuhun kuin rakennuslupaa vaativaan rakennuksen ulkoasua muuttavaan toimenpiteeseen sekä asuinrakennuksen huoneistojärjestelyihin. Toimenpidelupa tarvitaan myös rakennuksen julkisivun muuttamiseen sekä rakennusosan tai teknisen järjestelmän vaihtamiseen silloin, kun sillä voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen. (126a§ toimenpidelupaa edellyttävien toimenpiteiden tarkempi yksilöinti)</p>
<p>tai ryhtyy muuhun toimenpiteeseen vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä</p>	<p>127 § Rakennusta tai sen osaa ei saa ilman lupaa purkaa asemakaava-alueella tai alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi. Lupa on myös tarpeen, jos yleiskaavassa niin määrätään. ...</p> <p>Rakennuksen tai sen osan purkamisesta on, jollei purkamiseen tarvita lupaa, kirjallisesti ilmoitettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle 30 päivää ennen purkamistyöhön ryhtymistä (purkamisilmoitus).</p> <p>128 § Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus): 1) asemakaava-alueella; 2) ranta-asemakaava-alueella, jos ranta-asemakaavassa niin määrätään; 3) yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa niin määrätään, lukuun ottamatta puiden kaatamista yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulla alueella; eikä 4) alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi tai jolle rakennuskielto on yleiskaavan laatimista tai muuttamista varten määrätty.</p> <p>129 § Kunta voi rakennusjärjestyksessä määrätä, että merkitykseltään ja vaikutukseltaan vähäiseen rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen voidaan ryhtyä ilman rakennus- tai toimenpidelupaa sen jälkeen, kun asianomainen on tehnyt tätä koskevan ilmoituksen kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. ...</p> <p>Rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen voidaan ryhtyä, jollei rakennusvalvontaviranomainen 14 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ole edellyttänyt luvan hakemista ilmoitettuun hankkeeseen.</p>
<p>taikka muutoin laiminlyö hänelle näissä säädetty tai määrätty rakentamista tai ympäristön hoitoa koskevat velvollisuutensa</p>	<p>117 § Rakennuksen tulee soveltua rakennettuun ympäristöön ja maisemaan sekä täyttää kauneuden ja sopusuhtaisuuden vaatimukset. ...</p> <p>117 a § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan siten, että sen rakenteet ovat luja ja vakaita, soveltuvat rakennuspaikan olosuhteisiin ja kestävät rakennuksen suunnitellun käyttöönsä. ...</p> <p>117 b § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan sen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla paloturvalliseksi. Palon syttymisen vaaraa on rajoitettava. Rakennuksen kantavien rakenteiden on oltava sellaiset, että ne palon sattuessa kestävät vähimmäisajan ottaen huomioon rakennuksen sortuminen, poistumisen turvaaminen, pelastustoiminta ja palon hallintaan saaminen. ...</p> <p>117 c § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen rakennuksen sisäilma, kosteus-, lämpö- ja valaistusolosuhteet sekä vesihuolto huomioon ottaen. ...</p> <p>117 d § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava siitä, että rakennus sen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että sen käyttö ja huolto on turvallista. Rakennuksesta eikä sen ulkotiloista ja kulkuväylistä saa aiheutua sellaista tapaturman, onnettomuuden tai vahingon uhkaa, jota ei voida pitää hyväksyttävänä. ...</p>

	<p>117 e § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusien ja vammaisten henkilöiden kannalta. . . .</p> <p>117 f § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen oleskelu- ja piha-alueet niiden käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että rakennuksen sekä rakennuspaikan piha- ja oleskelualueiden meluallistus ja ääniolosuhteet eivät vaaranna terveyttä, lepoa tai työntekeä. . . .</p> <p>117 g § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus sen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että energiaa ja luonnonvaroja kuluu säästeliäästi. . . .</p> <p>117 h § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on arvioitava lämmitysjärjestelmää koskeva tekninen, ympäristöön liittyvä ja taloudellinen toteutettavuus, jos uuden tai uusittavan rakennuksen lämmitysjärjestelmäksi ei valita uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käyttöön perustuvaa hajautettua energiahuoltojärjestelmää, yhteistuotantoon perustuvaa lämmitysjärjestelmää, kauko- tai aluelämmitys- tai -jäähdytysjärjestelmää taikka lämpöpumppua vaikka sellainen on saatavilla ja kustannustehokkaasti toteutettavissa. . . .</p> <p>117 i § Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa siitä, että sellaiselle rakennukselle, jota käytetään pysyvään asumiseen tai työskentelyyn tai rakennusta varten tarvittavan rakennuspaikan tai tontin tekniseen hoitoon tai kunnossapitoon, laaditaan käyttö- ja huolto-ohje. . . .</p> <p>118 § Rakentamisessa, rakennuksen korjaus- ja muutostyössä ja muita toimenpiteitä suoritettaessa samoin kuin rakennuksen tai sen osan purkamisessa on huolehdittava siitä, ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa tuhmella.</p> <p>119 § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava siitä, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä myönnetyn luvan mukaisesti. Rakennushankkeeseen ryhtyvällä on oltava hankkeen vaativuus huomioon ottaen riittävät edellytykset sen toteuttamiseen. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava myös siitä, että rakennushankkeessa on kelpoisuusvaatimukset täyttävät suunnittelijat ja työnjohtajat ja että muillakin rakennushankkeessa toimivilla on heidän tehtäviensä vaativuus huomioon otettuna riittävä asiantuntemus ja ammattitaito.</p> <p>120 a § . . . Pääsuunnittelijan on rakennushankkeen ajan huolehdittava, että rakennussuunnitelma ja erityissuunnitelmat erityissuunnitelmat muodostavat kokonaisuuden siten, että rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset täyttyvät. Pääsuunnittelijan on huolehdittava myös siitä, että rakennushankkeeseen ryhtyvä saa tiedon huolehtimisvelvollisuutensa kannalta merkityksellisistä suunnittelua koskevista seikoista.</p> <p>120 b § . . . Rakennussuunnittelijan on huolehdittava, että hänellä on käytössään suunnittelussa tarvittavat lähtötiedot, ja että rakennussuunnitelma täyttää rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset. Lisäksi hänen on tehtävä rakennussuunnitelmaan rakennustyönaikaiset muutokset sekä laadittava 117 i §:n mukainen rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje rakennussuunnitelman sisällön osalta.</p> <p>120 c § . . . Erityissuunnittelijan on huolehdittava, että hänellä on käytössään suunnittelussa tarvittavat lähtötiedot, ja että erityissuunnitelma täyttää rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset. Lisäksi hänen on tehtävä erityissuunnitelmaan rakennustyönaikaiset muutokset sekä laadittava 117 i §:n mukainen rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje oman erityisalansa osalta.</p> <p>120 g § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on ilmoitettava viimeistään rakennuslupahakemuksen yhteydessä kirjallisesti rakennusvalvontaviranomaiselle, kenet hän on valinnut pääsuunnittelijaksi ja rakennussuunnittelijaksi. . . .</p> <p>Erityissuunnittelijaa koskeva ilmoitus on tehtävä ennen erityissuunnitelman toimittamista rakennusvalvontaviranomaiselle. . . .</p> <p>Rakennushankkeeseen ryhtyvän on ilmoitettava kirjallisesti rakennusvalvontaviranomaiselle myös suunnittelijan vaihtumisesta kesken rakennushankkeen. . . .</p> <p>säädetään ilmoituksen sisällöstä.</p>
--	--

<p>121 § ... Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että aloituskokous pidetään ennen rakennustyön aloittamista...</p> <p>122 a § Erityisalan työnjohtajan on huolehdittava, että kyseisen erityisalan rakennustyö tehdään myönnetyn luvan, rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan mukaisesti.</p> <p>122 d § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on haettava rakennusvalvontaviranomaiselta vastaavan työnjohtajan hyväksymistä ennen rakennustyön aloittamista. Erityisalan työnjohtajan hyväksymistä rakennushankkeeseen ryhtyvän on haettava ennen kyseisen erityisalan rakennustöiden aloittamista.</p> <p>149 b § Rakennusvalvontaviranomaisen on tarvittaessa määrättävä rakennusluvassa, että ennen rakentamisen aloittamista kunnan asianomaisen viranomaisen on huolehdittava rakennuksen paikan ja korkeusaseman merkitsemisestä hyväksytyjen piirustusten mukaisesti.</p> <p>149 c § Lupaa tai ilmoitusta edellyttävästä rakennustyöstä on ennen sen aloittamista tehtävä aloittamisilmoitus rakennusvalvontaviranomaiselle. (Aloittamisilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos ennen rakennustyön aloittamista on pidetty aloituskokous.)</p> <p>149 d § (Kaivaminen, louhiminen, puiden kaataminen tai muu näihin verrattava rakentamista valmisteleva toimenpide voidaan tehdä ennen rakennustyön aloittamista noudattaen, mitä maisematyöluvasta säädetään.) Myös tällaisesta rakentamista valmistelevasta toimenpiteestä on ennen sen aloittamista ilmoitettava rakennusvalvontaviranomaiselle. (Rakennuksen perustuksen paalutustyö voidaan tehdä ennen rakennustyön aloittamista rakennusvalvontaviranomaiselle toimitetun paalutussuunnitelman mukaisesti.) Paalutustyöstä on ennen sen aloittamista ilmoitettava rakennusvalvontaviranomaiselle.</p> <p>150 d § Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää, että erittäin vaativassa rakennushankkeessa tehdään: 1) 121 a §:ssä tarkoitettu laadunvarmistusselvitys; 2) 150 b §:ssä tarkoitettu asiantuntijatarkastus; 3) 150 c §:ssä tarkoitettu ulkopuolinen tarkastus. ... Erityismenettelyä voidaan vaatia uuden rakennuksen rakentamisessa sekä rakennuksen korjaus- tai muutostyössä. Rakennusvalvontaviranomaisen on erityismenettelyä koskevassa päätöksessä määrättävä menettelyn laajuudesta ja kohdistumisesta.</p> <p>Lisäksi rakennusvalvontaviranomainen voi erityismenettelyä koskevassa päätöksessä määrätä, että rakennushankkeeseen ryhtyvä ja rakennuksen omistaja seuraavat 117 a–117 g §:n mukaisten olennaisten teknisten vaatimusten toteutumista erityismenettelyn kohteena olevien rakenteiden tai rakennuksen ominaisuuksien osalta rakennuksen käytön aikana.</p> <p>Rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä erityismenettelystä rakennusluvassa taikka aloituskokouksessa tai erityisestä syystä rakennustyön aikana.</p> <p>150 f § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennustyömaalla pidetään rakennustyön tarkastusasiakirjaa.</p> <p>Rakennusluvassa tai aloituskokouksessa sovittujen rakennusvaiheiden vastuuhenkilöiden sekä työvaiheita tarkastaneiden on varmennettava tekemänsä tarkastukset rakennustyön tarkastusasiakirjaan.</p> <p>153 § Rakennusta tai sen osaa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin rakennusvalvontaviranomainen on hyväksynyt sen loppukatselmuksessa käyttöön otettavaksi. ...</p> <p>154 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen tulee järjestää niin, että luodaan edellytykset käyttökelpoisten rakennusosien hyväksikäyttämiseksi ja huolehditaan syntyvän rakennusjätteen käsittelystä.</p> <p>157 § Rakentamisen yhteydessä tulee järjestää kiinteistön jätehuollon edellyttämät tilat ja rakennelmat. Jätehuolto tulee toteuttaa siten, ettei sen järjestäminen aiheuta haittaa terveydelle eikä ympäristölle.</p> <p>165 § Jos rakennuspaikkana olevan kiinteistön maanpinnan luonnollista korkeutta muutetaan tai suoritetaan muita toimenpiteitä, jotka muuttavat luonnollista vedenjuoksua kiinteistöllä, kiinteistön omistaja tai haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, ettei toimenpiteistä aiheudu huomattavaa haittaa naapurille. Mikäli kiinteistön omistaja tai haltija laiminlyö velvollisuutensa, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on hakemuksesta määrättävä haitan korjaamisesta tai poistamisesta.</p>

	<p>166 § Rakennus ympäristöineen on pidettävä sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää terveellisuuden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset eikä aiheuta ympäristöhaittaa tai rumenna ympäristöä. Rakennus ja sen energiahuoltoon kuuluvat järjestelmät on pidettävä sellaisessa kunnossa, että ne rakennuksen rakennustapa huomioon ottaen täyttävät energiatehokkuudelle asetetut vaatimukset. Kaavassa suojelluksi määrätyn tai rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla suojellun rakennuksen käytössä ja kunnossapitämisessä on lisäksi otettava huomioon rakennussuojelun tarkoitus. Jos rakennuksen kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennuksen korjattavaksi tai sen ympäristön siistittäväksi. Jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle, tulee rakennus määrätä purettavaksi tai kieltää sen käyttäminen. Ennen korjauskehotuksen antamista rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennuksen omistajan esittämään rakennusta koskevan kuntotutkimuksen terveellisuuden tai turvallisuuden johdosta ilmeisen välttämättömien korjaustoimenpiteiden selvittämiseksi. Rakennuksen omistajan on seurattava rakennuksen kantavuuden kannalta keskeisten rakenteiden kuntoa.</p> <p>167 § Rakennettu ympäristö on pidettävä rakennusluvan mukaisessa käytössä ja siistissä kunnossa. Kunnan määräämä viranomainen osaltaan valvoo, että liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset. Kevyen liikenteen väylät tulee säilyttää liikkumiselle esteettöminä ja turvallisinä. Jollei korttelialueen järjestelystä ole määrätty asemakaavassa tai rakennusluvassa ja alueen järjestely huomattavasti haittaa maankäytön järjestämistä, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä sen käyttöä koskevasta uudelleenjärjestelystä ja kuntoon saattamisesta (korttelialueen järjestely). Edellytyksenä määräyksen antamiselle on, ettei järjestely ole kiinteistön omistajalle ilmeisen kohtuuton. Tonttia tai rakennuspaikkaa ei saa käyttää niin, että sen rakennusluvassa istutettaviksi osoitetut alueet, leikkipaikat tai oleskelualueet taikka muut asumisviihtyisyyteen vaikuttavat alueet supistuvat. Rakennusluvassa osoitetut ja hälytysajoneuvoja tai huoltoajoa varten tarkoitetut kulkuyhteydet tulee säilyttää ajokelpoisina.</p> <p>168 § Kevyen rakennelman ja pienehkön laitoksen tulee terveellisydeltään, turvallisuudeltaan ja ulkoasultaan täyttää kohtuulliset vaatimukset. Rakennelman ja laitoksen tulee sopeutua ympäristöön eikä se saa olla haitaksi liikenteelle. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä tämän pykälän vastaisen rakennelman tai laitoksen poistettavaksi tai muutettavaksi vastaamaan lain vaatimuksia.</p> <p>169 § Varastointi ulkosalla on järjestettävä niin, ettei se turmele tieltä tai muulta yleiseltä kulkuväylältä tai alueelta näkyvää maisemaa taikka häiritse ympäröivää asutusta. Asemakaava-alueella ei aluetta saa käyttää häiriötä aiheuttavaan tai ympäristöä rumentavaan varastointiin taikka pitkäaikaiseen tai laajaan tavaroiden ulkosäilytykseen, jollei asemakaavasta muuta johdu.</p> <p>170 § Jollei aloitettua rakennustyötä tai muuta toimenpidettä ole saatu valmiiksi ennen luvan tai viranomais hyväksynnän raukeamista, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee velvoittaa asianomainen määräajassa saattamaan työ loppuun taikka ryhtymään muihin toimenpiteisiin, jotka terveellisuuden, turvallisuuden taikka ympäristölle aiheutuvan haitan tai häiriön vuoksi ovat tarpeen. Jos rakennus on osaksi tai kokonaan tuhoutunut, rakennustyö on jätetty kesken tai rakennuksen käyttämisestä on luovuttu, rakennuspaikka ympäristöineen on saatettava sellaiseen kuntoon, ettei se vaaranna turvallisuutta tai rumenna ympäristöä. Rakennus on myös riittävästi suojattava säältä ja mahdolliselta vahingonteolta</p>
--	--

Rakennussuojelurikkomus RakPL 23 §	
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta	
1) rikkoo 6 §:ssä tarkoitettua vaarantamiskieltoa,	<p>6 § Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (vaarantamiskielto). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrätävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.</p> <p>Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.</p> <p>Kielto tulee voimaan, kun sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi. Kielto on voimassa, kunnes suojelua koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei valitusviranomainen toisin määrää.</p>
2) rikkoo 10 §:ssä tarkoitettuja rakennuksen suojelua koskevia määräyksiä, tai	<p>10 § Päätöksestä tulee käydä ilmi, mitä aluetta suojelu koskee. Suojeltua rakennusta ei saa purkaa. Suojelua koskevaan päätökseen on otettava tarpeelliset määräykset rakennuksen kulttuurihistoriallisen merkityksen säilyttämiseksi. Suojelumääräykset on, mikäli mahdollista, laadittava yhteisymmärryksessä rakennuksen omistajan ja haltijan kanssa.</p> <p>Suojelumääräykset voivat koskea rakennuksen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) säilyttämistä suojelun edellyttämässä kunnossa; 2) käyttöä siten, ettei sen kulttuurihistoriallista merkitystä vaaranneta; 3) entistämistä tai siinä tehtäviä korjaustöitä siten, ettei niillä vaaranneta suojelun tarkoitusta; sekä 4) suojelun turvaamisen edellyttämää yhteydenpitoa suojelua valvoviin viranomaisiin.
3) laiminlyö 19 §:ssä tarkoitettua vahingosta ilmoittamisen,	<p>19 § Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.</p>

Muinaismuistorikkomus MuinaisML 25 § 2 mom.	
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta luvatta	
ryhtyy 1 §:n 2 momentissa mainittuun toimenpiteeseen	1 § 2 mom. Ilman tämän lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.
taikka rikkoo 8 §:n 1 momentin nojalla annettuja määräyksiä tai	8 § Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa antaa erityisiä kiinteän muinaisjäännöksen arvoa turvaavia määräyksiä. Määräykset voidaan ulottaa koskemaan myös suoja-alueen ulkopuolella olevaa aluetta, jollei alueen omistajalle tai jollekin muulle siitä aiheudu huomattavaa haittaa.
14 §:n, 16 §:n 2 momentin, 19 §:n 1 momentin tai 20 §:n säännöksiä	<p>14 § Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja työn johdon viipymättä saatettava asia muinaistieteellisen toimikunnan tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten. Jos työ on sellainen kuin 13 §:ssä tarkoitetaan, on asiassa meneteltävä niin kuin mainituissa pykälässä on sanottu.</p> <p>16 § 2 mom Milloin esine löydetään suosta tai syvemältä maasta tahi löytöpaikalla on kiinteää muinaisjäännöstä, niin kuin asuinpaikkaa tai kalmistoa osoittavia merkkejä, ei löytöpaikkaan saada enempää kajota, ennen kuin muinaistieteellinen toimikunta, jolle löydöstä viipymättä on ilmoitettava, tarvittaessa tutkittuaan paikan on asiasta määrännyt.</p> <p>19 § Kirkossa tai muussa julkisessa rakennuksessa olevaa tai sellaiseen rakennukseen kuuluvaa irtainta esinettä, johon liittyy muisto muinaisajan tavoista tai taidokkuudesta ja joka ei ole yksityisen omaisuutta, niin kuin vanhaa taulua, veistosta tai muuta taideteosta, kalleutta, vaakunakilpeä, juhla- tai asepukea, lippua, asetta, vaivaistukkia tahi muuta sellaista esinettä, älköön hävitettävä tai luovutettako, ennen kuin siitä on ilmoitettu muinaistieteelliselle toimikunnalle ja se on asian käsitelty. (Muinaistieteellisellä toimikunnalla on oikeus otattaa esineistä jäljennöksiä ja kuvia, niin myös, milloin esine aiotaan hävittää tai luovuttaa yksityiselle, lunastaa se Suomen kansallismuseolle.)</p> <p>20 § Merestä tai vesistöistä tavattu sellaisen laivan tai muun aluksen hylky, jonka uppoamisesta voidaan olettaa olevan vähintään sata vuotta, tai tällaisen hyllyn osa on rauhoitettu. Hyllystä ja sen osasta on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteästä muinaisjäännöksestä säädetään. Jos ulkoisten olosuhteiden perusteella on ilmeistä, että omistaja on hylännyt 1 momentissa tarkoitetun hyllyn tai sen osan, kuuluu se valtiolle. Esineet, jotka tavataan 1 momentissa tarkoitetusta hyllystä tai ovat ilmeisesti sellaisesta peräisin, kuuluvat lunastuksetta valtiolle, ja on niistä muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä irtaimista muinaisesineistä on säädetty. Joka löytää edellä tässä pykälässä tarkoitetun hyllyn tai esineen, ilmoittakoon siitä viipymättä muinaistieteelliselle toimikunnalle.</p>
Muinaismuistorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka jättää toimittamatta asianomaiselle viranomaiselle 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun esineen tai ei siitä tee säädettyä ilmoitusta taikka muutoin salaa, luovuttaa, itselleen hankkii tai vie maasta pois sanotunlaisen esineen, joka tämän lain mukaan olisi ollut toimitettava museovirastolle, taikka vahingoittaa tai muuttelee sitä. Tekijä menettää myös löytöön perustuvat oikeutensa.	16 § Sen, joka löytää rahan, asean, työkalun, koristeen, astian, kulkuvälineen tai muun sellaisen esineen, jonka omistajaa ei tiedetä ja mikä voidaan olettaa vähintään sadan vuoden vanhaksi, on viipymättä toimitettava esine sellaisenaan puhdistamattomana löytöpaikkaa sekä löytöön liittyviä olosuhteita koskevine tarkkoine tietoineen muinaistieteelliselle toimikunnalle. Jos on pelättävissä, että esine liikuteltaessa vahingoittuu, tai jos esinettä muutoin hankaluudetta ei voida toimittaa muinaistieteelliselle toimikunnalle, on löydöstä sille kuitenkin viipymättä ilmoitettava ja samalla annettava edellä mainitut tiedot.

Liite 2. Hallinnolliset ympäristösanktiomaksut Saksassa

Bußgeldkatalog Baden-Württemberg (gültig seit: 2004)		
Verstößen gegen Kreislaufwirtschafts- und Abfallgesetz		
Gegenstände des Hausmülls (ohne Sperrmüll) behandelt, lagert oder ablagert, z. B. durch Wegwerfen, Liegenlassen, Vergraben, Wegschütten, Verbrennen		
soweit sie unbedeutender Art sind, z. B. Zigarettenschachtel, Pappbecher, Pappteller, Papierstück, Taschentuch, Inhalt von Aschenbechern, Stoffreste, Obst- und Lebensmittelreste (Bananenschale etc.), flüssige Abfälle bis 1/2 l (Spülmittel, Farbreste etc.)	10-25	
mehrere Gegenstände unbedeutender Art bzw. Gegenstände von gewisser Bedeutung, z. B. Zeitung, Illustrierte, Plastikbeutel, Tasche, Sack, Plastikflasche, Verpackungsmaterial, Schachtel, Karton, Geschirr, Kochtopf, Blechdose, Kleidungsstück, flüssige Abfälle ½-1 l / eine Menge über 2 kg bzw. über 2 l	25-75	75-500
Scharfkantige, ätzende und schneidende Gegenstände, z. B. Glasflaschen, Glasscherben, rostige Nägel, Blech- und Eisenreste	25-100	
Gegenstände des Sperrmülls mit Ausnahme von Fahrzeugen, Autoreifen, Bauschutt und pflanzlichen Abfällen behandelt, lagert oder ablagert		
Einzelstücke kleineren Umfangs, z. B. Radio, Fernseher, Küchenmaschine, Koffer, Matratze, Rasenmäher, Kinderwagen, Kinderauto, Dreirad, Waschschüssel, Fensterladen, Stuhl, Schränkchen, Bilderrahmen, Kisten, Schlitten, Korb	50-200	
Mehrere Einzelstücke kleineren Umfangs bzw. Einzelstücke größeren Umfangs, z. B. Kühlschrank, Waschmaschine, Nähmaschine, Ofen, Heizkörper, Boiler, Schrank, Kommode, Bettgestell, Badewanne, Tür, Leiterwagen	100-300	
Mehrere Einzelstücke bzw. eine Menge bis 1 m ³ oder 200 kg	100-500	
Sperrmüll über 1 m ³ bzw. über 200 kg	500-2500	
Altreifen behandelt, lagert oder ablagert; bis 5 Stück / grössere Mengen	75-200	200-2500
Autowracks und Ähnliches lagert oder ablagert		
Moped oder Motorrad: bei sofortiger Beseitigung / sonst	50-150	150-250
Pkw: bei sofortiger Beseitigung/sonst	150-300	300-1250
Lkw, Anhänger, Traktor, Wohnwagen, Omnibus: bei sofortiger Beseitigung/sonst	400-750	750-2500
... behandelt (z. B. Fahrzeuge ausbrennt): Einzelfall/sonst	400-1500	1000-5000
Bauschutt lagert oder ablagert < 1 m ³ / < 5 m ³	50-250	250-750
Menge darüber	750-2500	
Schlammige Stoffe ablagert (z. B. Fäkalien, Klärschlamm und Abfälle aus Massentierhaltungen)		
Verunreinigung durch kleine Mengen von Fäkalien (z. B. Hundekot an Orten, an denen besondere Beeinträchtigungen auftreten, insbesondere auf Gehwegen und Kinderspielflächen) / < 1 m ³	10-50	50-250
< 5 m ³ / 5 m ³ <	250-750	750-2500
Schlachtabfälle und Tierkadaver behandelt, lagert oder ablagert; < 20 kg / Menge darüber	25-150	150-2500
Pflanzliche Abfälle behandelt, lagert oder ablagert		
Menge bis 1 Eimer / Menge bis 1 Handwagen oder Kofferraum	10-25	25-50
Menge bis 1 Lastwagenfuhrer / Menge darüber	50-300	300-1500
Sonstige Verstöße		
Geruchsbelästigung	10-20	
Rauchbelästigung	25-150	
Anzeigepflichtverletzung	10-25	
Verstoß gegen Zeitvorschrift	20-40	
Verstoß gegen vorgesehene Orte	25-50	
Anzünden von Feuer bei starkem Wind	50-500	
Vorzeitiges Verlassen der Feuerstelle	50-750	
gleichzeitiges Inbr andsetzen größerer Flächen	50-1500	
Sichtbehinderung auf öffentlichen Verkehrsflächen	50-1500	

Verstößen gegen das Wasserhaushaltsgesetz		
Unbefugtes Einbringen fester Stoffe in ein oberirdisches Gewässer		
Einbringen von Altautos in Gewässer	1500-7500	
Einbringen von Behältern mit wassergefährdenden Stoffen	1000-7500	
Einbringen von Flaschen, Plastiktüten u. ä. 25 - 100	25-100	
Einbringen von Abfall in geringen Mengen oder von geringer Gefährlichkeit (Flaschen, Verpackungen, Papier-, Picknickabfälle, Holz u. Ä.)	10-100	
Einbringen von Abfall in größeren Mengen oder von erhöhter Gefährlichkeit	500-10000	
Unbefugtes Einleiten von (flüssigen) Stoffen in ein oberirdisches Gewässer		
Einleiten von Mineralöl, Pflanzenschutzmitteln > 1 l; < 5 l	100-1500	250-5000
mehr als 5 l	500-25000	
Einleiten sonstiger wassergefährdender Flüssigkeiten		
in unbedeutenden Mengen / in bedeutenden Mengen	25-100	1000-30000
Einleiten von Abwasser		
- Niederschlagswasser aus Hof- oder Verkehrsflächen 50 - 500	50-500	
- sonstiges Einleiten von Abwasser 50 - 5.000	50-5000	
- Einleiten von Jauche, Gülle oder Silosickersaft		
einmalig / über eine längere Zeit	150-2500	500-5000
gewerbliches Abwasser / mit Giftstoffen	500-7500	2500-50000
Häusliches Abwasser		
nach Vorklärung / ohne Vorklärung	50-1000	250-3000
Kraftfahrzeugwaschwasser beim Waschen am Gewässer	150-1250	
Unbefugtes Einleiten von Stoffen in das Grundwasser		
Einleiten von Mineralöl	75-30000	
Einleiten von giftigen Stoffen	500-50000	
Einleiten sonstiger wassergefährdender Flüssigkeiten	25-30000	
Einleiten von Abwasser		
Einleiten von Niederschlagswasser aus dem Bereich von bebauten oder befestigten Grundstücken	150-1500	
Einleiten von Jauche, Gülle oder Silosickersaft		
einmalig / über eine längere Zeit	150-5000	500-7500
sonstiges Einleiten von Abwasser / gewerbliches Abwasser	50-5000	750-7500
häusliches Abwasser		
nach Vorklärung / ohne Vorklärung	100-1250	250-3000
Verstoß gegen Vorschriften der Indirekteinleitungsverordnung – IndVO		
Einleiten von Stoffen oder Stoffgruppen ohne Genehmigung in öffentliche Abwasseranlagen	250-5000	
Einleiten oder Einbringen von Abwasser in öffentliche Abwasseranlagen ohne Geringhaltung der Schadstofffracht entsprechend	250-5000	
Unbefugtes Zutageleiten von Grundwasser oder Herstellen eines Gewässers bei Sand- und Kiesgruben		1-5 je m ³ Abbaugut gewachsenen Bodens
Ausbau eines Gewässers ohne einen nach § 31 Abs. 1 WHG festgestellten oder genehmigten Plan	150-50000	
Abweichen von einem nach § 31 Abs. 1 WHG festgestellten o. genehmigten Plan	150-50000	
Beschädigung, unbefugtes Beseitigen oder Ändern einer von der Wasserbehörde angebrachten Bezeichnung der Uferlinie (§ 7 Abs. 2 WG) ohne die erforderliche behördliche Mitwirkung o. unbefugtes Ändern, Anbringen, Ausbessern, Befestigen, Erneuern, Versetzen von Marken zur Bezeichnung der Stauhöhen, des Wasserstandes o. sonstigen Abmessungen (§ 31 WG) sowie Unterlassen einer geforderten Anzeige bei beschädigten oder veränderten Marken	25-5000	
Errichten oder wesentliche Änderung von Anlagen in oder über dem Bett eines oberirdischen Gewässers oder an dessen Ufer	150-10000	
Erhöhen o. Vertiefen der Erdoberfläche o. Herstellen, Beseitigen oder wesentliches Umgestalten von Anlagen, Ablagern o. Beseitigen von Baum- o. Strauchpflanzungen im Überschwemmungsgebiet ohne Genehmigung	100-10000	

Bußgeldkatalog Bayern (Stand: 2011)			
Verstößen gegen das Landschaftsgesetz			
1* in Naturschutzgebieten, Nationalparks, Naturdenkmälern, gesetzlich geschützte Biotopen, geschützten Landschaftsteilen, einstweilig sichergestellten Schutzgebieten			
2* in Landschaftsschutzgebieten, einstweilig sichergestellte Schutzgebiete			
3* außerhalb geschützter Flächen, insbesondere Naturparks und Biosphärenreservate, soweit sie nicht Spalte 2 und 3 unterfallen			
Unerlaubte oder untersagte Errichtung, Aufstellung, Anlegung oder wesentliche Änderung von Gebäuden einschließlich ortsfesten Hütten, Türme und Masten aller Art			
	1*	2*	3*
baurechtlich genehmigungsfreie Vorhaben	150-3000	100-1500	
bis 100 m ³ umbauten Raum	750-7500	500-5000	
über 100 m ³ umbauten Raum	2500-50000	1500-50000	
Buden, Verkaufsständen, Verkaufswagen, Warenautomaten oder Festzelten			
bis 2 m ²	75-1000	1500-50000	
über 2 m ²	150-2500	100-1500	
Werbeanlagen oder Werbemitteln			
bis 2 m ² oder 2 m ³	50-500	25-500	15-500
über 2 m ² oder 2 m ³	75-2500	100-1500	40-750
Sport-, Erholungs- und Freizeitanlagen aller Art			
bis 1.000 m ²	250-10000	150-5000	
bis 10.000 m ²	1500-25000	1000-15000	
über 10.000 m ²	3500-50000	2500-50000	
Flug-, Lager-, Stell-, Ausstellungs-, Zelt- und Campingplätzen, Friedhöfen, Abfallentsorgungsanlagen			
bis 1.000 m ²	250-10000	150-5000	
bis 10.000 m ²	1500-25000	1000-10000	
über 10.000 m ²	3500-50000	2500-50000	
Wegen, Straßen und Plätzen, Eisen- und Seilbahnen einschließlich Liften und sonstigen Verkehrsflächen und -einrichtungen			
bis 100 m ² oder 50 m Länge	150-2500	100-1500	
bis 1.000 m ² oder 500 m Länge	750-15000	500-10000	
über 1.000 m ² oder 500 m Länge	2500-50000	1500-50000	
Ober- und unterirdischen Ver- oder Entsorgungsleitungen sowie sonstigen Transportleitungen			
bis 100 m	250-1000	100-500	
bis 1.000 m	500-15000	250-10000	
über 1.000 m	2500-50000	1000-50000	
Abgrabungen, Aufschüttungen, Verfüllungen, Auf- und Abspülungen			
bis 1.000 m ² oder 1.000 m ³	500-7500	150-2500	
bis 10.000 m ² oder 10.000 m ³	1500-20000	1000-10000	
über 10.000 m ² oder 10.000 m ³	2500-50000	1500-50000	
Einfriedungen aller Art	pro lfd. m 5, mind. 75	pro lfd. m 3, mind. 50	pro lfd. m 2, mind. 25
Gewässern einschließlich Fischteichen			
bis 100 m ²	100-2500	50-1500	
bis 1.000 m ²	1000-15000	750-10000	
über 1.000 m ²	2500-50000	1500-30000	
Zelten oder Wohnwagen	50-500	15-2500	10-200
Sonstigen baulichen Anlagen, auch wenn sie keiner Baugenehmigung bedürfen			
baurechtlich genehmigungsfreie Vorhaben	150-3000	100-1500	
bis 100 m ³ umbautem Raum	750-7500	500-5000	
über 100 m ³ umbautem Raum	2500-50000	1500-50000	

Auf- und Abstellen von nicht zugelassenen Kraftfahrzeugen und Anhängern oder sonstigen transportablen Anlagen oder Einrichtungen im Außenbereich	500-5000	50-2500	
Nichterrichten des Abbau- und Betriebsgeländes entsprechend dem genehmigten Abgrabungsplan	10 % der Rekultivierungskosten, max.50.000		
Unerlaubtes oder untersagtes Entwässern oder sonstiges nachhaltiges Verändern von Feuchtgebieten, insbesondere Mooren, Brüchen, Feuchtwiesen, Tümpeln und Teichen sowie Beseitigen oder Beschädigen von Ufervegetation oder von Röhricht und Schilfbeständen			
bis 1.000 m ²	200-7500	100-5000	50-2000
bis 10.000 m ²	2000-25000	1000-15000	500-10000
über 10.000 m ²	3000-50000	1500-25000	750-12500
Unerlaubte oder untersagte Beseitigung oder Beschädigung von Hecken, Baumreihen, Alleen, Feldrainen und sonstigen Flurgehölzen			
bis 10 m	50-1000	50-500	
bis 100 m	500-5000	250-2000	
über 100 m	1500-15000	1000-1000	
pro Baum	50-5000	50-5000	
Unerlaubte oder untersagte Erstaufforstung sowie die Anlage von Weihnachtsbaum- und Schmuckreisigkulturen			
bis 1.000 m ²	250-4000	150-2500	
bis 10.000 m ²	1500-12500	500-7500	
über 10.000 m ²	2500-50000	1500-30000	
Unerlaubtes oder untersagtes Umbrechen von Dauergrünland			
5.000 - 10.000 m ²	1500-12500	500-2500	
über 10.000 m ²	2500-50000	1500-30000	
Unerlaubte oder untersagte Umwandlung von Wald oder sonstigen flächenhaften Holzbeständen			
bis 1.000 m ²	150-2500	100-1500	
bis 10.000 m ²	750-12500	500-5000	
über 10.000 m ² 2.500 - 50.000 1.500 - 30.000	2500-50000	1500-30000	
Naturschutzrechtlich verbotenes Betreten von Flächen und Baden in Gewässern, die nach Naturschutzrecht nicht genutzt werden dürfen	50-2000	15-1000	25-750
Naturschutzrechtlich verbotenes Reiten und Fahren oder Abstellen von Fahrzeugen aller Art sowie naturschutzrechtlich verbotenes Befahren von Gewässern	50-5000	25-2500	25-2000
Naturschutzrechtlich verbotenes Verunreinigen oder Beschädigen von Grundstücken	75-2500	50-1500	25-1000
Unerlaubtes Beeinträchtigen des Rechtes, alle Teile der freien Natur zu betreten	25-2500		
Zu widerhandlungen gegen eine vollziehbare Anordnung, Veränderung oder Störung von geschützten oder einstweilig sichergestellten Gegenständen einzustellen	100-50000	50-25000	
Beunruhigen, Fangen, Verletzen oder Töten wild lebender Tiere oder deren Entwicklungsstadien, Entfernen, Beschädigen oder Zerstören von Nestern oder sonstigen Brut-, Wohn- oder Zufluchtsstätten	2 x wirtschaftlichen Wert. Mins. 50		

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

Beschädigen, Ausreißen oder Ausgraben wild wachsender Pflanzen	2 x wirtschaftlichen Wert. Mins. 50		
Einbringen von Bäumen, Sträuchern und sonstigen Pflanzen oder Aussetzen von Tieren	75-7500	50-7500	
Verstöße gegen sonstige Verbote, wie etwa			
Anzünden und/ oder Betreiben von Feuer	75-2500	50-1500	
Erzeugen von Lärm, Benutzen von Tonübertragungs- oder Tonwiedergabegeräten	50-2500	25-1500	
Verlassen von Wegen	50-1000		
Reiten und Fahren auf Flächen, deren Benutzung untersagt ist	50-5000	25-2500	
Parken oder Abstellen von Kfz, Wohn- oder Campingfahrzeugen sowie Zelten und Lagern	50-2500	25-1500	
Betreiben von Flugmodellen oder Starten und Landen mit anderen Luftfahrzeugen	50-2500	25-1500	
Anbringen von Schildern oder Beschriftungen	25-1000	25-750	
Ausbringen von organischem oder mineralischem Dünger, Gülle, Klärschlamm, oder Pflanzenbehandlungsmitteln oder Handlungen, die den Boden in seiner Gestalt, Struktur und Beschaffenheit verändern oder verändern können	75-2500	50-1500	
Lagern von Abfällen oder sonstigen Materialien und Gegenständen	75-2500	50-1500	
Ändern der bisherigen Nutzung in einer Art, die dem Schutzzweck zuwiderläuft	75-2500	50-1500	
Bußgeldkatalog Baden-Württemberg (Stand: 2004)			
Verstößen gegen das Landesimmissionsschutzgesetz			
Nicht genehmigungsbedürftige Anlagen, Beschaffenheit von Anlagen, Stoffen, Erzeugnissen, Brennstoffen und Treibstoffen, Betrieb von Fahrzeugen			
Nichtbefolgung einer Anordnung zur Verhinderung von Luftverunreinigungen			
wenn noch keine schädlichen Umwelteinwirkungen eintreten	150-1500		
wenn erhebliche Nachteile oder erhebliche Belästigungen eintreten	500-15000		
wenn darüber hinaus die Gesundheit anderer oder fremde Sachen von bedeutendem Wert gefährdet werden können	1500-25000		
Verstoß gegen eine Anordnung, die beim Betrieb der Anlage entstehenden Abfälle ordnungsgemäß zu beseitigen			
wenn die Abfälle für Gesundheit und Sachen ungefährlich sind	150-1500		
wenn erhebliche Belästigungen oder Nachteile entstehen	500-15000		
wenn die Gesundheit anderer oder fremde Sachen von bedeutendem Wert gefährdet werden können	1500-25000		
Betrieb einer Anlage entgegen einer vollziehbaren Untersagung nach § 25 Abs. 1 BImSchG (Ordnungswidrigkeit nach § 62 Abs. 1 Nr. 6 BImSchG)			
wenn keine erheblichen Nachteile oder Belästigungen entstehen	150-1500		
wenn erhebliche Nachteile oder Belästigungen entstehen	500-15000		
wenn die Gesundheit anderer oder fremde Sachen von bedeutendem Wert gefährdet werden können	1500-25000		
Betrieb eines Fahrzeugs unter Verstoß gegen die Pflicht nach § 38 Abs.1 Satz 2 BImSchG (Ordnungswidrigkeit nach § 62 Abs. 1 Nr. 7a BImSchG) 50 - 250	50-250		

Verkehrsverbote bei erhöhten Ozonkonzentrationen nach dem BImSchG	
Teilnahme mit einem Kfz am öffentlichen Verkehr	50-100
Betrieb eines Kfz mit geringem Schadstoffausstoß auf öffentlichen Straßen ohne Kennzeichnung mit einer amtlichen	40-50
Verordnung über kleine und mittlere Feuerungsanlagen - 1. BImSchV -	
Einsatz von anderen als den nach § 3 Abs. 1 oder § 4 Abs. 3 Satz 2 zugelassenen Brennstoffen	100-1000
Betrieb einer Feuerungsanlage für feste Brennstoffe, so dass ihre Abgasfahne bei Dauerbetrieb nicht heller ist als der Grauwert 1 der Ringelmann-Skala	150-1500
Betrieb einer Feuerungsanlage für feste Brennstoffe mit einer Nennwärmeleistung bis 15 kW oder einer vor dem 01. Oktober 1988 errichteten Feuerungsanlage mit einer Nennwärmeleistung von 15 bis 22 kW oder eines Grundofens über 15 kW unter Einsatz anderer als der in § 3 Abs. 1 Nr. 1-4 genannten Brennstoffe	150-2500
Betrieb einer Öl- oder Gasfeuerungsanlage ohne die Bescheinigung des Herstellers	150-2500
Errichtung oder Betrieb von Feuerungsanlagen für feste Brennstoffe mit einer Nennwärmeleistung von mehr als 15 kW unter Überschreitung der zulässigen Massenkonzentration	100-2500
Verordnung zur Emissionsbegrenzung von leichtflüchtigen halogenierten organischen Verbindungen - 2. BImSchV -	
Einsatz anderer als der nach § 2 Abs. 2 Satz 1 oder 4 zugelassenen leichtflüchtigen Halogenkohlenwasserstoffe (Ordnungswidrigkeit nach § 18 Abs. 1 Nr. 1 i.V.m. § 62 Abs. 1 Nr. 7 BImSchG)	500-5000
Verordnung über Verbrennungsanlagen für Abfälle - 17. BImSchV -	
Nichteinhaltung der Mindesttemperatur	250-2500
Nichteinhaltung der Verweilzeit	250-2500
Nichteinhaltung des Mindestvolumens an Sauerstoff	250-1500
Überschreitung von Emissionsgrenzwerten (Überschreitung der Tagesmittelwerte)	
bis zu 50 vom Hundert	100-250/Tag
bis zu 100 vom Hundert	150-350/Tag
über 100 vom Hundert	250-750/Tag

Liite 3. Hallinnolliset ympäristösanktiomaksut Ruotsissa (miljösanktionsavgifter)

	Gärning	Avgift Kr.
Artskydd	inte anmäla en förevisning till länsstyrelsen trots att det finns en föreskrift om att en sådan anmälan ska göras (44 § artskyddsförordningen 2007:845)	2 000
	inte föra en förteckning (51 § artskyddsförordningen 2007:845)	5000
	vara försenad med att till länsstyrelsen ge in den förteckning som ska föras i enlighet med ett verksamhetstillstånd (3 § Naturvårdsverkets föreskrifter om artskydd NFS 2009:10)	1000
	inte i rätt tid lämna en deklARATION om en sådan genetisk resurs eller traditionell kunskap som avses i EU förordningen 511/2014 eller en sådan traditionell kunskap som avses i miljöbalken 8:5 § 2 (art. 7.2 EU förordning om genetiska resurser 511/2014)	5000
Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	1. inrätta en avloppsanordning utan tillstånd trots att ett sådant tillstånd krävs (13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 1998:899)	5000
	2. ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning utan tillstånd som före anslutningen inte hade någon vattentoalett ansluten (samma)	3000
	3. inrätta en avloppsanordning utan att ha gjort en anmälan trots att en sådan anmälan krävs (samma)	3000
	1. inrätta en värmepumpsanläggning utan tillstånd trots att det krävs enligt föreskrifter som kommunen har meddelat (17 § förordningen 1998:899)	3000
	2. utan att ha gjort en anmälan inrätta en värmepumpsanläggning som inte är tillståndspliktig (samma)	1000
	påbörja en verksamhet utan att ha gjort en anmälan trots att en sådan anmälan krävs (38 § förordningen 1998:899)	3000
Verksamheter som orsakar miljöskador	innan anmälan (trots krav enligt miljöbalken 10:17 §) har gjorts utföra grävning, schaktning eller andra markarbeten, vidta bebyggelseåtgärder, ändra markanvändningen eller vidta andra åtgärder	
	- en fysisk person eller en ideell förening	2000
	- en juridisk person (annan än en ideell förening)	10000
Vilthägn och miljö-hänsyn i jordbruket	uppföra vilthägn utan tillstånd där allmänheten får färdas fritt, om vilthägnet omfattar mer än 2 hektar sådan mark (miljöbalken 12:11 §)	500 / hektar, max 50000
	åsidosätta kravet för jordbruksföretag med mer än 5 hektar åkermark att ha en viss del av marken höst- eller vinterbevuxen (11 § förordningen om miljöhänsyn i jordbruket 1998:915)	1000-25000; 500 / helt hektar
	ta emot stallgödsel eller andra organiska gödselmedel eller föra bort stallgödsel utan att ha den dokumentation som krävs (13 - 14 § Statens jordbruksverks föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket i fråga om växtnäring SJVFS 2004:62)	1000
Genteknik	inte se till att en skriftlig anmälan görs (art. 4 EG förordning om gränsöverskridande förflyttning av GMO 1946/2003)	5000

	Gärning	Avgift Kr.
Bekämpningsmedel	använda ett växtskyddsmedel som hänförs till klass 1 utan ett sådant användningstillstånd som omfattar den användning som medlet är godkänt (2:18 § förordningen om bekämpningsmedel 2014:425)	10000
	använda en biocidprodukt som hänförs till klass 1 utan ett sådant användningstillstånd som omfattar den användning som medlet är godkänt (3:15 § förordningen 2014:425)	10000
	använda ett växtskyddsmedel som hänförs till klass 2 utan ett sådant användningstillstånd som omfattar den användning som medlet är godkänt (2:19 § förordningen 2014:425)	5000
	använda ett växtskyddsmedel utan tillstånd av den kommunala nämnden (2:40 § förordningen 2014:425)	10000
	använda ett växtskyddsmedel utan att ha gjort en anmälan till den kommunala nämnden (2:41 § förordningen 2014:425)	5000
	inte dokumentera vilka skyddsavstånd som har hållits vid spridning av växtskyddsmedel som sker utomhus, vilka övriga försiktighetsåtgärder till skydd mot miljöpåverkan som har vidtagits vid spridning samt i vilket syfte växtskyddsmedlet har använts (2:56 § förordningen 2014:425)	5000
Bensingaser och brandfarliga vätskor	överlåta motorbensin trots att det av kontrollintyg framgår att återföringssystem saknas eller är helt ur funktion eller att utrustningen för steg 2 inte omfattas av typgodkännande (25 § Naturvårdsverkets kungörelse om återföringssystem för bensingaser SNFS 1991:1)	
	- för en bensinstation <1000 m ³ motorbränsle hanteras per år	20000
	- för en bensinstation 1000-5000 m ³ motorbränsle hanteras per år	30000
	- för en bensinstation 5 000 m ³ > motorbränsle hanteras per år	40000
	- i andra fall	5000
	inte skriftligen informera tillsynsmyndigheten (4:1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor NFS 2003:24)	1000
	utföra installationskontroll eller revisionskontroll (8:1-4 § Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:24)	3000
	inte utföra återkommande kontroll inom angivna intervall (8:5-6 § Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:24)	2000

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

	Gärning	Avgift
Fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen	inte uppfylla föreskrivna krav på läckagekontroll (art. 3.3 (2), 4.1, 4.2, 4.3 EU förordning om fluorerade växthusgaser 517/2014)	5000
	inte ha installerat ett system för upptäckt av läckage (art. 5 EU förordning 517/2014)	5000
	inte ha upprättat och fört register (art. 6.1, 6.2, 6.3 EU förordning 517/2014)	5000
	inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering eller intyg (art. 11.4-11.5 EU förordning 517/2014)	5000
	inte uppfylla föreskrivna krav på redovisning och dokumentation (art. 14.1-14.2 EU förordning 517/2014)	5000
	överskrida tilldelad kvot (art. 15.1 (2) EU förordning 517/2014)	5000
	vara försenad med att lämna in föreskriven rapport eller föreskrivet granskningsdokument till Europeiska kommissionen och till den behöriga myndigheten (art. 19.1-19.5 EU förordning 517/2014), eller vara försenad med föreskriven granskning av revisor (art. 19.6)	5000
	inte märka behållare som innehåller kontrollerade ämnen på föreskrivet sätt (art.10.3 EU förordningen om ozonnedbrytande ämnen 1005/2009)	5000
	inte registrera sig hos Europeiska kommissionen (art 10.4 EU 1005/2009)	5000
	att inte registrera sig hos Europeiska kommissionen (art. 11.5 EU förordning 1005/2009)	2000
	vara försenad med att underrätta Europeiska kommissionen om den förutsedda efterfrågan av kontrollerade ämnen (art. 10.5 EU förordning 1005/2009)	2000
	inte ha upprättat och fört register (art. 11.7 EU förordning 1005/2009)	5000
	inte ha upprättat och fört register (art. 23.3 EU förordning 1005/2009)	2000
	inte i förväg ha anmält en överlåtelse till Europeiska kommissionen (art. 14.1 EU förordning 1005/2009)	2000
	inte uppfylla föreskrivna krav på kontrollintervall (art. 23.2 EU förordning 1005/2009)	5000
	vara försenad med att lämna uppgifter till Europeiska kommissionen (art. 27 EU förordning 1005/2009)	2000
	inte uppfylla föreskrivna krav för läckagekontroll (10, 11, 16 § förordningen om fluorerade växthusgaser 2016:1128)	5000
	inte ha upprättat och fört register (13 § förordningen 2016:1128)	2000
	inte underrätta tillsynsmyndigheten (14 § förordningen 2016:1128)	5000
	vara försenad med att lämna in en rapport (15 § förordningen 2016:1128)	1000
	inte uppfylla föreskrivna krav på certifiering (17-18 § förordningen 2016:1128)	
	- en fysisk person eller en ideell förening	3000
	- en juridisk person (annan än en ideell förening)	10000

	Gärning	Avgift
Avfall och producentansvar	vara försenad med att underrätta den behöriga myndigheten om ändrad transportväg (art. 13.2 (1) EU förordning om transport av avfall 1013/2006)	2000
	vara försenad med att till de behöriga myndigheterna lämna in intyg om att avfallet har behandlats i avvaktan på återvinning eller bortskaftande eller att avfallet har slutligt återvunnits eller bortskaftats (art 15 d / 16 e EU förordning 1013/2006)	5000
	i egenskap av transportör inte se till att transportdokumentet och kopior på anmälningsdokumentet medföljer transporten (art. 16 c EU förordning 1013/2006)	10000
	vara försenad med att meddela de behöriga myndigheterna och mottagaren om väsentliga ändringar i fråga om den godkända transporten (art. 17.1 EU förordning 1013/2006)	2000
	inte se till att ett korrekt ifyllt och undertecknat informationsdokument enligt bilaga VII till förordningen medföljer avfallet (art. 18.1 EU förordning 1013/2006)	10000
	inte bevara dokumentation och information (art. 20 EU förordning 1013/2006)	5000
	vara försenad med att meddela den behöriga mottagarmyndigheten om att en transport har avisats (art. 22.1 EU förordning 1013/2006)	5000
	gräva ned annat avfall än trädgårdsavfall på en fastighet inom detaljplanelagt område utan att ha gjort en anmälan (45 § avfallsförordningen 2011:927)	1000
	vara försenad med att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket (59 a § avfallsförordningen 2011:927)	10000
	i egenskap av lämnare eller mottagare inte se till att det finns ett transportdokument med uppgift om avfallslag, avfallsmängd, lämnare och mottagare (60 § avfallsförordningen 2011:927)	5 000
	deponera utsorterat brännbart avfall (9 § förordningen om deponering av avfall 2001:512)	5000
	deponera organiskt avfall (10 § förordningen 2001:512)	10000
	saluföra eller överläta konsumtionsfärdig dryck i plastflaska eller metallburk som inte ingår i ett godkänt retursystem och som inte är märkt med uppgift om att förpackningen ingår i ett sådant system (8 §, 10 § förordningen om retursystem för plastflaskor och metallburkar 2005:220)	
	> 100 flaskor och burkar	1000
	100-1000 flaskor eller burkar	5000
	1 000-20 000 flaskor eller burkar	20000
	20 000 < flaskor eller burkar	50000
	vara försenad med att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket (56 § (1, 4- 5) förordningen om producentansvar för elutrustning 2014:1075)	10000
	vara försenad med att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket (62-63 § förordningen 2014:1075)	10000
	inte redovisa till Naturvårdsverket hur skyldigheterna enligt förordningen uppfyllts (13 § 1 förordningen om producentansvar för bilar 2007:185)	20000
	inte lämna uppgifter till Naturvårdsverket för kontroll av återanvändnings- och återvinningsnivåerna (13 § 2 förordningen 2007:185)	20000
	inte senast den 28 februari varje år lämna de föreskrivna uppgifterna till den operativa tillsynsmyndigheten i den eller de kommuner där bilskrotningsverksamheten bedrivs (47 § bilskrotningsförordningen 2007:186)	5000

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

	Gärning	Avgift
	vara försenad med att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket (21 § förordningen om producentansvar för batterier 2008:834)	10000
	bedriva verksamhet där farligt avfall mellanlagras, återvinns eller bortskaffas och inte i rätt tid upprätta den förteckning som krävs (7 § Naturvårdsverkets föreskrifter om transport av avfall NFS 2005:3)	
	- om "tillståndsplikt A" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen (2013:251)	50000
	- om "tillståndsplikt B" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	25000
	- om "anmälningsplikt C" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	5000
Tillsyn, rapportering och egenkontroll	bedriva verksamhet utan att det finns någon fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret (4 § förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll 1998:901)	
	- om "tillståndsplikt A" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen (2013:251)	50000
	- om "tillståndsplikt B" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	25000
	bedriva verksamhet utan att det finns några dokumenterade rutiner för fortlöpande kontroll (5 § förordningen 1998:901)	
	- om "tillståndsplikt A" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	30000
	- om "tillståndsplikt B" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	10000
	bedriva verksamhet utan att det finns någon förteckning över kemiska produkter och biotekniska organismer (7 § förordningen 1998:901)	
	- om "tillståndsplikt A" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	50000
	- om "tillståndsplikt B" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	25000
	utföra mätningar och provtagningar utan att någon dokumentation görs (5 § Naturvårdsverkets föreskrifter om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter NFS 2000:15)	
	- om "tillståndsplikt A" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	20000
	- om "tillståndsplikt B" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	10000
	- om "anmälningsplikt C" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen och i andra fall om verksamheten omfattas av ett tillstånd som har meddelats med stöd av miljöbalken 9:6 a - 6 b § eller motsvarande äldre bestämmelser	3 000
	vara försenad med att ge in en miljörapport (6 § Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport NFS 2006:9)	
	- om "tillståndsplikt A" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	2000
	- om "tillståndsplikt B" gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen	1000

Liite 4. Hallinnollisen ympäristösanktiomaksun soveltamisala Englannissa ja Walesissa

	FMP	VMP
Environment Act 1995		
Section 110(1) Obstruction of Environment Agency officer.		x
Section 110(2)(a) Failure to comply with any requirement imposed under Section 108.		x
Section 110(2)(b) Failure/refusal to provide facilities or assistance reasonably required by an Environment Agency officer.		x
Section 110(2) c) Prevent any other person from appearing before or from answering any questions to an Environment Agency officer.		x
Water Resources Act 1991		
Section 173 & Sched. 20, Para 7 WRA Obstructing an Environment Agency Officer exercising powers of entry.		x
Section 206(1) Making a false or misleading statement when furnishing information or making an application.		x
Section 206(3A) Intentionally makes a false entry in any record required to be kept by virtue of a consent.		x
Water Resources Act 1991 (WRA)		
Section 202(4) Failure to provide information required by a notice under section 202.		x
Section 161D(1) Failure to comply with an Anti Pollution Works notice.		x
Control of Pollution (Oil Storage) (England) Regulations 2001		
Regulation 9 Failure to meet the requirements of Regulations 3 to 5 of the Oil Storage Regulations.	x	x
Nitrate Pollution Prevention Regulations 2015		
Regulation 41(1) Breach of any provision of the Regulations.	x	x
Water Industry Act 1991 (WIA)		
Section 120(9) Where a sewerage undertaker fails to refer to the Environment Agency, within two months, any question as to whether the discharges of special category effluent should be prohibited or made subject to conditions.	x	x
Section 130(7) Where a sewerage undertaker fails to refer to the Environment Agency any question as to whether any operations for the purpose of or in connection with the reception or disposal of special category effluent should be prohibited or made subject to conditions.	x	x
Section 133(5) Where a sewerage undertaker fails to exercise its powers so as to secure compliance with the provisions of a notice served by the Environment Agency under section 132 WIA.		x
Section 135A(2)(a) Failing to provide information.		x

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

	FMP	VMP
Environmental Protection Act 1990 (EPA)		
Section 71(3) Non-compliance with a Section 71 EPA 1990 notice		x
Producer Responsibility Obligations (Packaging Waste) Regulations 2007		
Regulation 40(1)(a) Producer fails to register.	x	x
Regulation 40(1)(b) Producer fails to recover/recycle. Where an obligated person has failed to recover/recycle or a small producer has failed to recycle their obligation.		x
Regulation 40(1) c Producer fails to furnish certificate. Where a producer fails to furnish a certificate of compliance by due date.	x	
Regulation 40(8)(a) Group fails to recover/recycle. Where there is a group registration and it does not recover or recycle in accordance with its obligations, action will be taken against the holding company.		x
Regulation 40(8)(b) Group fails to furnish certificate. Where there is a group registration and it does not furnish the certificate by the due date, action will be taken against the holding company.	x	
Regulation 40(3) Where an operator of a scheme fails to recover or recycle his obligation.		x
Regulation 40(7) Obstruction.		x
Hazardous Waste (England and Wales) Regulations 2005		
Regulation 19 (2), (3) and (4) Hazardous waste mixed with non-hazardous waste, a different category of hazardous waste (or any other substance).		x
Regulation 20 Where mixed hazardous waste has not been separated.		x
Regulation 34 Use of non-unique consignment codes or not in accordance with the Environment Agency's coding standard.		x
Regulation 35 Failure to use consignment notes		x
Regulation 36 Failure to use consignment notes (standard procedure).		x
Regulation 37 Failure to prepare and/or complete a schedule of carriers where more than one carrier transports, or is to transport, a consignment.		x
Regulation 39 Failure to use consignment notes for removal of ships' waste to reception facilities.		x
Regulation 40 Failure to use consignment notes for removal of ships' wastes other than to reception facilities.		x
Regulation 41 Failure to use consignment notes for removal of wastes by pipeline.		x
Regulation 42 Failure to use consignment notes for rejecting consignments.		x
Regulation 43 Failure to use further consignment notes for a rejected consignment.		x
Regulation 46 Failure to use consignment notes for cross-border movements of waste (Schedule 7).		x
Regulation 47 Where records of the place of discharge on land of hazardous waste are not kept, maintained or retained as specified.		x
Regulation 48 Where records and inventories of hazardous waste are not kept, maintained or retained as specified.		x

	FMP	VMP
Regulation 49 Failure of a producer, holder, consignor, dealer or broker to keep, maintain or retain chronological records as specified.		x
Regulation 50 Failure of a carrier to keep, maintain or retain chronological records as specified.		x
Regulation 51 Failure of a person to keep and/or surrender registers and records as required by Regulations 47 to 50.		x
Regulation 53 Where the operator of a consignee facility receiving hazardous waste fails to make a consignee quarterly return for all hazardous waste received at that facility within the time periods set out in Regulation 53(4).		x
Regulation 54 Failing to provide consignee returns to the producer, holder or consignor within one month of the end of the quarter in which any related waste was accepted.		x
Regulation 55 Non-compliance with a Regulation 55 notice.		x
Regulation 62 Where, in the case of emergency and grave danger, a holder of hazardous waste had not taken all lawful and reasonable steps to avert or mitigate the emergency or grave danger.		x
Regulation 68 Where a person provides false or misleading information or makes false entries.		x
Transfrontier Shipment of Waste Regulations 2007 (TFS)		
Regulation 17 Failure to comply with Article 49(1), manage shipments of waste in an environmentally sound manner and without endangering health.		x
Regulation 18(a) Transport of waste other than in accordance with the notification or movement document.		x
Regulation 18(b) Transport of waste to which the procedural requirements of Article 18(1) apply other than in accordance with the Annex VII document.		x
Regulation 19(2)(a) Transport of waste without notifying the competent authority of dispatch in accordance with Article 4.		x
Regulation 19(2)(b) Transport of waste without a contract or declaration having been made in accordance with Article 5.		x
Regulation 19(2) c) Transport of waste without a financial guarantee or equivalent insurance being in place and approved by the competent authority in accordance with Article 6.		x
Regulation 19(2)(d) Transport of waste without required consent having been issued by any concerned competent authority.		x
Regulation 19(2)(e)(i) Transport of waste without the movement document having been completed in accordance with Article 16, first paragraph and Article 16(a).		x
Regulation 19(2)(e)(ii) Transport of waste without the movement document having been sent to the competent authorities concerned and the consignee in accordance with Article 16(b).		x
Regulation 19(2)(f) Transport of waste without being accompanied by the movement document and notification document in accordance with Article 16(c).		x
Regulation 19(2)(g) Transport of waste without the competent authorities and consignee having been notified of a change in details or shipment conditions in accordance with Article 17.		x
Regulation 19(3)(a) Breach any condition imposed under Article 10.		x

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

	FMP	VMP
Regulation 19(3)(b) Failure to comply with Article 19 (prohibition on mixing waste which is subject to notification and consent requirements during shipment).		x
Regulation 19(3)(c) Transport of waste destined for interim recovery or disposal operation without a notification document completed in accordance with Article 15(a).		x
Regulation 19(3)(d) Failure to transport waste in compliance with Article 19.		x
Regulation 20(2)(a) Transport Article 3(2) or (4) waste without being accompanied by a completed Annex VII document in accordance with Article 18(1)(a) that is signed in accordance with 18(1)(b).		x
Regulation 20(2)(b) Transport Article 3(2) waste without a contract referred to in Article 18(2) having been entered into.		x
Regulation 20(2)(c) Failure to comply with Article 20 (prohibition on mixing Article 3(2) or (4) waste during shipment).		x
Regulation 20(2)(c) Failure to comply with Article 20 (prohibition on mixing Article 3(2) or (4) waste during shipment).		x
Regulation 22(2)(a) Export waste for disposal to EFTA countries without compliance with Article 35(1).		x
Regulation 22(2)(b) Export waste for disposal to EFTA countries in breach of Article 35(5).		x
Regulation 23 Transport waste specified in Article 36(1) that is destined for recovery in a country to which the OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) Decision does not apply.		x
Regulation 24(2)(a) Export of waste for recovery to OECD countries, without the provisions of Article 38(1) having been complied with.		x
Regulation 24(2)(b) Transport waste for recovery to any country to which the OECD Decision applies, in breach of Article 38(6) (requirement for consignment only to facilities authorised to operate under the applicable national law of the country of destination).		x
Regulation 25(a) Transport of waste to the Antarctic.		x
Regulation 25(b) Transports waste destined for disposal in an overseas country/territory in breach of Article 40(1).		x
Regulation 25(c) Transports waste destined for recovery in an overseas country/territory in breach of Article 40(2).		x
Regulation 25(d) Transports waste specified in Article 40(3) destined for recovery in an overseas country/territory without the provisions of that Article having been complied with.		x
Regulation 26 Transport waste destined for disposal in breach of Article 41(1).		x
Regulation 27(2) Transport of waste for disposal from a country Party to the Basel Convention, without complying with Article 42(1).		x
Regulation 28 Transport of waste destined for recovery that has come from a third country or area in breach of Article 43(1).		x
Regulation 29(2) Transport of waste from or through an OECD Decision country, without complying with Article 44(1).		x
Regulation 30(2) Import of waste for recovery from a non-OECD Decision country Party to the Basel Convention, without complying with Article 45.		x

	FMP	VMP
Regulation 31 Import of waste from overseas countries/territories without complying with Article 46(1).		x
Regulation 32(2) Transport of waste destined for disposal that has originated from and is destined for a third country and is transported through the UK, without complying with Article 47.		x
Regulation 33(2) Transport of waste destined for recovery that has originated from and is destined for a country to which the OECD Decision does not apply and is transported through the UK, without complying with Article 48(1).		x
Regulation 34(2) Transport of waste destined for recovery that has originated from and is destined for a country to which the OECD Decision applies and is transported through the UK, without complying with Article 48(2).		x
Regulation 35(2) Transport of waste destined for recovery that has originated from a country where the OECD Decision does not apply and is destined for a country to which the OECD Decision applies (or vice versa) and is transported through the UK, without complying with Article 48(3).		x
Regulation 36 Failure of an operator of a facility to notify the competent authority immediately when they know or could reasonably suspect that waste brought to that facility is an illegal shipment of waste.		x
Regulation 37(2)(a) Failure of an operator of a facility to ensure that the recovery or disposal of notifiable waste is completed in accordance with Article 9(7).		x
Regulation 37(2)(b) Failure of an operator of a facility to comply with any condition of a consent imposed by the competent authority of destination, in accordance with Article 10(1).		x
Regulation 37(2)(c) Failure of an operator of a facility to comply with any condition imposed by the competent authority of destination, in accordance with Article 10(5).		x
Regulation 37(2)(d) Failure of an operator of a facility to retain the movement document in accordance with Article 16(c).		x
Regulation 37(2) e) Failure of an operator of a facility to provide confirmation that waste has been received, in accordance with Article 16(d).		x
Regulation 37(2)(f) Failure of an operator of a facility to certify that non-interim recovery or disposal has been completed, in accordance with Article 16(e).		x
Regulation 37(2)(g) Failure of an operator of a facility to keep any document sent to or by the competent authorities in accordance with Article 20(1).		x
Regulation 37(2)(h) Failure of an operator of a facility to inform the competent authority of destination in accordance with Article 22(1) if a shipment of waste is rejected.		x
Regulation 38(2)(a) Failure of an operator of a facility that carries out interim recovery or disposal to provide confirmation to the notifier or competent authorities, in accordance with Article 15(c).		x
Regulation 38(2)(b) Failure of an operator of a facility that carries out interim recovery or disposal to certify that interim recovery or disposal has been completed, in accordance with Article 15(d).		x

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

	FMP	VMP
Regulation 38(3)(a) Failure of an operator of a facility to obtain from a facility sent notifiable waste for subsequent interim or non-interim recovery or disposal a certificate that such operation has been completed in accordance with Article 15(e).		x
Regulation 38(3)(b) Failure of an operator of a facility to transmit the certificate received from the completion of a subsequent interim or non-interim recovery or disposal operation in relation to notifiable waste, to the notifier and competent authorities in accordance with Article 15(e) second paragraph.		x
Regulation 38(4) Failure of an operator of a facility that carries out interim recovery or disposal to comply with the notification requirements of Article 15(f).		x
Regulation 39(2)(a) Failure of operator to sign the Annex VII document in accordance with Article 18(1)(b).		x
Regulation 39(2)(b) Failure of operator to keep the Article 18(1) information in accordance with Article 20(2).		x
Regulation 40(2) Failure of consignee to keep any document sent to or by the competent authorities in relation to a notified shipment, in accordance with Article 20(1).		x
Regulation 41(2)(a) Failure of consignee to sign the Annex VII document in accordance with Article 18(1)(b).		x
Regulation 41(2)(b) Failure of consignee to provide a copy of the contract referred to in Article 18(2) on request.		x
Regulation 41(2)(c) Failure of consignee to keep the Article 18(1) information, in accordance with Article 20(2).		x
Regulation 42(2)(a) Failure of laboratory operator to sign the Annex VII document in accordance with Article 18(1)(b).		x
Regulation 42(2)(b) Failure of laboratory operator to keep the Annex VII document for three years from the shipment date.		x
Regulation 43(a) Failure of a notifier to keep a copy of the movement document, in accordance with Article 16(c).		x
Regulation 43(b) Failure of a notifier to keep any document sent to or by the competent authorities in accordance with Article 20(1).		x
Regulation 44(2)(a) Failure of a person who arranges the shipment of waste to provide the competent authority with a copy of the Article 18(2) contract upon request.		x
Regulation 44(2)(b) Failure of a person who arranges the shipment of waste to keep the Article 18(1) information, in accordance with Article 20(2).		x
Regulation 52(1) Fail to comply with a notice served under the TFS regulations.		x
Regulation 53(a) Obstruction.		x
Regulation 53(b) Give false or misleading information.		x
Regulation 53(c)(i) Failing to provide assistance or information.		x
Regulation 53(c)(ii) Failing to produce any record when required		x
Regulation 54(a) Make a statement or declaration known to be false or misleading to obtain consent to a shipment or approval of financial guarantee or equivalent insurance.		x
Regulation 54(b) Endeavours to obtain consent to a shipment or approval of financial guarantee or equivalent insurance by deception.		x

Sludge Use in Agriculture Regulations 1989 (SUIA)	FMP	VMP
Regulation 3 Cause or knowingly permit sludge to be used on agricultural land other than in accordance with the requirements of 3(2), 3(3), 3(4) 3(5) or 3(7) or supply sludge if he knows or believes that the requirements of 3(6) will not be fulfilled when the sludge is so used, or that the precautions set out in regulation 4 will not be observed after such use.		x
Regulation 4(1) Cause or knowingly permit the activities listed in column (1) of the Table in 4(1), before the period of expiry listed under column (2) of the Table, after sludge or septic tank sludge has been used on agricultural land.	x	x
Regulation 4(2) Where any untreated sludge has been used on agricultural land without being injected into the soil, the occupier fails to cause the sludge to be worked into the soil as soon as reasonably practicable.	x	x
Regulation 5 Occupier not providing sludge producer with information and details of sludge used.	x	x
Regulation 6(1) Failure to maintain a register.		x
Regulation 7(1) Fail to make a register, information or facilities available to the Environment Agency.		x
Regulation 7(2) Fail of sludge producer to provide details of analysis to persons supplied with sludge.	x	x
Regulation 8(3)(a) Sell or offer for sale any crop grown when concentration is exceeded other than in accordance with advice in Regulation 8(4).		x
Regulation 8(3)(b) Grow commercial food crops other than crops intended for animal consumption when the concentration is exceeded.		x
Regulation 8(4) Use of sludge when the soil concentration is exceeded, or on addition of sludge would be exceeded other than in accordance with specified advice.		x
Environmental Protection (Disposal of Polychlorinated Biphenyls and other Dangerous Substances) (England and Wales) Regulations 2000		
Regulation 13(1) Holding contaminated equipment without registration, unless decontaminating or disposing of the equipment.	x	x
Regulation 13(2)(a) Holding PCB's in breach of regulation 4(1).	x	x
Regulation 13(2)(b) Failure to dispose of PCB's or equipment used for research or analysis, as soon as possible after they are no longer required for analysis or research, in accordance with Regulation 4(2)(b).	x	x
Regulation 13(2)(c) Failure to decontaminate or dispose of equipment which may be held pursuant to regulation 4 until the end of its useful life, as soon as possible after the end of its useful life.	x	x
Regulation 13(3) Failure of a holder of a decontaminated transformer or of contaminated equipment to label the equipment as detailed in regulation 4(4d) and 5.	x	x
Regulation 13(4)(a) Provision of false or misleading information in relation to registration of PCBs and PCB contaminated equipment as required by Regulation 6.		x
Regulation 13(4)(b) Failure to supply information required by regulation 10(2) when annually re-registering contaminated equipment. Failure to supply information as requested by a notice served under Regulation 10(4).		x
Regulation 13(4)(c) Knowingly or recklessly supplying false or misleading information in relation to regulation 6(1), 10(2) or 10(4).		x

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

Water Resources Act 1991 (WRA)	FMP	VMP
Section 24(1) & 24(4)(a) WRA To abstract without a licence, or other than in accordance with a licence or a Groundwater Investigation Consent (GIC) or abstract without a valid exemption or cause or permit any other person to do the same.	x	x
Section 24(2) & 24(4)(a) WRA To construct, extend, install or modify any works, apparatus or machinery for the purpose of abstraction of groundwater without, or other than in accordance with a licence, a groundwater investigation consent or a valid exemption or cause or permit any other person to do the same.	x	x
Section 24(4)(b) WRA Failure of a licence holder to comply with other conditions of a licence. Example: Conditions not directly related to abstraction such as an obligation to discharge water elsewhere, to monitor etc. Standard criminal and offence specific responses	x	x
S. 25(1)(a) & 25(2)(a) WRA To begin to construct or alter impounding works without a licence or cause or permit any other person to do the same.	x	x
Section 25(1)(b) & 25(2)(a) WRA To impound water without a licence or to cause or permit any other person to do the same.	x	x
Section 25(2)(b) WRA Failure of a licence holder to comply with the conditions of an impounding licence.	x	x
Section 4(4) Water Act 2003 Failure to comply with an impounding works notice served under Section 4(1) WA 2003.		x
Section 25C WRA Failure to comply with an enforcement notice served under Section 25A of the WRA 1991.		x
Section 201(3) WRA Failure to supply information required by a Section 201 WRA notice.		x
Section 80(1) WRA Abstraction and/or impounding water in contravention of a drought order or permit.	x	x
Section 80(2) WRA Failure to construct, maintain or allow access to inspect any apparatus or records for measuring the flow of water required under a drought order or permit.	x	x
Section 199(1) & 199(4) WRA Failure to notify the Environment Agency of a proposal to construct or extend a groundwater source for the purpose of searching for minerals or de-watering operations.		x
Section 199(2) & 199(4) WRA Failure to comply with a conservation notice issued to control activities relating to the search for minerals.		x
Section 206(1) WRA Knowingly or recklessly making materially false statements.		x
Section 206(3) WRA Wilfully altering or interfering with a meter, gauge or other required under the provisions of a licence.		x
Section 206(3A) WRA Intentionally making a false entry in any record required to be kept under an abstraction licence.		x
Section 206(4) WRA Knowingly or recklessly make any statement which is false in a material particular which is required to be kept or furnished under Section 198 or 205 of the WRA.		x
Water Resources (Environmental Impact Assessment) (England & Wales) Regulations 2003		
Regulation 9(4) Beginning a 'relevant project' under the EIA Regulations without, or other than in accordance with the terms of, a valid consent of the Environment Agency.		x
(Salmon and Freshwater Fisheries Act 1975 (SAFFA), Salmon Act 1986 (SA); liittyvät luonnonvaroihin, joten ei esitetä tässä.		

Liite 5. Kasvihuonekaasuja koskevat ympäristösanktiomaksut Englannissa ja Walesissa

Greenhouse Gas ETS Regulations 2012	Fine	Plus	Max
Regulation 52 Operating an installation without a permit.	Fine of $A + (B \times C)$ A = estimated avoided costs by the operator in that year as a result of carrying out a regulated activity without authorisation. B = estimated emissions from the installation in the period of activity without authorisation. C = carbon price for that year. The fine may be increased to an amount 5% greater than the economic benefit gained by the operator as the result of operating without a permit.		
Regulation 53 Non-compliance with a permit condition.	£3,750	£375 / day	£33,750
Regulation 54 Failure to surrender allowances by operators of installations and aircraft operators.	100 € / allowance		
Regulation 55 Exceeding an emissions target for an excluded installation.	Fine of $A + (B \times C)$ A = amount of annual reportable emissions arising in the scheme year B = emissions target for that year C = carbon price for that year.		
Regulation 56 Failure to pay a penalty for exceeding an emissions target for an excluded installation.	10% of the penalty imposed under regulation 55.	£150 / day	£13,500
Regulation 57 Under-reporting emissions from an excluded installation.	Fine of $A + (B \times C)$ A = £3,750 B = amount of the unreported emissions C = carbon price for that year.		
Regulation 58 Failure to notify when an excluded installation ceases to meet the criteria for being excluded.	Fine of $2 \times (A + B)$ A = £2,500 B = avoided compliance costs.		
Regulation 59 Failure to surrender a permit.	£5,000		
Regulation 60 Failure to submit or resubmit an application for an emissions plan.	£1,500	£150 / day	£13,500
Regulation 68 Failure to comply with an enforcement notice.	£20,000	£1,000 / day	£30,000
Regulation 69 Failure to comply with an information notice.	£1,500	£150 / day	£13,500
Regulation 70 Providing false or misleading information.	£1,000		
Greenhouse Gas Emissions Data and National Implementation Measures Regulations 2009			
Regulation 6(1)(a)(i) and (ii) Failure to submit verified emissions data.			
Regulation 6(1)(b)(iii) and (iv)	£1,500		
Regulation 6(1)(a)(iii) Failure to provide information.	£1,500		
Regulation 6(1)(b)(i) and (ii) Failure to submit verified production or other relevant data.	£10,000		

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

Aviation Greenhouse Gas ETS Regulations			
(one example)			
Regulation 24 of 2009 Regulations & Regulation 33 of 2010 Regulations Failure to submit or resubmit (or to submit or resubmit on time) an application for an emissions plan.	£1,500	£150 / day	£13,500

The CRC Energy Efficiency Scheme Order 2013	Fine	Plus	Max	Publication of non-compliance
Articles 11 and 12 Article 73(1) and (2) Failure to apply for registration or late application for registration.	£5,000	£500 / working day	80 working days	x
Article 11 and Schedule 4, Article 95(3) and(4) Failure to provide details of each settled half hourly meter at registration.	£500 / each settled half hourly meter not reported.			x
Article 31, Article 74 Failure to provide annual report or late provision of an annual report.	£5,000	£500 / working day	40 working days / £40,000	x
Article 11 and Schedule 4, Article 75(1)(a) and (b) Failure to provide information at registration and providing inaccurate information at registration.	£5,000			x
Article 5, Parts 1, 2 and 3 of Schedule 5, Article 75(1)(c) Failure to provide notification to the administrator as required under Part 1, 2 or 3 of Schedule 5.	£5,000			x
Articles 31, Article 76 Providing an inaccurate annual report.	£40 for each tCO2 of emissions inaccurately reported.			x
Article 36, Article 77 Failure to surrender allowances.				
Participant must immediately acquire allowances equal to the amount that should have been surrendered and surrender them.	£40 per tCO2 of emissions represented by the shortfall allowances			x
Article 36, Article 78 Late discovered failure to surrender allowances (if discovered within 5 years of the requirement to surrender those allowances).				
Still a participant	shortfall allowances are added to the allowances required to be surrendered in the next annual reporting year.			x
Not a participant when the shortfall is discovered	Value of the shortfall allowances.			
Article 68, Article 79(1) and (2) Failure to comply with a notice requesting information about records required to be maintained.	£40 per tCO2 of CRC emissions reported in the preceding year by the participant.			x
Articles 40 and 41, Article 79(3) Failure to keep records of the information used to compile its annual report and relevant to any changes described in Schedule 5 and public disclosure information.	£5,000			x
Article 45, Article 104 Failure of electricity supplier to provide information when required to by notice and at least one previous notice has not been complied with.	£500.000 / 0.5% of turnover			x
Articles 40 and 41, Article 79(3) Failure to keep records of the information used to compile its annual report and relevant to any changes described in Schedule 5 and public disclosure information.	£5,000			x

Liite 6. Hallinnolliset ympäristösanktiomaksut Skotlannissa

Kuhunkin sarakkeeseen on merkitty, minkä suuruinen sanktiomaksu kyseisen säännöksen rikkomisesta voi seurata ja voidaanko teosta määrätä vaihtoehtoisesti tapauskohtainen sanktiomaksu (VMP variable monetary penalty).

Provision creating offence	Low (£300)	Medium (£600)	High (£1000)	VMP
The Control of Pollution Act 1974				
Section 30Z(3) (failure to give notice of proposed abandonment of a mine timeously)	x			x
The Wildlife and Countryside Act 1981				
Section 14K(1) (failing to comply with a species control order)		x		x
Section 14K(2) (obstruction)	x			
Section 14K(3) (carrying out an excluded operation)		x		x
The Sludge (Use in Agriculture) Regulations 1989				
Regulation 9 (offences in relation to the use of sludge on agricultural land)		x		x
The Control of Pollution (Amendment) Act 1989				
Section 1(1) (transporting controlled waste without registration)	x			x
Section 5(4) (obstructing an authorised officer or constable or failing to comply with requirements in exercise of enforcement powers)	x			
Section 6(9) (obstruction: seizure of vehicles)	x			
Section 7(3)(a) (failure to provide information)	x			x
Section 7(3)(b) (false or misleading information)			x	x
The Environmental Protection Act 1990				
Section 33(6) (unauthorised or harmful depositing, treatment or disposal etc. of waste; breaching conditions of a waste management licence)		x		x
Section 34(6) (failure to comply with duty of care requirements)	x			x
Section 35(7B) (waste management licences: false entry in records, and forgery of licences etc.)			x	x
Section 38(10) or (11) (failure to comply with measures required following suspension of licence)		x		x
Section 44(1) (false or misleading statements)			x	x
Section 44(2) (making false entries)			x	x
Section 57(5) (failure to comply with ministerial direction relating to waste acceptance etc.)	x			x
Section 59(5) (failure to comply with notice requiring removal of waste)		x		x
Section 63(2) (offences in relation to depositing waste other than controlled waste)		x		x
Section 71(3) (failure to comply with information notice)	x			x
Section 78M(1) (failure to comply with a remediation notice)		x		x

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

Provision creating offence	Low (£300)	Medium (£600)	High (£1000)	VMP
The Radioactive Substances Act 1993				
Section 32(1) (offences relating to registration or authorisation)				X
Section 33(1) (failure to display copies of documents)	X			
Section 33(2) (taking down or defacing documents)	X			
Section 33(3) (failure to comply with requirements relating to site or disposal records)	X			X
Section 34A(1) or (2) (offences of making false or misleading statements or false entries)			X	X
The Environment Act 1995				
Section 27(3)(a) (failure to comply with information notices)	X			X
Section 27(3)(b) (false statements)			X	X
Section 110(1) (obstruction)	X			
Section 110(2)(a) (failure to comply with a requirement imposed under enforcement powers)	X			
Section 110(2)(b) (failure to provide facilities or assistance)	X			
Section 110(2)(c) (preventing answers)	X			
Section 110(3) (pretending to be an authorised person)	X			
The Special Waste Regulations 1996				
Regulation 18(1) (failure to comply with regulations) insofar as it relates to—				
(a) a failure to comply with regulation 17 or 17A of those Regulations;		X		X
(b) a failure to comply with any other obligation or requirement.	X			X
Regulation 18(3) (false or misleading statements)			X	X
Regulation 18(4) (false entries in records)			X	X
The Environmental Protection (Disposal of Polychlorinated Biphenyls and other Dangerous Substances) (Scotland) Regulations 2000				
Regulation 13(1) (holding contaminated equipment without registration)		X		X
Regulation 13(2) (offences relating to holding, disposing and decontaminating of equipment)		X		X
Regulation 13(3) (failure to comply with labelling requirements)	X			X
Regulation 13(4)(a) (false or misleading registration information)			X	X
Regulation 13(4)(b) (failure to provide inventories information)	X			X
Regulation 13(4)(c) (false or misleading information)			X	X

Provision creating offence	Low (£300)	Medium (£600)	High (£1000)	VMP
The Water Environment and Water Services (Scotland) Act 2003				
Section 18(9)(a) (failure to comply with information notice etc.)	x			
Section 18(9)(b) (altering, suppressing or destroying documents)			x	x
The Landfill (Scotland) Regulations 2003				
Regulation 19(1) (landfill operator breaching certain prohibitions, criteria and requirements)		x		x
The Control of Pollution (Silage, Slurry and Agricultural Fuel Oil) (Scotland) Regulations 2003				
Regulation 11 insofar as it relates to a failure to comply with requirements under—				
regulation 2(1), 2(2), 3(1) or 6 of those Regulations;		x		x
regulation 10 of those Regulations	x			x
The Producer Responsibility Obligations (Packaging Waste) Regulations 2007				
Regulation 40(1)(a) (breaching the producer registration obligation)		x		x
Regulation 40(1)(b) (breaching producer recovery and recycling obligations)		x		x
Regulation 40(1)(c) (breaching the certifying obligation)	x			x
Regulation 40(3) (breaching operator recovery and recycling obligations)		x		x
Regulation 40(4) (contravening requirements or conditions of accreditation)		x		x
Regulation 40(5) (false or misleading information)			x	x
Regulation 40(6) (failure to comply with notice requirements)		x		x
Regulation 40(7) (obstruction)	x			
Regulation 40(8)(a) (holding companies; failure to comply with recovery and recycling obligations)		x		x
Regulation 40(8)(b) (holding companies; failure to furnish a certificate of compliance)	x			x
The Environmental Liability (Scotland) Regulations 2009				
Regulation 10(6) (failure by operator to take preventive measures, etc.)		x		x
Regulation 11(7) (failure by operator to identify potential remedial measures, etc.)		x		x
Regulation 12(5) (failure by operator to take remedial action, etc.)		x		x
Regulation 18(4) (failure to provide required information)	x			x

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

Provision creating offence	Low (£300)	Medium (£600)	High (£1000)	VMP
The Waste Batteries and Accumulators Regulations 2009				
Regulation 89(1)(a)(i) to (xx) (producer failing to comply with requirements etc.)		X		X
Regulation 89(1)(a)(xxi) (failure to declare battery producer registration number)	X			X
Regulation 89(1)(b) (false or misleading information), insofar as it relates to information furnished under regulation 11 (information provided to operators of battery compliance schemes), 27 (application by a small producer to register) or 29 (notification of changes to registration details)				
Regulation 89(1)(c) (false or misleading information)			X	X
Regulation 89(1)(d) (false or misleading information) insofar as it relates to reports furnished under regulation 13 (reporting: portable batteries placed on the market by a small producer) or 16(5) or (6) (reporting: portable batteries)			X	X
Regulation 89(2)(a)(scheme operator failing to comply with requirements etc.)		X		X
Regulation 89(2)(b) (false or misleading information)			X	X
Regulation 89(2)(c) (false or misleading declaration of compliance by scheme operator)			X	X
Regulation 89(4)(a) (approved battery treatment operator failing to comply with requirements etc.)		X		X
Regulation 89(4)(b) (false or misleading report by approved battery treatment operator)			X	X
Regulation 89(6)(a) (disposing of waste automotive and industrial batteries in landfill or by incineration)		X		X
Regulation 89(6)(b) (failure to comply with requirement for approval of battery treatment operators and exporters)		X		X
Regulation 89(6)(c) (disclosing information in contravention of regulation 82) insofar as the information disclosed under or by virtue of regulation 82(1) was disclosed by SEPA	X			X
Regulation 89(6)(d) (failure to comply with an enforcement notice) insofar as enforcement notice was served by SEPA		X		X
Regulation 89(6)(e) (failure to comply with a requirement; powers of entry and inspection) insofar as the requirement was imposed by an enforcement officer authorised by SEPA	X			
Regulation 89(6)(f) (obstruction) insofar as the enforcement officer was authorised by SEPA	X			

Provision creating offence	Low (£300)	Medium (£600)	High (£1000)	VMP
Regulation 89(6)(g) (failure to provide assistance or information) insofar as the requirement was imposed by an enforcement officer authorised by SEPA	x			
Regulation 89(6)(h) (failure to produce records or information) insofar as the requirement to produce a record or information was imposed by an enforcement officer authorised by SEPA	x			
Regulation 89(6)(i) (false or misleading information to an enforcement officer) insofar as the information was provided to an enforcement officer authorised by SEPA			x	x
The Flood Risk Management (Scotland) Act 2009				
Section 47(1)(a) (failure to provide information or documents required by notice)	x			x
Section 47(1)(b) (disposal, altering etc. of documents)			x	x
Section 80(5) (obstruction)	x			
The Waste Information (Scotland) Regulations 2010				
Regulation 6(1)(a) (offences related to waste information requests)	x			x
Regulation 6(1)(b) (false or misleading statements)			x	x
(The Reservoirs (Scotland) Act 2011 (ei tässä käytty läpi))				
The Water Environment (Controlled Activities) (Scotland) Regulations 2011				
Regulation 44(1)(a) (breaching prohibition on unauthorised controlled activity)		x		x
Regulation 44(1)(b) (failure to comply with a general binding rule)		x		x
Regulation 44(1)(c) (failure to comply with a registration)				
Regulation 44(1)(d) (failure to comply with a water use licence)		x		x
Regulation 44(1)(e) to (i) (enforcement powers, obstruction, etc.)	x			
Regulation 44(1)(j) (failure to comply with an enforcement notice)		x		x
Regulation 44(1)(k) (failure to comply with an information notice)	x			x
Regulation 44(1)(l) to (n) (false or misleading statements, false entries and forged documents etc.)			x	x
Regulation 44(1)(o) (causing or permitting the committing of an offence), where the person caused or permitted a person to commit an offence—				
(a) under regulation 44(1)(a), (b), (c), (d) or (j);		x		x
(b) under regulation 44(1)(e), (f), (g), (h) or (i);	x			
(c) under regulation 44(1)(k)	x			x
(d) under regulation 44(1)(l), (m) or (n)			x	x

YMPÄRISTÖRIKOSTEN ILMOITUSKYNNYKSET JA
LIEVIEN YMPÄRISTÖRIKKOMUSTEN SANKTIOINTI

Provision creating offence	Low (£300)	Medium (£600)	High (£1000)	VMP
The Waste Management Licensing (Scotland) Regulations 2011				
Regulation 19(1) (carrying on an exempt activity without registration)		X		X
Regulation 28(6) (carrying on an exempt activity in breach of the registration obligations)		X		X
Regulation 30(1) (unregistered broker or dealer etc.)		X		X
Paragraph 12(1) of Schedule 4 (unregistered collecting or transporting of waste)		X		X
Paragraph 14(4) of Schedule 4 (failure to comply with record keeping obligations)	X			X
Paragraph 14(6) or (7) of Schedule 4 (false records)			X	X
The Pollution Prevention and Control (Scotland) Regulations 2012				
Regulation 67(1)(a) (contravention of permit requirements)		X		X
Regulation 67(1)(b) (failure to comply with conditions of a permit)		X		X
Regulation 67(1)(c) (failure to notify SEPA 14 days before change in operation)	X			X
Regulation 67(1)(d) (failure to comply with an enforcement notice, suspension notice or closure notice)		X		X
Regulation 67(1)(e) (failure to comply with information notice)	X			X
Regulation 67(1)(f) (failure to notify SEPA immediately of breach of permit)	X			X
Regulation 67(1)(fa) (carrying out a substantial refurbishment of an installation without authorisation)		X		X
Regulation 67(1)(g) to (i) (false or misleading information, false entries, forging documents etc.)			X	X
Regulation 67(1)(k) (failure to comply with duties on operators in Part 3 of Schedule 2)	X			X
The CRC Energy Efficiency Scheme Order 2013				
Article 82(1) (false or misleading statements) insofar as the statement is made in purported compliance with article 45, or Parts 9 to 12 of that Order			X	X
Article 82(2) (failure to comply with enforcement notice) insofar as the enforcement notice was served by SEPA or the Scottish Ministers		X		X
Article 82(4) (pretending to be an unauthorised person) insofar as pretending to be a person authorised by SEPA.	X			
Article 82(5) (refusing access to premises) insofar as the administrator is SEPA	X			X

Provision creating offence	Low (£300)	Medium (£600)	High (£1000)	VMP
The Waste Electrical and Electronic Equipment Regulations 2013				
Regulation 90(1)(a) (failure to comply with producer obligations etc. under regulations 11 to 20)		x		x
Regulation 90(1)(b) or (c) (false or misleading information)			x	x
Regulation 90(2) (failure to comply with producer obligations etc. under regulations 21 to 24)	x			x
Regulation 90(3)(b) or (c) (false or misleading information)			x	x
Regulation 90(4) (failure of an operator to ensure that systems are set up to prioritise the reuse of whole appliances)		x		x
Regulation 90(6) (record keeping: distribution)	x			x
Regulation 90(7)(a) (failure of an operator of an approved treatment facility / approved exporter to comply) Reg. 54(2), 66 or 67	x			x
Regulation 90(7)(a) (failure of an operator of an approved treatment facility / approved exporter to comply) Reg. 54(1) or 63		x		x
Regulation 90(7)(b) (false or misleading information: report by operator of authorised treatment facility or approved exporter)			x	x
Regulation 90(8)(a) (miscellaneous offences) Reg. 47 and 51	x			x
Regulation 90(8)(a) (miscellaneous offences) Reg. 60		x		x
Regulation 90(8)(b) (failure to comply with enforcement notice)		x		x
Regulation 90(8)(c) (entry and inspection powers; failure to comply)	x			
Regulation 90(8)(d) (obstruction)	x			
Regulation 90(8)(e) (failure to give assistance or information)	x			
Regulation 90(8)(f) (failure to produce information when required)	x			x
Regulation 90(8)(g) (false or misleading information)				
Regulation 90(9) (failure to collect / transport WEEE in a way that optimises reuse and recycling)		x		x
The Ozone-Depleting Substances Regulations 2015				
Regulation 8(1) (qualifications and supervision)		x		x
Regulation 8(2) (offences related to training)		x		x
Regulation 15(a) (preventing a person from appearing or answering questions)	x			
Regulation 15(b) (obstruction)	x			
Regulation 15(c) (false or misleading information)			x	x
Regulation 15(d) (failure to produce records)	x			x

LÄHTEET

- Ahonen, T. – Kerppilä, L. – Pirjatanniemi, E. (2003) Ilmoittaako vai eikö? Arvioita kunnan ympäristöviranomaisen ilmoituskynnyksestä ympäristörikosjutuissa. *Oikeus* 4/2003, s. 359–375.
- BRÅ – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott (2006) Är vi bra på miljöbrott? - En snabbanalys. WEBBRAPPORT 2006:5. Saatavana https://www.bra.se/download/18.cba82f-7130f475a2f1800010432/2006_ar_vi_bra_pa_miljobrott.pdf (4.8.2017)
- Büttner, M. (2005) Ermittlung illegaler Vermögensvorteile. Boorberg-Verlag.
- Environment Agency (2015) Enforcement and Sanctions – Guidance. Saatavilla https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/468315/LIT_5551.pdf (7.6.2017)
- Environment and Climate Change Canada (2017) Policy Framework of the Administrative Monetary Penalty Regime at Environment and Climate Change Canada to Implement the Environmental Violations Administrative Penalties Act. Saatavilla http://publications.gc.ca/collections/collection_2017/eccc/En14-276-2017-eng.pdf (13.10.2017)
- Environmental Protection Agency (EPA) Ireland (2009) A Study on the use of Administrative Sanctions for Environmental Offences in other comparable countries and assessment of their possible use in Ireland. Saatavilla http://www.epa.ie/pubs/reports/enforcement/Admin_Sanctions_final.pdf (7.6.2017)
- Eurojust (2014) Strategic Project on Environmental Crime – Report November 2014. Saatavilla [http://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwj8rPHQw-jXAhXDDOwKHQwDD-noQFggpMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.eurojust.europa.eu%2Fdoctolibary%2FEurojust-framework%2FCasework%2FStrategic%2520project%2520on%2520environmental%2520crime%2520\(November%25202014\)%2Fenvironmental-crime-report_2014-11-21-EN.pdf&usq=AOvVaw3elbJFhWwzWjNE-FPb7_c3Q](http://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwj8rPHQw-jXAhXDDOwKHQwDD-noQFggpMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.eurojust.europa.eu%2Fdoctolibary%2FEurojust-framework%2FCasework%2FStrategic%2520project%2520on%2520environmental%2520crime%2520(November%25202014)%2Fenvironmental-crime-report_2014-11-21-EN.pdf&usq=AOvVaw3elbJFhWwzWjNE-FPb7_c3Q) (13.10.2017)
- Faure M. G. – Svatikova K. (2012). Criminal or Administrative Law to Protect the Environment? Evidence from Western Europe. *Journal of Environmental Law* (24) 2012, s. 253–286.
- Halila, L. (2010) Hallinnollisen rikosprosessin piirteistä. Teoksessa *Avoim, tehokas ja riippumaton – Olli Mäenpää 60 vuotta juhla*kirja. Edita 2010 s. 197–215.
- Halila, L. – Lankinen, V (2014) Administrativa sanktionsavgifter i nordisk kontext. *JFT* 5/2014 s. 305–328.
- Kiiski, K. (2011a) Hallinnollinen sanktiointi. *Turun yliopisto* 2011.
- Kiiski, K. (2011b) Rahamaksu rangaistuksena. *Edilex* 2011/4.
- Kiiski, K. – Koillinen, M. (2016) Tielikennevirhemaksu vähäisten tielikenteen rikkomusten sanktiona. Teoksessa *Oikeustieteiden moniottelija – Matti Tolvanen 60 vuotta*. Edita 2016, s. 83–106.
- Koillinen, M. (2016) Seuraamusjärjestelmien leikkauspisteessä – nolla poena sine lege certa. Teoksessa *Oikeus- ja rikosologiaa ja kriminologiaa – Juhla*julkaisu Ahti Laitinen 1946 – 24/4 – 2006, *Turun yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta* 2006 s. 81–106.
- Kuusiniemi K. (toim.) (2008) *Ympäristönsuojelulainsäädäntö*. Edita.
- Lahti, R. (2012) Rikosoikeuden ultima ratio –periaatteesta ja hallintosanktioiden asemasta. Teoksessa *Juhla*julkaisu Pekka Viljanen 1952 - 26/8 – 2012, s. 97–115.
- Lainkirjoittajan opas* - Kansallisten säädösten valmistelua koskevat ohjeet. Saatavilla <http://lainkirjoittaja.finlex.fi/>
- Lappi-Seppälä, T. (2000) *Rikosten seuraamukset*. WSOY 2000.
- Macrory, R. B. (2006) *Regulatory Justice: Making Sanctions Effective*. Final Report. November 2006. Saatavilla http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20070305103615/http://cabinetoffice.gov.uk/regulation/documents/pdf/macrory_penalties.pdf (7.6.2017)
- Macrory R. (2014) *Regulation, Enforcement and Governance in Environmental Law* (2nd edition), Oxford and Portland, Oregon, Hart Publishing 2014.
- Melander, S. (2015) Rikosoikeudellinen tulkintaperiaate ja rikosoikeudellinen tulkinta. *Defensor Legis* 4/2015 s. 644–661.
- Mäenpää, O. (2005) *Hallintoprosessioikeus*. Talentum 2005.
- Mäenpää, O. (2013) *Hallinto-oikeus*. Sanoma Pro Oy. Helsinki 2013.
- Naturvårdsverket (2013) *Handläggning av ärenden om miljöstraffavgift*. Handbok 2001:1, Utgåva 7, Juni 2013. Saatavilla http://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwjppICBxejXAhWNzqQKHRYRaD9kQFggMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.naturvardsverket.se%2FDocument-s%2Fpublikationer%2F978-91-620-0156-8.pdf&usq=AOvVaw1kw_Drd3KTnG91Wgp25Y7S (13.10.2017)
- OECD (2009) *Determination and Application of Administrative Fines for Environmental Offences: Guidance for Environmental Enforcement Authorities in EECCA Countries*. Saatavilla <https://www.oecd.org/env/outreach/42356640.pdf> (7.6.2017)

- Oikeusministeriö (2013) Oikeudenhoidon uudistamisohjelma vuosille 2013–2025 Mietintöjä ja lausuntoja 16/2013. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76427/omml_16_2013_oikeusturvaohjelma_80_s.pdf?sequence=1 (4.8.2017)
- Ryland, D. (2009) Protection of the Environment Through Criminal Law: A Question of Competence Unabated? *European Energy and Environmental Law Review* 2009 91–111.
- Sahramäki, I. – Kankaanranta, T. (2014a) Ympäristörikollisuuden torjunta ja valvonta Suomessa – Kohti vihreämpää viranomaisyhteistyötä?. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 42.
- Sahramäki, I. – Kankaanranta, T. (2014b) Vihreämpää rajan toisella puolella? – Vertaileva tutkimus ympäristörikollisuuden torjunnasta ja tutkinnasta Suomessa ja Ruotsissa. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 109.
- Scottish Environment Protection Agency (SEPA 2016). Guidance on the use of enforcement action. June 2016. Saatavilla <https://www.sepa.org.uk/media/219242/enforcement-guidance.pdf> (19.10.2017)
- Sentencing Council (2014) Environmental Offences – Definitive Guideline. Saatavilla https://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Final_Environmental_Offences_Definitive_Guideline_web1.pdf (13.10.2017)
- Sina, S. (2015) Fighting Environmental Crime in Germany: A Country Report. Study in the framework of the EFFACE research project, Berlin: Ecologic Institute. http://ecologic.eu/sites/files/publication/2015/efface_fighting_environmental_crime_in_germany.pdf
- Sisäministeriö (2016) Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelma vuosille 2016–2020. Saatavilla http://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahUKEwis-gOTcxOjXAhUR3KQKHR4uCOsQFggwMAI&url=http%3A%2F%2Fintermin.fi%2Fdocuments%2F1410869%2F3723676%2FHarmaan%2Btalouden%2Btorjuntaohjelma%2Bvuosille%2B2016-2020%2F5babe37d-5044-4b8f-8f10-818640590d60&usq=AOvVaw3OjgFSXv9V7_bMwRzNTNNP (13.10.2017)
- Tolvanen, M. (2002) Hallinnolliset maksut vähäisten tieliikenteen rikkomusten sanktioina. *Lakimies* 2/2002 s. 194–218.
- Träskman, P. O. (2010). Miljöstraffrätten – Miljökontroll, miljöbrott och brottspåföljder. *Norstedts Juridik*.
- Ympäristöministeriö (2015) Ympäristörikostorjunnan strategia ja toimenpideohjelma. Yhteistyöryhmän ehdotus Ympäristöministeriön raportteja 16/2015. Saatavilla https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153955/YMra_16_2015.pdf?sequence=4 (11.10.2017)
- Ympäristörikostorjunnan toimenpideohjelma vuosille 2017–2018. Saatavilla <http://www.ym.fi/download/no-name/%7B30264BF6-A06F-42AF-9239-E5B2BC414C9A%7D/124480> (30.10.2017)
- Ympäristörikoskatsaus (2013). Suomen kansallinen ympäristörikosseurantaryhmä 12.5.2014. Saatavilla http://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/15051_INTERPOL-rap2013.pdf?d32ffdc7ba2d488 (11.10.2017)
- Ympäristörikoskatsaus (2014). Suomen kansallinen ympäristörikosseurantaryhmä 15.5.2015. Saatavilla http://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/37182_Ymparistorikoskatsaus_2014End.pdf?1d6bf8dc7ba2d488 (11.10.2017)
- Ympäristörikoskatsaus (2015) Suomen kansallinen ympäristörikosseurantaryhmä 1.11.2016. Saatavilla http://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/54188_Ymparistorikoskatsaus_2015.pdf?4558e5dc7ba2d488 (11.10.2017)
- Ympäristörikoskatsaus (2017) Suomen kansallinen ympäristörikosseurantaryhmä 22.5.2017. Saatavilla http://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/59777_Ymparistorikoskatsaus_2017.pdf?d9cedbdc7ba2d488 (11.10.2017)
- Öberg, J. (2011) Criminal Sanctions in the Field of EU Environmental Law. *New Journal of European Criminal Law* 2011, s. 402–425.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

ISBN 978-952-11-4769-2 (nid.)
ISBN 978-952-11-4770-8 (PDF)
ISSN 1796-1696 (pain.)
ISSN 1796-170X (verkköj.)